

අබ්‍හිද්ධාමුත්ථේසක

၁၀၆

**ABHIDHAMMA
PITAKA**

ព្រះ
ក្រែតបិដកច្បាប់
និង
សេចក្តីប្រយោគាសាខ្មែរ
អនាមិយបិដក
បញ្ជាក់ ឯកាទស្សបកាត
១០៤

ផ្សព្វផ្សាយដោយសម្តេចព្រះអភិសិរីសុកត្តាមហាសង្ឃរាជាធិបតី ប្តូរ ក្រី
សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជនៃកណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ
នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ព. ស. ២៥៥៣

ABHIDHAMMAPIṬAKA

PAṬṬHĀNA

EKĀDASAMABHĀGA

104

សម្តេចព្រះអភិសិរីសុគន្ធាមហាសច្ឆរាជាធិបតី បួរ ត្រី
 សម្តេចព្រះមហាសច្ឆរាជ នៃគណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

និយមវចនៈ

ព្រះត្រៃបិដកត្រូវបានបង្កើតឡើង ប្រមាណ៥០០ឆ្នាំប្រាយ ក្រោយអំពីការរំលត់ព្រះខន្ធ ចូលកាន់ ព្រះបរមនិព្វានរបស់សម្តេចព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះបរមគ្រូជាអម្ចាស់នៃយើងគ្រប់គ្នា ។ គ្រប់ប្រទេស អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា និងប្រទេសខ្លះមួយចំនួនមិនមែនអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា គ្រប់អង្គការ ពុទ្ធិកសមាគម និងតាមបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ តែងតែបានទទួលយកមកតម្កល់ ទុកធ្វើជាគ្រឹះ ដើម្បីធ្វើការស្រាវជ្រាវសិក្សាស្វែងយល់ តាមអ្វីដែលហៅថាព្រះពុទ្ធវាចា (ពុទ្ធជម៌) ។ កាលដើមឡើយគេនាំគ្នា កត់ត្រាលើស្លឹករឹត ព្រមទាំងសរសេរចារឹកលើផែនថ្ម និងលើផែនលោហៈ ក៏មាន លុះចំណេរតមក ក៏បាននាំគ្នាបោះពុម្ពលើក្រដាសចងក្រងជាសៀវភៅ (គម្ពីរ) រហូតបច្ចុប្បន្ន នេះ បច្ចេកវិជ្ជាកាន់តែ ចម្រើនឡើង គេបានវាយបញ្ចូលក្នុងកុំព្យូទ័រ តែទោះបីជាបច្ចេកទេស ម៉ាស៊ីនចម្រើនឡើងយ៉ាងណា ក៏នៅមិនអាចបោះបង់សៀវភៅចោលបានឡើយ ដូច្នេះហើយទើប យើងខ្ញុំបានខិតខំធ្វើឲ្យកើតមាន ឡើងនូវក្រុមអក្សរព្រះត្រៃបិដក ដើម្បីជួយធ្វើឲ្យអក្ខរៈខ្លះដែលរលុប មិនអាចអានច្បាស់បាន ឲ្យមាន ការច្បាស់តាមតួអក្ខរៈឡើងវិញ ។

ដោយសទ្ធាជ្រះថ្លាដ៏មុតមាំដែលមានចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយក៏ជាកាតព្វកិច្ចមួយដ៏ធំ ក្នុងតួនាទីជាពុទ្ធបរិស័ទ ដែលបានប្រគល់កាយថ្វាយជីវិត អ្នកធ្វើដំណើរតាមស្នាមព្រះបាទសម្តេច ព្រះពុទ្ធអង្គ រួមកម្លាំងទ្រទ្រង់ បានធ្វើការលះបង់កម្លាំងកាយ វាចា ចិត្ត ទ្រព្យធនផ្ទាល់ ព្រមទាំងបបួល ពុទ្ធបរិស័ទ ញាតិមិត្តជិតឆ្ងាយ ក្នុងនិងក្រៅប្រទេសធ្វើឡើង ដើម្បីជាពុទ្ធបូជា ធម្មបូជា សង្ឃបូជា ។

សូមសេចក្តីឧស្សាហ៍ក្នុងការជាកុសលនេះ សម្រេចប្រយោជន៍ជូនដល់ព្រះពុទ្ធសាសនាជូនដល់ ពុទ្ធបរិស័ទ សូមបានប្រកបតែនឹងសេចក្តីសុខចម្រើនរុងរឿង ក្នុងលោកនេះផង និងលោកដទៃខាងមុខ ទៀតផង ជាកិរិយាភាពតរៀងទៅ ។

រត្តបទុមធី. ថ្ងៃទី ០៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៩

 បួរ-ត្រី

အိတ်အိတ်

សេចក្តីណែនាំក្នុងការអាន

១) ប្រសិនបើលោកអ្នកអាន បានឃើញពាក្យទាំងឡាយណា ដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ហើយបន្ទាប់មកបានឃើញព្យញ្ជនៈមួយតួទៀតនៅខាងចុងពាក្យនោះ សូមមេត្តាកត់សម្គាល់ថា ព្យញ្ជនៈដែលនៅខាងចុងនោះ គឺជាដើមរបស់ព្យញ្ជនៈដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ដោយកំហុសបច្ចេកទេសកុំព្យូទ័រ ។

ឧទាហរណ៍

-ពាក្យខ្មែរ: សមុល ក្នុងពាក្យនេះ ព្យញ្ជនៈ ល គឺជាដើមរបស់ព្យញ្ជនៈ ម ដូច្នេះពាក្យនេះគឺ សម្ម ។

-ពាក្យបាលី: តសុស គឺ តស្ស ។

២) ចំពោះពាក្យខ្មែរ យើងសម្រេចយកតាមវចនានុក្រមខ្មែរ របស់សម្តេចព្រះសង្ឃរាជជោតញ្ញាណោ (ជួន-ណាត) ជាគោល ។ ប៉ុន្តែបើពាក្យទាំងឡាយណា ដែលអាចសរសេរតាមបែបបុរាណក៏ត្រឹមត្រូវដែរនោះ យើងខ្ញុំសូមរក្សានូវពាក្យទាំងនោះទុកដដែល ។

៣) ចំពោះ សន្ធិតក្រាបពាក្យខុស-ត្រូវ ដែលមាននៅផ្នែកខាងចុងនៃព្រះត្រៃបិដកច្បាប់ដើម ក្រុមយើងខ្ញុំសូមមិនដាក់ទៀតទេ ព្រោះក្រុមការងារយើងបានកែតម្រូវតាមនោះរួចរាល់ហើយ ។

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋាន ឯកោទសមភាគ

១០៤

ព.ស. ២៥១២

អភិធម្មបិដកេ
បដ្ឋានស្ស ឯកាទសមោ ភាគោ

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកកុកំ

បដិច្ចវារោ

[១] ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច
ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។ ទស្សនេន បហាតព្វហេ-
តុកំ ធម្មំ បដិច្ច ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកេ
ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ ទស្សនេន បហាតព្វ-
ហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ច
ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ
ហេតុប្បច្ចយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ឯកំ ខន្ធំ
បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ
. . . ។ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ន
ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ឯកំ ខន្ធំ
បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋានស្ស ឯកាទសមភាគ

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកៈ

បដិច្ចវារៈ

[១] ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ (ធម៌មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ) អាស្រ័យ នូវទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ (ធម៌មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ) ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ពា អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជាទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ នូវខន្ធ ២ . . . ។ នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ (ធម៌មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ) អាស្រ័យ នូវទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ជាទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ ។ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ក្តី នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ក្តី អាស្រ័យ នូវទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ពា ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជាទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ នូវខន្ធ ២ . . . ។ នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ អាស្រ័យ នូវនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ពា ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជានទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ នូវខន្ធ ២

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

. . . វិចិត្តិក្ខាសហគតំ មោហំ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ យាវ អជ្ឈតិកា មហាក្ខតា ។
 ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ទស្សនេ-
 ន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
 វិចិត្តិក្ខាសហគតំ មោហំ បដិច្ច សម្បយុត្តកា ខន្ធា ។
 ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ទស្សនេ-
 ន បហាតព្វហេតុកោ ច ន ទស្សនេន បហាតព្វហេ-
 តុកោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា វិចិត្តិក្ខា-
 សហគតំ មោហំ បដិច្ច សម្បយុត្តកា ខន្ធា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានញ រូបំ ។ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកញ
 ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកញ ធម្មំ បដិច្ច ទស្ស-
 នេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ច-
 យា វិចិត្តិក្ខាសហគតំ ឯកំ ខន្ធឯញ មោហញ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា . . . ។ ទស្សនេន បហាតព្វហេ-
 តុកញ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកញ ធម្មំ បដិច្ច
 ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ខន្ធា ច
 មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិចិត្តិក្ខាស-
 ហគតេ ខន្ធា មោហញ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

. . . ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវមោហា: ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចា
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ រហូតដល់ពួកមហាក្ខត ជាខាងក្នុង ។ ទស្សនេន-
បហាតព្វហេតុកធម៌ អាស្រ័យ នូវទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ អាស្រ័យ នូវមោ-
ហា: ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចា ។ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ក្តី ន-
ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ក្តី អាស្រ័យ នូវទស្សនេនបហាតព្វហេតុ-
កធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធក្តី ចិត្ត-
សមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ នូវមោហា: ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចា ។ ទស្ស-
នេនបហាតព្វហេតុកធម៌ អាស្រ័យ នូវទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង
នូវទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចាផង នូវមោហា:
ផង នូវខន្ធ ២ . . . ។ នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ អាស្រ័យ នូវ
ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង នូវទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវ
ពួកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកក្ខន្ធផង នូវពួកមហាក្ខតផង ចិត្តសមុដ្ឋាន-
រូប អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចាផង នូវមោហា:ផង ។

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកេ បដិច្ចវារោ

ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកញ្ច ន ទស្សនេន បហា-
តព្វហេតុកញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ទស្សនេន បហាតព្វហេ-
តុកោ ច ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ច ធម្មា
ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា វិចិត្តិក្ខាសហគតំ ឯកំ ខន្ធព្វ
មោហញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ
ទ្វេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច . . . ។

[២] ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច
ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្ម-
ណាប្បច្ចយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ឯកំ ខន្ធធ្វេ
បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។ ទស្សនេន បហា-
តព្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុ-
កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា វិចិត្តិក្ខាស-
ហគតេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច វិចិត្តិក្ខាសហគតោ មោហោ ។
ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ទស្សនេន ប-
ហាតព្វហេតុកោ ច ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ
ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ អារម្មណាប្បច្ចយា វិចិត្តិក្ខាសហ-
គតំ ឯកំ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច តយោ ខន្ធា មោហោ ច ទ្វេ
ខន្ធធ្វេ . . . ។ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច
ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកៈ បដិច្ចវារៈ

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ក្តី នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ក្តី អាស្រ័យ នូវទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង នូវនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិចិត្តិក្ខាផង នូវមោហៈផង អាស្រ័យ នូវខន្ធ ២ . . . ។

[២] ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ អាស្រ័យ នូវទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋ័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជាទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ នូវខន្ធ ២ . . . ។ នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ អាស្រ័យ នូវទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋ័យ គឺ មោហៈ ដែលប្រកបដោយវិចិត្តិក្ខា អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិត្តិក្ខា ។ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ក្តី នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ក្តី អាស្រ័យ នូវទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋ័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី មោហៈក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិចិត្តិក្ខា នូវខន្ធ ២ . . . ។ នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ អាស្រ័យ នូវនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ទើបកើតឡើង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

អារម្មណាប្បច្ចយា ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច . . . បដិ-
 សន្និក្ខុណោ ។ បេ ។ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ
 ធម្មំ បដិច្ច ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា វិចិត្តិក្ខាសហគតំ មោហំ
 បដិច្ច សម្មយុត្តកា ខន្ធា ។ ទស្សនេន បហាតព្វហេ-
 តុកញ្ច ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយា វិចិត្តិក្ខាសហគតំ ឯកំ ខន្ធព្វា មោហញ្ច
 បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធោ . . . ។ សន្និក្ខំ ។

[៣] ហេតុយា នវ អារម្មណោ ន អធិបតិយា
 បញ្ច អនន្តរេ ន សមនន្តរេ ន សហជាតេ នវ អញ្ញ-
 មញ្ញេ ន និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ ន បុរេជាតេ ន
 អាសវេនេ ន កម្មេ នវ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ នវ
 ភិក្ខុយេ នវ ណារេ នវ មក្កេ នវ សម្មយុត្តេ ន
 វិប្បយុត្តេ នវ អត្ថិយា នវ នត្ថិយា នវ វិកតេ ន
 អវិកតេ នវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជានទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ២... ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ អាស្រ័យ នូវទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ អាស្រ័យ នូវមោហៈ ដែលប្រកបដោយវិចិកិត្តា ។ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ អាស្រ័យ នូវទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង នូវទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិចិកិត្តាផង នូវមោហៈផង នូវខន្ធ ២ . . . ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។

[៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងតន្រ្តិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុកេ បដិច្ចវារោ

[៤] នស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច
 ន នស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ន-
 ហេតុប្បច្ចយា វិចិត្តិកិច្ចាសហាគតេ ខន្ធោ បដិច្ច វិចិ-
 កិច្ចាសហាគតោ មោហោ ។ ន នស្សនេន បហាតព្វ-
 ហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ន នស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ ននស្ស-
 នេន បហាតព្វហេតុកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ
 ចិត្តសមុដ្ឋានញោ រូបំ យាវ អសញ្ញាសត្តា ឧទ្ធចូសហា-
 គតេ ខន្ធោ បដិច្ច ឧទ្ធចូសហាគតោ មោហោ ។

[៥] នហេតុយា ទ្វេ នអារម្មណោ តីណិ នអ-
 ធិបតិយា នវ នអនន្តវេ តីណិ នសមនន្តវេ តីណិ
 នអញ្ញមញ្ញោ តីណិ នឧបនិស្សយេ តីណិ នបុរេជាតេ
 សត្ត នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នកម្មេ ចត្តារិ
 នវិចាកេ នវ នអាហារេ ឯកំ នស្រ្ទិយេ ឯកំ
 នណានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ តីណិ ន-
 វិប្បយុត្តេ ន នោនត្តិយា តីណិ នោវិតតេ តីណិ ។

[៦] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ តីណិ . . .

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកៈ បដិច្ចវារៈ

[៤] នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ អាស្រ័យ នូវទស្សនេន-
 បហាតព្វហេតុកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ មោហៈ
 ដែលប្រកបដោយវិចិក្ខា អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិ-
 ក្ខា ។ នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ អាស្រ័យ នូវទស្សនេន-
 បហាតព្វហេតុកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ព ក្តី
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជានទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ ជា
 អហេតុកៈ រហូត ដល់ពួកអសញ្ញសត្វ មោហៈ ដែលប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ
 អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ ។

[៥] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣
 ក្នុងនសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣
 ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧
 ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុង
 នកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអាហារ-
 ប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនតន្ត្រិយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣
 ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ក្នុងនោនត្តិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុង
 នោវិតតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៦] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ...

៦

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

នអធិបតិយា នវ ។ បេ ។ នបុរេជាតេ សត្ត ។ បេ ។
នវិប្បយុត្តេ ចត្តារិ នោនត្តិយា តីណិ នោវិតតេ តីណិ ។

[៧] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ទ្វេ . . . អនន្តរេ
ទ្វេ ។ បេ ។ មក្កេ ទ្វេ ។ បេ ។ អវិតតេ ទ្វេ ។
សហជាតវារោ បដិច្ចវារសទិសោ ។

បច្ចយវារោ

[៨] នស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បច្ចយា
នស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា តីណិ ។ ន នស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ
បច្ចយា ន នស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ន នស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ឯកំ
ខន្ធិ បច្ចយា តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានព្វា រូបំ ទ្វេ
ខន្ធិ . . . បដិសន្ធិក្ខណោ យាវ អជ្ឈត្តិកា មហាក្ខតា
វត្ថុំ បច្ចយា ន នស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ខន្ធា ។
ន នស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បច្ចយា នស្ស-
នេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
វត្ថុំ បច្ចយា នស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ខន្ធា វិចិ-
កិច្ចាសហគតំ មោហំ បច្ចយា សម្បយុត្តកា ខន្ធា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។ បេ ។ ក្នុងនបុរេជាតិប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៧ ។ បេ ។ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៧] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ . . .
ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។ បេ ។ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
។ បេ ។ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

សហជាតវារៈ ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

បច្ច័យវារៈ

[៨] ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ពីងផ្អែក នឹងទស្សនេនបហា-
តព្វហេតុកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ មានវារៈ ៣ ។
នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ពីងផ្អែក នឹងនទស្សនេនបហាតព្វហេតុ-
កធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី
ពីងផ្អែក នឹងខន្ធ ១ ជានទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ នូវខន្ធ ២ . . .
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ រហូត ដល់ពួកមហាកូត ជាខាងក្នុង ពួកនទស្ស-
នេនបហាតព្វហេតុកក្ខន្ធ ពីងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុក-
ធម៌ ពីងផ្អែក នឹងនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកក្ខន្ធ ពីងផ្អែក នឹងវត្ថុ
ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ពីងផ្អែក នឹងមោហៈ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចា ។

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុកេ បច្ចយវារោ

ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បច្ចយា ទស្សនេន-
 បហាតព្វហេតុកោ ច ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ
 ច ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា ទស្ស-
 នេន បហាតព្វហេតុកា ខន្ធា មហាក្ខតេ បច្ចយា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ វិចិត្តិក្ខាសហគតំ មោហំ បច្ចយា សម្ប-
 យុត្តកា ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ។ ទស្សនេន បហា-
 តព្វហេតុកញ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកញ ធម្មំ
 បច្ចយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មា ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ឯកំ
 ខន្ធឯ វត្ថុញ បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ
 វិចិត្តិក្ខាសហគតំ ឯកំ ខន្ធឯ វត្ថុញ បច្ចយា តយោ
 ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ ។ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកញ
 ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកញ ធម្មំ បច្ចយា ន
 ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកេ ខន្ធធ្វេ ច
 មហាក្ខតេ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិចិត្តិក្ខាសហ-
 គតេ ខន្ធធ្វេ ច មោហញ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកៈ បច្ចយវារៈ

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ក្តី នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ក្តី ពឹងផ្អែក
នឹងនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ
ពួកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកក្នុង ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹង
ផ្អែក នឹងពួកមហាកូត ពួកសម្បយុត្តកក្នុងក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី ពឹងផ្អែក
នឹងមោហៈ ដែលប្រកបដោយវិចិក្ខា ។ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌
ពឹងផ្អែក នឹងទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង នឹងនទស្សនេនបហាតព្វ-
ហេតុកធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែក
នឹងខន្ធ ១ ជាទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈផង នឹងវត្ថុផង នឹងខន្ធ ២ ...
ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិចិក្ខាផង នឹងវត្ថុផង
នឹងខន្ធ ២ ... ។ នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងទស្ស-
នេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង នឹងនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែក នឹងពួក
ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកក្នុងផង នឹងពួកមហាកូតផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
ពឹងផ្អែក នឹងពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិក្ខាផង នឹងមោហៈផង ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកញ្ច ន ទស្សនេន បហា-
 តព្វហេតុកញ្ច ធម្មំ បច្ចយា ទស្សនេន បហាតព្វហេ-
 តុកោ ច ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ
 ឯកំ ខន្ធព្វ វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ ច
 . . . ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកេ ខន្ធធ ច មហាក្ខតេ
 ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិចិត្តិកិច្ចាសហាតតំ ឯកំ
 ខន្ធព្វ មោហញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ ច . . . ។

[៧] ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បច្ចយា
 ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយា តីណិ បដិច្ចសទិសា ។ ន ទស្សនេន ប-
 ហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បច្ចយា ន ទស្សនេន បហាតព្វ-
 ហេតុកោ ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ អារម្មណាប្បច្ចយា បដិច្ច-
 សទិសា វត្ថុំ បច្ចយា . . . តីណិ ន ទស្សនេន បហា-
 តព្វហេតុកំ ឯកំ ខន្ធធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ
 . . . បដិសន្ធិក្ខណោ ចក្ខាយតនំ បច្ចយា ចក្កុ-
 វិញ្ញាណំ វត្ថុំ បច្ចយា ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ
 ខន្ធា វត្ថុំ បច្ចយា វិចិត្តិកិច្ចាសហាតតោ មោហោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ក្តី នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ក្តី ពឹង
 ផ្អែក នឹងទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង នឹងនទស្សនេនបហាតព្វហេ-
 តុកធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែក
 នឹងខន្ធ ១ ជាទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈផង នឹងវត្ថុផង នឹងខន្ធ ២ . . .
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែក នឹងពួកខន្ធ ជាទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈផង
 នឹងពួកមហាកូតផង ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធ ១
 ដែលប្រកបដោយវិចិក្ខាផង នឹងមោហៈផង នឹងខន្ធ ២ . . . ។

[៧] ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងទស្សនេនប-
 ហាតព្វហេតុកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋាយ គឺ មានវារៈ ៣
 ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។ នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ពឹង
 ផ្អែក នឹងនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 អារម្មណប្បដ្ឋាយ ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ . . .
 មានវារៈ ៣ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជានទស្សនេនបហា-
 តព្វហេតុកៈ នឹងខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ចក្ខុវិញ្ញាណ
 ពឹងផ្អែក នឹងចក្ខុយតនៈ ពួកនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកក្នុង ពឹង
 ផ្អែក នឹងវត្ថុ មោហៈ ដែលប្រកបដោយវិចិក្ខា ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកេ បច្ចយវារោ

ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បច្ចយា ទស្សនេន
 បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា
 វត្ថុំ បច្ចយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា ខន្ធា វិចិ-
 កិច្ចាសហគតំ មោហំ បច្ចយា សម្បយុត្តកា ខន្ធា ។

ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បច្ចយា ទស្សនេ-
 ន បហាតព្វហេតុកោ ច ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុ-
 កោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា
 វិចិកិច្ចាសហគតា ខន្ធា ច មោហោ ច ។ ទស្សនេន
 បហាតព្វហេតុកញ្ច ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកញ្ច-
 ធម្មំ បច្ចយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧ-
 ប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ
 ឯកំ ខន្ធព្វា វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធន្ធោ ខន្ធន្ធោ
 . . . វិចិកិច្ចាសហគតំ ឯកំ ខន្ធព្វា មោហាញ្ច បច្ច-
 យា តយោ ខន្ធន្ធោ ខន្ធន្ធោ ច . . . ។ ទស្សនេន
 បហាតព្វហេតុកញ្ច ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកញ្ច
 ធម្មំ បច្ចយា ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា វិចិកិច្ចាសហគតេ ខន្ធន្ធោ
 ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា វិចិកិច្ចាសហគតោ មោហោ ។

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកៈ បច្ចយវារៈ

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងនទស្សនេនបហាតព្វហេតុក-
 ធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ពួកទស្សនេនបហាតព្វហេ-
 តុកក្នុង ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ពួកសម្បយុត្តកក្នុង ពឹងផ្អែក នឹងមោហៈ ដែល
 ប្រកបដោយវិចិក្ខា ។ ពួកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ក្តី ពួកនទស្ស-
 នេនបហាតព្វហេតុកធម៌ក្តី ពឹងផ្អែក នឹងនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិ-
 ក្ខាក្តី មោហៈក្តី ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ពឹង
 ផ្អែក នឹងទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង នឹងនទស្សនេនបហាតព្វហេ-
 តុកធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែក
 នឹងខន្ធ ១ ជាទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈផង នឹងវត្ថុផង នឹងខន្ធ ២ ...
 ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិចិក្ខាផង នឹងមោហៈ
 ផង នឹងខន្ធ ២ ផង ... ។ នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ពឹងផ្អែក នឹង
 ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង នឹងនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង
 ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ មោហៈ ដែលប្រកបដោយ
 វិចិក្ខា ពឹងផ្អែក នឹងពួកខន្ធដែលប្រកបដោយវិចិក្ខាផង នឹងវត្ថុផង ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកញ្ច ន ទស្សនេន បហា-
 តព្វហេតុកញ្ច ធម្មំ បច្ចយា ទស្សនេន បហាតព្វ-
 ហេតុកោ ច ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុ-
 កំ ឯកំ ខន្ធព្វ វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ
 ច . . . វិចិត្តិក្ខាសហគតំ ឯកំ ខន្ធព្វ វត្ថុញ្ច បច្ចយា
 តយោ ខន្ធា មោហោ ច ទ្វេ ខន្ធធ ច . . . ។

[១០] ហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ អធិបតិយា
 នវ សព្វត្ថ នវ វិចារកេ ឯកំ អវិតតេ នវ ។

[១១] ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បច្ចយា
 ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ន-
 ហេតុប្បច្ចយា វិចិត្តិក្ខាសហគតេ ខន្ធធ បច្ចយា វិចិ-
 ក្ខិក្ខាសហគតោ មោហោ ។ ន ទស្សនេន បហាតព្វ-
 ហេតុកំ ធម្មំ បច្ចយា ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុ-
 កោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ
 ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ យាវ អសញ្ញាសត្តា
 ចក្ខាយតនំ បច្ចយា ចក្កុវិញ្ញាណំ ឧទ្ធច្ចសហគតេ
 ខន្ធធ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ក្តី នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ក្តី ពីង
ផ្អែក នឹងទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង នឹងទស្សនេនបហាតព្វហេ-
តុកធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពីងផ្អែក
នឹងខន្ធ ១ ជាទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង នឹងវត្ថុផង នឹងខន្ធ ២ ផង
... ខន្ធ ៣ ក្តី មោហៈក្តី ពីងផ្អែក នឹងខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិចិ-
កិច្ចាផង នឹងវត្ថុផង នឹងខន្ធ ២ ផង . . . ។

[១០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមាន
វារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១១] នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ពីងផ្អែក នឹងទស្សនេ-
នបហាតព្វហេតុកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ មោហៈ
ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចា ពីងផ្អែក នឹងពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយ
វិចិកិច្ចា ។ នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ពីងផ្អែក នឹងទស្ស-
នេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ជា
នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ ជាអហេតុកៈ រហូត ដល់ពួកអសញ្ញាសត្វ
ចក្ខុវិញ្ញាណ ពីងផ្អែក នឹងចក្ខុយតនៈ មោហៈ ដែលប្រកបដោយ
ឧទ្ធច្ចៈ ពីងផ្អែក នឹងពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈផង នឹងវត្ថុផង ។

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកេ សំសដ្ឋវារោ

ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកញ្ច ន ទស្សនេន បហាតព្វ-
ហេតុកញ្ច ធម្មំ បច្ចុយា ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុ-
កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចុយា វិចិកិច្ចាសហា-
តតេ ខន្ធេ ច វត្តញ្ច បច្ចុយា វិចិកិច្ចាសហាតតោ
មោហោ ។ សទ្ធិត្ថំ ។

[១២] នហេតុយា តីណិ នអាវម្ពណោ តីណិ នអ-
ធិបតិយា នវ នអនន្តវេ តីណិ នសមនន្តវេ តីណិ ន-
អញ្ញមញ្ញោ តីណិ នឧបនិស្សយេ តីណិ នបុរេជាតេ
សត្ត នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នកម្មេ ចត្តាវិ-
នវិចាកេ នវ នអាហារេ ឯកំ នសទ្ធិយេ ឯកំ
នណានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ តីណិ ន-
វិប្បយុត្តេ ន នោនត្តិយា តីណិ នោវិតតេ តីណិ ។

ឯវំ ឥតវេ ទ្វេ កណាធាបិ និស្សយវារោបិ កាតញ្ច ។

សំសដ្ឋវារោ

[១៣] ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ សំ-
សដ្ឋា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចុយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ឯកំ
ខន្ធំ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធេ . . . ។

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកៈ សំសដ្ឋវារៈ

នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងទស្សនេនបហាតព្វហេតុក-
ធម៌ផង នឹងនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នហេតុប្បដ្ឋយ គឺ មោហៈ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចា ពឹងផ្អែក នឹងពួក
ខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចាផង នឹងវត្ថុផង ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។

[១២] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងនសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនត្រ្រិយប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១
ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦
ក្នុងនោនតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

ការរាប់ ២ យ៉ាងដទៃក្តី និស្សយវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ យ៉ាងនេះចុះ ។

សំសដ្ឋវារៈ

[១៣] ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ លាយឡំ នឹងទស្សនេន-
បហាតព្វហេតុកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣
លាយឡំ នឹងខន្ធ ១ ជាទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ នឹងខន្ធ ២... ។

ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ ន ទស្ស-
 នេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
 ច្ចយា ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ឯកំ ខន្ធំ សំ-
 សដ្ឋា តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ . . . បដិសន្ធិក្ខណោ
 ។ បេ ។ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ
 ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា វិចិត្តិក្ខាសហាតតំ មោហំ សំសដ្ឋា សម្ប-
 យុត្តកា ខន្ធោ ។ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកញ្ច ន-
 ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកញ្ច ធម្មំ សំសដ្ឋោ ទស្ស-
 នេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
 ច្ចយា វិចិត្តិក្ខាសហាតតំ ឯកំ ខន្ធចញ្ច មោហញ្ច
 សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ . . . ។

[១២] ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ
 ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយា តីណិ បដិច្ចសទិសា ។ ន ទស្សនេន ប-
 ហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ ន ទស្សនេន បហាតព្វ-
 ហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា ន ទស្ស-
 នេន បហាតព្វហេតុកំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធោ
 ទ្វេ ខន្ធោ . . . ។ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ
 សំសដ្ឋោ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ លាយឡំ នឹងនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ លាយឡំ នឹង ខន្ធ ១ ជានទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ នឹងខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃ បដិសន្ធិ ។ បេ ។ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ លាយឡំ នឹងនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ លាយឡំ នឹងមោហៈ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចា ។ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ លាយឡំ នឹងទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ផង នឹងនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ លាយឡំ នឹងខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចា ផង នឹងមោហៈផង នឹងខន្ធ ២ . . . ។

[១២] ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ លាយឡំ នឹងទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋយ គឺ មាន វារៈ ៣ ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។ នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ លាយឡំ នឹងនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ អារម្មណប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ លាយឡំ នឹងខន្ធ ១ ជានទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ នឹងខន្ធ ២ . . . ។ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ លាយឡំ នឹងនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ទើបកើតឡើង

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកេ សំសដ្ឋារោ

អារម្មណាប្បច្ចយា បដិច្ចសទិសំ ។ ទស្សនេន បហា-
តព្វហេតុកញ្ច ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកញ្ច ធម្មំ
សំសដ្ឋោ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា បដិច្ចសទិសំ ។ សង្ខតំ ។

[១៥] ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណោ ន អធិបតិយា
ទ្វេ អនន្តរេ ន សព្វត្ថ ន វិចារកេ ឯកំ អវិភតេ ន ។

[១៦] ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ
ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេ-
តុប្បច្ចយា វិចិកិច្ចាសហាតតេ ខន្ទេ សំសដ្ឋោ វិចិកិច្ចា-
សហាតតោ មោហោ ។ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ
ធម្មំ សំសដ្ឋោ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ ន ទស្សនេន ប-
ហាតព្វហេតុកំ ឯកំ ខន្ទំ សំសដ្ឋោ តយោ ខន្ទា ទ្វេ
ខន្ទេ . . . អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ ឧទ្ធច្ចសហាតតេ
ខន្ទេ សំសដ្ឋោ ឧទ្ធច្ចសហាតតោ មោហោ ។

[១៧] នហេតុយា ទ្វេ នអធិបតិយា ន នបុរេជា-
តេ ន នបច្ឆាជាតេ ន នអាសេវនេ ន នកម្មេ ចត្តារិ

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកៈ សំសដ្ឋវារៈ

ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។ ទស្សនេនបហា-
តព្វហេតុកធម៌ លាយឡំ នឹងទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង នឹងន-
ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ
ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។

[១៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៦ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦
ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ៦ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុង
អវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

[១៦] នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ លាយឡំ នឹងទស្សនេន-
បហាតព្វហេតុកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ មោហៈ
ដែលប្រកបដោយវិចិកិត្តា លាយឡំ នឹងពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិ-
កិត្តា ។ នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ លាយឡំ នឹងទស្សនេន-
បហាតព្វហេតុកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣
លាយឡំ នឹងខន្ធ ១ ជានទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ ជាអហេតុកៈ នឹង
ខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ មោហៈ ដែលប្រកបដោយ
ឧទ្ធច្ចៈ លាយឡំ នឹងពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ ។

[១៧] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៦ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៦ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

នវិចារកេ ន នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នវិប្ប-
យុត្តេ ន ។

[១៨] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា ចត្តារិ . . .
នបុរេជាតេ ចត្តារិ ។ បេ ។ នវិប្បយុត្តេ ចត្តារិ ។

[១៩] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ទ្វេ . . .
អនន្តរេ ទ្វេ វិចារកេ ឯកំ អវិតតេ ទ្វេ ។
សម្បយុត្តវារោ សំសដ្ឋវារសទិសោ ។

បញ្ញាវារោ

[២០] ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ
ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ហេតុ
សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
មូលំ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ហេតុ ចិត្តស-
មុដ្ឋាណានំ រូចានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូលំ
ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ
ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាណានព្វ រូចានំ ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ន
ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ហេតុ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

[១៨] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ... ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។ ល ។ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

[១៩] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ... ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

សម្បយុត្តវារៈ ដូចគ្នានឹងសំសដ្ឋវារៈដែរ ។

បញ្ហាវារៈ

[២០] ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ មូលគឺ ពួក ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ មូល គឺ ពួកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្ក នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យនៃនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺពួកនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកហេតុ

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកេ បញ្ញាវារោ

សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានព្វ រូចានំ ហេ-
 តុប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចិត្តិកិច្ចាសហគតោ មោហោ
 ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិក្ខណោ ។ បេ ។ មូលំ វិចិត្តិកិច្ចាសហគតោ
 មោហោ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ មូលំ វិចិត្តិកិច្ចាសហគតោ មោហោ
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានព្វ រូចានំ
 ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២១] ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ
 ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកេ ខន្ធធ្វ
 អារព្ព ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ខន្ធធ្វ ឧប្បជ្ជន្តិ ។
 មូលំ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកេ ខន្ធធ្វ អារព្ព ន
 ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ខន្ធធ្វ ច មោហោ ច ឧប្ប-
 ជ្ជន្តិ ។ មូលំ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកេ ខន្ធធ្វ អារព្ព
 វិចិត្តិកិច្ចាសហគតោ ខន្ធធ្វ ច មោហោ ច ឧប្បជ្ជន្តិ ។
 ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ន ទស្សនេ-
 ន បហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ទានំ . . . សីលំ . . . ឧបោសថកម្មំ កត្វា

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកៈ បញ្ហាវារៈ

ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយ
ហេតុប្បច្ច័យ មោហៈ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចា ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្ត-
សមុដ្ឋានរូប ដោយហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ លេ ។ មូល
គឺ មោហៈ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ
ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ មូល គឺ មោហៈ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចា
ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[២១] ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃទស្សនេនប-
ហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ពួកទស្សនេនបហាតព្វ-
ហេតុកក្ខន្ធ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវពួកទស្សនេនបហាតព្វហេតុ-
កក្ខន្ធ ។ មូល គឺ ពួកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកក្ខន្ធផង្គ មោហៈផង
កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវពួកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកក្ខន្ធ ។ មូល
គឺ ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចាផង មោហៈផង កើតឡើង ព្រោះ
ប្រារព្ធ នូវពួកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកក្ខន្ធ ។ នទស្សនេនបហាតព្វ-
ហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយអារម្ម-
ណប្បច្ច័យ គឺ នូវទាន...នូវសីល...បុគ្គល ធ្វើ នូវឧបោសថកម្ម

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

តំ បច្ចុវេក្ខតិ អស្សាទេតិ អភិនទ្គតិ តំ អារព្ព ន ទស្ស-
 នេន បហាតព្វហេតុកោ វាកោ ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធចំ . . .
 ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ
 បុព្វេ សុចិណ្ណានិ . . . ។ ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ។ បេ ។
 អរិយា មក្កា វុដ្ឋហិត្វា មក្កំ បច្ចុវេក្ខន្តិ ។ បេ ។ អា-
 វុដ្ឋនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អរិយា ន
 ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ បហីនេ កិលេសេ បច្ចុ-
 វេក្ខន្តិ វិក្ខម្ហិតេ កិលេសេ . . . បុព្វេ សមុទាចិណ្ណោ
 កិលេសេ ជានន្តិ ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . . ន ទស្សនេន
 បហាតព្វហេតុកោ ខន្ធនេ ច មោហញា អនិច្ចតោ . . .
 វិបស្សន្តិ អស្សាទេន្តិ អភិនទ្គន្តិ តំ អារព្ព ន ទស្ស-
 នេន បហាតព្វហេតុកោ វាកោ ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធចំ . . .
 ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ
 ទិព្វេន ចក្កុនា រូបំ ។ បេ ។ អនាគតំសញ្ញាណាស្ស
 អារវុដ្ឋនាយ មោហាស្ស ច អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចុ-
 យោ ។ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ
 ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណា-
 ប្បច្ចយេន បច្ចុយោ នាណំ ។ បេ ។ ឈានំ . . .

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ហើយពិចារណា នូវអំពើនោះ ក៏ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ជានទស្សនេន-
 បហាតព្វហេតុកៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវអំពើនោះ ឧទ្ធច្ចៈ . . .
 ទោមនស្ស ជានទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ កើតឡើង ដែលសន្សំ
 ហើយ ក្នុងកាលមុន . . . ។ ចេញ អំពីឈាន ។ បេ ។ ពួកព្រះអរិយៈ
 ចេញ អំពីមគ្គ ហើយពិចារណា នូវមគ្គ ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ នៃអា-
 វជ្ជនៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ពួកព្រះអរិយៈ ពិចារណា នូវកងកិលេស
 ជានទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ ដែលលះហើយ នូវកងកិលេស ដែល
 សង្កត់សង្កិនហើយ . . . ដឹង នូវកងកិលេស ដែលសន្សំហើយ ក្នុង
 កាលមុន នូវចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ . . . នូវពួកខន្ធ ជានទស្សនេនបហាតព្វ-
 ហេតុកៈផង នូវមោហៈផង ថាមិនទៀង . . . ឃើញច្បាស់ក៏ត្រេកអរ
 រីករាយ រាគៈ ជានទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ
 នូវអំពើនោះ ឧទ្ធច្ចៈ . . . ទោមនស្ស ជានទស្សនេនបហាតព្វហេ-
 តុកៈ កើតឡើង នូវរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ នៃការ
 ពិចារណា នូវអនាគតំសញ្ញាណផង នៃមោហៈផង ដោយអារម្មណប្ប-
 ច្ច័យ ។ នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈធម៌ ជាបច្ច័យ នៃទស្សនេនបហាត-
 ព្វហេតុកៈធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ នូវទាន ។ បេ ។ នូវឈាន . . .

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកេ បញ្ញាវារោ

ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . . ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកេ ខន្ទេ
 ច មោហញ្ច អស្សាទេតិ អភិទន្ធពតិ តំ អារព្ព ទស្សនេ-
 ន បហាតព្វហេតុកោ វាកោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ . . . វិចិត្តិច្ឆា
 . . . ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ទោមនស្សំ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ។ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មា ទស្ស-
 នេន បហាតព្វហេតុកស្ស ច ន ទស្សនេន បហាតព្វ-
 ហេតុកស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . . ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកេ ខន្ទេ ច
 មោហញ្ច អារព្ព វិចិត្តិច្ឆាសហគតា ខន្ទា ច មោហោ ច
 ឧប្បជ្ជន្តិ ។ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ច ន ទស្ស-
 នេន បហាតព្វហេតុកោ ច ធម្មា ទស្សនេន បហា-
 តព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 វិចិត្តិច្ឆាសហគតេ ខន្ទេ ច មោហញ្ច អារព្ព ទស្ស-
 នេន បហាតព្វហេតុកោ ខន្ទា ឧប្បជ្ជន្តិ ។ មូលំ វិចិ-
 ត្តិច្ឆាសហគតេ ខន្ទេ ច មោហញ្ច អារព្ព ន ទស្សនេ-
 ន បហាតព្វហេតុកោ ខន្ទា ច មោហោ ច ឧប្បជ្ជន្តិ ។
 មូលំ វិចិត្តិច្ឆាសហគតេ ខន្ទេ ច មោហញ្ច អារព្ព
 វិចិត្តិច្ឆាសហគតា ខន្ទា ច មោហោ ច ឧប្បជ្ជន្តិ ។

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកៈ បញ្ហាវារៈ

នូវចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ . . . ត្រេកអរ រីករាយ នឹងពួកខន្ធ ជានទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈផង នឹងមោហៈផង រាគៈ ជាទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវអំពើនោះ ទិដ្ឋិ . . . វិចិក្ខា . . . ទោមនស្ស ជាទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ កើតឡើង ។ នទស្សនេនបហាតព្វហេតុធម៌ ជាបច្ច័យ នៃទស្សនេនបហាតព្វហេតុធម៌ផង នៃនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ នូវចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ . . . ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិក្ខាក្តី មោហៈក្តី កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវពួកខន្ធ ជាទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈផង នូវមោហៈផង ។ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ក្តី នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ជាទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិក្ខាផង នូវមោហៈផង ។ មូល គឺ ពួកខន្ធ ជានទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈក្តី មោហៈក្តី កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិក្ខាផង នូវមោហៈផង ។ មូល គឺ ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិក្ខាក្តី មោហៈក្តី កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិក្ខាផង នូវមោហៈផង ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

[២២] ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ
 ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។
 អារម្មណាធិបតិ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ខន្ធ ករុ
 កត្វា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ខន្ធ ឧប្បជ្ជន្តិ ។
 សហជាតាធិបតិ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ អធិបតិ
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ន ទស្សនេន ប-
 ហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតាធិបតិ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ អធិ-
 បតិ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ទស្សនេ-
 ន បហាតព្វហេតុកស្ស ច ន ទស្សនេន បហាតព្វហេ-
 តុកស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ស-
 ហាជាតាធិបតិ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ អធិបតិ
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានព្វ រូបានំ
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ន ទស្សនេន បហាតព្វ-
 ហេតុកោ ធម្មោ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

[២២] ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ ពួកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកក្ខន្ធកើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវពួកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកក្ខន្ធ ឲ្យជាទីគោរព ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិ ជាទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិ ជាទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង នៃនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិ ជាទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកេ បញ្ញាវារោ

សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ ទានំ . . . សីលំ
. . . ឧចោសថកម្មំ កត្វា តំ ករុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខតិ
អស្សាទេតិ អភិទន្ធិតិ តំ ករុំ កត្វា ន ទស្សនេន ប-
ហាតព្វហេតុកោ វាកោ ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ បុព្វេ សុ-
ចិណ្ណានិ . . . ឈានា . . . អរិយា មក្កា វុដ្ឋហិត្វា មក្កំ
ករុំ កត្វា ។ បេ ។ ផលស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . . ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ
ខន្ទេ ករុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិទន្ធិតិ តំ ករុំ កត្វា
ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ វាកោ ឧប្បជ្ជតិ ។
សហជាតាធិបតិ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ អធិ-
បតិ សម្មយុត្តកានំ ខន្ទានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានព្វ រូចា-
នំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។ ន ទស្សនេន បហា-
តព្វហេតុកោ ធម្មោ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស
ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អារម្មណាធិបតិ
ទានំ . . . សីលំ . . . ឧចោសថកម្មំ កត្វា ។ បេ ។
ឈានា . . . ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . . ន ទស្សនេន
បហាតព្វហេតុកោ ខន្ទេ ករុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិ-
ទន្ធិតិ តំ ករុំ កត្វា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ
វាកោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ . . . ។

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកៈ បញ្ហាវារៈ

និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ នូវទាន . . . នូវសីល . . . បុគ្គល ធ្វើ នូវឧបោសថកម្ម ធ្វើ នូវកុសលកម្មនោះ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ជានទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវអំពើនោះ ឲ្យជាទីគោរព ។ បេ ។ (នូវអំពើ) ដែលសន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន . . . អំពីឈាន . . . ពួកព្រះអរិយៈ ចេញ អំពីមគ្គ ហើយធ្វើ នូវមគ្គ ឲ្យជាទីគោរព ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ នៃផល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ នូវចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ . . . ត្រេកអរ រីករាយ ព្រោះធ្វើ នូវពួកខន្ធ ជានទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ ឲ្យជាទីគោរព រាគៈ ជានទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវអំពើនោះ ឲ្យជាទីគោរព ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិ ជានទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង់ នៃពួកសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ នូវទាន . . . នូវសីល . . . បុគ្គលធ្វើ នូវឧបោសថកម្ម ។ បេ ។ អំពីឈាន . . . នូវចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ . . . បុគ្គល ត្រេកអរ រីករាយ ព្រោះធ្វើ នូវពួកខន្ធ ជានទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ ឲ្យជាទីគោរព រាគៈ ជាទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវអំពើនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទិដ្ឋិ . . . ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

[២៣] ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ
 ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា ទស្សនេន បហាតព្វហេ-
 តុកោ ខន្ធា បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ ខន្ធាទំ អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ មូលំ បុរិមា បុរិមា វិចិកិច្ឆាសហាតតា ខន្ធា
 បច្ឆិមស្ស បច្ឆិមស្ស វិចិកិច្ឆាសហាតតស្ស មោហាស្ស
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទស្សនេន បហាតព្វហេ-
 តុកោ ខន្ធា វុដ្ឋានស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 មូលំ បុរិមា បុរិមា វិចិកិច្ឆាសហាតតា ខន្ធា បច្ឆិមាទំ
 បច្ឆិមាទំ វិចិកិច្ឆាសហាតតាទំ ខន្ធាទំ មោហាស្ស ច
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ន ទស្សនេន បហាតព្វ-
 ហេតុកោ ធម្មោ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស
 ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមោ បុរិមោ វិចិ-
 កិច្ឆាសហាតតោ មោហោ បច្ឆិមស្ស បច្ឆិមស្ស វិចិ-
 កិច្ឆាសហាតតស្ស មោហាស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ បុរិមា បុរិមា ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ
 ។ បេ ។ ផលសមាបត្តិយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 មូលំ បុរិមោ បុរិមោ វិចិកិច្ឆាសហាតតោ មោហោ
 បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ វិចិកិច្ឆាសហាតតាទំ ខន្ធាទំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

[២៣] ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ជាទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ ។ មូល គឺ ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃមោហៈ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ ពួកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ ។ មូល គឺ ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា ក្រោយ ។ ផង នៃមោហៈផង ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ ។ នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ គឺ មោហៈ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃមោហៈ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ ជានទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ មុន ។ ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ ។ មូល គឺ មោហៈ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា មុន ។ ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា ក្រោយ ។

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកេ បញ្ញាវារោ

អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារដ្ឋេនា ទស្សនេន
បហាតព្វហេតុកានំ ខន្ធានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ។ មូលំ បុរិមា បុរិមា វិចិត្តិក្ខាសហកតោ
មោហោ បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ វិចិត្តិក្ខាសហកតានំ ខន្ធា-
នំ មោហាស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារដ្ឋេនា
វិចិត្តិក្ខាសហកតានំ ខន្ធានំ មោហាស្ស ច អនន្តរ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ
ច ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ច ធម្មា ទស្ស-
នេន បហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា វិចិត្តិក្ខាសហកតា ខន្ធា ច
មោហោ ច បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ វិចិត្តិក្ខាសហកតានំ
ខន្ធានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូលំ បុរិមា
បុរិមា វិចិត្តិក្ខាសហកតា ខន្ធា ច មោហោ ច បច្ឆិ-
មស្ស បច្ឆិមស្ស វិចិត្តិក្ខាសហកតស្ស មោហាស្ស
អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចិត្តិក្ខាសហកតា ខន្ធា ច
មោហោ ច វុដ្ឋានស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
មូលំ បុរិមា បុរិមា វិចិត្តិក្ខាសហកតា ខន្ធា ច មោ-
ហោ ច បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ វិចិត្តិក្ខាសហកតានំ
ខន្ធានំ មោហាស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកៈ បញ្ហាវារៈ

ដោយអនន្តរហ្មត្ថយ អាវជ្ជនៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកទស្សនេនបហាតព្វ-
ហេតុកក្ខន្ធ ដោយអនន្តរហ្មត្ថយ ។ មូល គឺ មោហៈ ដែលប្រកប
ដោយវិចិកិត្តា មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយ វិចិ-
កិត្តា ក្រោយ ។ ផង នៃមោហៈផង ដោយអនន្តរហ្មត្ថយ អាវជ្ជនៈ ជា
បច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិកិត្តាផង នៃមោហៈផង ដោយ
អនន្តរហ្មត្ថយ ។ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ក្តី នទស្សនេនបហាតព្វ-
ហេតុកធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយអនន្ត-
រហ្មត្ថយ គឺ ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិកិត្តា មុន ។ ក្តី មោហៈក្តី
ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិកិត្តា ក្រោយ ។ ដោយ
អនន្តរហ្មត្ថយ ។ មូល គឺ ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិកិត្តា មុន ។ ក្តី
មោហៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃមោហៈ ដែលប្រកបដោយវិចិកិត្តា ក្រោយ ។
ដោយអនន្តរហ្មត្ថយ ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិកិត្តាក្តី មោហៈក្តី ជា
បច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ ដោយអនន្តរហ្មត្ថយ ។ មូល គឺ ពួកខន្ធ ដែល
ប្រកបដោយវិចិកិត្តា មុន ។ ក្តី មោហៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែល
ប្រកបដោយវិចិកិត្តា ក្រោយ ។ ផង នៃមោហៈផង ដោយអនន្តរហ្មត្ថយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

. . . សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ សហជាតប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ នវ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឆ
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[២៤] ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ទស្ស-
នេន បហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្ស-
យោ បកត្តូបនិស្សយោ ។ បេ ។ បកត្តូបនិស្សយោ
ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ខន្ធា ទស្សនេន បហា-
តព្វហេតុកានំ ខន្ធានំ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ។ អវសេសេសុ ទ្ធិសុ អនន្តរូបនិស្សយោ ច
បកត្តូបនិស្សយោ ច ។ មូលំ ទស្សនេន បហាតព្វហេ-
តុកោ ខន្ធា ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកានំ ខន្ធានំ
មោហាស្ស ច ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូលំ
ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ខន្ធា វិចិកិច្ឆាសហ-
កតានំ ខន្ធានំ មោហាស្ស ច ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ន
ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ អនន្តរូបនិ-
ស្សយោ បកត្តូបនិស្សយោ ។ បេ ។ បកត្តូបនិស្សយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

... ជាបច្ច័យ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ជាបច្ច័យ ដោយអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ជាបច្ច័យ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[២២] ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បេ ។ ឯបកត្ថបនិស្ស័យ គឺ ពួកខន្ធ ជាទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ អនន្តរូបនិស្ស័យក្តី បកត្ថបនិស្ស័យ ក្តី (បណ្ឌិត គប្បីដឹង) ក្នុងបទទាំង ២ ដ៏សេស ។ មូល គឺ ពួកខន្ធ ជាទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ជានទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈផង នៃមោហៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ មូល គឺ ពួកខន្ធ ជាទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិកិត្តាផង នៃមោហៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បេ ។ ឯបកត្ថបនិស្ស័យ

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកេ បញ្ញាវារោ

សទ្ធិំ ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ ។ បេ ។ សមាបត្តិ
ឧប្បាទេតិ មាណំ ជយេតិ សីលំ ។ បេ ។ បញ្ញំ ន
ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ រាគំ ទោសំ មោហំ មាណំ
បត្តនំ កាយិកំ សុខំ កាយិកំ ទុក្ខំ ។ បេ ។ សេនា
សនំ ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ ។ បេ ។ សមាបត្តិ ឧប្បា-
ទេតិ សទ្ធា ។ បេ ។ សេនាសនំ សទ្ធាយ ។ បេ ។
បញ្ញាយ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស រាគស្ស
។ បេ ។ បត្តនាយ ផលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុ-
កោ ធម្មោ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ
អនន្ត្របនិស្សយោ បកត្តបនិស្សយោ ។ បេ ។ បកត្ត-
បនិស្សយោ សទ្ធិំ ឧបនិស្សាយ . . . ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ
សីលំ ។ បេ ។ បញ្ញំ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ
រាគំ ទោសំ មោហំ មាណំ បត្តនំ កាយិកំ សុខំ
កាយិកំ ទុក្ខំ ។ បេ ។ សេនាសនំ ឧបនិស្សា-
យ ចាលំ ហានតិ ។ បេ ។ សង្ឃំ ភិណ្ឌតិ សទ្ធា
។ បេ ។ សេនាសនំ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស
រាគស្ស ទោសស្ស មោហស្ស ទិដ្ឋិយា បត្តនាយ

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកៈ បញ្ញាវារៈ

គឺ បុគ្គល ឲ្យ នូវទាន ព្រោះអាស្រ័យ នូវសទ្ធា ។ បេ ។ ញ៉ាំងសមាបត្តិ
ឲ្យកើតឡើង ដំឡើង នូវមានៈ នូវសីល ។ បេ ។ នូវបញ្ញា រាគៈ
ទោសៈ មោហៈ មានៈ សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ និងកាយិកទុក្ខ
ជានទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ ។ បេ ។ ឲ្យ នូវទាន ព្រោះអាស្រ័យ នូវ
សេនាសនៈ ។ បេ ។ ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សទ្ធា ។ បេ ។
សេនាសនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃសទ្ធា ។ បេ ។ នៃបញ្ញា នៃរាគៈ ជានទស្ស-
នេនបហាតព្វហេតុកៈ ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ នៃសេចក្តីប្រាថ្នា និងផល-
សមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌
ជាបច្ច័យ នៃទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
បានដល់អារម្មណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បេ ។
ឯបកត្ថបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសទ្ធា . . . ប្រកាន់ នូវ
ទិដ្ឋិ នូវសីល ។ បេ ។ នូវបញ្ញា រាគៈ ទោសៈ មោហៈ មានៈ សេចក្តី
ប្រាថ្នា កាយិកសុខ និងកាយិកទុក្ខ ជានទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ
។ បេ ។ សម្លាប់ នូវសត្វ ព្រោះអាស្រ័យ នូវសេនាសនៈ ។ បេ ។
បំបែក នូវសង្ឃ សទ្ធា ។ បេ ។ សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃរាគៈ
ទោសៈ មោហៈ ទិដ្ឋិ និងសេចក្តីប្រាថ្នា ជាទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ន ទស្សនេន បហា-
 តព្វហេតុកោ ធម្មា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស
 ច ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស ច ធម្មស្ស ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បក-
 តូបនិស្សយោ ។ បេ ។ បកតូបនិស្សយោ សទ្ធា ។ បេ ។
 បញ្ញា ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ វាកោ ទោ-
 សោ មោហោ មាណា បត្តនា កាយិកំ សុខំ ។ បេ ។
 សេនាសនំ វិចិត្តិក្ខាសហគតានំ ខន្ធានំ មោហាស្ស ច
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ទស្សនេន បហា-
 តព្វហេតុកោ ច ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ច
 ធម្មា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បក-
 តូបនិស្សយោ ។ បេ ។ បកតូបនិស្សយោ វិចិត្តិក្ខា-
 សហគតា ខន្ធា ច មោហោ ច ទស្សនេន បហាតព្វ-
 ហេតុកានំ ខន្ធានំ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 មូលំ វិចិត្តិក្ខាសហគតា ខន្ធា ច មោហោ ច ន
 ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកានំ ខន្ធានំ មោហាស្ស ច
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូលំ វិចិត្តិក្ខា-
 សហគតា ខន្ធា ច មោហោ ច វិចិត្តិក្ខាសហគតានំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ
 នៃទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង នៃនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌
 ផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថប-
 និស្ស័យ ។ បេ ។ ឯបកត្ថបនិស្ស័យ គឺ សទ្ធា ។ បេ ។ បញ្ញា
 រាគៈ ទោសៈ មោហៈ មានៈ សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ (កាយិ-
 កទុក្ខ) ជានទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ ។ បេ ។ សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ
 នៃពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិត្រាផង នៃមោហៈផង ដោយឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ ។ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ក្តី នទស្សនេនបហា-
 តព្វហេតុកធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បេ ។
 ឯបកត្ថបនិស្ស័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិត្រាផង មោហៈ
 ផង ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ជាទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ ដោយឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ ។ មូល គឺ ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិត្រាក្តី
 មោហៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ជានទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈផង
 នៃមោហៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ មូល គឺ ពួកខន្ធ
 ដែលប្រកបដោយវិចិត្រាក្តី មោហៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកេ បញ្ញាវារោ

ខន្ធានំ មោហាស្ស ច ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៥] ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ន
 ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។
 អារម្មណាបុរេជាតំ ចក្កំ . . . វត្ថុំ អនិច្ចតោ . . . វិបស្សតិ
 អស្សាទេតិ អភិនន្ទតិ តំ អារព្ព ន ទស្សនេន បហា-
 តព្វហេតុកោ រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធចំ . . . ន ទស្សនេ-
 ន បហាតព្វហេតុកំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិព្វេន . . .
 សង្ខតំ ។ វត្ថុបុរេជាតំ សង្ខតំ ។ ន ទស្សនេន បហា-
 តព្វហេតុកោ ធម្មោ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស
 ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាបុរេជាតំ
 វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណាបុរេជាតំ ចក្កំ . . . វត្ថុំ អស្សា-
 ទេតិ អភិនន្ទតិ តំ អារព្ព ទស្សនេន បហាតព្វហេតុ-
 កោ រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ . . . វិចិត្តិច្ឆា . . . ទស្ស-
 នេន បហាតព្វហេតុកំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។ វត្ថុ-
 បុរេជាតំ សង្ខតំ ។ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ
 ធម្មោ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស ច ន ទស្ស-
 នេន បហាតព្វហេតុកស្ស ច ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អារម្មណាបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកៈ បញ្ញាវារៈ

ដែលប្រកបដោយវិចិត្រកិច្ចាផង នៃមោហៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៥] នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេជាតនិងវត្ថុបុរេជាត ។ អារម្មណបុរេជាត គឺ នូវចក្ក... នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង... ឃើញច្បាស់ ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ជានទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវអំពើនោះ ឧទ្ធច្ចៈ... ទោមនស្ស ជានទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ កើតឡើង ដោយទិព្វចក្ក . . . សេចក្តីបំប្រួញ ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ សេចក្តីបំប្រួញ ។ នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ អារម្មណបុរេជាត គឺ នូវចក្ក... នូវវត្ថុ ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ជានទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវអំពើនោះ ទិដ្ឋិ . . . វិចិត្រកិច្ចា . . . ទោមនស្ស ជានទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ កើតឡើង ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ សេចក្តីបំប្រួញ ។ នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង នៃនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

អារម្មណាបុរេជាតំ ចក្កំ . . . វត្ថុំ អារត្ត វិចិត្តិច្ឆាសហ-
កតា ខន្ធា ច មោហោ ច ឧប្បជ្ជន្តិ ។ វត្ថុបុរេជាតំ
សង្ខតំ ។

[២៦] ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ន
ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស បច្ឆាជាត-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មេ ។ ន ទស្សនេន បហាតព្វ-
ហេតុកោ ធម្មោ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស
ធម្មស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មេ ។ ទស្ស-
នេន បហាតព្វហេតុកោ ច ន ទស្សនេន បហាតព្វហេ-
តុកោ ច ធម្មោ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស
ធម្មស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មេ ។ . . .
អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧] ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ទស្ស-
នេន បហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ចេតនា សម្ម-
យុត្តកានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូលំ
សហជាតា ធានាខណិកា ។ សហជាតា ទស្ស-
នេន បហាតព្វហេតុកោ ចេតនា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ
រូបានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ធានាខណិកា

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

អារម្មណបុរេជាត គឺ នូវចក្ខុ . . . ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិត្រិកិច្ចា
ក្តី មោហៈក្តី កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវវត្ថុ ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ
សេចក្តីបំប្រួញ ។

[២៦] ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃទស្សនេ-
នបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។ បេ ។ នទស្សនេនប-
ហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយ
បច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ក្តី នទស្ស-
នេនបហាតព្វហេតុកធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌
ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។ បេ ។ . . . ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[២៧] ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃទស្សនេន-
បហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកចេតនា
ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តិកក្ខន្ធ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ មូល គឺ សហជាត
និងនានាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកចេតនា
ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខណិកៈ

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកេ បញ្ញាវារោ

ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា ចេតនា វិចារកានំ ខន្ទានំ
កដត្តា ច រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ទស្សនេន ប-
ហាតព្វហេតុកស្ស ច ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុ-
កស្ស ច ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទស្ស-
នេន បហាតព្វហេតុកា ចេតនា សម្មយុត្តកានំ
ខន្ទានំ ចិត្តសមុដ្ឋានាណញ្ច រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ
ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ សហជាតា នាណខណិកា ។ សហ-
ជាតា ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា ចេតនា សម្ម-
យុត្តកានំ ខន្ទានំ ចិត្តសមុដ្ឋានាណញ្ច រូចានំ កម្មប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។ នាណខណិកា ន ទស្សនេន បហា-
តព្វហេតុកា ចេតនា វិចារកានំ ខន្ទានំ កដត្តា ច
រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ . . . វិចារកប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិ-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ណាណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
មត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សម្មយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ន វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បញ្ច ។

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកៈ បញ្ញាវារៈ

គឺ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្នុងផង នៃ
ពួកកងត្តារូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌
ជាបច្ច័យ នៃទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង នៃទស្សនេនបហាតព្វ-
ហេតុកធម៌ផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកចេតនា
ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុងផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ ។ នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃទស្ស-
នេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតិ និងនា-
នាខណិកៈ ។ សហជាតិ គឺ នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកចេតនា ជា
បច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុងផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយកម្ម-
ប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកចេតនា ជា
បច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្នុងផង នៃពួកកងត្តារូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។
. . . ជាបច្ច័យ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយត្រ័យប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឈានប្បច្ច័យ ជា
បច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦
ជាបច្ច័យ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

[២៨] ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ទស្ស-
 នេន បហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ តីណិ ។ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ
 ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ អា-
 ហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ សន្និទ្ធីត្ថំ ។ ន ទស្សនេន បហា-
 តព្វហេតុកោ ធម្មោ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស
 ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជា-
 តំ ។ សន្និទ្ធីត្ថំ ។ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ
 ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស ច ន ទស្សនេន បហា-
 តព្វហេតុកស្ស ច ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សន្និទ្ធីត្ថំ ។ ទស្សនេន បហា-
 តព្វហេតុកោ ច ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ច
 ធម្មោ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស អត្ថិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហ-
 ជាតោ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ឯកោ ខន្ធា
 ច វត្ថុ ច តិណ្ណាន្នំ ខន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ វិចិកិច្ឆាសហតតោ ឯកោ ខន្ធា ច មោហោ
 ច តិណ្ណាន្នំ ខន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

[២៨] ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃទស្សនេន-
 បហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ នទស្សនេនបហា-
 តព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយអត្តិ-
 ប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត បច្ឆាជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។
 សេចក្តីបំប្រួញ ។ នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃទស្សនេន-
 បហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។
 សេចក្តីបំប្រួញ ។ នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃទស្ស-
 នេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង នៃនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង ដោយ
 អត្តិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ទស្ស-
 នេនបហាតព្វហេតុកធម៌ក្តី នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ
 នៃទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត
 និងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ ខន្ធ ១ ជាទស្សនេនបហាតព្វហេតុកៈ
 ផង វត្ថុផង ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ខន្ធ ១ ដែលប្រកប
 ដោយវិចិកិច្ចាផង មោហៈផង ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុកេ បញ្ញាវារោ

ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ច ន ទស្សនេន បហា-
 តព្វហេតុកោ ច ធម្មា ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុ-
 កស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ
 បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ សង្ខតំ ។
 ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ច ន ទស្សនេន បហា-
 តព្វហេតុកោ ច ធម្មា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុ-
 កស្ស ច ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស ច
 ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។
 សង្ខតំ ។ . . . នត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិតតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អវិតតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៩] ហេតុយា ន អារម្មណេ នវ អធិបតិយា
 បញ្ច អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ សហជាតេ នវ អញ្ញ-
 មញ្ញេ ន និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ នវ បុរេជាតេ
 តីណិ បច្ឆាជាតេ តីណិ អាសេវនេ នវ កម្មេ ចត្តាវិ
 វិចាកេ ឯកំ អាហារេ ចត្តាវិ ឥន្ទ្រិយេ ចត្តាវិ ឈា-
 នេ ចត្តាវិ មក្កេ ចត្តាវិ សម្បយុត្តេ ន វិប្បយុត្តេ បញ្ច
 អត្ថិយា នវ នត្ថិយា នវ វិតតេ នវ អវិតតេ នវ ។

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកៈ បញ្ហាវារៈ

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ក្តី នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ក្តី ជា
បច្ច័យ នៃនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ បានដល់
សហជាតិ បុរេជាតិ បច្ឆាជាតិ អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។ សេចក្តីបំ-
ប្រួញ ។ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ក្តី នទស្សនេនបហាតព្វហេតុ-
កធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង នៃនទស្ស-
នេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង ដោយអត្តិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតិ និង
បុរេជាតិ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយនត្តិប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយវិតតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអវិតតប្បច្ច័យ ។

[២៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុង
អញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងឧបនិ-
ស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងបច្ឆាជា-
តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងមគ្គ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងវិប្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

[៣០] ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ
 ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ទស្សនេន បហាតព្វ-
 ហេតុកោ ធម្មោ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆា-
 ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ទស្សនេន បហា-
 តព្វហេតុកស្ស ច ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស
 ច ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាត-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ន ទស្សនេន
 បហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

[៣០] ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃទស្ស-
 នេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
 សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ ទស្ស-
 នេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនទស្សនេនបហាតព្វហេតុក-
 ធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជា
 បច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ជា
 បច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ
 នៃទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង នៃនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌
 ផង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជា
 បច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ នទស្សនេនបហាតព្វហេតុក-
 ធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយអារម្មណ-
 ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជា-
 តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ
 ជាប្បច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។ នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកេ បញ្ញាវារោ

ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មា ទស្ស-
 នេន បហាតព្វហេតុកស្ស ច ន ទស្សនេន បហាតព្វ-
 ហេតុកស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ទស្សនេន
 បហាតព្វហេតុកោ ច ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុ-
 កោ ច ធម្មា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ទស្ស-
 នេន បហាតព្វហេតុកោ ច ន ទស្សនេន បហាតព្វ-
 ហេតុកោ ច ធម្មា ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆា-
 ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ទស្សនេន បហាតព្វហេ-
 តុកោ ច ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ច ធម្មា

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុកុកៈ បញ្ញាវារៈ

ជាបច្ច័យ នៃទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុកុកៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ
 ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុកុកៈ
 ជាបច្ច័យ នៃទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុកុកៈផង នៃទស្សនេនបហាតព្វ-
 ហេតុកុកុកៈផង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាត-
 ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេ-
 ជាតប្បច្ច័យ ។ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុកុកៈ នៃទស្សនេនបហាតព្វ-
 ហេតុកុកុកៈ ជាបច្ច័យ នៃទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុកុកៈ ដោយអារម្ម-
 ណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុកុកៈ នៃទស្ស-
 នេនបហាតព្វហេតុកុកុកៈ ជាបច្ច័យ នៃទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុកុកៈ
 ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ ។
 ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុកុកៈ នៃទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុកុកៈ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស ច ន ទស្សនេន ប-
ហាតព្វហេតុកស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣១] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ សព្វត្ថ
នវ នោអវិកតេ នវ ។

[៣២] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ ឆ . . .
នអធិបតិយា ឆ នអនន្តវេ ឆ នសមនន្តវេ ឆ នអញ្ញ-
មញ្ញេ ទ្វេ នឧបនិស្សយេ ឆ ។ បេ ។ នសម្បយុត្តេ ទ្វេ
នវិប្បយុត្តេ តីណិ នោនត្តិយា ឆ នោវិកតេ ឆ ។

[៣៣] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ . . .
អធិបតិយា បញ្ច អនុលោមមាតិកា វិត្តាវេតព្វា ។
. . . អវិកតេ នវ ។

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ជាបច្ច័យ នៃទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ផង នៃទស្សនេនបហាតព្វ-
ហេតុកធម៌ផង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣១] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ៩ ក្នុងនោអវិគតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

[៣២] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ...
ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុង
នសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុង
នឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។ លេ ។ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោត្តិប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៦ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

[៣៣] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
... ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ អនុលោមមាតិកា បណ្ឌិត គប្បី
ឲ្យពិស្តារចុះ ។ . . . ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

ចប់ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកៈ ។

ការនាយបហាតពូហេតុកុកំ

បដិច្ចវារោ

[៣៤] ការនាយ បហាតពូហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច
ការនាយ បហាតពូហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ការនាយ បហាតពូហេតុកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ . . . ។

ឯវំ បដិច្ចវារោមិ សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ
និស្សយវារោមិ សំសជ្ជវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ
និស្សនេន បហាតពូហេតុកុកុសនិសា ឧទ្ធច្ច-
សហតតោ មោហោ វិចិត្តិក្ខាសហតតមោហាដ្ឋា-
នេ បមេតព្វា ។

បញ្ញាវារោ

[៣៥] ការនាយ បហាតពូហេតុកោ ធម្មោ ការនា-
យ បហាតពូហេតុកុស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ។ ឆ និស្សនេន បហាតពូហេតុកុកុសនិសា ។

[៣៦] ការនាយ បហាតពូហេតុកោ ធម្មោ ការ-
នាយ បហាតពូហេតុកុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។ តីណិ អារព្ព និស្សនេន បហាតពូ-
ហេតុកុកុសនិសា ។ ន ការនាយ បហាតពូហេតុ-
កោ ធម្មោ ន ការនាយ បហាតពូហេតុកុស្ស ធម្មស្ស

ភាវនាយបហាតព្វហេតុកទុកៈ

បដិច្ចវារៈ

[៣៤] ភាវនាយបហាតព្វហេតុកធម៌ (ធម៌មានហេតុដែលត្រូវលះដោយភាវនា) អាស្រ័យ នូវភាវនាយបហាតព្វហេតុកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជាភាវនាយបហាតព្វហេតុកៈ នូវខន្ធ ២ . . . ។

បដិច្ចវារៈក្តី សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកៈដែរ មោហៈ ដែលប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ បណ្ឌិត គប្បីតម្កល់ទុក ក្នុងទីនៃមោហៈដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចាចុះ ។

បញ្ញាវារៈ

[៣៥] ភាវនាយបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបដ្ឋ័យ នៃភាវនាយបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ វារៈទាំង ៦ ប្រហែលគ្នានឹងទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកៈដែរ ។

[៣៦] ភាវនាយបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបដ្ឋ័យ នៃភាវនាយបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយអារម្មណប្បដ្ឋ័យ ។ បណ្ឌិត ប្រារព្ធ នូវវារៈទាំង ៣ ឲ្យប្រហែលគ្នានឹងទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកៈ ។ នភាវនាយបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបដ្ឋ័យ នៃភាវនាយបហាតព្វហេតុកធម៌

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទានំ . . . សីលំ . . .
 ឧចោសថកម្មំ កត្វា តំ បច្ចវេក្ខតិ អស្សាទេតិ
 អភិនន្តតិ តំ អារព្ព ន ការោយ បហាតព្វហេតុកោ
 រកោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ . . . វិចិត្តិច្ឆា . . . ន ការោយ
 បហាតព្វហេតុកំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ បុព្វេ សុ-
 ចិណ្ណានិ . . . ឈានា . . . អរិយា មក្កា ។ បេ ។ ផលស្ស
 អារជ្ជោយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា ន
 ការោយ បហាតព្វហេតុកេ បហីនេ កិលេសេ . . .
 បុព្វេ . . . ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . . ន ការោយ បហាតព្វហេ-
 តុកេ ខន្ធច មោហាញ អនិច្ចតោ . . . វិបស្សន្តិ
 អស្សាទេន្តិ អភិនន្តន្តិ តំ អារព្ព នការោយ បហាតព្វ-
 ហេតុកោ រកោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ . . . វិចិត្តិច្ឆា . . . ន កា-
 រោយ បហាតព្វហេតុកំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិព្វេន
 ចក្កុនា ។ បេ ។ អនាគតំសញ្ញាណស្ស អារជ្ជោយ
 មោហាស្ស ច អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ន ការ-
 ោយ បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ការោយ បហាតព្វ-
 ហេតុកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ទានំ . . . សីលំ . . . ។ បេ ។ ឈានំ . . . ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . .

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ នូវទាន... នូវសីល... បុគ្គល ធ្វើ នូវឧបោសថកម្ម ហើយពិចារណា នូវអំពើនោះ ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ជានការនាយបហាតព្វហេតុកៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវអំពើនោះ ទិដ្ឋិ... វិចិកិច្ចា... ទោមនស្ស ជានការនាយបហាតព្វហេតុកៈ កើតឡើង ដែលខ្លួនសន្សំ ហើយ ក្នុងកាលមុន... អំពីឈាន... ពួកព្រះអរិយៈ ចេញ អំពីមគ្គ ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវផល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ពួកព្រះអរិយៈ ឃើញច្បាស់ នូវកិលេស ជានការនាយបហាតព្វហេតុកៈ ដែលលះបង់ហើយ... ក្នុងកាលមុន... នូវចក្ក... នូវវត្ថុ... នូវពួកខន្ធ ជានការនាយបហាតព្វហេតុកៈផង នូវមោហៈផង ថាមិនទៀង... ឃើញច្បាស់ ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ជានការនាយបហាតព្វហេតុកៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវអំពើនោះ ទិដ្ឋិ... វិចិកិច្ចា... ទោមនស្ស ជានការនាយបហាតព្វហេតុកៈ កើតឡើង ដោយទិព្វចក្ក ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវអនាគតិសញ្ញាណផង នៃមោហៈផង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ នការនាយបហាតព្វហេតុកៈធម៌ ជាបច្ច័យ នៃការនាយបហាតព្វហេតុកៈធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ នូវទាន... នូវសីល... ។ បេ ។ នូវឈាន... នូវចក្ក... នូវវត្ថុ...

ការនាយបហាតព្វហេតុកុកេ បញ្ហាវារោ

ន ការនាយ បហាតព្វហេតុកេ ខន្ទេ ច មោហញ្ច
 អស្សាទេតិ អភិនន្ទតិ តំ អារព្ព ការនាយ បហាតព្វ-
 ហេតុកោ រាកោ ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ . . . ការនាយ ប-
 ហាតព្វហេតុកំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។ ន ការនាយ
 បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ការនាយ បហាតព្វហេតុ-
 កស្ស ច ន ការនាយ បហាតព្វហេតុកស្ស ច ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . . ន
 ការនាយ បហាតព្វហេតុកេ ខន្ទេ ច មោហញ្ច អារព្ព
 ឧទ្ធច្ចសហគតា ខន្ទា ច មោហោ ច ឧប្បជ្ជន្តិ ។
 យដនារម្មណា តីណិបិ កាតព្វា ។

[៣៧] ការនាយ បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ កា-
 រនាយ បហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។
 អារម្មណាធិបតិ ការនាយ បហាតព្វហេតុកំ រកំ ករុំ
 កត្វា អស្សាទេតិ អភិនន្ទតិ តំ ករុំ កត្វា ការ-
 នាយ បហាតព្វហេតុកោ រាកោ ឧប្បជ្ជតិ ។ មេ ។
 សហជាតាធិបតិ ការនាយ បហាតព្វហេតុកោ អធិបតិ
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ទានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ការនាយបហាតព្វហេតុកុកៈ បញ្ហាវារៈ

ត្រេកអរ រីករាយ នឹងពួកខន្ធ ជានការនាយបហាតព្វហេតុកុកៈផង នឹង
 មោហៈផង រាគៈ ជាការនាយបហាតព្វហេតុកុកៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ
 នូវអំពើនោះ ឧទ្ធច្ចៈ . . . ទោមនស្ស ជាការនាយបហាតព្វហេតុកុកៈ
 កើតឡើង ។ នការនាយបហាតព្វហេតុកុកៈ ជាបច្ច័យ នៃការនាយ-
 បហាតព្វហេតុកុកៈផង នៃនការនាយបហាតព្វហេតុកុកៈផង ដោយ
 អារម្មណ៍ប្បច្ច័យ គឺ នូវចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ . . . ពួកខន្ធ ដែលប្រកប
 ដោយឧទ្ធច្ចៈក្តី មោហៈក្តី កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវពួកខន្ធ ជា
 នការនាយបហាតព្វហេតុកុកៈផង នូវមោហៈផង ។ វារៈទាំង ៣ ដែល
 មានយជនៈជាអារម្មណ៍ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើផងចុះ ។

[៣៧] ការនាយបហាតព្វហេតុកុកៈ ជាបច្ច័យ នៃការនាយ-
 បហាតព្វហេតុកុកៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ៍ធិបតិ និង
 សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណ៍ធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើ នូវរាគៈ ជាការ-
 នាយបហាតព្វហេតុកុកៈ ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ
 ជាការនាយបហាតព្វហេតុកុកៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវអំពើនោះ ឲ្យជា
 ទីគោរព ។ បេ ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិ ជាការនាយបហា-
 តព្វហេតុកុកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

ការងាយ បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ន ការងាយ បហា-
 តព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ
 ការងាយ បហាតព្វហេតុកំ រាតំ កុំ កត្វា អស្សាទេតិ
 អភិនន្ទតិ តំ កុំ កត្វា ន ការងាយ បហាតព្វហេតុកោ
 រាកោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ . . . ។ សហជាតាធិបតិ ការងា-
 យ បហាតព្វហេតុកា អធិបតិ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចា-
 នំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ការងាយ បហាតព្វ-
 ហេតុកោ ធម្មោ ការងាយ បហាតព្វហេតុកស្ស ច
 ន ការងាយ បហាតព្វហេតុកស្ស ច ធម្មស្ស អធិប-
 តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ ការងាយ
 បហាតព្វហេតុកា អធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានានព្វ រូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ ន ការងាយ បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ន ការ-
 ងាយ បហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អា-
 រម្មណាធិបតិ ទានំ . . . សីលំ . . . ឧចោសថកម្មំ កត្វា
 តំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ តំ កុំ កត្វា ន ការងាយ ប-
 ហាតព្វហេតុកោ រាកោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ . . . បុព្វេ . . .

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ការនាយបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនការនាយបហាតព្វហេតុកធម៌
 ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។
 អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើ នូវរាគៈ ជាការនាយបហាតព្វហេតុកៈ ឲ្យ
 ជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ជានការនាយបហាតព្វហេតុកៈ
 កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវអំពើនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទិដ្ឋិ . . . ។ ឯសហជាតា-
 ធិបតិ គឺ អធិបតិ ជាការនាយបហាតព្វហេតុកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុ-
 ដ្ឋានរូប ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ ការនាយបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ
 នៃការនាយបហាតព្វហេតុកធម៌ផង នៃនការនាយបហាតព្វហេតុកធម៌ផង
 ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិ ជាការនាយ-
 បហាតព្វហេតុកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋាន-
 រូបផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ នការនាយបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ
 នៃនការនាយបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្ម-
 ណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ នូវទាន . . .
 នូវសីល . . . បុគ្គល ធ្វើ នូវឧបោសថកម្ម ធ្វើ នូវអំពើនោះ ឲ្យជាទី
 គោរព ហើយពិចារណា រាគៈ ជានការនាយបហាតព្វហេតុកៈ កើតឡើង
 ព្រោះធ្វើ នូវអំពើនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទិដ្ឋិ . . . ក្នុងកាលមុន . . .

ការនាយបហាតពូហេតុកុកេ បញ្ហាវារោ

ឈាន . . . អរិយា មក្តា វុដ្ឋហិត្វា ។ មេ ។ ផលស្ស
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កំ . . . វត្ថុ . . . ន កា-
រនាយ បហាតពូហេតុកេ ខន្ធ ករំ កត្វា អស្សាទេតិ
អភិនន្ទតិ តំ ករំ កត្វា ន ការនាយ បហាតពូហេតុ-
កោ រាកោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ . . . ។ សហជាតាធិបតិ ន
ការនាយ បហាតពូហេតុកា អធិបតិ សម្មយុត្តកានំ
ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានព្វា រូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ ន ការនាយ បហាតពូហេតុកោ ធម្មោ
ការនាយ បហាតពូហេតុកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ ទានំ . . . ។ មេ ។
ឈាន . . . ចក្កំ . . . វត្ថុ . . . ន ការនាយ បហាតពូហេ-
តុកេ ខន្ធ ករំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិនន្ទតិ តំ ករំ
កត្វា ការនាយ បហាតពូហេតុកោ រាកោ ឧប្បជ្ជតិ ។

[៣៨] . . . អនន្តរយ្យច្ចយេន ន ការនាយ បហា-
តពូហេតុកការណា វិចិត្តិច្ឆាសហាតតោ មោហោ ន
កាតព្វោ ឧទ្ធច្ចសហាតតោ មោហោ កាតព្វោ ។ . . .
សមនន្តរយ្យច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតយ្យច្ចយេន
បច្ចយោ នវ អញ្ញមញ្ញយ្យច្ចយេន បច្ចយោ ឆ និស្ស-
យយ្យច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

ការនាយបហាតពូហេតុកទុកៈ បញ្ហាវារៈ

អំពីឈាន... ពួកព្រះអរិយៈ ចេញ អំពីមគ្គ ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ នៃផល
 ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ នូវចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ . . . បុគ្គល ត្រេកអរ
 រីករាយ ព្រោះធ្វើ នូវពួកខន្ធ ជានការនាយបហាតពូហេតុកៈ ឲ្យជាទី
 គោរព រាគៈ ជានការនាយបហាតពូហេតុកៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវ
 អំពើនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទិដ្ឋិ . . . ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិ
 ជានការនាយបហាតពូហេតុកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គ នៃ
 ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ នការនាយបហាតពូហេ-
 តុកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃការនាយបហាតពូហេតុកធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ
 បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ នូវទាន . . . ។ បេ ។ អំពីឈាន . . .
 នូវចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ . . . បុគ្គល ត្រេកអរ រីករាយ ព្រោះធ្វើ នូវពួក
 ខន្ធ ជានការនាយបហាតពូហេតុកៈ ឲ្យជាទីគោរព រាគៈ ជាការនាយប-
 ហាតពូហេតុកៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវអំពើនោះ ឲ្យជាទីគោរព ។

[៣៨] . . . ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មោហៈ ដែលប្រកបដោយ
 វិចិកិត្ធា ព្រោះហេតុនៃនការនាយបហាតពូហេតុកៈ បណ្ឌិត មិនគប្បីធ្វើ
 ទេ មោហៈ ដែលប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើចុះ ។ . . .
 ជាបច្ច័យ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៩ ជាបច្ច័យ ដោយអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ជាបច្ច័យ
 ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

[៣៩] ការាយ បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ការាយ បហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្តូបនិស្សយោ ។ បេ ។ បកត្តូបនិស្សយោ ការាយ បហាតព្វហេតុកោ ខន្ធា ការាយ បហាតព្វហេតុកានំ ខន្ធានំ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូលំ ការាយ បហាតព្វហេតុកោ ខន្ធា ន ការាយ បហាតព្វហេតុកានំ ខន្ធានំ មោហាស្ស ច ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ សកកណ្ណោ ឆន្ទរាតោ បរកណ្ណោ ឆន្ទរាតស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ សកបរិក្កហោ ឆន្ទរាតោ បរិក្កហោ ឆន្ទរាតស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូលំ ការាយ បហាតព្វហេតុកោ ខន្ធា ឧទ្ធច្ចសហាតតានំ ខន្ធានំ មោហាស្ស ច ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ន ការាយ បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ន ការាយ បហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្តូបនិស្សយោ ។ បេ ។ បកត្តូបនិស្សយោ សន្ធាំ ឧបនិស្សយ ទានំ ទេតិ ។ បេ ។ សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ ទិដ្ឋិំ កណ្ណាតិ សីលំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

[៣៧] ការវនាយបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃការវនាយបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បេ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ ពួកការវនាយបហាតព្វហេតុកក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃពួកការវនាយបហាតព្វហេតុកក្ខន្ធ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ មូល គឺ ពួកការវនាយបហាតព្វហេតុកក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃពួកនការវនាយបហាតព្វហេតុកក្ខន្ធផង្គ នៃមោហៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ឆន្ទរាគៈ ក្នុងកណ្តៈរបស់ខ្លួន ជាបច្ច័យ នៃឆន្ទរាគៈ ក្នុងកណ្តៈរបស់បុគ្គលដទៃ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ឆន្ទរាគៈ ក្នុងទ្រព្យរបស់ខ្លួន ជាបច្ច័យ នៃឆន្ទរាគៈ ក្នុងទ្រព្យរបស់បុគ្គលដទៃ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ មូល គឺ ពួកការវនាយបហាតព្វហេតុកក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយឧទ្ធច្នៈផង នៃមោហៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ នការវនាយបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនការវនាយបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បេ ។ ឯបកត្ថបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល ឲ្យ នូវទាន ព្រោះអាស្រ័យ នូវសទ្ធា ។ បេ ។ ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ប្រកាន់ នូវទិដ្ឋិ នូវសីល

ការនាយបហាតព្វហេតុកុកេ បញ្ញាវារោ

។ បេ ។ បញ្ញំ ន ការនាយ បហាតព្វហេតុកំ រាគំ ទោ-
សំ មោហំ មាណំ ទិដ្ឋិ បត្តនំ កាយិកំ សុខំ កាយិកំ
ទុក្ខំ ។ បេ ។ សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ
។ បេ ។ ចាលំ ហនតិ ។ បេ ។ សង្ឃំ ភិណ្ឌតិ សទ្ធា
។ បេ ។ សេនាសនំ សទ្ធាយ ។ បេ ។ បញ្ញាយ ន កា-
រនាយ បហាតព្វហេតុកស្ស រាគស្ស ទោសស្ស មោ-
ហស្ស ទិដ្ឋិយា បត្តនាយ កាយិកស្ស សុខស្ស ។ បេ ។
ផលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
ន ការនាយ បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ការនាយ បហា-
តព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តបនិស្សយោ បកត្ត-
បនិស្សយោ ។ បេ ។ បកត្តនិស្សយោ សន្នំ ឧប-
និស្សាយ មាណំ ជប្បេតិ ។ បេ ។ សទ្ធា ។ បេ ។ សេ-
នាសនំ ការនាយ បហាតព្វហេតុកស្ស រាគស្ស ទោ-
សស្ស មោហស្ស មាណស្ស បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។ ន ការនាយ បហាតព្វហេតុកោ
ធម្មោ ការនាយ បហាតព្វហេតុកស្ស ច ន ការនាយ
បហាតព្វហេតុកស្ស ច ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តបនិស្សយោ

ការនាយបហាតព្វហេតុកុក្កៈ បញ្ញាវារៈ

។ បេ ។ នូវបញ្ញា រាគៈ ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ បត្តនៈ កាយិក-
សុខ និងកាយិកទុក្ខ ជានការនាយបហាតព្វហេតុកៈ ។ បេ ។ ឲ្យ នូវទាន
ព្រោះអាស្រ័យ នូវសេនាសនៈ ។ បេ ។ សម្លាប់ នូវសត្វ ។ បេ ។ បំបែក
នូវសង្ឃ សទ្ធា ។ បេ ។ សេនាសនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃសទ្ធា ។ បេ ។
(ជាបច្ច័យ) នៃបញ្ញា រាគៈ ទោសៈ មោហៈ ទិដ្ឋិ បត្តនៈ និង
កាយិកសុខ ជានការនាយបហាតព្វហេតុកៈ ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ នៃ
ផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ នការនាយបហាតព្វហេតុក-
ធម៌ ជាបច្ច័យ នៃការនាយបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្ប-
ច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ
។ បេ ។ ឯបកត្ថបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល ដំឡើង នូវមានៈ ព្រោះអាស្រ័យ
នូវសទ្ធា ។ បេ ។ សទ្ធា ។ បេ ។ សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃរាគៈ
ទោសៈ មោហៈ មានៈ និងបត្តនៈ ជាការនាយបហាតព្វហេតុកៈ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ នការនាយបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃ
ការនាយបហាតព្វហេតុកធម៌ផង នៃនការនាយបហាតព្វហេតុកធម៌ផង
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ សទ្ធា . . .
បញ្ញា . . . កាយិកំ សុខំ ។ បេ ។ សេនាសនំ ឧទ្ធច្ចុ-
សហគតានំ ខន្ធានំ មោហស្ស ច ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ យជន្ទបនិស្សយាបិ តីណិ កាតញ្ច ។

[៤០] ន ការនាយ បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ន កា-
រនាយ បហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។ . . . បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ន ការនាយ បហាតព្វកាជនការណោ នាណខ-
ណិកា លព្ពតិ ។ . . . នៅវិតតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
សង្ខតំ ។ យថា នស្សនេន បហាតព្វហេតុកទុកំ ឯវ
ការនាយ បហាតព្វហេតុកប្បច្ចយាបិ បច្ចដីយាបិ វិកា-
តោបិ កណាដាបិ ជិដ្ឋាណករណា ។ ននស្សនេនប-
ហាតព្វោ ធម្មោ ន នស្សនេន បហាតព្វស្ស ធម្មស្ស . . .
បរន្តេន សកកណ្ណានន្ទរាតោបិ កាតព្វោ ។ ការនាយ
បហាតព្វោ ធម្មោ ន ការនាយ បហាតព្វស្ស ធម្មស្ស
. . . បរន្តេន សកកណ្ណានន្ទរាតោបិ កាតព្វោ ។

ការនាយបហាតព្វហេតុកទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បេ ។ ឯបកត្ថបនិស្ស័យ គឺ សទ្ធា... បញ្ញា... កាយិកសុខ ។ បេ ។ សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយឧទ្ធច្នៈផង នៃមោហៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ យជន្ធបនិស្ស័យ មានវារៈ ៣ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើចុះ ។

[២០] នការនាយបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនការនាយបហាតព្វហេតុកធម៌ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ... ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ជាបច្ច័យ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ឯនានាខណិកៈ បណ្ឌិត បាន ក្នុងហេតុនៃកិរិយាចៃកន្ធវនការនាយបហាតព្វធម៌ ។ ... ជាបច្ច័យ ដោយនោវិតតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកៈ យ៉ាងណា ការនាយបហាតព្វហេតុកប្បច្ច័យ បច្ចនីយៈ ក្តី វិភាគៈក្តី គណនាក្តី ក៏យ៉ាងនោះដែរ មិនមាន ការធ្វើឲ្យផ្សេង ។ គ្នាឡើយ ។ នទស្សនេនបហាតព្វធម៌ (ជាបច្ច័យ) នៃនទស្សនេនបហាតព្វធម៌ ... ឆន្ទរាគៈ ក្នុងភណ្ណៈរបស់ខ្លួន បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ដោយវត្ថុរបស់បុគ្គលដទៃ ។ ការនាយបហាតព្វធម៌ (ជាបច្ច័យ) នៃនការនាយបហាតព្វធម៌ ... ឆន្ទរាគៈ ក្នុងភណ្ណៈរបស់ខ្លួន បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ដោយវត្ថុរបស់បុគ្គលដទៃ ។

ចប់ ការនាយបហាតព្វហេតុកទុកៈ ។

សរិតក្កុទុកំ

បដិច្ចវារោ

[៤១] សរិតក្កំ ធម្មំ បដិច្ច សរិតក្កោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សរិតក្កំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . បដិសន្ធិក្កុលោ ។ បេ ។
 សរិតក្កំ ធម្មំ បដិច្ច អរិតក្កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា សរិតក្កោ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច រិតក្កោ ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នញ្ច រូបំ បដិសន្ធិក្កុលោ ។ បេ ។ សរិតក្កំ ធម្មំ បដិច្ច
 សរិតក្កោ ច អរិតក្កោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា សរិតក្កំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា រិ-
 តក្កោ ច ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ បដិសន្ធិក្កុលោ ។ បេ ។
 អរិតក្កំ ធម្មំ បដិច្ច អរិតក្កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា អរិតក្កំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . រិតក្កំ បដិច្ច ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្កុលោ អរិតក្កំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . រិតក្កំ
 បដិច្ច កដត្តារូបំ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច រត្តុ រត្តុំ បដិច្ច ខន្ធា រិតក្កំ
 បដិច្ច រត្តុ រត្តុំ បដិច្ច រិតក្កោ ឯកំ មហាក្ខតំ . . . ។

សវិតក្កទុក្ខៈ

បដិច្ចវារៈ

[៤១] សវិតក្កធម៌ (ធម៌ដែលប្រកបដោយសេចក្តីត្រិះរិះ) អាស្រ័យ
 នូវសវិតក្កធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ពា អាស្រ័យ
 នូវខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ នូវខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃបដិ-
 សន្ធិ ។ លេ ។ អវិតក្កធម៌ (ធម៌ដែលមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះ) អាស្រ័យ
 នូវសវិតក្កធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ វិតក្កៈផង ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូបផង អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ក្នុង
 ខណៈ នៃបដិសន្ធិ ។ លេ ។ សវិតក្កធម៌ក្តី អវិតក្កធម៌ក្តី អាស្រ័យ នូវ
 សវិតក្កធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ពា ផង វិតក្កៈផង
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ លេ ។ អវិតក្កធម៌ អាស្រ័យ នូវអវិតក្កធម៌ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ពា ផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង អាស្រ័យ
 នូវខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈ នូវខន្ធ ២ . . . ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ
 នូវវិតក្កៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ពា ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យ នូវ
 អវិតក្កក្ខន្ធ ១ នូវខន្ធ ២ . . . កដត្តារូប អាស្រ័យ នូវវិតក្កៈ
 វត្ថុ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ពួកខន្ធ អាស្រ័យ នូវវត្ថុ វត្ថុ អាស្រ័យ
 នូវវិតក្កៈ វិតក្កៈ អាស្រ័យ នូវវត្ថុ នូវមហាក្ខត ១ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

អវិតក្កំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា វិតក្កំ បដិច្ច សម្បយុត្តកា ខន្ធា បដិសន្ធិក្ខ-
 ណោ វិតក្កំ បដិច្ច សម្បយុត្តកា ខន្ធា បដិសន្ធិក្ខ-
 ណោ វត្ថុំ បដិច្ច សវិតក្កោ ខន្ធា ។ អវិតក្កំ ធម្មំ បដិច្ច
 សវិតក្កោ ច អវិតក្កោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ច-
 យា វិតក្កំ បដិច្ច សម្បយុត្តកា ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នញ្ច រូបំ វិតក្កំ បដិច្ច សវិតក្កោ ខន្ធា មហាក្ខតេ
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ វិតក្កំ បដិច្ច
 សម្បយុត្តកា ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ
 វិតក្កំ បដិច្ច សវិតក្កោ ខន្ធា មហាក្ខតេ បដិច្ច កដត្តា-
 រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុំ បដិច្ច សវិតក្កោ ខន្ធា មហា-
 ក្ខតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុំ បដិច្ច
 វិតក្កោ សម្បយុត្តកា ច ខន្ធា ។ សវិតក្កញ្ច
 អវិតក្កញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា សវិតក្កំ ឯកំ ខន្ធាញ្ច វិតក្កញ្ច
 បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច . . . បដិសន្ធិក្ខ-
 ណោ សវិតក្កំ ឯកំ ខន្ធាញ្ច វិតក្កញ្ច បដិច្ច តយោ
 ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច . . . បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតក្កំ ឯកំ
 ខន្ធាញ្ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ . . . ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

សវិតក្កធម៌ អាស្រ័យ នូវអវិតក្កធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ
 គឺ ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ អាស្រ័យ នូវវិតក្កៈ ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ
 អាស្រ័យ នូវវិតក្កៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ពួកសវិតក្កក្ខន្ធ អាស្រ័យ
 នូវវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ សវិតក្កធម៌ក្តី អវិតក្កធម៌ក្តី អាស្រ័យ
 នូវអវិតក្កធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ
 ផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង អាស្រ័យ នូវវិតក្កៈ ពួកសវិតក្កក្ខន្ធ អាស្រ័យ
 នូវវិតក្កៈ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួកមហាកូត ពួកសម្បយុត្ត-
 កក្ខន្ធក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យ នូវវិតក្កៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ពួក
 សវិតក្កក្ខន្ធ អាស្រ័យ នូវវិតក្កៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ កដត្តារូប
 អាស្រ័យ នូវពួកមហាកូត ពួកសវិតក្កក្ខន្ធ អាស្រ័យ នូវវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ កដត្តារូប អាស្រ័យ នូវពួកមហាកូត វិតក្កៈក្តី ពួកសម្បយុត្ត-
 កក្ខន្ធក្តី អាស្រ័យ នូវវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ សវិតក្កធម៌ អាស្រ័យ
 នូវសវិតក្កធម៌ផង នូវអវិតក្កធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ
 គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវសវិតក្កក្ខន្ធ ១ ផង នូវវិតក្កៈផង អាស្រ័យ
 នូវខន្ធ ២ . . . ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវសវិតក្កក្ខន្ធ ១ ផង នូវវិតក្កៈផង
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ២ . . . ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
 នូវសវិតក្កក្ខន្ធ ១ ផង នូវវត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ នូវខន្ធ ២ . . . ។

សវិតក្កទុកេ បដិច្ចវារោ

សវិតក្កញ្ច អវិតក្កញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កោ ធម្មា
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សវិតក្កោ ខន្ធេ ច វិតក្កញ្ច
មហាក្កតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្កុ-
លោ សវិតក្កោ ខន្ធេ ច វិតក្កញ្ច មហាក្កតេ ច
បដិច្ច កដត្តារូបំ បដិសន្ធិក្កុលោ សវិតក្កោ ខន្ធេ
ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច វិតក្កោ ។ សវិតក្កញ្ច អវិតក្កញ្ច
ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កោ ច អវិតក្កោ ច ធម្មា ឧប្ប-
ជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា សវិតក្កំ ឯកំ ខន្ធចញ្ច វិតក្កញ្ច
បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ
. . . សវិតក្កំ ឯកំ ខន្ធចញ្ច វិតក្កញ្ច បដិច្ច តយោ
ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ . . . សវិតក្កោ ខន្ធេ ច វិតក្កញ្ច
មហាក្កតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្កុ-
លោ សវិតក្កំ ឯកំ ខន្ធចញ្ច វិតក្កញ្ច បដិច្ច តយោ
ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ . . . បដិសន្ធិក្កុលោ
សវិតក្កំ ឯកំ ខន្ធចញ្ច វិតក្កញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា
ទ្វេ ខន្ធេ . . . សវិតក្កោ ខន្ធេ ច វិតក្កញ្ច មហា-
ក្កតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ បដិសន្ធិក្កុលោ សវិតក្កំ
ឯកំ ខន្ធចញ្ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា វិតក្កោ ច
ទ្វេ ខន្ធេ . . . ។ សន្និទ្ធីតំ ។

សវិតក្កទុកៈ បដិច្ចវារៈ

អវិតក្កធម៌ អាស្រ័យ នូវសវិតក្កធម៌ផង នូវអវិតក្កធម៌ផង ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួកសវិតក្កក្ខន្ធផង
 នូវវិតក្កៈផង នូវពួកមហាក្ខតផង កដត្តារូប អាស្រ័យ នូវពួកសវិតក្ក-
 ក្ខន្ធផង នូវវិតក្កៈផង នូវពួកមហាក្ខតផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ វិតក្កៈ
 អាស្រ័យ នូវពួកសវិតក្កក្ខន្ធផង នូវវត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ សវិ-
 តក្កធម៌ក្តី អវិតក្កធម៌ក្តី អាស្រ័យ នូវសវិតក្កធម៌ផង នូវអវិតក្កធម៌ផង ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ខន្ធ ៣ ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ
 នូវសវិតក្កក្ខន្ធ ១ ផង នូវវិតក្កៈផង នូវខន្ធ ២ . . . ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
 នូវសវិតក្កក្ខន្ធ ១ ផង នូវវិតក្កៈផង នូវខន្ធ ២ . . . ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 អាស្រ័យ នូវពួកសវិតក្កក្ខន្ធផង នូវវិតក្កៈផង នូវពួកមហាក្ខតផង ខន្ធ
 ៣ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យ នូវសវិតក្កក្ខន្ធ ១ ផង នូវវិតក្កៈផង នូវ
 ខន្ធ ២ . . . ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវសវិតក្កក្ខន្ធ ១ ផង នូវវិតក្កៈផង
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ នូវខន្ធ ២ . . . កដត្តារូប អាស្រ័យ នូវពួកសវិ-
 តក្កក្ខន្ធផង នូវវិតក្កៈផង នូវពួកមហាក្ខតផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ
 ៣ ក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យ នូវសវិតក្កក្ខន្ធ ១ ផង នូវវត្ថុផង ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ នូវខន្ធ ២ . . . ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

[៤២] ហោតុយា នវ អារម្មណោ នវ អធិបតិយា
នវ ។ បេ ។ ឧបនិស្សយេ នវ បុរេជាតេ ន អាសេវ-
នេ ន កាម្មេ នវ វិចារកេ នវ សព្វត្ថេ នវ អវិតតេ នវ ។

[៤៣] សវិតក្កំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នហោតុប្បច្ចយា អហោតុកំ សវិតក្កំ ឯកំ
ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . អហោតុកប្ប-
ដិសន្ធិក្ខណោ ។ បេ ។ វិចិកិច្ឆាសហាតតេ ឧទ្ធច្ចស-
ហាតតេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច វិចិកិច្ឆាសហាតតោ ឧទ្ធច្ចសហា-
តតោ មោហោ ។ សវិតក្កម្មុលកា អវសេសា ទ្វេ បញ្ញា
កាតព្វា អហោតុកំ និដ្ឋានំ ។ អវិតក្កំ ធម្មំ បដិច្ច
អវិតក្កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហោតុប្បច្ចយា អហោតុកំ
អវិតក្កំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . .
អហោតុកំ វិតក្កំ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ អហោតុ-
កប្បដិសន្ធិក្ខណោ វិតក្កំ បដិច្ច កជត្តារូបំ វិតក្កំ
បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច វិតក្កោ ។ អវិតក្កំ ធម្មំ
បដិច្ច សវិតក្កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហោតុប្បច្ចយា
អហោតុកំ វិតក្កំ បដិច្ច សម្បយុត្តកា ខន្ធា អហោតុ-
កប្បដិសន្ធិក្ខណោ វិតក្កំ បដិច្ច សម្បយុត្តកា ខន្ធា

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

[២២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។ បេ ។ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៦ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
បច្ច័យ ទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ៩ ក្នុងអវិតក្កប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[២៣] សវិតក្កធម៌ អាស្រ័យ នូវសវិតក្កធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវសវិតក្កក្ខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ
នូវខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ។ បេ ។ មោហៈ
ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ
ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ ។ បញ្ញាទាំង ២ ដ៏
សេសសល់ ដែលមានសវិតក្កៈជាមូល បណ្ឌិត គប្បីធ្វើចុះ ឯអហេតុកៈ
មិនមានផ្សេងគ្នាឡើយ ។ អវិតក្កធម៌ អាស្រ័យ នូវអវិតក្កធម៌ ទើប
កើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវសវិតក្កក្ខន្ធ ១
ជាអហេតុកៈ នូវខន្ធ ២ . . . ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវវិតក្កៈ
ជាអហេតុកៈ កដត្តារូប អាស្រ័យ នូវវិតក្កៈ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្ប-
ដិសន្ធិ វត្ថុ អាស្រ័យ នូវវិតក្កៈ វិតក្កៈ អាស្រ័យ នូវវត្ថុ ។ សវិ-
តក្កធម៌ អាស្រ័យ នូវអវិតក្កធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
គឺ ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ អាស្រ័យ នូវវិតក្កៈ ជាអហេតុកៈ ពួកសម្ប-
យុត្តកក្ខន្ធ អាស្រ័យ នូវវិតក្កៈ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ

សវិតក្កទុកេ បដិច្ចវារោ

វិតក្កំ បដិច្ច វិចិកិច្ឆាសហគតោ ឧទ្ធចូសហគតោ មោ-
 ហោ ។ អវិតក្កំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កោ ច អវិតក្កោ ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ នហេតុប្បច្ចយា ។ សន្និទ្ធី ហេតុប្បច្ចយ-
 សទិសំ អហេតុកន្តិ និយាមេតព្វំ ។ សវិតក្កញ្ច អវិ-
 តក្កញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ នហេ-
 តុប្បច្ចយា អហេតុកំ សវិតក្កំ ឯកំ ខន្ធចញ្ច វិតក្កញ្ច
 បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . អហេតុកប្បជិ-
 សន្និក្ខុណោ អវិតក្កំ ឯកំ ខន្ធចញ្ច វិតក្កញ្ច បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . អហេតុកប្បជិសន្និក្ខុណោ
 សវិតក្កំ ឯកំ ខន្ធចញ្ច វត្តញ្ច វិតក្កញ្ច បដិច្ច តយោ
 ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . វិចិកិច្ឆាសហគតេ ឧទ្ធចូសហគ-
 តេ ខន្ធធ្វេ ច វិតក្កញ្ច បដិច្ច វិចិកិច្ឆាសហគតោ ឧទ្ធចូ-
 សហគតោ មោហោ ។ អវសេសា ទ្វេ បញ្ញា ហេតុប្ប-
 ច្ចយសទិសា និជ្ជាណា អហេតុកន្តិ និយាមេតព្វំ ។

[៤៤] នហេតុយា នវ នអារម្មណោ តីណិ នអ-
 ធិបតិយា នវ នអនន្តវ តីណិ ។ បេ ។ នឧបនិស្សយេ
 តីណិ នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ
 នវ នកម្មេ ចត្តារិ នវិចារកេ នវ នអាហារេ ឯកំ

សវិតក្កទុកៈ បដិច្ចវារៈ

មោហាៈ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យ នូវ
 វិតក្កៈ ។ សវិតក្កធម៌ក្តី អវិតក្កធម៌ក្តី អាស្រ័យ នូវអវិតក្កធម៌ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្លែង ប្រហែលគ្នានឹងហេតុ-
 ប្បដ្ឋយដែរ បណ្ឌិត គប្បីកំណត់ថា ជាអហេតុកៈ ផងចុះ ។ សវិតក្កធម៌
 អាស្រ័យ នូវសវិតក្កធម៌ផង នូវអវិតក្កធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវសវិតក្កក្ខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈផង
 នូវវិតក្កៈផង នូវខន្ធ ២ . . . ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវអវិតក្កក្ខន្ធ ១ ផង
 នូវវិតក្កៈផង ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ នូវខន្ធ ២ . . . ខន្ធ ៣
 អាស្រ័យ នូវសវិតក្កក្ខន្ធ ១ ផង នូវវត្ថុផង នូវវិតក្កផង ក្នុងខណៈនៃអ-
 ហេតុកប្បដិសន្ធិ នូវខន្ធ ២ . . . មោហាៈ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចា
 ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចា ប្រកប
 ដោយឧទ្ធច្ចៈផង នូវវិតក្កៈផង ។ បញ្ហាទាំង ២ ដ៏សេស ប្រហែលគ្នា
 នឹងហេតុប្បដ្ឋយដែរ មិនប្លែកគ្នាទេ បណ្ឌិត គប្បីកំណត់ថា ជាអហេ-
 តុកៈ ផងចុះ ។

[២២] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអារម្មណ-
 ប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអនន្តរ-
 ប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ បេ ។ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣
 ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧
 ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២
 ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

នសន្ទិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ នវ នសម្ប-
យុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ ឆ នោនត្តិយា តីណិ នោ-
វិតតេ តីណិ ។

[៤៥] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ . . .
នអធិបតិយា នវ នអនន្តវេ តីណិ ។ បេ ។ នកម្មេ
ចត្តារិ នវិចារកេ នវ នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ
ឆ នោនត្តិយា តីណិ នោវិតតេ តីណិ ។

[៤៦] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ . . . អ-
នន្តវេ នវ ។ បេ ។ បុរេជាតេ ឆ ។ បេ ។ អាសេវនេ
បញ្ច កម្មេ នវ ។ បេ ។ មក្កេ តីណិ សម្បយុត្តេ
នវ សព្វត្ថេ នវ ។

សហជាតវារោ បដិច្ចវារសទិសោ ។

បច្ចយវារោ

[៤៧] សវិតក្កំ ធម្មំ បច្ចយា សវិតក្កោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ បដិច្ចវារសទិសោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ក្នុងនត្រ័យប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុង
នមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិគត-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២៥] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
... ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
។ លេ ។ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦
ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២៦] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
... ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។ លេ ។ ក្នុងនបុរេជាតិប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៦ ។ លេ ។ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។ លេ ។ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ៩ ។

សហជាតវារៈ ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

បច្ច័យវារៈ

[២៧] សវិតក្កធម៌ ពីងផ្អែក នឹងសវិតក្កធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

សវិតក្កុទុកេ បច្ចយវារោ

អវិតក្កំ ធម្មំ បច្ចយា អវិតក្កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា អវិតក្កំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្ធ . . . វិតក្កំ បច្ចយា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ អវិតក្កំ ឯកំ ខន្ធំ
 បច្ចយា តយោ ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្ធ . . .
 បដិសន្ធិក្ខណោ វិតក្កំ បច្ចយា កដត្តារូបំ ខន្ធធ្ធ បច្ច-
 យា វត្ថុ វត្ថុំ បច្ចយា ខន្ធា វិតក្កំ បច្ចយា វត្ថុ វត្ថុំ
 បច្ចយា វិតក្កោ ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ចយា តយោ
 មហាក្ខតា ។ បេ ។ វត្ថុំ បច្ចយា អវិតក្កោ ខន្ធា វត្ថុំ
 បច្ចយា វិតក្កោ ។ អវិតក្កំ ធម្មំ បច្ចយា សវិតក្កោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា វិតក្កំ បច្ចយា សម្ប-
 យុត្តកា ខន្ធា វត្ថុំ បច្ចយា សវិតក្កោ ខន្ធា បដិសន្ធិ-
 យាបិ ទ្វេ ។ អវិតក្កំ ធម្មំ បច្ចយា សវិតក្កោ ច អវិ-
 តក្កោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា វិតក្កំ បច្ច-
 យា សម្បយុត្តកា ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ វិតក្កំ
 បច្ចយា សម្បយុត្តកា ខន្ធា មហាក្ខតេ បច្ចយា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ វត្ថុំ បច្ចយា សវិតក្កោ ខន្ធា មហាក្ខតេ
 បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វត្ថុំ បច្ចយា វិតក្កោ សម្ប-
 យុត្តកា ច ខន្ធា បដិសន្ធិក្ខណោ . . . បដិសន្ធិយាបិ

សវិតក្កទុកៈ បច្ចយវារៈ

អវិតក្កធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងអវិតក្កធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
 ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី ពឹងផ្អែក នឹងអវិតក្កក្ខន្ធ ១ នឹងខន្ធ ២ ...
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែក នឹងវិតក្កៈ ខន្ធ ៣ ក្តី កដត្តារូបក្តី ពឹងផ្អែក
 នឹងអវិតក្កក្ខន្ធ ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ នឹងខន្ធ ២ ...កដត្តារូប ពឹង
 ផ្អែក នឹងវិតក្កៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ វត្ថុ ពឹងផ្អែក នឹងពួកខន្ធ
 ពួកខន្ធ ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ វត្ថុ ពឹងផ្អែក នឹងវិតក្កៈ វិតក្កៈ ពឹង
 ផ្អែក នឹងវត្ថុ មហាក្ខត ៣ ពឹងផ្អែក នឹងមហាក្ខត ១ ។ បេ ។ ពួក
 អវិតក្កក្ខន្ធ ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ វិតក្កៈ ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។ សវិតក្កៈ
 ពឹងផ្អែក នឹងអវិតក្កៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ពួក
 សម្បយុត្តកក្ខន្ធ ពឹងផ្អែក នឹងវិតក្កៈ ពួកសវិតក្កក្ខន្ធ ពឹងផ្អែក នឹង
 វត្ថុ ក្នុងបដិសន្ធិកាល មានវារៈ ២ ។ សវិតក្កធម៌ក្តី អវិតក្កធម៌ក្តី ពឹង
 ផ្អែក នឹងអវិតក្កធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ពួក
 សម្បយុត្តកក្ខន្ធក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី ពឹងផ្អែក នឹងវិតក្កៈ ពួកសម្ប-
 យុត្តកក្ខន្ធ ពឹងផ្អែក នឹងវិតក្កៈ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែក នឹង ពួក
 មហាក្ខត ពួកសវិតក្កក្ខន្ធ ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែក
 នឹងពួកមហាក្ខត វិតក្កៈក្តី ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធក្តី ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . (ខន្ធទាំងឡាយ) ក្នុងបដិសន្ធិកាល

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

បវត្តិសទិសាយេវ ។ សវិតក្កញ្ច អវិតក្កញ្ច ធម្មំ បច្ចុ-
 យា សវិតក្កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សវិ-
 តក្កំ ឯកំ ខន្ធចញ្ច វិតក្កញ្ច បច្ចុយា តយោ ខន្ធា
 ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . សវិតក្កំ ឯកំ ខន្ធចញ្ច វត្តញ្ច បច្ចុយា
 តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . បដិសន្ធិក្ខណោ ទ្វេ
 កាតញ្ច ។ សវិតក្កញ្ច អវិតក្កញ្ច ធម្មំ បច្ចុយា អវិ-
 តក្កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សវិតក្កោ ខន្ធធ្វេ
 ច វិតក្កញ្ច បច្ចុយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ សវិតក្កោ ខន្ធធ្វេ
 ច វិតក្កញ្ច មហាក្ខតេ ច បច្ចុយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 សវិតក្កោ ខន្ធធ្វេ ច វត្តញ្ច បច្ចុយា វិតក្កោ បដិសន្ធិក្ខ-
 ណោ . . . តីណិ បដិសន្ធិយាបិ ។ សវិតក្កញ្ច អវិ-
 តក្កញ្ច ធម្មំ បច្ចុយា សវិតក្កោ ច អវិតក្កោ ច ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា សវិតក្កំ ឯកំ ខន្ធចញ្ច វិតក្កញ្ច
 បច្ចុយា តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ
 . . . សវិតក្កំ ឯកំ ខន្ធចញ្ច វិតក្កញ្ច វត្តញ្ច បច្ចុយា
 តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . សវិតក្កោ ខន្ធធ្វេ ច វិតក្កញ្ច
 មហាក្ខតេ ច បច្ចុយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ សវិតក្កំ ឯកំ
 ខន្ធចញ្ច វត្តញ្ច បច្ចុយា តយោ ខន្ធា វិតក្កោ ច ទ្វេ
 ខន្ធធ្វេ . . . បដិសន្ធិក្ខណោ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ប្រហែលគ្នានឹងក្នុងបវត្តិកាលដែរ ។ សវិតក្កធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងសវិតក្កធម៌
 ផង នឹងអវិតក្កធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣
 ពឹងផ្អែក នឹងសវិតក្កក្ខន្ធ ១ ផង នឹងវិតក្កៈផង នឹងខន្ធ ២ ... ខន្ធ ៣
 ពឹងផ្អែក នឹងសវិតក្កក្ខន្ធ ១ ផង នឹងវត្ថុផង នឹងខន្ធ ២ ... (បញ្ញា) ២
 បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ អវិតក្កធម៌ ពឹងផ្អែក នឹង
 សវិតក្កធម៌ផង នឹងអវិតក្កធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ
 គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែក នឹងពួកសវិតក្កក្ខន្ធផង នឹងវិតក្កៈផង
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែក នឹងពួកសវិតក្កក្ខន្ធផង នឹងវិតក្កធម៌ផង នឹង
 ពួកមហាក្ខតផង វិតក្កៈ ពឹងផ្អែក នឹងពួកសវិតក្កក្ខន្ធផង នឹងវត្ថុផង
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . មានវារៈ ៣ ក្នុងបដិសន្ធិកាល ។
 សវិតក្កធម៌ក្តី អវិតក្កធម៌ក្តី ពឹងផ្អែក នឹងសវិតក្កធម៌ផង នឹងអវិតក្កធម៌ផង
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី
 ពឹងផ្អែក នឹងសវិតក្កក្ខន្ធ ១ ផង នឹងវិតក្កៈផង នឹងខន្ធ ២ ...
 ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែក នឹងសវិតក្កក្ខន្ធ ១ ផង នឹងវិតក្កៈផង នឹងវត្ថុផង នឹង
 ខន្ធ ២ . . . ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែក នឹងពួកសវិតក្កក្ខន្ធផង នឹង
 វិតក្កៈផង នឹងពួកមហាក្ខតផង ខន្ធ ៣ ក្តី វិតក្កៈក្តី ពឹងផ្អែក នឹងសវិតក្ក-
 ក្ខន្ធ ១ ផង នឹងវត្ថុផង នឹងខន្ធ ២ ... ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ លេ ។

សវិតក្កទុកេ បច្ចយវារោ

[៤៨] ហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ អធិបតិយា
នវ សព្វត្ថ នវ អវិកតេ នវ ។

[៤៩] សវិតក្កំ ធម្មំ បច្ចយា សវិតក្កោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។ នវ បញ្ញា កាតព្វា អហេ-
តុកាតិ និយាមេតព្វា តីណិយេវ មោហោ ឧទ្ធវិតព្វោ
យថា បដិច្ចវារេ ហេតុប្បច្ចយសទិសាយេវ បញ្ញា បញ្ច-
វិញ្ញាណា អតិវេកា មោហោ វិតក្កំ ។

[៥០] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ តីណិ នអ-
ធិបតិយា នវ នអនន្តរេ តីណិ ។ បេ ។ នឧបទិស្ស-
យេ តីណិ នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេ-
វនេ នវ នកម្មេ ចត្តារិ នវិចារកេ នវ នអាហារេ
ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ នវ
នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ ន នោនត្តិយា តីណិ
នោវិកតេ តីណិ ។

ឯវំ ឥតវេ ទ្វេ កណាធាបិ និស្សយវារោបិ កាតព្វា ។

សវិតក្កទុកៈ បច្ចយវារៈ

[២៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអវិតក្កប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[២៩] សវិតក្កធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងសវិតក្កធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។ បញ្ញា ៩ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ វារៈ ៣ បណ្ឌិត គប្បី
កំណត់ថា ជាអហេតុកៈ ផងចុះ ឯមោហៈ បណ្ឌិត គប្បីរើឡើង បញ្ញា
ទាំងឡាយ ប្រហែលគ្នានឹងហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងបដិច្ចវារៈដែរ វិញ្ញាណ ៥
ជារបស់លើស មានមោហៈ និងវិតក្កៈ ។

[៣០] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
។ បេ ។ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនតន្រ្ទិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុង
នឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
សម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦
ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិតក្កប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ការរាប់ទាំង ២ យ៉ាង ក្រៅនេះក្តី និស្សយវារៈក្តី
បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ យ៉ាងនេះចុះ ។

សំសដ្ឋារា

[៥១] សវិតក្កំ ធម្មំ សំសដ្ឋា សវិតក្កោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សវិតក្កំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា
តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ . . . បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។
សវិតក្កំ ធម្មំ សំសដ្ឋា អវិតក្កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា សវិតក្កោ ខន្ធោ សំសដ្ឋា វិតក្កោ ។
សវិតក្កំ ធម្មំ សំសដ្ឋា សវិតក្កោ ច អវិតក្កោ ច
ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា សវិតក្កំ ឯកំ ខន្ធំ សំ-
សដ្ឋា តយោ ខន្ធោ វិតក្កោ ច ទ្វេ ខន្ធោ . . . បដិ-
សន្ធិក្ខណោ ។ បេ ។ អវិតក្កំ ធម្មំ សំសដ្ឋា អវិ-
តក្កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អវិតក្កំ ឯកំ
ខន្ធំ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធោ បដិសន្ធិក្ខណោ ។ បេ ។
អវិតក្កំ ធម្មំ សំសដ្ឋា សវិតក្កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា វិតក្កំ សំសដ្ឋា សម្បយុត្តកា ខន្ធោ
បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។ សវិតក្កញ្ច អវិតក្កញ្ច ធម្មំ
សំសដ្ឋា សវិតក្កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
សវិតក្កំ ឯកំ ខន្ធា វិតក្កញ្ច សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធោ
ទ្វេ ខន្ធោ . . . បដិសន្ធិក្ខណោ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

សំសដ្ឋវារៈ

[៥១] សវិតក្កធម៌ លាយឡំ នឹងសវិតក្កធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បថ្នយ គឺ ខន្ធ ៣ លាយឡំ នឹងសវិតក្កក្ខន្ធ ១ នឹងខន្ធ ២
 . . . ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ អវិតក្កធម៌ លាយឡំ នឹងសវិតក្ក-
 ធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បថ្នយ គឺ វិតក្កៈ លាយឡំ នឹងពួក
 សវិតក្កក្ខន្ធ ។ សវិតក្កធម៌ក្តី អវិតក្កធម៌ក្តី លាយឡំ នឹងសវិតក្កធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បថ្នយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី វិតក្កៈក្តី លាយឡំ
 នឹងសវិតក្កក្ខន្ធ ១ នឹងខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។ អវិ-
 តក្កធម៌ លាយឡំ នឹងអវិតក្កធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បថ្នយ គឺ
 ខន្ធ ៣ លាយឡំ នឹងអវិតក្កក្ខន្ធ ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។
 សវិតក្កធម៌ លាយឡំ នឹងអវិតក្កក្ខន្ធ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្ប-
 ថ្នយ គឺ ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ លាយឡំ នឹងវិតក្កៈ ក្នុងខណៈនៃបដិ-
 សន្ធិ . . . ។ សវិតក្កធម៌ លាយឡំ នឹងសវិតក្កធម៌ផង នឹងអវិតក្កធម៌
 ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បថ្នយ គឺ ខន្ធ ៣ លាយឡំ នឹងសវិតក្ក-
 ក្ខន្ធ ១ ផង នឹងវិតក្កផង នឹងខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។

សវិតក្កទុកេ បញ្ញាវារោ

[៥២] ហេតុយា ន អារម្មណេ ន អធិបតិយា ន
សព្វត្ថ ន អវិកតេ ន ។

[៥៣] សវិតក្កំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ សវិតក្កោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។ ឯវំ ន បញ្ញា កាតព្វា
អនុលោមសទិសា អហេតុកាតិ និយាមេតព្វា តីណិ-
យេវ មោហោ ឧទ្ធវិតព្វោ ។

[៥៤] នហេតុយា ន នអធិបតិយា ន នបុរេ-
ជាតេ ន នបច្ឆាជាតេ ន នអាសេវនេ ន នកម្ម
ចត្តារិ នវិចារកេ ន នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ន
នវិប្បយុត្តេ ន ។

ឯវំ ឥតវេ ទ្វេ កណាធាបិ សម្បយុត្តវារោបិ
កាតព្វា ។

បញ្ញាវារោ

[៥៥] សវិតក្កោ ធម្មោ សវិតក្កស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្កោ ហេតុ សម្ប-
យុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិ-
សន្ធិក្ខណោ ។ មេ ។ សវិតក្កោ ធម្មោ អវិតក្កស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្កោ

សវិតក្កទុកៈ បញ្ញាវារៈ

[៥២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៦ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមាន
វារៈ ៦ ក្នុងអវិតក្កប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ។

[៥៣] សវិតក្កធម៌ លាយឡំ នឹងសវិតក្កធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។ បញ្ញាទាំង ៦ ប្រហែលគ្នានឹងអនុលោម បណ្ឌិត
គប្បីធ្វើ យ៉ាងនេះចុះ វារៈ ៣ បណ្ឌិត គប្បីកំណត់ថា ជាអហេតុកៈ
ផងចុះ ឯមោហៈ បណ្ឌិត គប្បីរើឡើង ។

[៥៤] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៦ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៦ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤
ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គ-
ប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ។

ការរាប់ទាំង ២ យ៉ាង ក្រៅនេះក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី
បណ្ឌិត គប្បីធ្វើយ៉ាងនេះ ។

បញ្ញាវារៈ

[៥៥] សវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ ដោយហេតុប្ប-
ដ្ឋយ គឺ ពួកហេតុ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្ប-
យុត្តកក្ខន្ធ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។
សវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអវិតក្កធម៌ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ពួកហេតុ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

ហេតុ វិតក្កស្ស ចិត្តសមុដ្ឋាណញ្ច រូចានំ ហេតុប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ។ បេ ។ មូលំ សវិតក្កា
 ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ វិតក្កស្ស ច ចិត្តសមុដ្ឋា-
 ណញ្ច រូចានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខ-
 ណោ ។ បេ ។ អវិតក្កោ ធម្មោ អវិតក្កស្ស ធម្មស្ស
 ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិតក្កា ហេតុ សម្បយុត្ត-
 កានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាណញ្ច រូចានំ ហេតុប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ។ បេ ។

[៥៦] សវិតក្កោ ធម្មោ សវិតក្កស្ស ធម្មស្ស អា-
 រម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្កោ ខន្ធា អារព្ព សវិ-
 តក្កា ខន្ធា ឧប្បជ្ជន្តិ ។ មូលំ សវិតក្កោ ខន្ធា អារព្ព
 អវិតក្កោ ខន្ធា ច វិតក្កោ ច ឧប្បជ្ជន្តិ ។ មូលំ សវិ-
 តក្កោ ខន្ធា អារព្ព សវិតក្កោ ខន្ធា ច វិតក្កោ ច ឧប្ប-
 ជ្ជន្តិ ។ អវិតក្កោ ធម្មោ អវិតក្កស្ស ធម្មស្ស អារម្មណា-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា អវិតក្កា លាណ វុដ្ឋហិត្វា
 អវិតក្កំ លានំ បច្ចវេក្ខន្តិ មក្កា វុដ្ឋហិត្វា មក្កំ បច្ច-
 វេក្ខន្តិ ផលា វុដ្ឋហិត្វា ផលំ បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ បច្ច-
 វេក្ខន្តិ និព្វានំ អវិតក្កស្ស មក្កស្ស ផលស្ស វិតក្កស្ស
 ច អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កំ . . . វត្ថុ . . .

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ជាបច្ច័យនៃវិតក្កៈផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង
 ដោយហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។ មូល គឺ ពួកហេតុ
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃវិតក្កៈ
 ផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ។ បេ ។ អវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអវិតក្កធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួក
 ហេតុ ដែលមិនមានវិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃពួក
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។

[៥៦] សវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ ដោយអារម្មណ-
 ប្បច្ច័យ គឺ ពួកសវិតក្កក្ខន្ធ ប្រារព្ធ នូវពួកសវិតក្កក្ខន្ធ ទើបកើតឡើង ។
 មូល គឺ ពួកអវិតក្កក្ខន្ធក្តី វិតក្កៈក្តី ប្រារព្ធ នូវពួកសវិតក្កក្ខន្ធ ទើបកើត
 ឡើង ។ មូល គឺ ពួកសវិតក្កក្ខន្ធក្តី វិតក្កៈក្តី ប្រារព្ធ នូវពួកសវិតក្ក-
 ក្ខន្ធ ទើបកើតឡើង ។ អវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអវិតក្កធម៌ ដោយអារ-
 ម្មណប្បច្ច័យ គឺ ពួកព្រះអរិយៈចេញ អំពីឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 ហើយពិចារណា នូវឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈ ចេញ អំពីមគ្គ ហើយ
 ពិចារណា នូវមគ្គ ចេញ អំពីផល ហើយពិចារណា នូវផល ពិចារណា
 នូវព្រះនិព្វាន ឯព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ និងផល ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈផង នៃវិតក្កៈផង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នូវចក្ខុ... នូវវត្ថុ...

សវិតក្កទុកេ បញ្ហាវារោ

អវិតក្កោ ខន្ទេ ច វិតក្កញ្ច អនិច្ចតោ . . . វិបស្សន្តិ
អស្សាទេន្តិ អភិនន្តន្តិ តំ អារព្ព វិតក្កោ ឧប្បជ្ជតិ
ទិព្វេន ចក្កុនា រូបំ បស្សន្តិ ទិព្វាយ សោតនាតុយា
សន្នំ សុណាន្តិ ចេតោបរិយញ្ញាណោន អវិតក្កចិត្តស-
មន្តិស្ស ចិត្តំ ជានន្តិ អាកាសានព្វាយតនំ . . . អា-
កិញ្ញញ្ញាយតនំ . . . រូបាយតនំ ចក្កុវិញ្ញាណស្ស
ដោដ្ឋញ្ញាយតនំ . . . អវិតក្កា ខន្ទា ឥទ្ធិវិញ្ញាណស្ស
ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស
យថាកម្មបកញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស វិ-
តក្កស្ស ច អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិតក្កោ
ខន្ទេ ច វិតក្កញ្ច អារព្ព អវិតក្កា ខន្ទា ច វិតក្កោ ច
ឧប្បជ្ជន្តិ ។ អវិតក្កោ ធម្មោ សវិតក្កស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា អវិតក្កា ឈានា
វុដ្ឋហិត្វា . . . មក្កា វុដ្ឋហិត្វា មក្កំ ផលា វុដ្ឋហិត្វា
ផលំ បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ កោត្រភុស្ស
វោទានស្ស សវិតក្កស្ស មក្កស្ស ផលស្ស អារដ្ឋនាយ
អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កុំ . . . វត្ថុំ . . . អវិ-
តក្កោ ខន្ទេ ច វិតក្កញ្ច អនិច្ចតោ . . . វិបស្សន្តិ អស្សា-
ទេន្តិ អភិនន្តន្តិ តំ អារព្ព វាកោ ឧប្បជ្ជតិ ។ មេ ។

សវិតក្កទុកៈ បញ្ហាវារៈ

ឃើញច្បាស់ នូវពួកអវិតក្កក្នុង និងវិតក្កៈ ថាមិនទៀង . . . ត្រេកអរ
 រីករាយ វិតក្កៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវហេតុនោះ ឃើញ នូវរូប
 ដោយទិព្វចក្ក ឬ នូវសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ ដឹង នូវចិត្ត របស់
 អវិតក្កចិត្តសមដ្ឋិបុគ្គល ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ អាកាសានញ្ញាយតនៈ
 . . . អាកិញ្ញញ្ញាយតនៈ . . . រូបាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្កវិញ្ញាណ
 ដោដ្ឋញ្ញាយតនៈ . . . ពួកអវិតក្កក្នុង ជាបច្ច័យ នៃឥទ្ធិវិធាញ្ញាណ ចេតោ-
 បរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មបគញ្ញាណ អនា-
 គតិសញ្ញាណ និងវិតក្កៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ពួកអវិតក្កក្នុងក្តី
 វិតក្កៈក្តី កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវពួកអវិតក្កក្នុង និងវិតក្កៈ ។
 អវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ពួកព្រះ
 អរិយៈ ចេញ អំពីឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈ . . . ចេញ អំពីមគ្គ នូវ
 មគ្គ . . . ចេញ អំពីផល ហើយពិចារណា នូវផល ពិចារណា នូវព្រះ
 និព្វាន ឯព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃកិរិយាពិចារណា នូវគោត្រភូ វោទានៈ
 មគ្គ និងផល ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នូវចក្ក
 . . . នូវវត្ថុ . . . ឃើញច្បាស់ នូវពួកអវិតក្កក្នុង និងវិតក្កៈ ថាមិនទៀង . . .
 ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវហេតុនោះ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ អវិតក្កោ ខន្ធេ ច វិតក្កញ្ច អារព្ព
 សវិតក្កា ខន្ធា ឧប្បជ្ជន្តិ ។ អវិតក្កោ ធម្មោ សវិតក្កស្ស
 ច អវិតក្កស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ អរិយា អវិតក្កា ឈានា វុដ្ឋហិត្វា . . . មត្តា វុដ្ឋ-
 ហិត្វា មត្តំ បច្ចវេក្ខន្តិ ផលា វុដ្ឋហិត្វា ផលំ បច្ចវេក្ខន្តិ
 និព្វានំ បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ កោត្រភុស្ស វោទានស្ស
 សវិតក្កស្ស មត្តស្ស ផលស្ស អារជ្ជនាយ វិតក្កស្ស
 ច អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . .
 អវិតក្កោ ខន្ធេ ច វិតក្កញ្ច អនិច្ចតោ . . . វិបស្សន្តិ
 អស្សាទន្តិ អភិនន្តិ តំ អារព្ព សវិតក្កា ខន្ធា ច
 វិតក្កោ ច ឧប្បជ្ជន្តិ អវិតក្កោ ខន្ធេ ច វិតក្កញ្ច អារព្ព
 សវិតក្កា ខន្ធា ច វិតក្កោ ច ឧប្បជ្ជន្តិ ។ សវិតក្កោ
 ច អវិតក្កោ ច ធម្មា សវិតក្កស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្កោ ខន្ធេ ច វិតក្កញ្ច
 អារព្ព សវិតក្កា ខន្ធា ឧប្បជ្ជន្តិ ។ មូលំ សវិតក្កោ
 ខន្ធេ ច វិតក្កញ្ច អារព្ព អវិតក្កោ ខន្ធា ច វិតក្កោ
 ច ឧប្បជ្ជន្តិ ។ មូលំ សវិតក្កោ ខន្ធេ ច វិតក្កញ្ច
 អារព្ព សវិតក្កា ខន្ធា ច វិតក្កោ ច ឧប្បជ្ជន្តិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ទោមនស្ស កើតឡើង ពួកសវិតក្កក្ខន្ធន កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវពួក
អវិតក្កក្ខន្ធផង រូវវិតក្កៈផង ។ អវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ផង
នៃអវិតក្កធម៌ផង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញ
អំពីឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈ . . ចេញ អំពីមគ្គ ហើយពិចារណា
នូវមគ្គ ចេញ អំពីផល ហើយពិចារណា នូវផល ពិចារណា នូវ
ព្រះនិព្វាន ឯព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃគោត្រភូ វោទានៈ សវិតក្កមគ្គ
ផល និងកិរិយារំពឹងផង នៃវិតក្កៈផង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នូវចក្ក
. . . នូវវត្ថុ . . . ឃើញច្បាស់ នូវពួកអវិតក្កក្ខន្ធផង រូវវិតក្កៈផង ថា
មិនទៀង . . . ត្រេកអរ រីករាយ ពួកសវិតក្កក្ខន្ធក្តី វិតក្កៈក្តី កើតឡើង
ព្រោះប្រារព្ធ នូវហេតុនោះ ពួកសវិតក្កក្ខន្ធក្តី វិតក្កៈក្តី កើតឡើង
ព្រោះប្រារព្ធ នូវពួកអវិតក្កក្ខន្ធផង រូវវិតក្កៈផង ។ សវិតក្កធម៌ក្តី អវិ-
តក្កធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ពួកសវិ-
តក្កក្ខន្ធ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវពួកសវិតក្កក្ខន្ធផង រូវវិតក្កៈផង ។
មូល គឺ ពួកអវិតក្កក្ខន្ធក្តី វិតក្កៈក្តី កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវពួក
សវិតក្កក្ខន្ធផង រូវវិតក្កៈផង ។ មូល គឺ ពួកសវិតក្កក្ខន្ធក្តី វិតក្កៈក្តី
កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវពួកសវិតក្កក្ខន្ធផង រូវវិតក្កៈផង ។

[៥៧] សវិតក្កោ ធម្មោ សវិតក្កស្ស ធម្មស្ស
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជា-
តាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ សវិតក្កោ ខន្ធ ករុំ កត្វា
សវិតក្កោ ខន្ធ ឧប្បជ្ជន្តិ ។ សហជាតាធិបតិ សវិ-
តក្កោ អធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ អធិបតិប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។ សវិតក្កោ ធម្មោ អវិតក្កស្ស ធម្មស្ស
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជា-
តាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ សវិតក្កោ ខន្ធ ករុំ កត្វា
វិតក្កោ ឧប្បជ្ជន្តិ ។ សហជាតាធិបតិ សវិតក្កោ អធិ-
បតិ វិតក្កស្ស ច ចិត្តសមុដ្ឋានាណព្វ រូចានំ អធិបតិ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សវិតក្កោ ធម្មោ សវិតក្កស្ស
ច អវិតក្កស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ
សវិតក្កោ ខន្ធ ករុំ កត្វា សវិតក្កោ ខន្ធ ច វិតក្កោ
ច ឧប្បជ្ជន្តិ ។ សហជាតាធិបតិ សវិតក្កោ អធិបតិ
សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ វិតក្កស្ស ច ចិត្តសមុដ្ឋានាណព្វ
រូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អវិតក្កោ ធម្មោ
អវិតក្កស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្ម-
ណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ អរិយា

សវិតក្កទុកៈ បញ្ហាវារៈ

[៥៧] សវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ ដោយអធិប-
 តិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណា-
 ធិបតិ គឺ ពួកសវិតក្កក្ខន្ធ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវពួកសវិតក្កក្ខន្ធ ឲ្យជាទី
 គោរព ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ជាបច្ច័យ
 នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ សវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃ
 អវិតក្កធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជា-
 តាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ វិតក្កៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវពួក
 សវិតក្កក្ខន្ធ ឲ្យជាទីគោរព ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិ ប្រកប
 ដោយវិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយ
 អធិបតិប្បច្ច័យ ។ សវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ផង នៃអវិ-
 តក្កធម៌ផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហ-
 ជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ ពួកសវិតក្កក្ខន្ធក្តី វិតក្កៈក្តី កើត
 ឡើង ព្រោះធ្វើ នូវពួកសវិតក្កក្ខន្ធ ឲ្យជាទីគោរព ។ ឯសហជាតា-
 ធិបតិ គឺ អធិបតិ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ
 ផង នៃវិតក្កៈផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។
 អវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអវិតក្កធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្ម-
 ណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

អវិតក្កា ឈាណ វុដ្ឋហិត្វា . . . មក្កា វុដ្ឋហិត្វា មក្កំ . . .
 ផលា វុដ្ឋហិត្វា ផលំ ករុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខន្តិ និព្វានំ
 ករុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខន្តិ និព្វានំ អវិតក្កស្ស មក្កស្ស
 ផលស្ស វិតក្កស្ស ច អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
 ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . . អវិតក្កេ ខន្ទេ ច វិតក្កញ្ច ករុំ
 កត្វា អស្សាទេន្តិ អភិណន្តន្តិ តំ ករុំ កត្វា វិតក្កោ
 ឧប្បជ្ជតិ ។ សហជាតាធិបតិ អវិតក្កា អធិបតិ សម្ម-
 យុត្តកាណំ ខន្ទានំ ចិត្តសមុដ្ឋាណនញ្ច រូចានំ អធិបតិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អវិតក្កេ ខន្ទេ ច វិតក្កញ្ច ករុំ
 កត្វា វិតក្កោ ឧប្បជ្ជតិ ។ អវិតក្កោ ធម្មោ សវិ-
 តក្កស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អាម្ម-
 លាធិបតិ អរិយា អវិតក្កា ឈាណ វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ . . .
 មក្កា វុដ្ឋហិត្វា មក្កំ . . . ផលា វុដ្ឋហិត្វា ផលំ ករុំ
 កត្វា បច្ចុវេក្ខន្តិ និព្វានំ ករុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខន្តិ និព្វានំ
 កោត្រភុស្ស វោទានស្ស សវិតក្កស្ស មក្កស្ស ផលស្ស
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . . អវិ-
 តក្កេ ខន្ទេ ច វិតក្កញ្ច ករុំ កត្វា អស្សាទេន្តិ អភិ-
 ណន្តន្តិ តំ ករុំ កត្វា វាកោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ចេញអំពីឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈ . . . ចេញ អំពីមគ្គ នូវមគ្គ . . .
 ចេញ អំពីផល ធ្វើ នូវផល ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើ នូវព្រះ
 និព្វាន ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ឯព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃអវិ-
 តក្កមគ្គ និងផលផង នៃវិតក្កៈផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ នូវចក្ក . . .
 នូវវត្ថុ . . . ធ្វើ នូវពួកអវិតក្កក្ខន្ធផង នូវវិតក្កៈផង ឲ្យជាទីគោរព ហើយ
 ត្រេកអរ រីករាយ វិតក្កៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវអំពើនោះ ឲ្យជាទី
 គោរព ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិ មិនមានវិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ
 វិតក្កៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវពួកអវិតក្កក្ខន្ធផង នូវវិតក្កៈផង ឲ្យជា
 ទីគោរព ។ អវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ
 បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញ អំពីឈាន ដែលមិន
 មានវិតក្កៈ នូវឈាន . . . ចេញ អំពីមគ្គ នូវមគ្គ . . . ចេញ អំពីផល
 ធ្វើ នូវផល ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើ នូវព្រះនិព្វាន ឲ្យជាទី
 គោរព ហើយពិចារណា និព្វាន ជាបច្ច័យ នៃគោត្រក្ខ វោទានៈ សវិតក្ក-
 មគ្គ និងផល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ នូវចក្ក . . . នូវវត្ថុ . . . ធ្វើ នូវ
 ពួកអវិតក្កក្ខន្ធផង នូវវិតក្កៈផង ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ
 រាគៈ កើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវអំពើនោះ ឲ្យជាទីគោរព

សវិតក្កទុកេ បញ្ហាវារោ

អវិតក្កោ ខន្ទេ ច វិតក្កញ្ច ករុំ កត្វា សវិតក្កា ខន្ទា
 ឧប្បជ្ជន្តិ ។ អវិតក្កោ ធម្មោ សវិតក្កស្ស ច អវិ-
 តក្កស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អា-
 រម្មណាធិបតិ អរិយា អវិតក្កា ឈានា វុដ្ឋហិត្វា . . .
 ផលា វុដ្ឋហិត្វា ផលំ បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ បច្ចវេក្ខន្តិ
 និព្វានំ កោត្រភុស្ស វោទានស្ស សវិតក្កស្ស មត្តស្ស
 ផលស្ស វិតក្កស្ស ច អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ចក្កំ . . . វត្ថំ . . . អវិតក្កោ ខន្ទេ ច វិតក្កញ្ច ករុំ
 កត្វា អស្សាទេន្តិ អភិនន្តិ តំ ករុំ កត្វា វាកោ
 ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អវិតក្កោ ខន្ទេ ច វិតក្កញ្ច ករុំ
 កត្វា សវិតក្កា ខន្ទា ច វិតក្កោ ច ឧប្បជ្ជន្តិ ។
 សវិតក្កោ ច អវិតក្កោ ច ធម្មា សវិតក្កស្ស ធម្មស្ស
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សវិតក្កោ
 ខន្ទេ ច វិតក្កញ្ច ករុំ កត្វា សវិតក្កា ខន្ទា ឧប្បជ្ជតិ ។
 មូលំ សវិតក្កោ ខន្ទេ ច វិតក្កញ្ច ករុំ កត្វា វិតក្កោ
 ឧប្បជ្ជតិ ។ មូលំ សវិតក្កោ ខន្ទេ ច វិតក្កញ្ច ករុំ
 កត្វា សវិតក្កា ខន្ទា ច វិតក្កោ ច ឧប្បជ្ជន្តិ ។

សវិតក្កទុកៈ បញ្ហាវារៈ

ពួកសវិតក្កក្នុង កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវពួកអវិតក្កក្នុងផង នូវវិតក្កៈផង ឲ្យជាទីគោរព ។ អវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ផង នៃអវិតក្កធម៌ផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញ អំពីឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈ . . . ចេញ អំពីផល ហើយពិចារណា នូវផល ពិចារណា នូវព្រះនិព្វាន ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកូ វោទានៈ សវិតក្កមគ្គ និងផលផង នៃវិតក្កៈផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ នូវចក្ក . . . នូវវត្ថុ . . . ធ្វើ នូវពួកអវិតក្កក្នុងផង នូវវិតក្កៈផង ឲ្យ ជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវអំពើនោះ ឲ្យជាទីគោរព ពួកសវិតក្កក្នុងក្តី វិតក្កៈក្តី កើត ឡើង ព្រោះធ្វើ នូវពួកអវិតក្កក្នុងផង នូវវិតក្កៈផង ឲ្យជាទីគោរព ។ សវិតក្កធម៌ក្តី អវិតក្កធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ ពួកសវិតក្កក្នុង កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវ ពួកសវិតក្កក្នុងផង នូវវិតក្កៈផង ឲ្យជាទីគោរព ។ មូល គឺ វិតក្កៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវពួកសវិតក្កក្នុងផង នូវវិតក្កៈផង ឲ្យជាទីគោរព ។ មូល គឺ ពួកសវិតក្កក្នុងក្តី វិតក្កៈក្តី កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវ ពួកសវិតក្កក្នុងផង នូវវិតក្កៈផង ឲ្យជាទីគោរព ។

[៥៨] សវិតក្កោ ធម្មោ សវិតក្កស្ស ធម្មស្ស
អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា សវិតក្កា ខន្ធា
បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ សវិតក្កាណំ ខន្ធាណំ អនន្តរប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ សវិតក្កោ ធម្មោ អវិតក្កស្ស ធម្មស្ស
អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា សវិតក្កា ខន្ធា
បច្ឆិមស្ស បច្ឆិមស្ស វិតក្កស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ សវិតក្កំ ចុតិចិត្តំ អវិតក្កស្ស ឧបបត្តិចិត្តស្ស
អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារដ្ឋនា បញ្ចន្នំ វិញ្ញាណាណំ
អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្កា ខន្ធា អវិតក្កស្ស
វុដ្ឋានស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទុតិយស្ស លា-
នស្ស បរិកម្មំ ទុតិយស្ស លានស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តតិយស្ស លានស្ស បរិកម្មំ ។ បេ ។ នេវ-
សញ្ញាណសញ្ញាយតនស្ស បរិកម្មំ នេវសញ្ញាណ-
សញ្ញាយតនស្ស ទិព្វស្ស ចក្កស្ស បរិកម្មំ . . . ទិព្វា-
យ សោតនាតុយា បរិកម្មំ . . . ឥទ្ធិវិញ្ញាណស្ស បរិ-
កម្មំ . . . ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស . . . បុព្វេនិវាសានុស្ស-
តិញ្ញាណស្ស . . . យថាកម្មុបកញ្ញាណស្ស បរិកម្មំ
យថាកម្មុកញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស បរិ-
កម្មំ អនាគតំសញ្ញាណស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

[៥៨] សវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ ដោយអនន្តរវប្ប-
 ច្ច័យ គឺ ពួកសវិតក្កក្ខន្ធ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកសវិតក្កក្ខន្ធ ក្រោយ ។
 ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ ។ សវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអវិតក្កធម៌ ដោយ
 អនន្តរវប្បច្ច័យ គឺ ពួកសវិតក្កក្ខន្ធ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈ
 ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ ចុតិចិត្ត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ជា
 បច្ច័យ នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលមិនមានវិតក្កៈ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ អាវ-
 ជ្ជនៈ ជាបច្ច័យ នៃវិញ្ញាណ ៥ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ ពួកសវិតក្កក្ខន្ធ
 ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ (ការចេញអំពីឈាន) ដែលមិនមាន វិតក្កៈ
 ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ ការបរិកម្ម នូវទុតិយជ្ឈាន ជាបច្ច័យ នៃ
 ទុតិយជ្ឈាន ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ ការបរិកម្ម នូវតតិយជ្ឈាន ។ បេ ។
 ការបរិកម្ម នូវនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃនេវសញ្ញានា-
 សញ្ញាយតនៈ ការបរិកម្ម នូវទិព្វចក្ក . . . ការបរិកម្ម នូវទិព្វសោតធាតុ
 . . . ការបរិកម្ម នូវឥទ្ធិវិជញ្ញាណ . . . នូវចេតោបរិយញ្ញាណ
 . . . នូវបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ . . . ការបរិកម្ម នូវយថាកម្មប-
 គញ្ញាណ ជាបច្ច័យ នៃយថាកម្មបគញ្ញាណ ការបរិកម្ម នូវអនាគតំ-
 សញ្ញាណ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតំសញ្ញាណ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ

សវិតក្កទុកេ បញ្ញាវារោ

កោត្រភុ អវិតក្កស្ស មក្កស្ស វោទានំ អវិតក្កស្ស
 មក្កស្ស អនុលោមំ អវិតក្កាយ ផលសមាបត្តិយា
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សវិតក្កោ ធម្មោ សវិ-
 តក្កស្ស ច អវិតក្កស្ស ច ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា សវិតក្កោ ខន្ធោ បច្ឆិមាទំ បច្ឆិ-
 មាទំ សវិតក្កាទំ ខន្ធោទំ វិតក្កស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ អវិតក្កោ ធម្មោ អវិតក្កស្ស ធម្មស្ស
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា វិតក្កោ បច្ឆិ-
 មស្ស បច្ឆិមស្ស វិតក្កស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បុរិមា បុរិមា អវិតក្កោ ខន្ធោ បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ អវិតក្កា-
 ទំ ខន្ធោទំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិតក្កោ មក្កោ
 អវិតក្កស្ស ផលស្ស អវិតក្កំ ផលំ អវិតក្កស្ស ផលស្ស
 និរោទា វុដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតទំ អវិ-
 តក្កាយ ផលសមាបត្តិយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 អវិតក្កោ ធម្មោ សវិតក្កស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អវិតក្កោ ខន្ធោ បច្ឆិ-
 មាទំ បច្ឆិមាទំ សវិតក្កាទំ ខន្ធោទំ អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អវិតក្កំ ចុតិចិត្តំ សវិតក្កស្ស ឧបបត្តិ-
 ចិត្តស្ស អវិតក្កំ ភវន្តំ អារដ្ឋនាយ អវិតក្កោ ខន្ធោ

សវិតក្កទុកៈ បញ្ញាវារៈ

គោត្រក្ក (ជាបច្ច័យ) នៃអវិតក្កមគ្គ វោទានៈ (ជាបច្ច័យ) នៃអវិតក្កមគ្គ
អនុលោម ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដែលមិនមានវិតក្កៈ ដោយអនន្ត-
រហូច្ច័យ ។ សវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ផង នៃអវិតក្កធម៌ផង
ដោយអនន្តរហូច្ច័យ គឺពួកសវិតក្កក្ខន្ធ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកសវិតក្កក្ខន្ធ
ក្រោយ ។ ផង នៃវិតក្កៈផង ដោយអនន្តរហូច្ច័យ ។ អវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ
នៃអវិតក្កធម៌ ដោយអនន្តរហូច្ច័យ គឺ វិតក្កៈ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃ
វិតក្កៈ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរហូច្ច័យ ពួកអវិតក្កក្ខន្ធ មុន ។ ជាបច្ច័យ
នៃពួកអវិតក្កក្ខន្ធ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរហូច្ច័យ អវិតក្កមគ្គ (ជាបច្ច័យ)
នៃអវិតក្កផល អវិតក្កផល (ជាបច្ច័យ) នៃអវិតក្កផល នៅសញ្ញា-
នាសញ្ញាយតនៈ របស់ព្រះយោគី ដែលចេញអំពីនិរោធិ ជាបច្ច័យ នៃ
ផលសមាបត្តិ ដែលមិនមានវិតក្កៈ ដោយអនន្តរហូច្ច័យ ។ អវិតក្កធម៌
ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ ដោយអនន្តរហូច្ច័យ គឺ ពួកអវិតក្កក្ខន្ធ មុន ។
ជាបច្ច័យ នៃពួកសវិតក្កក្ខន្ធ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរហូច្ច័យ ចុតិចិត្ត
ដែលមិនមានវិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ភវ័ជ្ជៈ ដែលមិនមានវិតក្កៈ (ជាបច្ច័យ) នៃអាវជ្ជនៈ ពួកអវិតក្កក្ខន្ធ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

សវិតក្កស្ស វុដ្ឋានស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
អវិតក្កោ ធម្មា សវិតក្កស្ស ច អវិតក្កស្ស ច
ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
វិតក្កោ បច្ឆិមា បច្ឆិមា សវិតក្កានំ ខន្ធានំ
វិតក្កស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សវិ-
តក្កោ ច អវិតក្កោ ច ធម្មា សវិតក្កស្ស ធម្មស្ស
អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា សវិតក្កា
ខន្ធា ច វិតក្កោ ច បច្ឆិមា បច្ឆិមា សវិតក្កានំ
ខន្ធានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សវិតក្កោ
ច អវិតក្កោ ច ធម្មា អវិតក្កស្ស ធម្មស្ស អនន្ត-
រប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា សវិតក្កា ខន្ធា ច
វិតក្កោ ច បច្ឆិមស្ស បច្ឆិមស្ស វិតក្កស្ស អនន្តរប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ សវិតក្កំ ចុតិចិត្តញ្ច វិតក្កោ ច អវិ-
តក្កស្ស ឧបបត្តិចិត្តស្ស អារដ្ឋនា ច វិតក្កោ ច បញ្ចន្នំ
វិញ្ញាណានំ សវិតក្កា ខន្ធា ច វិតក្កោ ច អវិតក្កស្ស
វុដ្ឋានស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទុតិយស្ស លា-
នស្ស បរិកម្មញ្ច វិតក្កោ ច ។ បេ ។ ហោដ្ឋាលិខិត-
លេខំ ឥមិណ ការណោ ទដ្ឋព្វំ ។ អនុលោមញ្ច
វិតក្កោ ច អវិតក្កាយ ផលសមាបត្តិយា អនន្តរប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។ សវិតក្កោ ច អវិតក្កោ ច ធម្មា

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ ។
 អវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ផង នៃអវិតក្កធម៌ផង ដោយអនន្តរ-
 វប្បច្ច័យ គឺ វិតក្កៈ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកសវិតក្កក្ខន្ធ ក្រោយ ។ ផង
 នៃវិតក្កៈផង ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ ។ សវិតក្កធម៌ក្តី អវិតក្កធម៌ក្តី ជា
 បច្ច័យ នៃសវិតក្កៈ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ គឺពួកសវិតក្កក្ខន្ធ មុន ។ ក្តី
 វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកសវិតក្កក្ខន្ធ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ ។
 សវិតក្កធម៌ក្តី អវិតក្កធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃអវិតក្កធម៌ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ
 គឺ ពួកសវិតក្កក្ខន្ធ មុន ។ ក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈ ក្រោយ ។
 ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ ចុតិចិត្ត ប្រកបដោយវិតក្កៈក្តី វិតក្កៈក្តី (ជាបច្ច័យ)
 នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលមិនមានវិតក្កៈ អារជ្ជនៈក្តី វិតក្កៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃ
 បញ្ញាវិញ្ញាណ ពួកសវិតក្កក្ខន្ធក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ ការបរិកម្ម នូវទុតិយជ្ឈានក្តី វិតក្កៈក្តី
 ។ បេ ។ អក្ខរៈ ដែលសរសេរហើយខាងក្រោម បណ្ឌិត គប្បីឃើញ
 តាមហេតុនេះចុះ ។ អនុលោមក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ ។ សវិតក្កធម៌ក្តី អវិតក្កធម៌ក្តី

សវិតក្កស្ស ច អវិតក្កស្ស ច ធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ច-
 យេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា សវិតក្កា ខន្ធា ច
 វិតក្កា ច បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ សវិតក្កាណំ ខន្ធាណំ
 វិតក្កស្ស ច អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។ . . . សម-
 នន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតវ្យច្ចយេន បច្ចយោ
 នវ អញ្ញមញ្ញវ្យច្ចយេន បច្ចយោ នវ និស្សយវ្យច្ច-
 យេន បច្ចយោ នវ ។

[៥៩] សវិតក្កា ធម្មោ សវិតក្កស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយវ្យច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ
 អនន្តរវ្យច្ចយេន បកតត្ថបនិស្សយោ ។ បេ ។ បកត-
 ត្ថបនិស្សយោ សវិតក្កា ខន្ធា សវិតក្កាណំ ខន្ធាណំ ឧប-
 និស្សយវ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូលំ សវិតក្កា ខន្ធា
 អវិតក្កាណំ ខន្ធាណំ វិតក្កស្ស ច ឧបនិស្សយវ្យច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ មូលំ សវិតក្កា ខន្ធា សវិតក្កាណំ ខន្ធាណំ
 វិតក្កស្ស ច ឧបនិស្សយវ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។
 អវិតក្កា ធម្មោ អវិតក្កស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្ស-
 យវ្យច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្ត-
 រ្យបនិស្សយោ បកតត្ថបនិស្សយោ ។ បេ ។ បកតត្ថ-
 បនិស្សយោ អវិតក្កំ សន្ធាំ ឧបនិស្សាយ អវិតក្កំ
 ណាណំ ឧប្បាទេតិ មត្តំ ឧប្បាទេតិ អភិញ្ញំ ឧប្បាទេតិ

សវិតក្កទុកៈ បញ្ហាវារៈ

ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ផង នៃអវិតក្កធម៌ផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកសវិតក្កក្ខន្ធ មុន ។ ក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកសវិតក្កក្ខន្ធក្រោយ ។ ផង នៃវិតក្កៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយ សមនន្តរប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ជា បច្ច័យ ដោយអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ជាបច្ច័យ ដោយនិស្ស្រយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៥៩] សវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ ដោយឧបនិស្ស្រយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តរប្បច្ច័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ លេ ។ ឯបកត្ថបនិស្ស័យ គឺ ពួកសវិតក្កក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃ ពួកសវិតក្កក្ខន្ធ ដោយឧបនិស្ស្រយប្បច្ច័យ ។ មូល គឺ ពួកសវិតក្កក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃពួកអវិតក្កក្ខន្ធផង នៃវិតក្កៈផង ដោយឧបនិស្ស្រយប្បច្ច័យ ។ មូល គឺ ពួកសវិតក្កក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កក្ខន្ធផង នៃ វិតក្កៈផង ដោយឧបនិស្ស្រយប្បច្ច័យ ។ អវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃ អវិតក្កធម៌ ដោយឧបនិស្ស្រយប្បច្ច័យ គឺ អារម្មណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តរបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ លេ ។ ឯបកត្ថបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសទ្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈ ហើយញ្ញាំងឈាន ដែលមិនមាន វិតក្កៈ ឲ្យកើតឡើង ញ្ញាំងមគ្គ ឲ្យកើតឡើង ញ្ញាំងអភិញ្ញា ឲ្យកើតឡើង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ អវិតក្កំ សីលំ ។ បេ ។ បញ្ញំ . . .
 កាយិកំ សុខំ កាយិកំ ទុក្ខំ ឧតំ កោជនំ . . .
 សេនាសនំ វិតក្កំ ឧបនិស្សាយ អវិតក្កំ ឈានំ . . .
 មត្តំ អភិញ្ញំ . . . សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ អវិតក្កា
 សទ្ធា ។ បេ ។ សេនាសនំ វិតក្កោ ច អវិតក្កាយ
 សទ្ធាយ ។ បេ ។ បញ្ញាយ កាយិកស្ស សុខស្ស
 កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស អវិតក្កស្ស មត្តស្ស ផលសមា-
 បត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អវិតក្កោ
 ធម្មោ សវិតក្កស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ តីណិមិ ឧបនិស្សយា សព្វត្ថ កាតព្វា ។
 អវិតក្កំ សទ្ធិ ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ សីលំ សមា-
 ទិយតិ ឧទោសថកម្មំ ករោតិ សវិតក្កំ ឈានំ . . .
 វិបស្សនំ មត្តំ អភិញ្ញំ . . . សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ មានំ
 ជយ្យតិ ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ អវិតក្កំ សីលំ ។ បេ ។
 សេនាសនំ វិតក្កំ ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ ។ បេ ។
 សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ចានាំ ហានតិ ។ បេ ។ សដ្ឋំ
 ភិទ្ធិតិ អវិតក្កា សទ្ធា ។ បេ ។ សេនាសនំ វិតក្កោ
 ច សវិតក្កាយ សទ្ធាយ ។ បេ ។ បញ្ញាយ រាគស្ស
 បត្តនាយ សវិតក្កស្ស មត្តស្ស ផលសមាបត្តិយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងសីល ដែលមិនមានវិតក្កៈ (ឲ្យកើតឡើង) ។ បេ ។ នូវបញ្ញា . . . នូវកាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ រដូវ នូវកោជនៈ . . . អាស្រ័យ នូវសេនាសនៈ និងវិតក្កៈ ហើយញ៉ាំងឈានដែលមិនមានវិតក្កៈ . . . ញ៉ាំងមគ្គ . . . ញ៉ាំងអភិញ្ញា . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សទ្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈ ។ បេ ។ សេនាសនៈក្តី វិតក្កៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃសទ្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈ ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ នៃបញ្ញា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ ដែលមិនមានវិតក្កៈ និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ អវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ សូម្បីឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ទាំង ៣ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ក្នុងបច្ច័យទាំងពួង ។ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសទ្ធា មិនមានវិតក្កៈ ហើយឲ្យនូវទាន សមាទាននូវសីល ធ្វើ នូវឧបោសថកម្ម ញ៉ាំងឈានដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ . . . ញ៉ាំងវិបស្សនា ញ៉ាំងមគ្គ ញ៉ាំងអភិញ្ញា . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ដំឡើងនូវមានៈ ប្រកាន់នូវទិដ្ឋិ នូវសីលដែលមិនមានវិតក្កៈ ។ បេ ។ អាស្រ័យ នូវសេនាសនៈនិងវិតក្កៈ ហើយឲ្យនូវទាន ។ បេ ។ ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សម្លាប់ នូវសត្វ ។ បេ ។ បំបែក នូវសង្ឃ សទ្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈ ។ បេ ។ សេនាសនៈក្តី វិតក្កៈក្តី(ជាបច្ច័យ) នៃសទ្ធា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ នៃបញ្ញា រាគៈ សេចក្តីប្រាថ្នា មគ្គ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ និងផលសមាបត្តិ

សវិតក្កទុកេ បញ្ញាវារោ

ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អវិតក្កោ ធម្មា
 សវិតក្កស្ស ច អវិតក្កស្ស ច ធម្មស្ស ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិតក្កំ សទ្ធិំ ឧបនិស្សាយ
 ទានំ ទេតិ ។ បេ ។ ទុតិយវារេ លិខិតបទា សព្វ
 កាតព្វា ។ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ មាទំ ជប្បេតិ ទិដ្ឋិ
 កណ្ណាតិ សីលំ បញ្ញំ សេនាសនំ វិតក្កំ ឧប-
 និស្សាយ ទានំ ទេតិ ។ បេ ។ ចាលំ ហនតិ ។ បេ ។
 សង្ឃំ ភិទ្ធពតិ អវិតក្កោ សទ្ធា ។ បេ ។ សេនាសនំ
 វិតក្កោ ច សវិតក្កាយ សទ្ធា ។ បេ ។ បញ្ញាយ
 រាគស្ស បត្តនាយ សវិតក្កស្ស មក្កស្ស ផលសមា-
 បត្តិយា វិតក្កស្ស ច ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ សវិតក្កោ ច អវិតក្កោ ច ធម្មា សវិតក្កស្ស
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្កោ
 ខន្ធា ច វិតក្កោ ច សវិតក្កានំ ខន្ធានំ ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូលំ សវិតក្កោ ខន្ធា ច
 វិតក្កោ ច អវិតក្កានំ ខន្ធានំ វិតក្កស្ស ច ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូលំ សវិតក្កោ ខន្ធា ច
 វិតក្កោ ច សវិតក្កានំ ខន្ធានំ វិតក្កស្ស ច ឧបនិ-
 ស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សវិតក្កទុកៈ បញ្ហាវារៈ

ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ អវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ផង
នៃអវិតក្កធម៌ផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសទ្ធា
ដែលមិនមានវិតក្កៈ ហើយឲ្យ នូវទាន ។ បេ ។ បទ ដែលសរសេរ ទាំង
អស់ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ក្នុងវារៈទី ២ ផងចុះ ។ បុគ្គល ញ៉ាំងសមាបត្តិ
ឲ្យកើតឡើង ដំឡើង នូវមានៈ ប្រកាន់ នូវទិដ្ឋិ នូវសីល... នូវបញ្ញា
... អាស្រ័យ នូវសេនាសនៈ និងវិតក្កៈ ហើយឲ្យ នូវទាន ។ បេ ។
សម្លាប់ នូវសត្វ ។ បេ ។ បំបែក នូវសង្ឃ សទ្ធា ដែលមិនមាន
វិតក្កៈ ។ បេ ។ សេនាសនៈក្តី វិតក្កៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃសទ្ធា ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈ ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ នៃបញ្ញា រាគៈ សេចក្តីប្រាថ្នា
មគ្គ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ផលសមាបត្តិ និងវិតក្កៈ ដោយឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ ។ សវិតក្កធម៌ក្តី អវិតក្កធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ពួកសវិតក្កក្ខន្ធក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ
នៃពួកសវិតក្កក្ខន្ធ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ មូល គឺ ពួកសវិត-
ក្កក្ខន្ធក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកអវិតក្កក្ខន្ធផង នៃវិតក្កៈផង
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ មូល គឺ ពួកសវិតក្កក្ខន្ធក្តី វិតក្កៈ
ក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកសវិតក្កក្ខន្ធផង នៃវិតក្កៈផង ដោយឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

[៦០] អវិតក្កោ ធម្មោ អវិតក្កស្ស ធម្មស្ស
 បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាបុរេជាតំ វត្ថុបុរេ-
 ជាតំ ។ អារម្មណាបុរេជាតំ ចក្កំ . . . វត្ថំ . . . អនិច្ចតោ . . .
 វិបស្សតិ អស្សាទេតិ អភិនន្ទតិ តំ អារព្ព វិតក្កោ
 ឧប្បជ្ជតិ ទិព្វេន ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វាយតនំ កាយវិញ្ញា-
 ណាស្ស ។ វត្ថុបុរេជាតំ ចក្កាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណាស្ស
 កាយាយតនំ . . . វត្ថុ អវិតក្កានំ ខន្ធានំ វិតក្កស្ស
 ច បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អវិតក្កោ ធម្មោ
 សវិតក្កស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណាបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណាបុរេជាតំ
 ចក្កំ . . . វត្ថំ . . . អនិច្ចតោ . . . វិបស្សតិ អស្សាទេតិ
 អភិនន្ទតិ តំ អារព្ព សវិតក្កោ ខន្ធា ឧប្បជ្ជន្តិ ។ វត្ថុ-
 បុរេជាតំ វត្ថុ សវិតក្កានំ ខន្ធានំ បុរេជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ អវិតក្កោ ធម្មោ សវិតក្កស្ស ច អវិ-
 តក្កស្ស ច ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អា-
 រម្មណាបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណាបុរេជាតំ ចក្កំ
 . . . វត្ថំ អនិច្ចតោ . . . វិបស្សតិ អស្សាទេតិ អភិនន្ទតិ
 តំ អារព្ព សវិតក្កោ ខន្ធា ច វិតក្កោ ច ឧប្បជ្ជន្តិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

[៦០] អវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអវិតក្កធម៌ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ អារម្មណបុរេជាត គឺ នូវ ចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង . . . បុគ្គល ពិចារណាយើញច្បាស់ ត្រេកអរ រីករាយ វិតក្កៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវអំពើនោះ ដោយ ទិព្វចក្ខុ ។ បេ ។ ដោយដ្ឋព្វាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ ។ ឯវត្ថុ- បុរេជាត គឺ ចក្ខុយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ... វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកអវិតក្កក្ខន្ធផង្គ នៃវិតក្កៈផង ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ អវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់ អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ អារម្មណបុរេជាត គឺ នូវចក្ខុ... នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង... បុគ្គល ពិចារណាយើញច្បាស់ ត្រេកអរ រីករាយ ពួកសវិតក្កក្ខន្ធ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវអំពើនោះ ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសវិតក្កក្ខន្ធ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ អវិតក្កធម៌ ជា បច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ផង នៃអវិតក្កធម៌ផង ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បាន ដល់អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ អារម្មណបុរេជាត គឺ នូវចក្ខុ ...នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង... បុគ្គល ពិចារណាយើញច្បាស់ ត្រេកអរ រីក- រាយ ពួកសវិតក្កក្ខន្ធក្តី វិតក្កៈក្តី កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវអំពើនោះ ។

សវិតក្កទុកេ បញ្ហាវារោ

វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ សវិតក្កានំ ខន្ធានំ វិតក្កស្ស ច
បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦១] សវិតក្កោ ធម្មោ អវិតក្កស្ស ធម្មស្ស
បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ បច្ឆាជាតា ។

. . . អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[៦២] សវិតក្កោ ធម្មោ សវិតក្កស្ស ធម្មស្ស
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា នាណខណិកា ។

សហជាតា សវិតក្កោ ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នាណខណិកា សវិតក្កោ

ចេតនា វិចាកានំ សវិតក្កានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ ឯវំ ចត្តារិ សហជាតាបិ នាណខណិកាបិ

កាតព្វា ។ . . . វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ អា-
ហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ច-

យោ ចត្តារិ ណានប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ មគ្គប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ នវ សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ន ។

សវិតក្កទុកៈ បញ្ហាវារៈ

ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសវិតក្កក្ខន្ធផង្គ នៃវិតក្កៈផង
ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៦១] សវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអវិតក្កធម៌ ដោយបច្ឆាជាតប្ប-
ច្ច័យ មានវារៈ ៣ បានដល់បច្ឆាជាត ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយ
អាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៦២] សវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ
បានដល់សហជាត និងនានាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តក្ខន្ធ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។
ឯនានាខណិកៈ គឺ ចេតនា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃវិ-
បាកក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ វារៈ ៤ ក្តី សហ-
ជាតក្តី នានាខណិកៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ យ៉ាងនេះ ។ . . . ជាបច្ច័យ
ដោយវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៤ ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ជាបច្ច័យ ដោយ
ឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ជាបច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ជា
បច្ច័យ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

[៦៣] សវិតក្កោ ធម្មោ សវិតក្កស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ អវិតក្កោ ធម្មោ អវិតក្កស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ អវិតក្កោ ធម្មោ សវិតក្កស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ អវិតក្កោ ធម្មោ សវិតក្កស្ស ច អវិតក្កស្ស ច ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតំ បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុវិតក្កស្ស សម្បយុត្តកាណព្វា ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជាតំ វត្ថុវិតក្កស្ស សម្បយុត្តកាណព្វា ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សវិតក្កោ ច អវិតក្កោ ច ធម្មា អវិតក្កស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សន្និទ្ធីត្ថំ ។

[៦៤] សវិតក្កោ ធម្មោ សវិតក្កស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯកំ បដិច្ចសទិសំ ។ សវិតក្កោ ធម្មោ អវិតក្កស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សន្និទ្ធីត្ថំ ។ សវិតក្កោ ធម្មោ សវិតក្កស្ស ច អវិតក្កស្ស ច ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិច្ចសទិសំ ។ អវិតក្កោ ធម្មោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

[៦៣] សវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្ប-
 ច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបច្ឆាជាត ។ អវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអ-
 អវិតក្កធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត និងបច្ឆា-
 ជាត ។ អវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បាន
 ដល់សហជាត និងបុរេជាត ។ អវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ផង នៃ
 អវិតក្កធម៌ផង ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។
 សហជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈផង នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង
 ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ឯបុរេជាត គឺ វត្ថុ ជា
 បច្ច័យ នៃវិតក្កៈផង នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។
 សវិតក្កធម៌ក្តី អវិតក្កធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃអវិតក្កធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
 បានដល់សហជាត និងបច្ឆាជាត ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។

[៦៤] សវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១ ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។ សវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ
 នៃអវិតក្កធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបច្ឆាជាត ។
 សេចក្តីបំប្រួញ ។ សវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ផង នៃអវិតក្ក-
 ធម៌ផង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។ អវិតក្កធម៌

សវិតក្កទុកេ បញ្ញាវារោ

អវិតក្កស្ស ធម្មស្ស អតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ
 បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ សង្ខតំ ។
 អវិតក្កោ ធម្មោ សវិតក្កស្ស ធម្មស្ស អតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សង្ខតំ ។ អវិតក្កោ
 ធម្មោ សវិតក្កស្ស ច អវិតក្កស្ស ច ធម្មស្ស អតិប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជា-
 តោ វិតក្កោ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាណ-
 នញ្ច រូចានំ អតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ
 វិតក្កោ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ
 អតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ វិតក្កស្ស
 សម្បយុត្តកានញ្ច ខន្ធានំ អតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 បុរេជាតំ ចក្កំ . . . វត្ថុំ អនិច្ចតោ . . . វិបស្សតិ អស្សា-
 ទេតិ អភិនន្ទតិ តំ អាវព្ព វិតក្កោ ច សម្បយុត្តកា ច
 ខន្ធា ឧប្បជ្ជន្តិ ។ វត្ថុ វិតក្កស្ស សម្បយុត្តកានញ្ច
 ខន្ធានំ អតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សវិតក្កោ ច អវិ-
 តក្កោ ច ធម្មោ សវិតក្កស្ស ធម្មស្ស អតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតោ សវិ-
 តក្កោ ឯកោ ខន្ធា ច វិតក្កោ ច តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ
 អតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា . . . ។ សហជាតោ

សវិតក្កទុកៈ បញ្ហាវារៈ

ជាបច្ច័យ នៃអវិតក្កធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត បច្ឆាជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ អវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ អវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ផង នៃអវិតក្កធម៌ផង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ វិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ វិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃពួកកដត្តារូបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ វត្ថុជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈផង នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង ក្នុងខណៈ នៃបដិសន្ធិ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាត គឺ នូវចក្ក . . . នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង . . . ពិចារណាលើញាច្យាស ត្រេកអរ រីករាយ វិតក្កៈក្តី ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធក្តី កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវអំពើនោះ ។ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈផង នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ សវិតក្កធម៌ក្តី អវិតក្កធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ សវិតក្កក្ខន្ធ ១ ក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ . . . ។ សហជាត

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

សវិតក្កោ ឯកោ ខន្ធោ ច វត្ថុ ច តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ
អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា . . . បដិសន្ធិក្ខ-
លោ សហជាតាបិ ទ្វេ កាតព្វា ។ សវិតក្កោ ច អវិ-
តក្កោ ច ធម្មា អវិតក្កស្ស ធម្មស្ស អត្តិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិ-
យំ ។ សហជាតា សវិតក្កោ ខន្ធា ច វិតក្កោ ច ចិត្ត-
សមុដ្ឋានានំ រូចានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សហជា-
តា សវិតក្កោ ខន្ធា ច វត្ថុ ច វិតក្កស្ស អត្តិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខលោ តីណិ ។ បច្ឆាជាតា សវិ-
តក្កោ ខន្ធា ច វិតក្កោ ច បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កា-
យស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា សវិតក្កោ
ខន្ធា ច វិតក្កោ ច កតព្វន្ទិញ្ញារោ អាហារោ ច ឥមស្ស
កាយស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា សវិ-
តក្កោ ខន្ធា ច វិតក្កោ ច រូបដីវិតិទ្ធិយព្វា កដត្តារូចានំ
អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សវិតក្កោ ច អវិតក្កោ ច
ធម្មា សវិតក្កស្ស ច អវិតក្កស្ស ច ធម្មស្ស អត្តិប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតោ
សវិតក្កោ ឯកោ ខន្ធោ ច វិតក្កោ ច តិណ្ណន្នំ ខន្ធា-
នំ ចិត្តសមុដ្ឋានានព្វា រូចានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

គឺ សវិតក្កក្ខន្ធទ ១ ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ
 ខន្ធ ២ . . . សូម្បីសហជាតប្បច្ច័យ ក៏មានវារៈ ២ បណ្ឌិត
 គប្បីធ្វើ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ សវិតក្កធម៌ក្តី អវិតក្កធម៌ក្តី ជា
 បច្ច័យ នៃអវិតក្កធម៌ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត
 បច្ឆាជាត អាហារ និងត្រ័យ ។ សហជាត គឺ ពួកសវិតក្កក្ខន្ធក្តី
 វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។
 សហជាត គឺ ពួកសវិតក្កក្ខន្ធក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈ ដោយ
 អត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បច្ឆាជាត គឺ
 ពួកសវិតក្កក្ខន្ធក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន
 ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ បច្ឆាជាត គឺ ពួកសវិតក្កក្ខន្ធក្តី វិតក្កៈក្តី
 កតឡើងវិញវារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ បច្ឆា-
 ជាត គឺ ពួកសវិតក្កក្ខន្ធក្តី វិតក្កៈក្តី រូបដីវិត្រ័យក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួក
 កដត្តារូប ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ សវិតក្កធម៌ក្តី អវិតក្កធម៌ក្តី ជា
 បច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ផង នៃអវិតក្កធម៌ផង ដោយអត្តិប្បច្ច័យ បានដល់
 សហជាត និងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ សវិតក្កក្ខន្ធទ ១ ក្តី វិតក្កៈក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអត្តិប្បច្ច័យ

សវិតក្កទុកេ បញ្ហាវារោ

ទ្វេ ខន្ធ . . . ។ សហជាតោ សវិតក្កោ ឯកោ ខន្ធ ច
 វត្ថុ ច តិណ្ណាន្នំ ខន្ធនំ វិតក្កស្ស ច អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធ . . . បដិសន្ធិយាបិ ទ្វេ ។ . . .
 នត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធ . . . បដិសន្ធិយាបិ
 ទ្វេ ។ . . . នត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិតតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អវិតតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៥] ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណេ នវ អធិបតិ-
 យា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហជាតេ នវ
 អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ នវ បុរេ-
 ជាតេ តីណិ បច្ឆាជាតេ តីណិ អាសេវនេ នវ កម្ម
 ចត្តារិ វិចារកេ នវ អាហារេ ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយេ ចត្តារិ
 ណារេ នវ មក្កេ នវ សម្បយុត្តេ នវ វិប្បយុត្តេ បញ្ច
 អត្ថិយា នវ នត្ថិយា នវ វិតតេ នវ អវិតតេ នវ ។

[៦៦] សវិតក្កោ ធម្មោ សវិតក្កស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្ម-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សវិតក្កោ ធម្មោ
 អវិតក្កស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ

សវិតក្កទុកៈ បញ្ហាវារៈ

ខន្ធ ២ . . . ។ សហជាត គឺ សវិតក្កក្ខន្ធ ១ ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធ ៣ ផង នៃវិតក្កៈផង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ . . . បដិសន្ធិកាល
មានវារៈ ២ ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយនត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ . . .
បដិសន្ធិកាល មានវារៈ ២ . . . ។ ជាបច្ច័យ ដោយនត្ថិប្បច្ច័យ ជា
បច្ច័យ ដោយវិតតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអវិតតប្បច្ច័យ ។

[៦៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
អញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងបច្ឆា-
ជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៤ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៤ ក្នុងត្រ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងវិប្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៦៦] សវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ ដោយ
អារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។
សវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអវិតក្កធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ សរិតក្កោ ធម្មោ សរិតក្កស្ស ច
 អរិតក្កស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អរិតក្កោ ធម្មោ
 អរិតក្កស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អរិតក្កោ
 ធម្មោ សរិតក្កស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អរិ-
 តក្កោ ធម្មោ សរិតក្កស្ស ច អរិតក្កស្ស ច ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។ សរិតក្កោ ច អរិតក្កោ ច ធម្មោ
 សរិតក្កស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។
 សវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ផង នៃអវិតក្កធម៌ផង ដោយអារម្ម-
 ណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ អវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ
 នៃអវិតក្កធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
 ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ
 ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
 ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយបច្ច័យ ។ អវិតក្កធម៌
 ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហ-
 ជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
 បុរេជាតប្បច្ច័យ ។ អវិតក្កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ផង នៃអវិតក្កធម៌
 ផង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ សវិតក្ក-
 ធម៌ក្តី អវិតក្កធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ

សវិតក្កទុកេ បញ្ហាវារោ

សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ សវិតក្កោ ច អវិតក្កោ ច ធម្មា អវិតក្កស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆា-
 ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សវិតក្កោ ច អវិតក្កោ
 ច ធម្មា សវិតក្កស្ស ច អវិតក្កស្ស ច ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៧] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ សព្វត្ថ
 នវ នោអវិតតេ នវ ។

[៦៨] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ ចត្តារិ ។ បេ ។
 . . . នសមនន្តរេ ចត្តារិ នអញ្ញមញ្ញេ ទ្វេ នឧបនិស្ស-
 យេ ចត្តារិ នសម្បយុត្តេ ទ្វេ នវិប្បយុត្តេ ចត្តារិ
 នោនត្ថិយា ចត្តារិ នោវិតតេ ចត្តារិ ។

[៦៩] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ . . .
 អធិបតិយា នវ ។ អនុលោមមាតិកា វិត្តាវេតព្វា ។
 . . . អវិតតេ នវ ។

សវិតក្កទុកំ និដ្ឋិតំ ។

សវិតក្កទុកៈ បញ្ញាវារៈ

ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។
សវិតក្កធម៌ក្តី អវិតក្កធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃអវិតក្កធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។ សវិតក្កធម៌ក្តី អវិតក្កធម៌ក្តី ជា
បច្ច័យ នៃសវិតក្កធម៌ផង នៃអវិតក្កធម៌ផង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជា
បច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៦៧] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ៩ ក្នុងនោអវិតតប្ប-
ច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៦៨] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
។ បេ ។ . . . ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនសម្បយុត្តប្ប-
ច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនោនត្តិប្ប-
ច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។

[៦៩] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
. . . ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។ អនុលោមមាតិកា បណ្ឌិត
គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។ . . . ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

ចប់ សវិតក្កទុកៈ ។

សវិចារទុកំ

បដិច្ចវារោ

[៧០] សវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិចារោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សវិចារំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . បដិសន្ធិក្ខណោ ។ បេ ។ យថា
 សវិតក្កនុកំ ឯវំ កាតព្វំ និដ្ឋានាករណំ ឥធម មក្កេ
 ចត្តារិ កាតព្វានិ សវិចារនុកេ ឥមំ នានាករណំ ។

សវិចារទុកំ និដ្ឋិតំ ។

សប្បីតិកទុកំ

បដិច្ចវារោ

[៧១] សប្បីតិកំ ធម្មំ បដិច្ច សប្បីតិកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សប្បីតិកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . បដិសន្ធិក្ខណោ ។ បេ ។
 សប្បីតិកំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បីតិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា សប្បីតិកេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច បីតិ ច ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានញា រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ ។ បេ ។ សប្បីតិកំ
 ធម្មំ បដិច្ច សប្បីតិកោ ច អប្បីតិកោ ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា សប្បីតិកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច

សវិចារទុក្ខៈ

បដិច្ចវារៈ

[៧០] សវិចារធម៌ អាស្រ័យ នូវសវិចារធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវសវិចារក្ខន្ធ ១ នូវខន្ធ ២ ... ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។ សវិតក្កទុក្ខៈ យ៉ាងណា បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ យ៉ាងនោះចុះ មិនមានការធ្វើផ្សេង ។ គ្នាទេ វារៈ ២ ក្នុងមគ្គ- ប្បដ្ឋយ ក្នុងទីនេះ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើចុះ នេះ ជាការធ្វើឲ្យផ្សេង ។ គ្នា ក្នុងសវិចារទុក្ខៈ ។

ចប់ សវិចារទុក្ខៈ ។

សប្បីតិកទុក្ខៈ

បដិច្ចវារៈ

[៧១] សប្បីតិកធម៌ (ធម៌ប្រកបដោយបីតិ) អាស្រ័យ នូវ សប្បីតិកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយបីតិ នូវខន្ធ ២ ... ក្នុងខណៈនៃបដិ- សន្ធិ ។ បេ ។ អប្បីតិកធម៌ (ធម៌មិនមានបីតិ) អាស្រ័យ នូវសប្បីតិក- ធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ បីតិផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ប្រកបដោយបីតិ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។ សប្បីតិកធម៌ក្តី អប្បីតិកធម៌ក្តី អាស្រ័យ នូវសប្បីតិកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី បីតិក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ

សប្បីតិកទុកំ បដិច្ចវារោ

តយោ ខន្ធោ បីតិ ច ចិត្តសមុដ្ឋានញោ រូបំ ទ្វេ ខន្ធោ
 . . . បដិសន្ធិក្ខណោ ។ បេ ។ អប្បីតិកំ ធម្មំ បដិច្ច
 អប្បីតិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អប្បីតិកំ
 ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញោ រូបំ
 បីតិ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ អប្បី-
 តិកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ កដត្តា ច រូបំ
 ទ្វេ ខន្ធោ . . . បីតិ បដិច្ច កដត្តារូបំ ខន្ធោ បដិច្ច
 វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ធោ បីតិ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច បីតិ
 ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច . . . ។

យថា សវិតក្កុទុកំ សព្វត្ថ ឯវំ សប្បីតិកទុកំ
 កាតព្វំ សព្វត្ថ បវត្តិ បដិសន្ធិ នវបិ បញ្ញា ។

[៧២] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ អធិបតិយា
 នវ ។ បេ ។ បុរេជាតេ ន កម្មេ នវ វិចារកេ នវ
 អវិតតេ នវ ។

[៧៣] សប្បីតិកំ ធម្មំ បដិច្ច សប្បីតិកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ សប្បីតិកំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ . . . ។ សប្បីតិកំ
 ធម្មំ បដិច្ច អប្បីតិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា

សប្បីតិកទុកៈ បដិច្ចវារៈ

នូវសប្បីតិកក្ខន្ធ ១ នូវខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។
 អប្បីតិកធម៌ អាស្រ័យ នូវអប្បីតិកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ នូវអប្បីតិ-
 កក្ខន្ធ ១ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវបីតិ ខន្ធ ៣ ក្តី កដត្តារូបក្តី
 អាស្រ័យ នូវអប្បីតិកក្ខន្ធ ១ ក្នុងខណៈ នៃបដិសន្ធិ នូវខន្ធ ២ . . .
 កដត្តារូប អាស្រ័យ នូវបីតិ វត្ថុ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ពួកខន្ធ អា-
 ស្រ័យ នូវវត្ថុ វត្ថុ អាស្រ័យ នូវបីតិ បីតិ អាស្រ័យ នូវវត្ថុ អាស្រ័យ
 នូវមហាកូត ១ . . . ។

សវិតក្កទុកៈ ក្នុងវារៈទាំងពួង យ៉ាងណា សប្បីតិកទុកៈ បណ្ឌិត
 គប្បីធ្វើ យ៉ាងនោះ មានបវត្តិបដិសន្ធិ ក្នុងវារៈទាំងពួង មានបញ្ហា ៩ ។

[៧២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។ បេ ។ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ៦ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុង
 អវិតតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[៧៣] សប្បីតិកធម៌ អាស្រ័យ នូវសប្បីតិកធម៌ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវសប្បីតិ-
 កក្ខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ នូវខន្ធ ២ . . . ។ អប្បីតិកធម៌
 អាស្រ័យ នូវសប្បីតិកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

អហោតុកេ សប្បីតិកេ ខន្ធ បដិច្ច បីតិ ច ចិត្តស-
 មុដ្ឋានញ រូបំ ។ សប្បីតិកំ ធម្មំ បដិច្ច សប្បីតិកោ
 ច អប្បីតិកោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ នហោតុប្បច្ចយា
 អហោតុកំ សប្បីតិកំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធ
 បីតិ ច ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្ធ . . . ។ អប្ប-
 តិកំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បីតិកោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ នហោតុ-
 ប្បច្ចយា អហោតុកំ អប្បីតិកំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្ធ . . . បីតិ បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ អហោតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ អប្ប-
 តិកំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធ កដត្តា ច រូបំ
 ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ខន្ធ កដត្តា ច រូបំ ខន្ធ
 បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធ ឯកំ មហាក្ខតំ យាវ
 អសញ្ញាសត្តាបិ វិចិត្តិច្ឆាសហាភតេ ឧទ្ធច្ចសហាភតេ
 ខន្ធ បដិច្ច វិចិត្តិច្ឆាសហាភតោ ឧទ្ធច្ចសហាភតោ
 មោហោ ។ អប្បីតិកំ ធម្មំ បដិច្ច សប្បីតិកោ ធម្មា
 ឧប្បជ្ជតិ នហោតុប្បច្ចយា អហោតុកំ បីតិ បដិច្ច
 សប្បីតិកា ខន្ធ ។ មូលំ បីតិ បដិច្ច សប្បីតិកា
 ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ។ សប្បីតិកញ អប្ប-
 តិកញ ធម្មំ បដិច្ច សប្បីតិកោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

គឺ បីតិក្កី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្កី អាស្រ័យ នូវពួកសប្បីតិកក្ខន្ធ ជាអហេតុកៈ ។
 សប្បីតិកធម៌ក្កី អប្បីតិកធម៌ក្កី អាស្រ័យ នូវសប្បីតិកធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្កី បីតិក្កី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្កី អាស្រ័យ
 នូវសប្បីតិកក្ខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ នូវខន្ធ ២ . . . ។ អប្បីតិកធម៌
 អាស្រ័យ នូវអប្បីតិកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ
 ខន្ធ ៣ ក្កី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្កី អាស្រ័យ នូវអប្បីតិកក្ខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ
 នូវខន្ធ ២ . . . ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវបីតិ ខន្ធ ៣ ក្កី
 កដត្តារូបក្កី អាស្រ័យ នូវអប្បីតិកក្ខន្ធ ១ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ
 ខន្ធ ២ ក្កី កដត្តារូបក្កី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ២ វត្ថុ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ
 ពួកខន្ធ អាស្រ័យ នូវវត្ថុ នូវមហាកូត ១ ទាំងដរាបដល់ពួកអសញ្ញាសត្វ
 មោហៈ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យ
 នូវពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ ។ សប្បី-
 តិកធម៌ អាស្រ័យ នូវអប្បីតិកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេ-
 តុប្បដ្ឋាយ គឺ ពួកសប្បីតិកក្ខន្ធ អាស្រ័យ នូវបីតិ ជាអហេតុកៈ ។ មូល
 គឺ ពួកសប្បីតិកក្ខន្ធក្កី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្កី អាស្រ័យ នូវបីតិ ។ សប្បី-
 តិកធម៌ អាស្រ័យ នូវសប្បីតិកធម៌ផង នូវអប្បីតិកធម៌ផង ទើបកើតឡើង

សប្បីតិកទុកំ បដិច្ចវារោ

នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ សប្បីតិកំ ឯកំ ខន្ធព្វ
 បីតិព្វា បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ . . . ។ សប្បី-
 តិកព្វា អប្បីតិកព្វា ធម្មំ បដិច្ច អប្បីតិកោ ធម្មា
 ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកេ សប្បីតិកេ
 ខន្ធធ ច បីតិព្វា បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ អហេតុកេ
 សប្បីតិកេ ខន្ធធ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តស-
 មុដ្ឋានំ រូបំ ។ សប្បីតិកព្វា អប្បីតិកព្វា ធម្មំ បដិច្ច
 សប្បីតិកោ ច អប្បីតិកោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ន-
 ហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ សប្បីតិកំ ឯកំ ខន្ធព្វ
 បីតិព្វា បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានព្វា រូបំ ទ្វេ
 ខន្ធធ . . . អហេតុកំ សប្បីតិកំ ឯកំ ខន្ធព្វ បីតិព្វា
 បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ . . . អហេតុកេ សប្បី-
 តិកេ ខន្ធធ ច បីតិព្វា មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៧៤] នហេតុយា នវ នអារម្មណោ តីណិ នអធិ-
 បតិយា នវ នអនន្តវេ តីណិ ។ បេ ។ នឧបនិស្សយេ
 តីណិ នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសវនេ
 នវ នកម្មេ ចត្តារិ នវិចាកេ ឯកំ នអាហារេ
 ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ នវ

សប្បីតិកទុកៈ បដិច្ចវារៈ

ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវសប្បីតិកក្ខន្ធ ១ ជា
 អហេតុកៈផង នូវបីតិផង នូវខន្ធ ២ . . . ។ អប្បីតិកធម៌ អាស្រ័យ
 នូវសប្បីតិកធម៌ផង នូវអប្បីតិកធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុ-
 ប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួកសប្បីតិកក្ខន្ធ ជាអហេតុកៈ
 ផង នូវបីតិផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួកសប្បីតិកក្ខន្ធ ជាអហេ-
 តុកៈផង នូវពួកមហាក្ខតផង ។ សប្បីតិកធម៌ក្តី អប្បីតិកធម៌ក្តី អាស្រ័យ
 នូវសប្បីតិកធម៌ផង នូវអប្បីតិកធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុ-
 ប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ នូវសប្បីតិកក្ខន្ធ ១
 ជាអហេតុកៈផង នូវបីតិផង នូវខន្ធ ២ . . . ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវ
 សប្បីតិកក្ខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈផង នូវបីតិផង នូវខន្ធ ២ . . . ចិត្តស-
 មុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួកសប្បីតិកក្ខន្ធ ជាអហេតុកៈផង នូវបីតិផង
 នូវពួកមហាក្ខតផង ។

[៧២] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ៣ ។ បេ ។ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជា-
 តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអាសេ-
 វនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនតន្ត្រិយប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ ន នោនត្តិយា តីណិ
នោវិតតេ តីណិ ។

ឯវំ ឥតវេ ទ្វេ កណាជាបិ សហជាតវារោបិ
កាតញ្ច ។

បច្ចយវារោ

[៧៥] សប្បីតិកំ ធម្មំ បច្ចយា សប្បីតិកោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ សន្និកំ ។ យថា
សវិតក្កុកេ អនុលោមប្បច្ចយវារំ ឯវំ បវត្តិ បដិ-
សន្និ នវ បញ្ញា បរិបុណ្ណា បីតិ និដ្ឋានាករណា ។

[៧៦] ហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ អធិបតិយា
នវ ។ បេ ។ អវិតតេ នវ ។

[៧៧] សប្បីតិកំ ធម្មំ បច្ចយា សប្បីតិកោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា តីណិ បដិច្ច-
សទិសា ។ អប្បីតិកំ ធម្មំ បច្ចយា អប្បីតិកោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។ បវត្តិ បដិសន្និ
កាតញ្ច បដិច្ចវារសទិសា យាវ អសញ្ញសត្តា ។
ចក្ខាយតនំ បច្ចយា ចក្ខុវិញ្ញាណំ កាយាយតនំ . . .
វត្តំ បច្ចយា អហេតុកា អប្បីតិកា ខន្ធ បីតិ ច

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦
ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ការរាប់ទាំង ២ យ៉ាង ក្រៅនេះក្តី សហជាតវារៈក្តី

បណ្ឌិត គប្បីធ្វើយ៉ាងនេះចុះ ។

បច្ចយវារៈ

[៧៥] សប្បីតិកធម៌ ពីងផ្អែក នឹងសប្បីតិកធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ អនុលោមប្បច្ច័យវារៈ ក្នុង
សវិតក្កទុកៈ យ៉ាងណា បវត្តិបដិសន្ធិ បញ្ហាទាំង ៩ បីតិ បរិបូណ៌
យ៉ាងនោះដែរ មិនមានការធ្វើឲ្យផ្សេង ។ គ្នាទេ ។

[៧៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។ បេ ។ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ។

[៧៧] សប្បីតិកធម៌ ពីងផ្អែក នឹងសប្បីតិកធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។ អប្ប-
តិកធម៌ ពីងផ្អែក នឹងអប្បីតិកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
បវត្តិបដិសន្ធិ ដរាប ដល់ពួកអសញ្ញសត្វ ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ
បណ្ឌិត គប្បីធ្វើចុះ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ពីងផ្អែក នឹងចក្ខុយាតនៈ នឹង
កាយាយតនៈ...ពួកអប្បីតិកក្ខន្ធ ជាអហេតុកៈក្តី បីតិក្តី ពីងផ្អែក នឹងវត្ថុ

សប្បីតិកទុកំ សំសដ្ឋវារោ

វិចិត្តិក្ខាសហកតេ ឧទ្ធចូសហកតេ ខន្ទេ ច វត្តញ្ច
បច្ចុយា វិចិត្តិក្ខាសហកតោ ឧទ្ធចូសហកតោ មោ-
ហោ ។ អនុលោមសទិសា នវ បញ្ញា បវត្តិយេវ
បទិសន្ធិ នត្តិ ឯកោយេវ មោហោ ។

[៧៨] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ តីណិ នអធិ-
បតិយា នវ នអនន្តវេ តីណិ នឧបទិស្សយេ តីណិ
នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ
នកម្មេ នវ នវិចារកេ នវ នអាហារេ ឯកំ នសង្ខិយេ
ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ នវ នសម្បយុត្តេ តីណិ
នវិប្បយុត្តេ ន នោនត្តិយា តីណិ នោវិកតេ តីណិ ។
ឯវំ ឥតវេ ទ្វេ កណាធាបិ និស្សយវារោបិ កាតញ្ច ។

សំសដ្ឋវារោ

[៧៩] សប្បីតិកំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ សប្បីតិកោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចុយា ។

[៨០] ហេតុយា ន អារម្មណេ ន សព្វត្ត ន
អវិកតេ ន ។

សប្បីតិកទុកៈ សំសដ្ឋវារៈ

មោហៈ ដែលប្រកបដោយវិចិត្រិកិច្ចា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ ពីងផ្អែក នឹងពួក
ខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិត្រិកិច្ចា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈផង នឹងវត្ថុផង ។
បញ្ហា ៩ ប្រហែលគ្នានឹងអនុលោម មានតែបវត្ថិ មិនមានបដិសន្ធិទេ
មានតែមោហៈមួយប៉ុណ្ណោះ ។

[៧៨] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអនន្តរុប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩
ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនតន្រ្ទិយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុង
នឈានប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនសម្ប-
យុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ក្នុងនោ-
នត្តិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

ការរាប់ទាំង ២ យ៉ាង ក្រៅនេះក្តី និស្សយវារៈក្តី
បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ យ៉ាងនេះចុះ ។

សំសដ្ឋវារៈ

[៧៩] សប្បីតិកធម៌ លាយឡំ នឹងសប្បីតិកធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦
ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ៦ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

[៨១] នហេតុយា ន នអធិបតិយា ន នបុរ-
ជាតេ ន នបច្ឆាជាតេ ន នអាសេវនេ ន នកម្ម
ចត្តារិ នវិចារកេ ន នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ន
នវិប្បយុត្តេ ន ។

ឯវំ ឥតវេ ទ្វេ កណាណាបិ សម្បយុត្តវារោបិ
កាតញ្ច ។

បញ្ហាវារោ

[៨២] សប្បីតិកោ ធម្មោ សប្បីតិកស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ សប្បីតិកា ហេតុ សម្ប-
យុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិ-
សន្ធិក្ខណោ ។ បេ ។ សប្បីតិកោ ធម្មោ អប្បីតិកស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ សប្បីតិកា ហេតុ
បីតិយា ច ចិត្តសមុដ្ឋានាណញ្ច រូចានំ ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ។ បេ ។ មូលំ សប្បីតិកា
ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ បីតិយា ច ចិត្តស-
មុដ្ឋានាណញ្ច រូចានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិ-
សន្ធិក្ខណោ ។ បេ ។ អប្បីតិកោ ធម្មោ អប្បីតិកស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ អប្បីតិកា ហេតុ
សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានាណញ្ច រូចានំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

[៨១] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៦ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៦ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤
ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

ការរាប់ទាំង ២ យ៉ាង ក្រៅនេះក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី
បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ យ៉ាងនេះចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៨២] សប្បីតិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសប្បីតិកធម៌ ដោយហេតុប្ប-
ច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ ប្រកបដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ
ដោយហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។ សប្បីតិកធម៌ ជា
បច្ច័យ នៃអប្បីតិកធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ ប្រកបដោយ
បីតិ ជាបច្ច័យ នៃបីតិផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយហេតុ-
ប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។ មូល គឺ ពួកហេតុ ប្រកប
ដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃបីតិផង នៃពួកចិត្ត-
សមុដ្ឋានរូបផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។ អប្បី-
តិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអប្បីតិកធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ មិន
មានបីតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង

សប្បីតិកទុកេ បញ្ញាវារោ

ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ។ បេ ។

[៨៣] សប្បីតិកោ ធម្មោ សប្បីតិកស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សប្បីតិកេ ខន្ធ អារត្ត
 សប្បីតិកា ខន្ធ ឧប្បជ្ជន្តិ ។ មូលំ សប្បីតិកេ ខន្ធ
 អារត្ត អប្បីតិកា ខន្ធ ច បីតិ ច ឧប្បជ្ជន្តិ ។ មូលំ
 សប្បីតិកេ ខន្ធ អារត្ត សប្បីតិកា ខន្ធ ច បីតិ ច
 ឧប្បជ្ជន្តិ ។ អប្បីតិកោ ធម្មោ អប្បីតិកស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ អប្បីតិកេន ចិត្តេន
 ទានំ ទត្វា សីលំ . . . ឧបោសថកម្មំ កត្វា អប្បីតិ-
 កេន ចិត្តេន បច្ចវេក្ខតិ អស្សារេតិ អភិទន្ធិតិ តំ
 អារត្ត អប្បីតិកោ រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិ-
 កិច្ចា ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ
 អប្បីតិកា ឈានា វុដ្ឋហិត្វា . . . មត្តា វុដ្ឋហិត្វា . . .
 ផលា វុដ្ឋហិត្វា អប្បីតិកេន ចិត្តេន បច្ចវេក្ខតិ
 អរិយា អប្បីតិកេន ចិត្តេន និព្វានំ បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ
 អប្បីតិកស្ស កោត្រភុស្ស វោទានស្ស មត្តស្ស ផលស្ស
 អារជ្ជនាយ បីតិយា ច អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ

សប្បីតិកទុកៈ បញ្ហាវារៈ

ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។

[៨៣] សប្បីតិកធម៌ ជាបដ្ឋយ នៃសប្បីតិកធម៌ ដោយអារម្មណាប្បដ្ឋយ គឺ ពួកសប្បីតិកក្ខន្ធច្រារព្ធ នូវពួកសប្បីតិកក្ខន្ធច្រារព្ធ ទើបកើតឡើង ។ មូល គឺ អប្បីតិកក្ខន្ធក្តី បីតិក្តី ច្រារព្ធ នូវពួកសប្បីតិកក្ខន្ធច្រារព្ធ ទើបកើតឡើង ។ មូល គឺ ពួកសប្បីតិកក្ខន្ធក្តី បីតិក្តី ច្រារព្ធ នូវពួកសប្បីតិកក្ខន្ធច្រារព្ធ ទើបកើតឡើង ។ អប្បីតិកធម៌ ជាបដ្ឋយ នៃអប្បីតិកធម៌ ដោយអារម្មណាប្បដ្ឋយ គឺ បុគ្គល ឲ្យនូវទាន ដោយចិត្ត មិនមានបីតិ នូវសីល... ធ្វើ នូវឧបោសថកម្ម ហើយពិចារណា ដោយចិត្ត មិនមានបីតិ ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ មិនមានបីតិ កើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិកិច្ចា កើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង ព្រោះច្រារព្ធ នូវហេតុនោះ ចេញ អំពីឈាន មិនមានបីតិ . . . ចេញអំពីមគ្គ . . . ចេញ អំពីផល ហើយ ពិចារណា ដោយចិត្ត មិនមានបីតិ ពួកព្រះអរិយៈ ពិចារណា នូវព្រះនិព្វាន ដោយចិត្ត មិនមានបីតិ ឯព្រះនិព្វាន ជាបដ្ឋយ នៃគោត្រភូ វោទានៈ មគ្គ ផល កិរិយារំពឹង ដែលមិនមានបីតិ និងបីតិ ដោយអារម្មណាប្បដ្ឋយ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

អរិយា សប្បីតិកោន ចិត្តេន អប្បីតិកោ បហីនេ
 កិលេសេ . . . វិក្ខម្ហិតេ កិលេសេ . . . បុព្វេ ។ បេ ។
 ចក្កំ . . . វត្ថំ . . . អប្បីតិកោ ខន្ធេ ច បីតិញ្ច អប្បី-
 តិកោន ចិត្តេន អនិច្ចតោ . . . វិបស្សន្តិ អស្សាទេន្តិ
 អភិនន្តន្តិ តំ អារត្ត អប្បីតិកោ រាគោ ឧប្បជ្ជតិ
 ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិព្វេន ចក្កុនា ។ បេ ។
 ដោដ្ឋញ្ចាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អប្បីតិកា ខន្ធោ ឥទ្ធិវិញ្ញាណស្ស ចេតោប-
 វិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថា-
 កម្មុបកញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អារដ្ឋនាយ
 បីតិយា ច អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អប្បីតិកោ
 ខន្ធេ ច បីតិញ្ច អារត្ត អប្បីតិកា ខន្ធោ ច បីតិ ច
 ឧប្បជ្ជន្តិ ។ អប្បីតិកោ ធម្មោ សប្បីតិកស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អប្បីតិកោន ចិត្តេន
 ទានំ ទត្វា សីលំ . . . ឧចោសថកម្មំ . . . សប្បីតិកោន
 ចិត្តេន បច្ចវេក្ខតិ អស្សាទេតិ អភិនន្តតិ តំ អារត្ត
 សប្បីតិកោ រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អប្បីតិកា
 លាដា វុដ្ឋហិត្វា . . . មក្កា វុដ្ឋហិត្វា . . . ផលា
 វុដ្ឋហិត្វា សប្បីតិកោន ចិត្តេន បច្ចវេក្ខតិ អរិយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ពួកព្រះអរិយៈ ពិចារណា នូវកងកិលេស មិនមានបីតិ ដែលលះ
 បង់ហើយ ដោយចិត្ត ប្រកបដោយបីតិ... នូវកងកិលេស ដែលសង្កត់
 សង្កិនហើយ... ក្នុងកាលមុន ។ បេ ។ នូវចក្ក... នូវវត្ថុ...
 នូវពួកខន្ធ មិនមានបីតិផង នូវបីតិផង ថាមិនទៀង ដោយចិត្ត មិនមាន
 បីតិ... ពិចារណាយើញ ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ មិនមានបីតិ កើត
 ឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវហេតុនោះ ដោយទិព្វ-
 ចក្ក ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយអារម្ម-
 ណាប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ មិនមានបីតិ ជាបច្ច័យ នៃកិរិយារំពឹង នូវឥទ្ធិវិ-
 ធាញ្ញាណ ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មប-
 គញ្ញាណ អនាគតំសញ្ញាណ និងបីតិ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ
 មិនមានបីតិក្តី បីតិក្តី កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវពួកខន្ធ មិនមានបីតិ
 ផង នូវបីតិផង ។ អប្បវិភិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសប្បវិភិកធម៌ ដោយអារម្ម-
 ណាប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ឲ្យនូវទាន ដោយចិត្ត មិនមានបីតិ នូវសីល... នូវ
 ឧបោសថកម្ម... ហើយពិចារណា ដោយចិត្តប្រកបដោយបីតិ ត្រេកអរ
 រីករាយ រាគៈ ប្រកបដោយបីតិ កើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ
 នូវហេតុនោះ ចេញ អំពីឈាន មិនមានបីតិ... ចេញ អំពីមគ្គ... ចេញ
 អំពីផល ហើយពិចារណា ដោយចិត្ត ប្រកបដោយបីតិ ពួកព្រះអរិយៈ

សប្បីតិកទុកេ បញ្ហាវារោ

សប្បីតិកោន ចិត្តេន និព្វានំ បច្ចុវេក្ខន្តិ និព្វានំ សប្បី-
តិកស្ស កោត្រភុស្ស វោទានស្ស មគ្គស្ស ផលស្ស
អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា សប្បីតិកោន
ចិត្តេន អប្បីតិកោ បហីនេ កិលេសេ . . . វិក្ខម្ហិតេ
កិលេសេ . . . បុព្វេ ។ មេ ។ ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . . អប្បី-
តិកោ ខន្ធច បីតិព្វា សប្បីតិកោន ចិត្តេន អនិច្ចតោ
. . . វិបស្សន្តិ អស្សាទេន្តិ អភិទន្ធីតិ តំ អារត្ត សប្បី-
តិកោ វាកោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អប្បីតិកោ ខន្ធច ច
បីតិព្វា អារត្ត សប្បីតិកា ខន្ធច ឧប្បជ្ជន្តិ ។ អប្បីតិកោ
ធម្មោ សប្បីតិកស្ស ច អប្បីតិកស្ស ច ធម្មស្ស អារម្ម-
ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អប្បីតិកោន ចិត្តេន នានំ ទត្វា
សីលំ . . . ឧទោសថកម្មំ . . . សប្បីតិកោន ចិត្តេន
បច្ចុវេក្ខតិ អស្សាទេតិ អភិទន្ធីតិ តំ អារត្ត សប្បីតិកា
ខន្ធច ច បីតិ ច ឧប្បជ្ជន្តិ អប្បីតិកា ឈានា . . . មគ្គា
. . . ផលា វុដ្ឋហិត្វា សប្បីតិកោន ចិត្តេន បច្ចុវេក្ខតិ
អរិយា សប្បីតិកោន ចិត្តេន និព្វានំ បច្ចុវេក្ខន្តិ និព្វានំ
សប្បីតិកស្ស កោត្រភុស្ស វោទានស្ស មគ្គស្ស ផ-
លស្ស បីតិយា ច អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា

សប្បីតិកទុកៈ បញ្ហាវារៈ

ពិចារណា នូវព្រះនិព្វាន ដោយចិត្ត ប្រកបដោយបីតិ ឯព្រះនិព្វាន ជា
 បច្ច័យ នៃគោត្រភូ វោទានៈ មគ្គ និង ផល ប្រកបដោយបីតិ ដោយអា-
 រម្មណាប្បច្ច័យ ពួកព្រះអរិយៈ ពិចារណា នូវកងកិលេស មិនមានបីតិ
 ដែលលះបង់ហើយ ដោយចិត្ត ប្រកបដោយបីតិ . . . នូវកងកិលេស
 ដែលសង្កត់សង្កិនហើយ . . . ក្នុងកាលមុន ។ បេ ។ នូវចក្ខុ . . .
 នូវវត្ថុ . . . នូវពួកខន្ធ មិនមានបីតិផង នូវបីតិផង ថាមិនទៀង
 ដោយចិត្ត ប្រកបដោយបីតិ ពិចារណាយើញ ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ
 ប្រកបដោយបីតិ កើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវហេតុនោះ
 ពួកខន្ធ ប្រកបដោយបីតិ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវពួកខន្ធ មិនមាន
 បីតិផង នូវបីតិផង ។ អប្បីតិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសប្បីតិកធម៌ផង នៃអប្បី-
 តិកធម៌ផង ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ឲ្យនូវទាន ដោយចិត្ត មិន
 មានបីតិ នូវសីល . . . នូវឧបោសថកម្ម . . . ពិចារណា ត្រេកអរ
 រីករាយ ដោយចិត្ត ប្រកបដោយបីតិ ពួកខន្ធ ប្រកបដោយបីតិផង បីតិផង
 កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវហេតុនោះ អំពីឈាន មិនមានបីតិ . . .
 អំពីមគ្គ . . . ចេញ អំពីផល ហើយពិចារណា ដោយចិត្ត ប្រកប
 ដោយបីតិ ពួកព្រះអរិយៈ ពិចារណា នូវព្រះនិព្វាន ដោយចិត្ត ប្រកប
 ដោយបីតិ ឯព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃគោត្រភូ វោទានៈ មគ្គ ផល
 ប្រកបដោយបីតិ និងបីតិ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ ពួកព្រះអរិយៈ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

សប្បីតិកោន ចិត្តេន អប្បីតិកេ បហីនេ កិលេសេ
 បច្ចុវេក្ខន្តិ វិក្ខម្ហិតេ កិលេសេ . . . បុព្វេ ។ បេ ។ ចក្កំ
 . . . វត្ថុ . . . អប្បីតិកេ ខន្ធេ ច បីតិញ្ច សប្បីតិកោន
 ចិត្តេន អនិច្ចតោ . . . វិបស្សន្តិ អស្សាទេន្តិ អភិនន្តន្តិ
 តំ អារត្ត សប្បីតិកោ រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
 អប្បីតិកេ ខន្ធេ ច បីតិញ្ច អារត្ត សប្បីតិកោ ខន្ធោ
 ច បីតិ ច ឧប្បជ្ជន្តិ ។ សប្បីតិកោ ច អប្បីតិកោ ច
 ធម្មា សប្បីតិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចុ-
 យោ សប្បីតិកេ ខន្ធេ ច បីតិញ្ច អារត្ត សប្បីតិកោ
 ខន្ធោ ឧប្បជ្ជន្តិ ។ មូលំ សប្បីតិកេ ខន្ធេ ច បីតិញ្ច
 អារត្ត អប្បីតិកោ ខន្ធោ ច បីតិ ច ឧប្បជ្ជន្តិ ។ មូលំ
 សប្បីតិកេ ខន្ធេ ច បីតិញ្ច អារត្ត សប្បីតិកោ ខន្ធោ
 ច បីតិ ច ឧប្បជ្ជន្តិ ។

[៨៤] សប្បីតិកោ ធម្មា សប្បីតិកស្ស ធម្មស្ស
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អារម្មណាធិបតិ សហជា-
 តាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ សប្បីតិកេ ខន្ធេ ករុ
 កត្វា សប្បីតិកោ ខន្ធោ ឧប្បជ្ជន្តិ ។ សហជាតា-
 ធិបតិ សប្បីតិកោ អធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។ សប្បីតិកោ ធម្មា

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ពិចារណា នូវកងកិលេស មិនមានបីតិ ដែលលះបង់ហើយ ដោយចិត្ត
 ប្រកបដោយបីតិ នូវកងកិលេស ដែលសង្កត់សង្កិនហើយ... ក្នុងកាល
 មុន ។ បេ ។ នូវចក្ក... នូវវត្ថុ... នូវពួកខន្ធ មិនមានបីតិផង នូវបីតិ
 ផង ថាមិនទៀង ដោយចិត្ត ប្រកបដោយបីតិ...ពិចារណា ឃើញ
 ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រកបដោយបីតិ កើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង
 ព្រោះប្រារព្ធ នូវហេតុនោះ ពួកខន្ធ ប្រកបដោយបីតិក្តី បីតិក្តី កើតឡើង
 ព្រោះប្រារព្ធ នូវពួកខន្ធ មិនមានបីតិផង នូវបីតិផង ។ សប្បីតិកធម៌ក្តី
 អប្បីតិកធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃសប្បីតិកធម៌ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ គឺ
 ពួកសប្បីតិកក្ខន្ធក្តី កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវពួកសប្បីតិកក្ខន្ធផង នូវ
 បីតិផង ។ មូល គឺពួកអប្បីតិកក្ខន្ធក្តី បីតិក្តី កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ
 នូវពួកសប្បីតិកក្ខន្ធផង នូវបីតិផង ។ មូល គឺ ពួកសប្បីតិកក្ខន្ធក្តី បីតិ
 ក្តី កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវពួកសប្បីតិកក្ខន្ធផង នូវបីតិផង ។

[៨២] សប្បីតិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសប្បីតិកធម៌ ដោយអធិបតិ-
 ប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ
 គឺ ពួកខន្ធ ប្រកបដោយបីតិ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវពួកខន្ធ ប្រកបដោយ
 បីតិ ឲ្យជាទីគោរព ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិ ប្រកបដោយបីតិ
 ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ សប្បីតិកធម៌

សប្បីតិកទុកេ បញ្ហារាពោ

អប្បីតិកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ
 សប្បីតិកេ ខន្ធ ករុំ កត្វា អប្បីតិកា ខន្ធ ច បីតិ
 ច ឧប្បជ្ជន្តិ ។ សហជាតាធិបតិ សប្បីតិកា អធិបតិ
 បីតិយា ច ចិត្តសមុដ្ឋានានញ រូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ សប្បីតិកោ ធម្មោ សប្បីតិកស្ស ច
 អប្បីតិកស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ
 សប្បីតិកេ ខន្ធ ករុំ កត្វា អប្បីតិកា ខន្ធ ច បីតិ
 ច ឧប្បជ្ជន្តិ ។ សហជាតាធិបតិ សប្បីតិកា អធិបតិ
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ បីតិយា ច ចិត្តសមុដ្ឋានានញ
 រូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អប្បីតិកោ
 ធម្មោ អប្បីតិកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។
 អារម្មណាធិបតិ អប្បីតិកេន ចិត្តេន ទានំ . . . សីលំ
 . . . ឧបោសថកម្មំ . . . អប្បីតិកេន ចិត្តេន តំ ករុំ
 កត្វា បច្ចវេក្ខតិ អស្សាទេតិ អភិទន្ធាតិ តំ ករុំ
 កត្វា អប្បីតិកោ រាពោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ

សប្បីតិកទុកៈ បញ្ញាវារៈ

ជាបច្ច័យ នៃអប្បីតិកធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ ពួកអប្បីតិកក្ខន្ធផង បីតិផង កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវពួកខន្ធ ប្រកបដោយបីតិ ឲ្យជាទីគោរព ។

ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិ ប្រកបដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃបីតិផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ សប្បីតិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសប្បីតិកធម៌ផង នៃអប្បីតិកធម៌ផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ ពួក អប្បីតិកក្ខន្ធផង បីតិផង កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវពួកសប្បីតិកក្ខន្ធ ឲ្យ ជាទីគោរព ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិ ប្រកបដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃបីតិផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយ អធិបតិប្បច្ច័យ ។ អប្បីតិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអប្បីតិកធម៌ ដោយ អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្ម- ណាធិបតិ គឺ បុគ្គល នូវទាន . . . នូវសីល . . . នូវឧបោសថកម្ម . . . ដោយចិត្ត មិនមានបីតិ ធ្វើ នូវអំពើនោះ ឲ្យជាទីគោរព ដោយ ចិត្ត មិនមានបីតិ ហើយពិចារណា ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ មិនមានបីតិ កើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវអំពើនោះ ឲ្យជាទីគោរព

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

អប្បីតិកា ឈានា . . . មត្តា . . . ផលា វុដ្ឋហិត្វា ផលំ
 ករុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខតិ អរិយា អប្បីតិកោន ចិត្តេន និព្វានំ
 ករុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខន្តិ និព្វានំ អប្បីតិកស្ស កោត្រភុស្ស
 វោទានស្ស មត្តស្ស ផលសមាបត្តិយា បីតិយា ច
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . . អប្បីតិ-
 កោ ខន្ទេ ច បីតិញ្ច អប្បីតិកោន ចិត្តេន ករុំ កត្វា
 អស្សាទេតិ អភិណន្ទតិ តំ ករុំ កត្វា អប្បីតិកោ វាកោ
 ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ . . . អប្បីតិកោ ខន្ទេ ច បីតិញ្ច ករុំ
 កត្វា អប្បីតិកា ខន្ទា ច បីតិ ច ឧប្បជ្ជន្តិ ។ សហជា-
 តាធិបតិ អប្បីតិកា អធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ទានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។
 អប្បីតិកោ ធម្មោ សប្បីតិកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ច-
 យេន បច្ចុយោ អារម្មណាធិបតិ អប្បីតិកោន ចិត្តេន
 ទានំ . . . សីលំ . . . ឧចោសថកម្មំ . . . ។ សន្និទ្ធាំ ។
 អធិបតិ . . . និព្វានំ សប្បីតិកស្ស កោត្រភុស្ស
 វោទានស្ស មត្តស្ស ផលស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុ-
 យោ ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . . អប្បីតិកោ ខន្ទេ ច បីតិញ្ច
 សប្បីតិកោន ចិត្តេន ករុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិ-
 ណន្ទតិ តំ ករុំ កត្វា សប្បីតិកោ វាកោ ឧប្បជ្ជតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ចេញ អំពីឈាន មិនមានបីតិ . . . អំពីមគ្គ . . . អំពីផល ធ្វើ
 នូវផល ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ពួកព្រះអរិយៈ ធ្វើ នូវព្រះ
 និព្វាន ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ដោយចិត្ត មិនមានបីតិ ព្រះ
 និព្វាន ជាបច្ច័យ នៃគោត្រភូ វោទានៈ មគ្គ ផលសមាបត្តិ ជាអប្បីតិកៈ
 និងបីតិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ នូវចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ . . . បុគ្គល ធ្វើ នូវ
 ពួកអប្បីតិកក្ខន្ធផង់ នូវបីតិផង ឲ្យជាទីគោរព ដោយចិត្ត មិនមានបីតិ
 ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ មិនមានបីតិ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវ
 ហេតុនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទិដ្ឋិ . . . ពួកអប្បីតិកក្ខន្ធផង់ បីតិផង
 កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវពួកអប្បីតិកក្ខន្ធផង់ នូវបីតិផង ឲ្យជាទីគោរព ។
 ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិ មិនមានបីតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្ត-
 កក្ខន្ធផង់ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ អប្បីតិកធម៌
 ជាបច្ច័យ នៃសប្បីតិកធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ អារម្មណា-
 ធិបតិ គឺ នូវទាន ដោយចិត្ត មិនមានបីតិ . . . នូវសីល . . . នូវ
 ឧបោសថកម្ម . . . ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ អធិបតិ . . . និព្វាន ជាបច្ច័យ
 នៃគោត្រភូ វោទានៈ មគ្គ និងផល ប្រកបដោយបីតិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ
 នូវចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ . . . បុគ្គល ធ្វើ នូវពួកអប្បីតិកក្ខន្ធផង់ នូវបីតិផង
 ឲ្យជាទីគោរព ដោយចិត្ត ប្រកបដោយបីតិ ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ
 ប្រកបដោយបីតិ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវអំពើនោះ ឲ្យជាទីគោរព

សប្បីតិកទុកេ បញ្ញាវារោ

ទិដ្ឋិ . . . អប្បីតិកោ ខន្ទេ ច បីតិញ្ច ករុំ កត្វា
 សប្បីតិកា ខន្ទា ឧប្បជ្ជន្តិ ។ អប្បីតិកោ ធម្មា
 សប្បីតិកស្ស ច អប្បីតិកស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ ទានំ . . . ។
 សង្ខតំ ។ អធិបតិ . . . និព្វានំ សប្បីតិកស្ស
 កោត្រភុស្ស វោទានស្ស មក្កស្ស ផលស្ស បីតិយា
 ច អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . .
 អប្បីតិកោ ខន្ទេ ច បីតិញ្ច សប្បីតិកេន ចិត្តេន ករុំ
 កត្វា អស្សាទេតិ អភិទន្ធាតិ តំ ករុំ កត្វា សប្បីតិ-
 កោ វារោ . . . ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អប្បីតិកោ ខន្ទេ ច
 បីតិញ្ច ករុំ កត្វា សប្បីតិកា ខន្ទា ច បីតិ ច ឧប្បជ្ជន្តិ ។
 សប្បីតិកោ ច អប្បីតិកោ ច ធម្មា សប្បីតិកស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សប្បីតិកោ ខន្ទេ ច
 បីតិញ្ច ករុំ កត្វា សប្បីតិកា ខន្ទា ឧប្បជ្ជន្តិ ។ មូលំ
 សប្បីតិកោ ខន្ទេ ច បីតិញ្ច ករុំ កត្វា អប្បីតិកា ខន្ទា
 ច បីតិ ច ឧប្បជ្ជន្តិ ។ មូលំ សប្បីតិកោ ខន្ទេ ច
 បីតិញ្ច ករុំ កត្វា សប្បីតិកា ខន្ទា ច បីតិ ច ឧប្បជ្ជន្តិ ។

សប្បីតិកទុកៈ បញ្ញាវារៈ

ទិដ្ឋិ . . . ពួកសប្បីតិកក្ខន្ធកើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវពួកអប្បីតិកក្ខន្ធផង់ នូវបីតិផង ឲ្យជាទីគោរព ។ អប្បីតិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសប្បីតិកធម៌ផង នៃអប្បីតិកធម៌ផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ នូវទាន . . . ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ អធិបតិ . . . និព្វាន ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកូ វោទានៈ មគ្គ ផល ប្រកបដោយបីតិ និងបីតិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ នូវចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ . . . បុគ្គល ធ្វើ នូវពួកអប្បីតិកក្ខន្ធផង់ នូវបីតិផង ឲ្យជាទីគោរព ដោយចិត្ត ប្រកបដោយបីតិ ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រកបដោយបីតិ ធ្វើ នូវអំពើនោះ ឲ្យជាទីគោរព . . . ទិដ្ឋិ កើតឡើង ពួកសប្បីតិកក្ខន្ធក្តី បីតិក្តី កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវពួកអប្បីតិកក្ខន្ធផង់ នូវបីតិផង ឲ្យជាទីគោរព ។ សប្បីតិកធម៌ក្តី អប្បីតិកធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃសប្បីតិកធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ពួកសប្បីតិកក្ខន្ធកើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវពួកសប្បីតិកក្ខន្ធផង់ នូវបីតិផង ឲ្យជាទីគោរព ។ មូល គឺ ពួកអប្បីតិកក្ខន្ធផង់ បីតិផង កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវពួកសប្បីតិកក្ខន្ធផង់ នូវបីតិផង ឲ្យជាទីគោរព ។ មូល គឺ ពួកសប្បីតិកក្ខន្ធផង់ បីតិផង កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវពួកសប្បីតិកក្ខន្ធផង់ នូវបីតិផង ឲ្យជាទីគោរព ។

[៨៥] សប្បីតិកោ ធម្មោ សប្បីតិកស្ស ធម្មស្ស
អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា សប្បីតិកា
ខន្ធា បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ សប្បីតិកាណំ ខន្ធាណំ អនន្តរ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូលំ បុរិមា បុរិមា សប្បីតិកា
ខន្ធា បច្ឆិមស្ស បច្ឆិមស្ស អប្បីតិកស្ស បីតិយា ច
អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សប្បីតិកំ ចុតិចិត្តំ អប្បី-
តិកស្ស ឧបបត្តិចិត្តស្ស សប្បីតិកំ ករដ្ឋំ អារដ្ឋនាយ
សប្បីតិកា ខន្ធា អប្បីតិកស្ស វុដ្ឋានស្ស បីតិសហាតតា
វិចាកមនោវិញ្ញាណាធាតុ កិរិយមនោវិញ្ញាណាធាតុយា
សប្បីតិកំ ករដ្ឋំ អប្បីតិកស្ស ករដ្ឋស្ស សប្បីតិកំ
កុសលាកុសលំ អប្បីតិកស្ស វុដ្ឋានស្ស កិរិយំ
វុដ្ឋានស្ស ផលំ វុដ្ឋានស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
មូលំ បុរិមា បុរិមា សប្បីតិកា ខន្ធា បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ
សប្បីតិកាណំ ខន្ធាណំ បីតិយា ច អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ។ អប្បីតិកោ ធម្មោ អប្បីតិកស្ស ធម្មស្ស
អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អប្បីតិកា បុរិមា បុរិមា
បីតិ បច្ឆិមាយ បច្ឆិមាយ បីតិយា អនន្តរប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អប្បីតិកា ខន្ធា បច្ឆិមាណំ បច្ឆិ-
មាណំ អប្បីតិកាណំ ខន្ធាណំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

[៨៥] សប្បីតិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសប្បីតិកធម៌ ដោយអនន្ត-
 រប្បច្ច័យ គឺ ពួកសប្បីតិកក្ខន្ធ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកសប្បីតិកក្ខន្ធ
 ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ មូល គឺ ពួកសប្បីតិកក្ខន្ធ មុន ។ ជា
 បច្ច័យ នៃអប្បីតិកធម៌ និងបីតិ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ចុតិ-
 ចិត្ត ប្រកបដោយបីតិ (ជាបច្ច័យ) នៃឧបបត្តិចិត្ត មិនមានបីតិ ភវង្គ
 ប្រកបដោយបីតិ (ជាបច្ច័យ) នៃអាវជ្ជនៈ ពួកសប្បីតិក្ខន្ធ (ជាបច្ច័យ)
 នៃវុដ្ឋានៈ មិនមានបីតិ វិបាកមនោវិញ្ញាណធាតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ
 នឹងបីតិ (ជាបច្ច័យ) នៃកិរិយាមនោវិញ្ញាណធាតុ ភវង្គ ប្រកបដោយ
 បីតិ (ជាបច្ច័យ) នៃភវង្គ មិនមានបីតិ កុសលាកុសល ប្រកបដោយ
 បីតិ (ជាបច្ច័យ) នៃវុដ្ឋានៈ មិនមានបីតិ កិរិយា (ជាបច្ច័យ) នៃ
 វុដ្ឋានៈ ផល (ជាបច្ច័យ) នៃវុដ្ឋានៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ មូល
 គឺ ពួកសប្បីតិកក្ខន្ធ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកសប្បីតិកក្ខន្ធ និងបីតិ
 ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ អប្បីតិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអប្បី-
 តិកធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកអប្បីតិកក្ខន្ធ និងបីតិ មុន ។
 ជាបច្ច័យ នៃបីតិ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ពួកអប្បីតិកក្ខន្ធ
 មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកអប្បីតិកក្ខន្ធ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ

សប្បីតិកទុកេ បញ្ញាវារោ

អនុលោមំ កោត្រកុស្ស អប្បីតិកាយ ផលសមា-
 បត្តិយា អនន្តរយ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូលំ បុរិមា
 បុរិមា បីតិ បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ សប្បីតិកាធំ ខន្ធាធំ
 អនន្តរយ្យច្ចយេន បច្ចយោ អប្បីតិកំ ចុតិចិត្តំ សប្បី-
 តិកស្ស ឧបបត្តិចិត្តស្ស អារដ្ឋនា សប្បីតិកាធំ ខន្ធាធំ
 អប្បីតិកា ខន្ធា សប្បីតិកស្ស វុដ្ឋានស្ស វិចាកម-
 នោនាតុ សប្បីតិកាយ មនោវិញ្ញាណនាតុយា អប្បី-
 តិកំ ភវន្តំ សប្បីតិកស្ស ភវន្តស្ស អប្បីតិកំ កុស-
 លាកុសលំ សប្បីតិកស្ស វុដ្ឋានស្ស កិរិយំ វុដ្ឋានស្ស
 ផលំ វុដ្ឋានស្ស អនន្តរយ្យច្ចយេន បច្ចយោ និរោទា
 វុដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញាទាសញ្ញាយតធំ សប្បីតិកាយ
 ផលសមាបត្តិយា អនន្តរយ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។ អប្បី-
 តិកោ ធម្មោ សប្បីតិកស្ស ច អប្បីតិកស្ស ច
 ធម្មស្ស អនន្តរយ្យច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា បីតិ
 បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ សប្បីតិកាធំ ខន្ធាធំ បីតិយា ច
 អនន្តរយ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។ សប្បីតិកោ ច អប្បី-
 តិកោ ច ធម្មា សប្បីតិកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរយ្យច្ច-
 យេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា សប្បីតិកា ខន្ធា ច បីតិ ច

សប្បីតិកទុកៈ បញ្ញាវារៈ

អនុលោម ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកូ និងផលសមាបត្តិ មិនមានបីតិ ដោយ
អនន្តរហ្មច្ច័យ ។ មូល គឺ បីតិ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកសប្បីតិកក្ខន្ធ
ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរហ្មច្ច័យ ចុតិចិត្ត មិនមានបីតិ (ជាបច្ច័យ) នៃ
ឧបបត្តិចិត្ត ប្រកបដោយបីតិ អាវជ្ជនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកសប្បីតិកក្ខន្ធ
ពួកអប្បីតិកក្ខន្ធ (ជាបច្ច័យ) នៃវុជ្ជានៈ ប្រកបដោយបីតិ វិបាកមនោធាតុ
(ជាបច្ច័យ) នៃមនោវិញ្ញាណធាតុ ប្រកបដោយបីតិ ភវង្គ មិនមានបីតិ
(ជាបច្ច័យ) នៃភវង្គ ប្រកបដោយបីតិ កុសលាកុលស មិនមានបីតិ (ជា
បច្ច័យ) នៃវុជ្ជានៈ ប្រកបដោយបីតិ កិរិយា (ជាបច្ច័យ) នៃវុជ្ជានៈ ផល
(ជាបច្ច័យ) នៃវុជ្ជានៈ ដោយអនន្តរហ្មច្ច័យ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ
នៃបុគ្គល កាលចេញ អំពីនិរោធិ ជាបច្ច័យ នៃសមាបត្តិ ប្រកប
ដោយបីតិ ដោយអនន្តរហ្មច្ច័យ ។ អប្បីតិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសប្បី-
តិកធម៌ផង នៃអប្បីតិកធម៌ផង ដោយអនន្តរហ្មច្ច័យ គឺ បីតិ មុន ។
ជាបច្ច័យ នៃពួកសប្បីតិកក្ខន្ធ ក្រោយ ។ ផង នៃបីតិផង ដោយអនន្ត-
រហ្មច្ច័យ ។ សប្បីតិកធម៌ផង អប្បីតិកធម៌ផង ជាបច្ច័យ នៃសប្បី-
តិកធម៌ ដោយអនន្តរហ្មច្ច័យ គឺ ពួកសប្បីតិកក្ខន្ធ និងបីតិ មុន ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ សប្បីតិកាណំ ខន្ធាណំ អនន្តរប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។ សប្បីតិកោ ច អប្បីតិកោ ច
 ធម្មា អប្បីតិកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បុរិមា បុរិមា សប្បីតិកា ខន្ធា ច បីតិ ច បច្ឆិមាយ
 បច្ឆិមាយ បីតិយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សប្បី-
 តិកំ ចុតិចិត្តញ្ច បីតិ ច អប្បីតិកស្ស ឧបបត្តិចិត្តស្ស
 សប្បីតិកំ ករដ្ឋញ្ច បីតិ ច អារដ្ឋនាយ សប្បីតិកា
 ខន្ធា ច បីតិ ច អប្បីតិកស្ស វុដ្ឋានស្ស សប្បីតិកោ
 វិចាកមនោវិញ្ញាណាធាតុ ច បីតិ ច កិរិយមនោ-
 វិញ្ញាណាធាតុយា សប្បីតិកំ ករដ្ឋញ្ច បីតិ ច អប្បីតិ-
 កស្ស ករដ្ឋស្ស សប្បីតិកំ កុសលាកុសលញ្ច បីតិ
 ច អប្បីតិកស្ស វុដ្ឋានស្ស កិរិយំ វុដ្ឋានស្ស ផលំ
 វុដ្ឋានស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សប្បីតិកោ ច
 អប្បីតិកោ ច ធម្មា សប្បីតិកស្ស ច អប្បីតិកស្ស
 ច ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
 សប្បីតិកា ខន្ធា ច បីតិ ច បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ
 សប្បីតិកាណំ ខន្ធាណំ បីតិយា ច អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ . . . សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ជាបច្ច័យ នៃពួកសប្បីតិកក្ខន្ធ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ ។
 សប្បីតិកធម៌ក្តី អប្បីតិកធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃអប្បីតិកធម៌ ដោយអនន្ត-
 រវប្បច្ច័យ គឺ ពួកសប្បីតិកក្ខន្ធ មុន ។ ផង បីតិផង ជាបច្ច័យ នៃ
 បីតិ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ ចុតិចិត្ត ប្រកបដោយបីតិក្តី បីតិក្តី
 (ជាបច្ច័យ) នៃឧបបត្តិចិត្ត មិនមានបីតិ ភវង្គ ប្រកបដោយបីតិក្តី បីតិក្តី
 (ជាបច្ច័យ) នៃអាវជ្ជនៈ ពួកសប្បីតិកក្ខន្ធក្តី បីតិក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃ
 វុដ្ឋានៈ មិនមានបីតិ វិបាកមនោវិញ្ញាណធាតុ ប្រកបដោយបីតិក្តី
 បីតិក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃកិរិយាមនោវិញ្ញាណធាតុ ភវង្គ ប្រកបដោយ
 បីតិក្តី បីតិក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃភវង្គ មិនមានបីតិ កុសលាកុសល ប្រកប
 ដោយបីតិក្តី បីតិក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃវុដ្ឋានៈ មិនមានបីតិ កិរិយា (ជា
 បច្ច័យ) នៃវុដ្ឋានៈ ផល ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ ។
 សប្បីតិកធម៌ក្តី អប្បីតិកធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃសប្បីតិកធម៌ផង នៃអប្បីតិក-
 ធម៌ផង ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ គឺ ពួកសប្បីតិកក្ខន្ធ មុន ។ ផង បីតិផង
 ជាបច្ច័យ នៃពួកសប្បីតិកក្ខន្ធ ក្រោយ ។ ផង នៃបីតិផង ដោយអនន្ត-
 រវប្បច្ច័យ ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយសមនន្តរវប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩

សប្បីតិកទុកេ បញ្ញាវារោ

សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន
បច្ចយោ នវ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[៨៦] សប្បីតិកោ ធម្មោ សប្បីតិកស្ស ធម្មស្ស
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ
អនន្ត្របនិស្សយោ បកត្វបនិស្សយោ ។ បេ ។ បក-
ត្វបនិស្សយោ សប្បីតិកា ខន្ធា សប្បីតិកានំ ខន្ធានំ
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូលំ សប្បីតិកា
ខន្ធា អប្បីតិកានំ ខន្ធានំ បីតិយា ច ឧបនិស្សយប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូលំ សប្បីតិកា ខន្ធា សប្បីតិ-
កានំ ខន្ធានំ បីតិយា ច ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ។ អប្បីតិកោ ធម្មោ អប្បីតិកស្ស ធម្មស្ស
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ
អនន្ត្របនិស្សយោ បកត្វបនិស្សយោ ។ បេ ។ បក-
ត្វបនិស្សយោ អប្បីតិកំ សន្នំ ឧបនិស្សយ អប្បីតិ-
កោន ចិត្តេន ទានំ ទត្វា សីលំ . . . ឧចោសថកម្មំ
អប្បីតិកំ ឈានំ វិបស្សនំ មត្តំ អភិញ្ញំ . . . សមាបត្តិ
ឧប្បាទេតិ មាណំ ជយ្យេតិ ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ អប្បីតិកំ
សីលំ ។ បេ ។ បញ្ញំ . . . អភិញ្ញំ រាតំ ទោសំ មោហំ
មាណំ ទិដ្ឋិ បត្តនំ កាយិកំ សុខំ កាយិកំ ទុក្ខំ ឧត្តំ

សប្បីតិកទុកៈ បញ្ញាវារៈ

ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ជាបច្ច័យ ដោយអញ្ញាមញ្ញ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ជាបច្ច័យ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៨៦] សប្បីតិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសប្បីតិកធម៌ ដោយឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថប-
និស្ស័យ ។ បេ ។ ឯបកត្ថបនិស្ស័យ គឺ ពួកសប្បីតិកក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកសប្បីតិកក្ខន្ធ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ មូល គឺ ពួកសប្បីតិកក្ខន្ធ
ជាបច្ច័យ នៃពួកអប្បីតិកក្ខន្ធផង្គ នៃបីតិផង្គ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។
មូល គឺ ពួកសប្បីតិកក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃពួកសប្បីតិកក្ខន្ធផង្គ នៃបីតិ
ផង្គ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ អប្បីតិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអប្បីតិ-
កធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តរូប-
និស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បេ ។ ឯបកត្ថបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល
អាស្រ័យ នូវសទ្ធា មិនមានបីតិ ហើយឲ្យ នូវទាន ដោយចិត្ត មិន
មានបីតិ នូវសីល . . . នូវឧបោសថកម្ម ញ៉ាំងឈាន វិបស្សនា
មគ្គ និងអភិញ្ញា មិនមានបីតិ . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង
ដំឡើង នូវមានៈ ប្រកាន់ នូវទិដ្ឋិ នូវសីល មិនមានបីតិ ។ បេ ។
អាស្រ័យ នូវបញ្ញា . . . នូវអភិញ្ញា រាគៈ ទោសៈ
មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ រដូវ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

កោដនំ . . . សេនាសនំ បីតិ ឧបនិស្សាយ អប្បីតិ-
 កោន ចិត្តេន ទានំ ។ បេ ។ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ
 ចាលំ ហនតិ ។ បេ ។ សង្ឃំ ភិក្ខុតិ អប្បីតិកា សទ្ធា
 ។ បេ ។ សេនាសនំ បីតិ ច អប្បីតិកាយ សទ្ធាយ
 ។ បេ ។ បត្តនាយ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិ-
 កស្ស ទុក្ខស្ស មក្ខស្ស ផលសមាបត្តិយា បីតិយា
 ច ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អប្បីតិកោ
 ធម្មោ សប្បីតិកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ តីណិ ឧបនិស្សយា អប្បីតិកំ សទ្ធិំ ឧប-
 និស្សាយ សប្បីតិកោន ចិត្តេន ទានំ ទេតិ ។ បេ ។
 អប្បីតិកា ឈានា ។ បេ ។ មាណំ ជម្រេតិ ទិដ្ឋិ
 កណ្ណាតិ អប្បីតិកំ សីលំ ។ បេ ។ សេនាសនំ បីតិ
 ឧបនិស្សាយ សប្បីតិកោន ចិត្តេន ទានំ ទេតិ ។ បេ ។
 សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ សប្បីតិកោន ចិត្តេន អទិដ្ឋំ . . .
 មុសា . . . បិសុណំ . . . សម្ពំ . . . សន្តិ . . . និល្លោបំ
 . . . ឯកាការិកំ . . . បរិបន្តេ . . . បរទារំ . . . កាម-
 យាតំ . . . និកមយាតំ . . . អប្បីតិកា សទ្ធា ។ បេ ។
 សេនាសនំ បីតិ ច សប្បីតិកាយ សទ្ធាយ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

នូវកោជន នូវសេនាសនៈ និងបីតិ នូវទាន ដោយចិត្ត មិន
មានបីតិ ។ បេ ។ ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សម្លាប់ នូវសត្វ
។ បេ ។ បំបែក នូវសង្ឃ សទ្ធា មិនមានបីតិ ។ បេ ។ សេនាសនៈ
ក្តី បីតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា មិនមានបីតិ ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ នៃ
សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ មគ្គ ផល សមាបត្តិ និងបីតិ
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ អប្បីតិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសប្បីតិកធម៌
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ឧបនិស្ស័យ ៣ យ៉ាង បុគ្គល អាស្រ័យ
នូវសទ្ធា មិនមានបីតិ ហើយឲ្យ នូវទាន ដោយចិត្ត ប្រកបដោយបីតិ
។ បេ ។ អំពីឈាន មិនមានបីតិ ។ បេ ។ ដំឡើង នូវមានៈ ប្រកាន់
នូវទិដ្ឋិ នូវសីល មិនមានបីតិ ។ បេ ។ អាស្រ័យ នូវសេនាសនៈ
បីតិ ហើយឲ្យ នូវទាន ដោយចិត្ត ប្រកបដោយបីតិ ។ បេ ។
ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង នូវទ្រព្យ ដែលគេពុំបានឲ្យ . . . មិនពិត
. . . ញុះញង់ . . . រោយរាយភតប្រយោជន៍ . . . នូវទី-ត . . .
នូវការបួន . . . នូវការបួនក្នុងផ្ទះមួយ . . . ក្នុងផ្នូរ . . . នូវប្រពន្ធ
អ្នកដទៃ . . . នូវការសម្លាប់អ្នកស្រុក . . . នូវការសម្លាប់អ្នកនិគម
ដោយចិត្ត ប្រកបដោយបីតិ . . . សទ្ធា មិនមានបីតិ ។ បេ ។ សេ-
នាសនៈក្តី បីតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ប្រកបដោយបីតិ ។ បេ ។

សប្បីតិកទុកេ បញ្ញាវារោ

បញ្ញាយ រាគស្ស មោហស្ស មាណស្ស ទិដ្ឋិយា បត្ត-
 នាយ មក្កស្ស ផលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។ អប្បីតិកោ ធម្មា សប្បីតិកស្ស
 ច អប្បីតិកស្ស ច ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ តីណិ ឧបនិស្សយា អប្បីតិកំ សទ្ធិំ ឧប-
 និស្សាយ សប្បីតិកេន ចិត្តេន ទានំ ទេតិ ។ បេ ។
 សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ មាណំ ជប្បេតិ ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ
 ។ បេ ។ អប្បីតិកំ សីលំ ។ បេ ។ សេនាសនំ បីតិ
 ឧបនិស្សាយ សប្បីតិកេន ចិត្តេន ទានំ ទេតិ ។ បេ ។
 សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ សប្បីតិកេន ចិត្តេន អទិន្នំ
 អាទិយតិ ។ ទុតិយវាសទិសំ ។ និកមយាតំ ករោតិ
 អប្បីតិកា សទ្ធា ។ បេ ។ សេនាសនំ បីតិ ច សប្បីតិ-
 កាយ សទ្ធាយ ។ បេ ។ បញ្ញាយ រាគស្ស មោហស្ស
 មាណស្ស ទិដ្ឋិយា បត្តនាយ មក្កស្ស ផលសមាបត្តិយា
 បីតិយា ច ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សប្បី-
 តិកោ ច អប្បីតិកោ ច ធម្មា សប្បីតិកស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិបិ ឧបនិស្សយា
 សប្បីតិកា ទន្ធា ច បីតិ ច សប្បីតិកានំ ទន្ធានំ ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូលំ សប្បីតិកា ទន្ធា ច

សប្បីតិកទុកៈ បញ្ញាវារៈ

ជាបច្ច័យ នៃបញ្ញា វគៈ មោហាៈ មានៈ ទិដ្ឋិ សេចក្តីប្រាថ្នា មគ្គ និង ផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ អប្បីតិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃ សប្បីតិកធម៌ផង នៃអប្បីតិកធម៌ផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ឧប-
 និស្ស័យ ៣ យ៉ាង បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសទ្ធា មិនមានបីតិ ហើយឲ្យ នូវទាន ដោយចិត្ត ប្រកបដោយបីតិ ។ បេ ។ ញ្ញាំង សមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ដំឡើង នូវមានៈ ប្រកាន់ នូវទិដ្ឋិ ។ បេ ។
 នូវសីល មិនមានបីតិ ។ បេ ។ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសេនាសនៈ និងបីតិ ហើយឲ្យ នូវទាន ដោយចិត្ត ប្រកបដោយបីតិ ។ បេ ។
 ញ្ញាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង កាន់យក នូវទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ ដោយចិត្ត ប្រកបដោយបីតិ ។ (ពាក្យដ៏សេស) ប្រហែលគ្នានឹងទុតិយ-
 វារៈ ដែរ ។ បុគ្គល ធ្វើ នូវការសម្លាប់អ្នកនិគម សទ្ធា មិនមានបីតិ ។ បេ ។ សេនាសនៈក្តី បីតិក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃសទ្ធាប្រកបដោយបីតិ ។ បេ ។
 ជាបច្ច័យ នៃបញ្ញា វគៈ មោហាៈ មានៈ ទិដ្ឋិ សេចក្តីប្រាថ្នា មគ្គ ផលសមាបត្តិ និងបីតិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ សប្បីតិកធម៌ ក្តី អប្បីតិកធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃសប្បីតិកធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ឧបនិស្ស័យ ៣ យ៉ាង ពួកសប្បីតិកក្ខន្ធក្តី បីតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួក សប្បីតិកក្ខន្ធ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ មូល គឺ ពួកសប្បីតិកក្ខន្ធក្តី

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

បីតិ ច អប្បីតិកាណំ ខន្ធាណំ បីតិយា ច ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូលំ សប្បីតិកា ខន្ធា ច
បីតិ ច សប្បីតិកាណំ ខន្ធាណំ បីតិយា ច ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៨៧] អប្បីតិកោ ធម្មោ អប្បីតិកស្ស ធម្មស្ស
បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាបុរេជាតំ វត្ថុបុរេ-
ជាតំ ។ អារម្មណាបុរេជាតំ ចក្កំ . . . វត្ថុំ អប្បីតិកេន
ចិត្តេន អនិច្ចតោ . . . វិបស្សតិ អស្សាទេតិ អភិនន្ទតិ
តំ អារព្ព អប្បីតិកោ រាគោ ។ បេ ។ ទោមនស្សំ បីតិ
ឧប្បជ្ជតិ ទិព្វេន ចក្កុនា ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វាយតនំ កា-
យវិញ្ញាណស្ស ។ វត្ថុបុរេជាតំ ចក្ខុយតនំ ចក្កុវិញ្ញា-
ណស្ស កាយាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ អប្បីតិ-
កាណំ ខន្ធាណំ បីតិយា ច បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
អប្បីតិកោ ធម្មោ សប្បីតិកស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។
អារម្មណាបុរេជាតំ ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . . អប្បីតិកេន
ចិត្តេន អនិច្ចតោ . . . វិបស្សតិ អស្សាទេតិ អភិនន្ទតិ
តំ អារព្ព សប្បីតិកោ រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ . . . ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

បីតិក្កិ ជាបច្ច័យ នៃពួកអប្បីតិកក្ខន្ធផង់ នៃបីតិផង ដោយឧបនិស្សយប្ប-
ច្ច័យ ។ មូល គឺ ពួកសប្បីតិកក្ខន្ធក្តី បីតិក្កិ ជាបច្ច័យ នៃពួក សប្បីតិ-
កក្ខន្ធផង់ នៃបីតិផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៨៧] អប្បីតិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអប្បីតិកធម៌ ដោយបុរេជាត-
ប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ អារម្មណបុរេ-
ជាត គឺ នូវចក្ក . . . នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ដោយចិត្ត មិនមានបីតិ . . .
ពិចារណា ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ មិនមានបីតិ កើតឡើង ព្រោះ
ប្រារព្ធ នូវហេតុនោះ ។ បេ ។ ទោមនស្ស បីតិ កើតឡើង ដោយ
ទិព្វចក្ក ។ បេ ។ ផោដ្ឋញាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ ។ ឯវត្ថុ-
បុរេជាត គឺ ចក្ខុយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្កវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ
(ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកអប្បីតិកក្ខន្ធផង់ នៃ
បីតិផង ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ អប្បីតិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសប្បី-
តិកធម៌ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេ-
ជាត ។ អារម្មណបុរេជាត គឺ នូវចក្ក . . . នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ដោយ
ចិត្តមិនមានបីតិ . . . ពិចារណា ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រកប
ដោយបីតិ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវហេតុនោះ ទិដ្ឋិ . . . ។

សប្បីតិកទុកេ បញ្ហាវារោ

វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ សប្បីតិកានំ ខន្ធានំ បុរេជាតប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។ អប្បីតិកោ ធម្មោ សប្បីតិកស្ស
 ច អប្បីតិកស្ស ច ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ អារម្មណាបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណាបុរេ-
 ជាតំ ចក្កំ . . . វត្ថុ អប្បីតិកេន ចិត្តេន អនិច្ច-
 តោ . . . វិបស្សតិ អស្សាទេតិ អភិទន្ធិតិ តំ អារព្ព
 បីតិ ច សម្បយុត្តកា ច ខន្ធា ឧប្បជ្ជន្តិ ។ វត្ថុបុរេ-
 ជាតំ វត្ថុ សប្បីតិកានំ ខន្ធានំ បីតិយា ច បុរេជា-
 តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៨៨] សប្បីតិកោ ធម្មោ អប្បីតិកស្ស ធម្មស្ស
 បច្ចាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ . . . អាសេវ-
 នប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឆ
 សហជាតាបិ ធានាខណិកាបិ កាតព្វា ទ្វេ ធានាខ-
 ណិកា ។ . . . វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ អា-
 ហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ចត្តារិ ណានប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ មក្កប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ចត្តារិ សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឆ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បញ្ច អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ នវ ។ សង្ខតំ ។ សវិតក្កុទុកសទិសំ កាតព្វំ ។

សប្បីតិកទុកៈ បញ្ហាវារៈ

ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសប្បីតិកក្ខន្ធ ដោយបុរេជាត-
 ប្បច្ច័យ ។ អប្បីតិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសប្បីតិកធម៌ផង នៃអប្បីតិកធម៌ផង
 ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។
 អារម្មណបុរេជាត គឺ នូវចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ដោយចិត្ត
 មិនមានបីតិ . . . ពិចារណា ត្រេកអរ រីករាយ បីតិក្តី ពួកសម្ប-
 យុត្តកក្ខន្ធក្តី កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវហេតុនោះ ។ វត្ថុបុរេជាត
 គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសប្បីតិកក្ខន្ធផង នៃបីតិផង ដោយបុរេជា-
 តប្បច្ច័យ ។

[៨៨] សប្បីតិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអប្បីតិកធម៌ ដោយបច្ចាជាត-
 ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៤ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ សហជាតក្តី នានា-
 ខណិកៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីធ្វើចុះ មាននានាខណិកៈ ២ ។ . . . ជាបច្ច័យ
 ដោយវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៤ ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ជាបច្ច័យ
 ដោយឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ជាបច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៤ ជាបច្ច័យ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ជាបច្ច័យ ដោយ
 វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ជាបច្ច័យ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។
 សេចក្តីបំប្រួញ ។ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ឲ្យដូចគ្នានឹងសវិតក្តីទុកៈផងចុះ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

. . . នត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិតតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អវិតតប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[៨៩] ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណេ នវ អធិបតិ-
យា នវ អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ សហជាតេ នវ
អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ នវ បុរេ-
ជាតេ តីណិ បច្ឆាជាតេ តីណិ អាសេវនេ នវ កម្ម
ន វិចាកេ នវ អាហារេ ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយេ ចត្តារិ លាទេ
នវ មក្កេ ចត្តារិ សម្បយុត្តេ ន វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្ថិយា
នវ នត្ថិយា នវ វិតតេ នវ អវិតតេ នវ ។

[៩០] សប្បីតិកោ ធម្មោ សប្បីតិកស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ សប្បីតិកោ ធម្មោ អប្បីតិកស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជា-
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

. . . ជាបច្ច័យ ដោយនត្តិប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយវិគតប្បច្ច័យ ជា
បច្ច័យ ដោយអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៨៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
អញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងបច្ឆា-
ជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៦ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងមគ្គ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងវិប្បយុត្តប្ប-
ច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៩០] សប្បីតិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសប្បីតិកធម៌ ដោយ
អារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ សប្បី-
តិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអប្បីតិកធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជា
បច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

សប្បីតិកទុកេ បញ្ហាវារោ

សប្បីតិកោ ធម្មោ សប្បីតិកស្ស ច អប្បីតិកស្ស ច
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្ម-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អប្បីតិកោ ធម្មោ អប្បីតិកស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេ-
 ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អប្បីតិកោ ធម្មោ
 សប្បីតិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អប្បីតិកោ
 ធម្មោ សប្បីតិកស្ស ច អប្បីតិកស្ស ច ធម្មស្ស អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ សប្បីតិកោ ច អប្បីតិកោ ច ធម្មោ
 សប្បីតិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ សប្បីតិកោ ច អប្បីតិកោ ច ធម្មោ

សប្បីតិកទុកៈ បញ្ញាវារៈ

សប្បីតិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសប្បីតិកធម៌ផង នៃអប្បីតិកធម៌ផង ដោយ
 អារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ អប្បីតិកធម៌ ជា
 បច្ច័យ នៃអប្បីតិកធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហ-
 ជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
 បុរេជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
 កម្មប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយត្រ្រិយ-
 ប្បច្ច័យ ។ អប្បីតិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសប្បីតិកធម៌ ដោយអារម្មណ-
 ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ អប្បីតិកធម៌ ជាបច្ច័យ
 នៃសប្បីតិកធម៌ផង នៃអប្បីតិកធម៌ផង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
 ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
 ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ សប្បីតិកធម៌ក្តី អប្បីតិកធម៌ក្តី ជាបច្ច័យនៃ
 សប្បីតិកធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
 ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ សប្បីតិកធម៌ក្តី អប្បីតិកធម៌ក្តី

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

អប្បីតិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សប្បីតិ-
 កោ ច អប្បីតិកោ ច ធម្មា សប្បីតិកស្ស ច អប្បី-
 តិកស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បច្ចនីយវិកដ្ឋកណាធិបិ សវិតក្កុទុកសទិសា
 យទិបិ ន សមេតិ ឥមំ អនុលោមំ បច្ចវេក្ខិត្វា
 កលោតព្វំ ឥតវេ ទ្វេ កណាធិ កលោតព្វា ។

សប្បីតិកទុកំ និដ្ឋិតំ ។

បីតិសហគតទុកំ

បដិច្ចវារោ

[៩១] បីតិសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច បីតិសហគតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយោ បីតិសហគតំ ឯកំ ខន្ធ
 បដិច្ច តយោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ . . . ។ ឯវំ បីតិសហ-
 គតទុកំ វិត្តាវេតព្វំ សប្បីតិកទុកសទិសំ និដ្ឋាណក-
 រណំ អាមសនំ និដ្ឋានំ ។

បីតិសហគតទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ជាបច្ច័យ នៃអប្បីតិកធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។ សប្បីតិកធម៌ក្តី អប្បីតិកធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ
នៃសប្បីតិកធម៌ផង នៃអប្បីតិកធម៌ផង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

ការរាប់នូវបច្ចុនីយវិភង្គ ប្រហែលគ្នានឹងសវិតក្កទុកៈ ប្រសិនបើ
មិនសមទេ បណ្ឌិត គប្បីពិចារណា ចំពោះអនុលោមនេះ ហើយ
រាប់ចុះ ការរាប់ទាំង ២ យ៉ាងក្រៅនេះ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ផងចុះ ។

ចប់ សប្បីតិកទុកៈ ។

បីតិសហគតទុកៈ

បដិច្ចវារៈ

[៩១] ធម៌ ដែលប្រកបដោយបីតិ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល
ប្រកបដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
នូវខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយបីតិ នូវខន្ធ ២ . . . ។ បីតិសហគតទុកៈ
ប្រហែលគ្នានឹងសប្បីតិកទុកៈ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ
មិនមានការធ្វើផ្សេង ។ គ្នាទេ អាមសនៈ ក៏មិនមានផ្សេងគ្នាដែរ ។

ចប់ បីតិសហគតទុកៈ ។

សុខសហគតទុកំ

បដិច្ចវារោ

[៩២] សុខសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច សុខសហគតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សុខសហគតំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ
 បដិសន្ធិ ។ សុខសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច នសុខសហ-
 គតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សុខសហគតេ
 ខន្ធោ បដិច្ច សុខំ ចិត្តសមុជ្ជានញ្ច រូបំ ។ ឯវំ សុខ-
 សហគតទុកំ វិត្តាវេតព្វំ យថា សប្បីតិកទុកស្ស
 អនុលោមប្បដិច្ចវារោ ។

[៩៣] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ ។ បេ ។
 បុរេជាតេ ន អាសេវនេ ន កម្មេ នវ អវិភតេ នវ ។

[៩៤] សុខសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច សុខសហគ-
 តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ សុខ-
 សហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ . . . ។
 មូលំ អហេតុកេ សុខសហគតេ ខន្ធោ បដិច្ច សុខញ្ច
 ចិត្តសមុជ្ជានញ្ច រូបំ ។ សុខសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច
 សុខសហគតោ ច នសុខសហគតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ

សុខសហគតទុក្ខៈ

បដិច្ចវារៈ

[៧២] សុខសហគតធម៌ (ធម៌ ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខ) អាស្រ័យ នូវសុខសហគតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ខន្ធ ២ អាស្រ័យ នូវសុខសហគតក្ខន្ធ ១ (ខន្ធ ១ ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខ) ខន្ធ ១ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ២ មានបដិសន្ធិ ។ នសុខសហគតធម៌ (ធម៌ ដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខ) អាស្រ័យ នូវសុខសហគតធម៌ (ធម៌ ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខ) ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ សុខក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ នូវពួកសុខសហគតក្ខន្ធ ។ អនុលោមប្បដិច្ចវារៈ នៃសប្បីតិកទុក្ខៈ យ៉ាងណា សុខសហគតទុក្ខៈ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

[៧៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ។ បេ ។ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ។

[៧៤] សុខសហគតធម៌ អាស្រ័យ នូវសុខសហគតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ខន្ធ ២ អាស្រ័យ នូវសុខសហគតក្ខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ នូវខន្ធ ២ . . . ។ មូល គឺ សុខក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ នូវពួកសុខសហគតក្ខន្ធ ជាអហេតុកៈ ។ សុខសហគតធម៌ក្តី នសុខសហគតធម៌ក្តី អាស្រ័យ នូវសុខសហគតធម៌ ទើបកើតឡើង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ សុខសហគតំ ឯកំ ខន្ធ
 បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ សុខញា ចិត្តសមុជ្ជានញា រូបំ ទ្វេ ខន្ធ
 . . . ។ នសុខសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច នសុខសហគតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ នសុខស-
 ហគតំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធ ចិត្តសមុជ្ជានញា
 រូបំ ទ្វេ ខន្ធ . . . អហេតុកំ សុខំ បដិច្ច ចិត្តសមុជ្ជានំ
 រូបំ អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ នសុខសហគតំ ឯកំ
 ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធ កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធ . . .
 ខន្ធ បដិច្ច វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធ ឯកំ មហាក្ខតំ យាវ
 អសញ្ញសត្តា វិចិត្តិក្ខាសហគតេ ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធ
 បដិច្ច វិចិត្តិក្ខាសហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។
 យថា សប្បីតិកេ នហេតុប្បច្ចយសទិសំ និដ្ឋានំ
 សព្វត្ថមេវ នវ បញ្ញា ។

[៩៥] នហេតុយា នវ នអារម្មណោ តីណិ នឧ-
 បទិស្សយេ តីណិ នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ
 នអាសេវនេ នវ នកម្មេ ចត្តារិ នវិចារកេ នវ នអា-
 ហារេ ឯកំ នសច្ចិយេ ឯកំ នឈានេ ឆ នមត្តេ នវ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ២ សុខផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង អាស្រ័យ
 នូវសុខសហគតក្ខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ នូវខន្ធ ២ . . . ។ នសុខសហ-
 គតធម៌ អាស្រ័យ នូវនសុខសហគតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេ-
 តុប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣ ផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង អាស្រ័យ នូវនសុខ-
 សហគតក្ខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ នូវខន្ធ ២ . . . ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ
 នូវសុខ ជាអហេតុកៈ ខន្ធ ៣ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យ នូវនសុខ-
 សហគតក្ខន្ធ ១ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ នូវខន្ធ ២ . . . វត្ថុ
 អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ឯពួកខន្ធ អាស្រ័យ នូវវត្ថុ នូវមហាកូត ១ ដរាប
 ដល់ពួកអសញ្ញាសត្វ មោហៈ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចា ប្រកបដោយ
 ឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចា ប្រកបដោយ
 ឧទ្ធច្ចៈ ។ ដូចជាក្នុងសប្បីតិកៈដែរ ប្រហែលគ្នានឹងនហេតុប្បដ្ឋាយ មិន
 មានផ្សេងគ្នាទេ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានបញ្ហា ៩ ។

[៩៥] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋាយ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្ប-
 ដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិបាកប្ប-
 ដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋាយ
 មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ក្នុងនតន្រ្ទិយប្បដ្ឋាយ មាន
 វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៦ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩

សុខសហគតទុកេ បញ្ញារាពោ

នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ ឆ នោនត្តិយា តីណិ
នោវិតតេ តីណិ ។

ឯវំ ឥតវេ ទ្វេ កណាធាបិ ។ សហជាតវារោបិ
បដិច្ចវារសទិសោ ។ បច្ចយវារេ បវត្តិបិ បដិសន្និបិ
វិត្តាវេតព្វា យថា សប្បីតិកទុកប្បច្ចយវារប្បច្ចដីយេបិ
បវត្តេ វត្ត ច វិត្តាវេតព្វំ យថា សប្បីតិកទុកេ ឯកោ-
យេវ មោហោ ។ និស្សយវារោបិ សំសជ្ជវារោបិ សម្ប-
យុត្តវារោបិ យថា សប្បីតិកទុកំ ឯវំ កាតព្វា ។

បញ្ញារាពោ

[៩៦] សុខសហគតោ ធម្មោ សុខសហគតស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ ។ អារម្ម-
ណោបិ អធិបតិយាបិ សប្បីតិកទុកសទិសា សុខន្តិ
នាណករណំ ។

[៩៧] សុខសហគតោ ធម្មោ សុខសហគតស្ស
ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
សុខសហគតា ខន្ធា បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ សុខសហ-
កតាធំ ខន្ធាធំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូសំ
បុរិមា បុរិមា សុខសហគតា ខន្ធា បច្ឆិមស្ស បច្ឆិ-
មស្ស នសុខសហគតស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ

សុខសហគតទុកៈ បញ្ហាវារៈ

ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦
ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ការរាប់ទាំង ២ យ៉ាងក្រៅនេះ យ៉ាងនេះឯង ។ ឯសហជាតវារៈ
ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។ បវត្តិក្តី បដិសន្ធិក្តី ក្នុងបច្ចយវារៈ
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចជាក្នុងសប្បីតិកទុកប្បច្ចយវារៈប្បច្ចនីយៈ
ឯវត្ថុ ក្នុងបវត្តិកាល បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចជាក្នុងសប្បី-
តិកទុកៈ មានមោហៈតែមួយគត់ ។ និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ឲ្យដូចជាសប្បីតិកទុកៈចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៩៦] សុខសហគតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសុខសហគតធម៌ ដោយ
ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យក្តី ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យក្តី
ប្រហែលគ្នានឹងសប្បីតិកទុកៈដែរ មានការធ្វើឲ្យផ្សេង ។ គ្នា តែត្រង់
ពាក្យថា សុខៈ ។

[៩៧] សុខសហគតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសុខសហគតធម៌ដោយ
អនន្តរវប្បច្ច័យ គឺ ពួកសុខសហគតក្ខន្ធ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកសុខ-
សហគតក្ខន្ធ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ ។ មូល គឺ ពួកសុខ-
សហគតក្ខន្ធ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃសុខសហគតធម៌ ក្រោយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

សុខសហគតំ ចុតិចិត្តំ នសុខសហគតស្ស ឧបបត្តិ-
 ចិត្តស្ស សុខសហគតំ ករដ្ឋំ អារជ្ជនាយ សុខសហគតំ
 កាយវិញ្ញាណំ វិចាកមនោធាតុយា សុខសហគតា
 វិចាកមនោវិញ្ញាណធាតុ កិរិយមនោវិញ្ញាណធាតុយា
 សុខសហគតំ ករដ្ឋំ នសុខសហគតស្ស ករដ្ឋស្ស
 សុខសហគតំ កុសលាកុសលំ នសុខសហគតស្ស
 វុដ្ឋានស្ស កិរិយំ វុដ្ឋានស្ស ផលំ វុដ្ឋានស្ស អនន្តរប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូលំ បុរិមា បុរិមា សុខសហគតា
 ខន្ធា បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ សុខសហគតាណំ ខន្ធាណំ
 សុខស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នសុខសហ-
 គតោ ធម្មោ នសុខសហគតស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា នសុខសហគតា . . . ។
 មូលំ តីណិបិ សប្បីតិកទុកសទិសា ។ សុខសហ-
 គតោ ច នសុខសហគតោ ច ធម្មា សុខសហគតស្ស
 ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា សុខ-
 សហគតា ខន្ធា ច សុខញ្ច បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ សុខ-
 សហគតាណំ ខន្ធាណំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូលំ
 បុរិមា បុរិមា សុខសហគតា ខន្ធា ច សុខញ្ច បច្ឆិ-
 មស្ស បច្ឆិមស្ស សុខស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ដោយអនន្តរហ្មច្ច័យ ចុតិចិត្ត ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខ ជាបច្ច័យ
 នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខ ភវង្គ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ជាមួយនឹងសុខ (ជាបច្ច័យ) នៃអាវជ្ជនៈ កាយវិញ្ញាណ ដែលប្រព្រឹត្ត
 ទៅជាមួយនឹងសុខ (ជាបច្ច័យ) នៃវិបាកមនោធាតុ វិបាកមនោវិញ្ញា-
 ណាធាតុ ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខ (ជាបច្ច័យ) នៃកិរិយមនោ-
 វិញ្ញាណធាតុ ភវង្គ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ជាមួយនឹងសុខ (ជាបច្ច័យ) នៃ
 ភវង្គ ដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខ កុសលាកុសល ដែលប្រព្រឹត្ត
 ទៅជាមួយនឹងសុខ (ជាបច្ច័យ) នៃវុដ្ឋានៈ ដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹង
 សុខ កិរិយា (ជាបច្ច័យ) នៃវុដ្ឋានៈ ផល ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ ដោយ
 អនន្តរហ្មច្ច័យ ។ មូល គឺ ពួកសុខសហគតក្ខន្ធ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃ
 ពួកសុខសហគតក្ខន្ធ ក្រោយ ។ ផង នៃសុខផង ដោយអនន្តរហ្មច្ច័យ ។
 នសុខសហគតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនសុខសហគតធម៌ ដោយអនន្តរហ្មច្ច័យ
 គឺ ពួកនសុខសហគតក្ខន្ធ មុន ។ . . . ។ មូល គឺ មានវារៈ ៣
 ប្រហែលគ្នានឹងសប្បីតិកទុកៈ ។ សុខសហគតធម៌ក្តី នសុខសហ-
 គតធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃសុខសហគតធម៌ ដោយអនន្តរហ្មច្ច័យ គឺ ពួក
 សុខសហគតក្ខន្ធ មុន ។ ផង សុខផង ជាបច្ច័យ នៃពួកសុខសហគតក្ខន្ធ
 ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរហ្មច្ច័យ ។ មូល គឺ ពួកសុខសហគតក្ខន្ធ
 មុន ។ ក្តី សុខក្តី ជាបច្ច័យ នៃសុខ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរហ្មច្ច័យ

សុខសហគតទុកេ បញ្ញាវារោ

សុខសហគតំ ចុតិចិត្តញ សុខញ នសុខសហគតស្ស
 ឧបបត្តិចិត្តស្ស សុខសហគតំ កវដ្តញ សុខញ អារដ្ឋ-
 នាយ សុខសហគតំ កាយវិញ្ញាណញ សុខញ
 វិចាកមនោធាតុយា សុខសហគតា វិចាកមនោវិញ្ញា-
 ណធាតុ ច សុខញ កិរិយមនោវិញ្ញាណធាតុយា
 សុខសហគតំ កវដ្តញ សុខញ នសុខសហគតស្ស
 កវដ្តស្ស សុខសហគតំ កុសលាកុសលញ សុខញ
 នសុខសហគតស្ស វុដ្ឋានស្ស កិរិយំ វុដ្ឋានស្ស ផលំ
 វុដ្ឋានស្ស អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូលំ បុរិមា
 បុរិមា សុខសហគតា ខន្ធា ច សុខញ បច្ឆិមាធំ បច្ឆិ-
 មាធំ សុខសហគតាធំ ខន្ធាធំ សុខស្ស ច អនន្តវប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។ . . . សមនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៩៨] សុខសហគតោ ធម្មោ សុខសហគតស្ស
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ ន-
 សុខសហគតោ ធម្មោ នសុខសហគតស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្ស-
 យោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្តូបនិស្សយោ ។ បេ ។

សុខសហគតទុកៈ បញ្ញាវារៈ

ចុតិចិត្ត ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខក្តី សុខក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃឧប-
 បត្តិចិត្ត ដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខ ភវង្គ ដែលប្រព្រឹត្តទៅជា
 មួយនឹងសុខក្តី សុខក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃអារជ្ជនៈ កាយវិញ្ញាណ ដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខក្តី សុខក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃវិបាកមនោធាតុ
 វិបាកមនោវិញ្ញាណធាតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខក្តី សុខក្តី (ជា
 បច្ច័យ) នៃកិរិយមនោវិញ្ញាណធាតុ ភវង្គៈ ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹង
 សុខក្តី សុខក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃភវង្គៈ ដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ
 នឹងសុខ កុសលាកុសល ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខក្តី សុខក្តី ជា
 (បច្ច័យ) នៃវុដ្ឋានៈ ដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខ កិរិយា (ជា
 បច្ច័យ) នៃវុដ្ឋានៈ ផល ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។
 មូល គឺ ពួកសុខសហគតក្ខន្ធ មុន ។ ក្តី សុខក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួក
 សុខសហគតក្ខន្ធ ក្រោយ ។ ផង នៃសុខផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។
 . . . ជាបច្ច័យ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជា-
 តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
 និស្សយប្បច្ច័យ ។

[៩៨] សុខសហគតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសុខសហគតធម៌
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ នសុខសហគតធម៌ ជា
 បច្ច័យ នៃនសុខសហគតធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់
 អារម្មណ្តបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្តបនិស្ស័យ ។ លេ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

បកត្ថបនិស្សយោ នសុខសហគតំ សទ្ធិំ ឧបនិស្សាយ
 នសុខសហគតេន ចិត្តេន ទានំ ទេតិ សីលំ ។ បេ ។
 សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ មាណំ ជប្បេតិ ទិដ្ឋិំ កណ្ណាតិ នសុ-
 ខសហគតំ សីលំ ។ បេ ។ បញ្ញំ . . . រាគំ បត្តនំ កា-
 យិកំ សុខំ កាយិកំ ទុក្ខំ ឧត្តំ កោជនំ . . . សេនា-
 សនំ សុខំ ឧបនិស្សាយ នសុខសហគតេន ចិត្តេន
 ទានំ ទេតិ ។ បេ ។ សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ ។ បេ ។
 ចាលំ ហនតិ ។ បេ ។ សង្ឃំ ភិណ្ឌតិ នសុខសហគតា
 សទ្ធា ។ បេ ។ សេនាសនំ សុខញ្ច នសុខសហគ-
 តាយ សទ្ធាយ ។ បេ ។ បញ្ញាយ រាគស្ស ទោសស្ស
 បត្តនាយ កាយិកស្ស សុខស្ស មក្កស្ស ផលស-
 មាបត្តិយា សុខស្ស ច ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ នសុខសហគតោ ធម្មោ សុខសហគតស្ស
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ហា-
 បនិស្សយោ អនន្តបនិស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ
 ។ បេ ។ បកត្ថបនិស្សយោ នសុខសហគតំ សទ្ធិំ ឧប-
 និស្សាយ សុខសហគតេន ចិត្តេន ទានំ ។ បេ ។
 សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ មាណំ ជប្បេតិ ទិដ្ឋិំ កណ្ណាតិ
 នសុខសហគតំ សីលំ ។ បេ ។ បញ្ញំ . . . រាគំ បត្តនំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ឯបកត្ថបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសទ្ធា ដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅ
 ជាមួយនឹងសុខ ហើយឲ្យ នូវទាន ដោយចិត្ត ដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅ
 ជាមួយនឹងសុខ សីល ។ បេ ។ ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ដំឡើង
 នូវមានៈ ប្រកាន់ នូវទិដ្ឋិ នូវសីល ដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខ
 ។ បេ ។ នូវបញ្ញា . . . នូវរាគៈ សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ កាយិក-
 ទុក្ខ រដូវ និងកោជន . . . បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសេនាសនៈ នូវ
 សុខ ហើយឲ្យ នូវទាន ដោយចិត្ត ដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខ
 ។ បេ ។ ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ។ បេ ។ សម្លាប់ នូវសត្វ ។ បេ ។
 បំបែក នូវសង្ឃ សទ្ធា ដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខ ។ បេ ។
 សេនាសនៈក្តី សុខក្តី ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ
 នឹងសុខ ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ នៃបញ្ញា រាគៈ ទោសៈ សេចក្តីប្រាថ្នា
 កាយិកសុខ មគ្គ ផលសមាបត្តិ និងសុខ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។
 នសុខសហគតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសុខសហគតធម៌ ដោយឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថ-
 បនិស្ស័យ ។ បេ ។ ឯបកត្ថបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសទ្ធា
 ដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខ ហើយឲ្យ នូវទាន ដោយចិត្ត
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខ ។ បេ ។ ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង
 ដំឡើង នូវមានៈ ប្រកាន់ នូវទិដ្ឋិ នូវសីល ដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅ
 ជាមួយនឹងសុខ ។ បេ ។ នូវបញ្ញា . . . នូវរាគៈ សេចក្តីប្រាថ្នា

សុខសហគតទុកំ បញ្ញាវារោ

កាយិកំ សុខំ . . . សេនាសនំ សុខំ ឧបនិស្សាយ
 សុខសហគតេន ចិត្តេន ទានំ ទេតិ ។ បេ ។ សមាបត្តិ
 ឧប្បាទេតិ សុខសហគតេន ចិត្តេន អទិដ្ឋំ អាទិយតិ
 មុសា . . . បិសុណំ . . . សម្មំ . . . សន្តិ ជិល្លោបំ
 . . . ឯកាការិកំ . . . បរិបន្តេ . . . បរទារំ . . . កាម-
 យាតំ . . . និកមយាតំ . . . នសុខសហគតា សន្តា
 ។ បេ ។ សេនាសនំ សុខសហគតាយ សន្តាយ ។ បេ ។
 បញ្ញាយ រាគស្ស មោហស្ស មាណស្ស ទិដ្ឋិយា បត្ត-
 នាយ កាយិកស្ស សុខស្ស មក្កស្ស ផលសមាបត្តិ-
 យា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នសុខស-
 ហគតោ ធម្មោ សុខសហគតស្ស ច នសុខសហគ-
 តស្ស ច ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អា-
 រម្មណ្ឌូបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកតូបនិស្ស-
 យោ ។ បេ ។ បកតូបនិស្សយោ នសុខសហគតំ សន្តំ
 ឧបនិស្សាយ សុខសហគតេន ចិត្តេន ទានំ ទេតិ ។
 ទុតិយកមនសទិសំ ។ មាណំ ជប្បេតិ ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ
 នសុខសហគតំ សីលំ ។ បេ ។ សេនាសនំ សុខំ
 ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ ។ បេ ។ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ

សុខសហគតទុកៈ បញ្ញាវារៈ

និងកាយិកសុខ . . . បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសេនាសនៈ និងសុខ
 ហើយឲ្យ នូវទាន ដោយចិត្ត ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខ ។ បេ ។
 ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង កាន់យក នូវរបស់ដែលគេមិនបានឲ្យ
 ដោយចិត្ត ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខ មិនពិត . . . ញុះញង់
 . . . រោយរាយ ឥតប្រយោជន៍ . . . នូវទី-ត . . . នូវការប្លន់ . . .
 នូវការប្លន់ក្នុងផ្ទះមួយ . . . ក្នុងផ្ទះ . . . នូវប្រពន្ធ របស់អ្នកដទៃ
 . . . នូវការសម្លាប់អ្នកស្រុក . . . នូវការសម្លាប់អ្នកនិគម . . .
 សទ្ធា ដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខ ។ បេ ។ សេនាសនៈ ជា
 បច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខ ។ ប ។ ជាបច្ច័យ
 នៃបញ្ញា រាគៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ
 មគ្គ និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ នសុខសហគត-
 ធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសុខសហគតធម៌ផង នៃនសុខសហគតធម៌ផង
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ
 និងបកត្តបនិស្ស័យ ។ បេ ។ ឯបកត្តបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ
 នូវសទ្ធា ដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខ ហើយឲ្យ នូវទាន
 ដោយចិត្ត ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខ ។ ប្រហែលគ្នានឹងដំណើរ
 ទី ២ ដែរ ។ ដំឡើង នូវមានៈ ប្រកាន់ នូវទិដ្ឋិ នូវសីល ដែលមិន
 ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខ ។ បេ ។ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសេនាសនៈ
 សុខ ហើយឲ្យ នូវទាន ។ បេ ។ ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

សុខសហគតេន ចិត្តេន អទិន្នំ អាទិយតិ ។ បេ ។
 នសុខសហគតា សទ្ធា ។ បេ ។ សេនាសនំ សុខញ្ច
 សុខសហគតាយ សទ្ធាយ ។ បេ ។ បត្តនាយ កាយិ-
 កស្ស សុខស្ស មក្កស្ស ផលសមាបត្តិយា សុខស្ស
 ច ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សុខសហគ-
 តោ ច នសុខសហគតោ ច ធម្មា សុខសហគតស្ស
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៩៩] នសុខសហគតោ ធម្មា នសុខសហគ-
 តស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណោ
 បុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណបុរេជាតំ ចក្កំ . . .
 វត្ថុំ នសុខសហគតេន ចិត្តេន អនិច្ចតោ . . . វិបស្សតិ
 អស្សាទេតិ អភិនន្ទតិ តំ អារព្ព នសុខសហគតោ
 រាគោ ។ បេ ។ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិព្វេន ចក្កុនា
 រូបំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស ។
 វត្ថុបុរេជាតំ ចក្ខុយតនំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស កាយា-
 យតនំ . . . វត្ថុ នសុខសហគតានំ ខន្ធានំ សុខស្ស
 ច បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នសុខសហគតោ
 ធម្មា សុខសហគតស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អារម្មណបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

កាន់យក នូវទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ ដោយចិត្ត ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ
 នឹងសុខ ។ បេ ។ សទ្ធា ដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខ ។ បេ ។
 សេនាសនៈក្តី សុខក្តី ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹង
 សុខ ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ នៃសេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ មគ្គ ផល-
 សមាបត្តិ និងសុខ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ សុខសហគតធម៌ក្តី
 នសុខសហគតធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃសុខសហគតធម៌ ដោយឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៤៧] នសុខសហគតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសុខសហគតធម៌
 ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។
 អារម្មណបុរេជាត គឺ នូវចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ ដោយចិត្ត ដែលមិនប្រព្រឹត្ត
 ទៅជាមួយនឹងសុខ ថាមិនទៀង . . . ពិចារណា ត្រេកអរ រីករាយ
 រាគៈ ដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខ ប្រារព្ធ នូវហេតុនោះ ។ បេ ។
 ទោមនស្ស កើតឡើង ឃើញ នូវរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ។ បេ ។
 ផោដ្ឋព្វាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ ។ ឯវត្ថុបុរេជាត
 គឺ ចក្ខុយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ . . .
 វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកនសុខសហគតក្នុងផង នៃសុខផង ដោយបុរេ-
 ជាតប្បច្ច័យ ។ នសុខសហគតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសុខសហគតធម៌
 ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់ អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។

សុខសហគតទុកំ បញ្ញាវារោ

អារម្មណាបុរេជាតំ ចក្កំ . . . វត្ថុំ សុខសហគតេន
 ចិត្តេន អនិច្ចតោ . . . វិបស្សតិ អស្សាទេតិ អភិណ្ណតិ
 តំ អារព្ព សុខសហគតោ រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ។ វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ សុខសហគតានំ ខន្ធានំ
 បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នសុខសហគតោ
 ធម្មោ សុខសហគតស្ស ច នសុខសហគតស្ស ច
 ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាបុរេជាតំ
 វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណាបុរេជាតំ ចក្កំ . . . វត្ថុំ
 សុខសហគតេន ចិត្តេន អនិច្ចតោ . . . វិបស្សតិ
 អស្សាទេតិ អភិណ្ណតិ តំ អារព្ព សុខសហគតោ រា-
 គោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ . . . ។ វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ សុខ-
 សហគតានំ ខន្ធានំ សុខស្ស ច បុរេជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ . . . បច្ចាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ
 អាសេវេនប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[១០០] សុខសហគតោ ធម្មោ សុខសហគតស្ស
 ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា ធានា-
 ខណិកា ន កម្មានិ ចត្តារិ សហជាតាបិ ធានាខណិ-
 កាបិ កាតព្វា ទ្វេ ធានាខណិកា ។ . . . វិចាកប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ នវ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ

សុខសហគតទុកៈ បញ្ហាវារៈ

អារម្មណបុរេជាត គឺ នូវចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ ដោយចិត្ត ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខ ថាមិនទៀង . . . ពិចារណា ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខ កើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវហេតុនោះ ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសុខសហគតក្ខន្ធ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ នសុខសហគតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសុខសហគតធម៌ផង នៃនសុខសហគតធម៌ផង ដោយ បុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ អារម្មណបុរេជាត គឺ នូវចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ ដោយចិត្ត ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខ ថាមិនទៀង . . . ពិចារណា ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសុខ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវហេតុនោះ ទិដ្ឋិ . . . ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសុខសហគតក្ខន្ធផង នៃសុខផង ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ជាបច្ច័យ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១០០] សុខសហគតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសុខសហគតធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់កម្ម ៦ ជាសហជាត និងជានានាខណិកៈ គឺ កម្ម ៤ ជាសហជាតខ្លះ ជានានាខណិកៈខ្លះ ឯកម្ម ២ ជានានាខណិកៈ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើចុះ ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយ វិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ល្មានប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ នវ មត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ
 សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បញ្ច អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ នត្ថិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ នវ វិតតប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ អវិ-
 តតប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[១០១] ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណេ នវ អធិប-
 តិយា នវ អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ សហជាតេ នវ
 អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ នវ បុរ-
 ជាតេ តីណិ បច្ឆាជាតេ តីណិ អាសេវនេ នវ កម្មេ
 នវ វិចារកេ នវ អាហារេ ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយេ នវ ល្មានេ
 នវ មត្តេ ចត្តារិ សម្បយុត្តេ នវ វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្ថិ-
 យា នវ នត្ថិយា នវ វិតតេ នវ អវិតតេ នវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

មានវារៈ ៤ ជាបច្ច័យ ដោយត្រ័យប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ជាបច្ច័យ ដោយឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ជាបច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ជាបច្ច័យ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ជាបច្ច័យ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ជាបច្ច័យ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ជាបច្ច័យ ដោយនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ជាបច្ច័យ ដោយវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ជាបច្ច័យ ដោយអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១០១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងត្រ័យប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

សុខសហគតទុកំ បដិច្ចវារោ

ឯវំ បច្ចុដីយវិកង្កោមិ កណាធាមិ សប្ប្និ-
តិកកុកសទិសា កាតព្វា យទិមិ វិមតិ
អត្ថិ អនុលោមំ បស្សិត្វា កណោតព្វំ ។

សុខសហគតទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ឧបេក្ខាសហគតទុកំ

បដិច្ចវារោ

[១០២] ឧបេក្ខាសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបេក្ខា-
សហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឧបេក្ខា-
សហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធេ . . .
បដិសន្ធិក្ខណោ ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច
នឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
ឧបេក្ខាសហគតេ ខន្ធេ បដិច្ច ឧបេក្ខា ចិត្តសមុដ្ឋា-
នញ្ច រូបំ បដិសន្ធិ ។ ឧបេក្ខាសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច
ឧបេក្ខាសហគតោ ច នឧបេក្ខាសហគតោ ច ធម្មោ
ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ឧបេក្ខាសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ
បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ឧបេក្ខា ច ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ
ខន្ធេ . . . បដិសន្ធិ ។ នឧបេក្ខាសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច
នឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា

សុខសហគតទុកៈ បដិច្ចវារៈ

បច្ចុនីយវិភង្គក្តី ការរាប់ក្តី ប្រហែលគ្នានឹងសប្បីតិកទុកៈ
បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ យ៉ាងនោះចុះ ប្រសិនបើ មានសេចក្តី
សង្ស័យ បណ្ឌិត គប្បីមើលអនុលោម ហើយរាប់ផងចុះ ។
ចប់ សុខសហគតទុកៈ ។

ឧបេក្ខាសហគតទុកៈ

បដិច្ចវារៈ

[១០២] ឧបេក្ខាសហគតធម៌ (ធម៌ ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ
នឹងឧបេក្ខា) អាស្រ័យ នូវឧបេក្ខាសហគតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ២ អាស្រ័យ នូវឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ ១ នូវ
ខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។ នឧបេក្ខាសហគតធម៌
អាស្រ័យ នូវឧបេក្ខាសហគតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
ឧបេក្ខាផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង អាស្រ័យ នូវពួកឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ
មានបដិសន្ធិ ។ ឧបេក្ខាសហគតធម៌ក្តី នឧបេក្ខាសហគតធម៌ក្តី អា-
ស្រ័យ នូវឧបេក្ខាសហគតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
ខន្ធ ២ ផង ឧបេក្ខាផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង អាស្រ័យ នូវឧបេក្ខា-
សហគតក្ខន្ធ ១ នូវខន្ធ ២ . . . មានបដិសន្ធិ ។ នឧបេក្ខាសហគតធម៌
អាស្រ័យ នូវនឧបេក្ខាសហគតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

នឧបេក្ខាសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
 ចិត្តសមុដ្ឋានញា រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ឧបេក្ខំ បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ នឧបេក្ខាសហគតំ
 ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ
 ខន្ធធ្វេ . . . បដិសន្ធិក្ខណោ ឧបេក្ខំ បដិច្ច កដត្តារូបំ
 ខន្ធធ្វេ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ធា ឧបេក្ខំ បដិច្ច វត្ថុ
 វត្ថុំ បដិច្ច ឧបេក្ខា ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច . . . ។

សប្បីតិកកុកសទិសំ អនុលោមេ នវបិ បញ្ញា ។

[១០៣] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ អធិបតិ-
 យា នវ បុរេជាតេ នវ អាសវនេ ឆ កម្មេ នវ សព្វត្ត
 នវ អវិកតេ នវ ។

[១០៤] ឧបេក្ខាសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបេក្ខា-
 សហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេ-
 តុកំ ឧបេក្ខាសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា
 ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ វិចិកិច្ចា-
 សហគតេ ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច វិចិកិច្ចាសហ-
 គតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។ ឧបេក្ខាសហគតំ
 ធម្មំ បដិច្ច នឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ នូវនឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ ១
 នូវខន្ធ ២ . . . ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវនឧបេក្ខា ខន្ធ ៣ ក្តី
 កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យ នូវនឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ ១ ក្នុងខណៈនៃបដិ-
 សន្ធិ នូវខន្ធ ២ . . . កដត្តារូប អាស្រ័យ នូវនឧបេក្ខា វត្ថុ អាស្រ័យ
 នូវពួកខន្ធ ពួកខន្ធ អាស្រ័យ នូវវត្ថុ វត្ថុ អាស្រ័យ នូវនឧបេក្ខា
 ឧបេក្ខា អាស្រ័យ នូវវត្ថុ អាស្រ័យ នូវមហាកូត ១ ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ . . . ។

មានបញ្ហា ៧ ក្នុងអនុលោមដូចគ្នានឹងសប្បីតិកទុកៈដែរ ។

[១០៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៧ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុង
 បច្ច័យទាំងពួង សុទ្ធតែមានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

[១០៤] ឧបេក្ខាសហគតធម៌ អាស្រ័យ នូវនឧបេក្ខាសហគតធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ២ អាស្រ័យ នូវនឧបេក្ខា-
 សហគតក្ខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ នូវខន្ធ ២ . . . មោហៈ ដែលប្រកប
 ដោយវិចិកិច្ចា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ដែលប្រកប
 ដោយវិចិកិច្ចា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ។
 នឧបេក្ខាសហគតធម៌ អាស្រ័យ នូវនឧបេក្ខាសហគតធម៌ ទើបកើតឡើង

ឧបេក្ខាសហគតទុកំ បដិច្ចវារោ

នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកេ ឧបេក្ខាសហគតេ ខន្ធ
 បដិច្ច ឧបេក្ខា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ អហេតុកប្បដិ-
 សន្និក្ខណោ ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច
 ឧបេក្ខាសហគតោ ច នឧបេក្ខាសហគតោ ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ជន្តិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ ឧបេក្ខាសហគតំ
 ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ឧបេក្ខា ច ចិត្តសមុដ្ឋានញ
 រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ . . . អហេតុកប្បដិសន្និក្ខណោ ។ បេ ។
 នឧបេក្ខាសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច នឧបេក្ខាសហគតោ
 ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ នឧបេក្ខា-
 សហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នញ រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ . . . អហេតុកំ ឧបេក្ខំ បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ អហេតុកប្បដិសន្និក្ខណោ ឧបេក្ខំ
 បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច ឧបេក្ខា ឯកំ មហាក្ខតំ យាវ
 អសញ្ញាសត្តា ។ នឧបេក្ខាសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច
 ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា
 អហេតុកំ ឧបេក្ខំ បដិច្ច សម្បយុត្តកា ខន្ធា អហេតុ-
 កប្បដិសន្និក្ខណោ ឧបេក្ខំ បដិច្ច សម្បយុត្តកា ខន្ធា

ឧបេក្ខាសហគតទុកៈ បដិច្ចវារៈ

ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ឧបេក្ខាភី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបភី អាស្រ័យ នូវ
 ពួកឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ ជាអហេតុកៈ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ
 ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសហគតធម៌ភី នឧបេក្ខាសហគតធម៌ភី អាស្រ័យ នូវ
 ឧបេក្ខាសហគតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ២ ក្តី
 ឧបេក្ខាភី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបភី អាស្រ័យ នូវឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ ១ ជា
 អហេតុកៈ នូវខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ។ បេ ។
 នឧបេក្ខាសហគតធម៌ អាស្រ័យ នូវនឧបេក្ខាសហគតធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបភី អាស្រ័យ នូវ
 នឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ នូវខន្ធ ២ . . . ចិត្តស-
 មុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវឧបេក្ខា ជាអហេតុកៈ វត្ថុ អាស្រ័យ នូវ
 ឧបេក្ខា ឯឧបេក្ខា អាស្រ័យ នូវវត្ថុ មហាក្ខត ១ ដរាបដល់ពួក
 អសញ្ញាសត្វ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ។ ឧបេក្ខាសហគតធម៌
 អាស្រ័យ នូវនឧបេក្ខាសហគតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុ-
 ប្បដ្ឋយ គឺ ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ អាស្រ័យ នូវឧបេក្ខាជាអហេតុកៈ ពួក
 សម្បយុត្តកក្ខន្ធ អាស្រ័យ នូវឧបេក្ខា ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

អហោតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ ឧបេក្ខំ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ
 បដិច្ច ឧបេក្ខាសហាគតា ខន្ធា វិចិត្តិក្ខាសហាគតំ
 ឧទ្ធច្ចសហាគតំ ឧបេក្ខំ បដិច្ច វិចិត្តិក្ខាសហាគតោ
 ឧទ្ធច្ចសហាគតោ មោហោ ។ នឧបេក្ខាសហាគតំ ធម្មំ
 បដិច្ច ឧបេក្ខាសហាគតោ ច នឧបេក្ខាសហាគតោ ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ នហោតុប្បច្ចយា អហោតុកំ ឧបេក្ខំ
 បដិច្ច សម្បយុត្តកា ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ អហោ-
 តុកំ ឧបេក្ខំ បដិច្ច ឧបេក្ខាសហាគតា ខន្ធា មហា-
 ភូតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ អហោតុកប្បដិសន្ធិក្ខ-
 ណោ ឧបេក្ខំ បដិច្ច សម្បយុត្តកា ខន្ធា កដត្តា ច
 រូបំ អហោតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ ឧបេក្ខំ បដិច្ច សម្ប-
 យុត្តកា ខន្ធា មហាភូតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ អហោតុ-
 កប្បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ បដិច្ច ឧបេក្ខាសហាគតា
 ខន្ធា មហាភូតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ អហោតុកប្បដិ-
 សន្ធិក្ខណោ វត្ថុ បដិច្ច ឧបេក្ខា ច សម្បយុត្តកា ច
 ខន្ធា ។ ឧបេក្ខាសហាគតញ្ច នឧបេក្ខាសហាគតញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច ឧបេក្ខាសហាគតោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ
 នហោតុប្បច្ចយា អហោតុកំ ឧបេក្ខាសហាគតំ ឯកំ
 ខន្ធា ឧបេក្ខញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា . . .

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ វត្ថុ អាស្រ័យ នូវឧបេក្ខា ពួកឧបេក្ខា-
សហគតក្ខន្ធ អាស្រ័យ នូវវត្ថុ មោហាៈ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចា ប្រកប
ដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យ នូវឧបេក្ខា ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចា ប្រកប
ដោយឧទ្ធច្ចៈ ។ ឧបេក្ខាសហគតធម៌ផង នឧបេក្ខាសហគតធម៌ផង អា-
ស្រ័យ នូវនឧបេក្ខាសហគតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ
ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង អាស្រ័យ នូវឧបេក្ខា ជាអហេ-
តុកៈ ពួកឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ អាស្រ័យ នូវឧបេក្ខា ជាអហេតុកៈ ចិត្តស-
មុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួកមហាកូត ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង កដត្តារូបផង
អាស្រ័យ នូវឧបេក្ខា ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ
អាស្រ័យ នូវឧបេក្ខា កដត្តារូប អាស្រ័យ នូវពួកមហាកូត ក្នុងខណៈនៃ
អហេតុកប្បដិសន្ធិ ពួកឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ អាស្រ័យ នូវវត្ថុ កដត្តារូប
អាស្រ័យ នូវពួកមហាកូត ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ឧបេក្ខាផង
ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង អាស្រ័យ នូវវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ។
ឧបេក្ខាសហគតធម៌ អាស្រ័យ នូវឧបេក្ខាសហគតធម៌ផង នូវនឧបេក្ខា-
សហគតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ២ អាស្រ័យ
នូវឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈផង នូវឧបេក្ខាផង នូវខន្ធ ២ ...

ឧបេក្ខាសហគតទុកំ បដិច្ចវារោ

អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ ឧបេក្ខាសហគតំ ឯកំ
 ខន្ធិញ្ច ឧបេក្ខញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធន្ទ . . .
 អហេតុកំ ឧបេក្ខាសហគតំ ឯកំ ខន្ធិញ្ច វត្ថុញ្ច
 បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធន្ទ . . . វិចិកិច្ឆាសហគតេ
 ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធន្ទ ច ឧបេក្ខញ្ច បដិច្ច វិចិកិច្ឆា-
 សហគតោ មោហោ ។ ឧបេក្ខាសហគតញ្ច នឧ-
 បេក្ខាសហគតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច នឧបេក្ខាសហគតោ
 ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកេ ឧបេក្ខា-
 សហគតេ ខន្ធន្ទ ច ឧបេក្ខញ្ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ អហេតុកេ ឧបេក្ខាសហគតេ ខន្ធន្ទ ច មហាក្ខតេ
 ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ
 ឧបេក្ខាសហគតេ ខន្ធន្ទ ច ឧបេក្ខញ្ច បដិច្ច កដត្តា-
 រូបំ អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ ឧបេក្ខាសហគតេ
 ខន្ធន្ទ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ អហេតុក-
 ប្បដិសន្ធិក្ខណោ ឧបេក្ខាសហគតេ ខន្ធន្ទ ច វត្ថុញ្ច
 បដិច្ច ឧបេក្ខា ។ ឧបេក្ខាសហគតញ្ច នឧបេក្ខា-
 សហគតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ឧបេក្ខាសហគតោ ច នឧ-
 បេក្ខាសហគតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា

ឧបេក្ខាសហគតទុកៈ បដិច្ចវារៈ

ខន្ធ ២ អាស្រ័យ នូវឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ ១ ផង នូវឧបេក្ខាផង ក្នុង
 ខណៈ នៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ នូវខន្ធ ២ . . . ខន្ធ ២ អាស្រ័យ នូវ
 ឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈផង នូវវត្ថុផង នូវខន្ធ ២ . . .
 មោហៈ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចា អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ដែលប្រកប
 ដោយវិចិកិច្ចា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈផង នូវឧបេក្ខាផង ។ នឧបេក្ខា-
 សហគតធម៌ អាស្រ័យ នូវឧបេក្ខាសហគតធម៌ផង នូវនឧបេក្ខាសហ-
 គតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 អាស្រ័យ នូវពួកឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ ជាអហេតុកៈផង នូវឧបេក្ខាផង
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួកឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ ជាអហេតុកៈផង
 នូវពួកមហាក្ខតផង កងត្តារូប អាស្រ័យ នូវពួកឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ
 ផង នូវឧបេក្ខាផង ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ កងត្តារូប អា-
 ស្រ័យ នូវពួកឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធផង នូវពួកមហាក្ខតផង ក្នុងខណៈនៃ
 អហេតុកប្បដិសន្ធិ ឧបេក្ខា អាស្រ័យ នូវពួកឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធផង
 នូវវត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ។ ឧបេក្ខាសហគតធម៌
 ផង នឧបេក្ខាសហគតធម៌ផង អាស្រ័យ នូវឧបេក្ខាសហគតធម៌
 ផង នូវនឧបេក្ខាសហគតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

អហោតុកំ ឧបេក្ខាសហាតតំ ឯកំ ខន្ធិញ្ច ឧបេក្ខញ្ច
 បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធា . . .
 អហោតុកំ ឧបេក្ខាសហាតតំ ឯកំ ខន្ធិញ្ច ឧបេក្ខញ្ច
 បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា . . . អហោតុកេ ឧបេក្ខា-
 សហាតតេ ខន្ធា ច ឧបេក្ខញ្ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ អហោតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ ឧបេក្ខា-
 សហាតតំ ឯកំ ខន្ធិញ្ច ឧបេក្ខញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា
 កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធា . . . ឧបេក្ខាសហាតតំ ឯកំ
 ខន្ធិញ្ច ឧបេក្ខញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា . . .
 អហោតុកេ ឧបេក្ខាសហាតតេ ខន្ធា ច ឧបេក្ខញ្ច
 មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ អហោតុ-
 កប្បដិសន្ធិក្ខណោ ឧបេក្ខាសហាតតំ ឯកំ ខន្ធិញ្ច
 ឧបេក្ខញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធា
 . . . ឧបេក្ខាសហាតតំ ឯកំ ខន្ធិញ្ច ឧបេក្ខញ្ច បដិច្ច
 ទ្វេ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា . . . ឧបេក្ខាសហាតតេ ខន្ធា
 ច ឧបេក្ខញ្ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ឧបេ-
 ក្ខាសហាតតំ ឯកំ ខន្ធិញ្ច ឧបេក្ខញ្ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច
 ទ្វេ ខន្ធា ឧបេក្ខា ច ទ្វេ ខន្ធា . . . ។ សន្ធិត្តំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

គឺ ខន្ធ ២ ផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង អាស្រ័យ នូវឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ ១
 ជាអហេតុកៈផង នូវឧបេក្ខាផង នូវខន្ធ ២ ... ខន្ធ ២ អាស្រ័យ នូវ
 ឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈផង នូវឧបេក្ខាផង នូវខន្ធ ២ ...
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួកឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ ជាអហេតុកៈផង
 នូវឧបេក្ខាផង នូវពួកមហាកូតផង ខន្ធ ២ ផង កដត្តារូបផង អាស្រ័យ
 នូវឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ ១ ផង នូវឧបេក្ខាផង ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិ-
 សន្ធិ នូវខន្ធ ២ ... ខន្ធ ២ អាស្រ័យ នូវឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ ១ ផង
 នូវឧបេក្ខាផង នូវខន្ធ ២ ... ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួកឧបេក្ខា-
 សហគតក្ខន្ធ ជាអហេតុកៈផង នូវឧបេក្ខាផង នូវពួកមហាកូតផង ខន្ធ
 ២ ផង កដត្តារូបផង អាស្រ័យ នូវឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ ១ ផង នូវឧបេក្ខា
 ផង ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ នូវខន្ធ ២ ... ខន្ធ ២ អាស្រ័យ
 នូវឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ ១ ផង នូវឧបេក្ខាផង នូវខន្ធ ២ ... កដត្តារូប
 អាស្រ័យ នូវពួកឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធផង នូវឧបេក្ខាផង នូវពួកមហាកូត
 ផង ខន្ធ ២ ផង ឧបេក្ខាផង អាស្រ័យ នូវឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ ១ ផង
 នូវឧបេក្ខាផង នូវវត្ថុផង នូវខន្ធ ២ ... ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។

ឧបេក្ខាសហគតទុកំ បច្ចយវារោ

[១០៥] នហេតុយា នវ នអារម្មណោ តីណិ
 នអធិបតិយា នវ នអនន្តរេ តីណិ នអញ្ញមញ្ញេ នវ
 នឧបនិស្សយេ តីណិ នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ
 នអាសេវនេ នវ នកម្មេ ចត្តារិ នវិចារកេ នវ នអា-
 ហារេ ឯកំ នស្រ្ទិយេ ឯកំ នឈានេ នវ នមត្តេ នវ
 នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ ន នោនត្ថិយា តីណិ
 នោវិតតេ តីណិ ។

ឯវំ ឥតវេ ទ្វេ កណាណាបិ សហជាតវារោបិ កាតព្វា ។

បច្ចយវារោ

[១០៦] ឧបេក្ខាសហគតំ ធម្មំ បច្ចយោ ឧបេក្ខា-
 សហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឧបេក្ខា-
 សហគតំ ឯកំ ខន្ធិ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធជេ . . .
 បដិសន្ធិ ។

យថា សវិតក្កុទុកសទិសំ ។ បច្ចយវារេ
 នាណករណំ ឧបេក្ខន្តិ ។ នវបិ បញ្ញា
 កាតព្វា បដិសន្ធិបិ បវត្តិបិ វត្តិបិ ។

ឧបេក្ខាសហគតទុកៈ បច្ចយវារៈ

[១០៥] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងនអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤
 ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុង
 នតន្ត្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនមគ្គ-
 ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិតត-
 ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ការរាប់ទាំង ២ ក្រៅនេះក្តី សហជាតវារៈក្តី
 បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ យ៉ាងនេះចុះ ។

បច្ចយវារៈ

[១០៦] ឧបេក្ខាសហគតធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងឧបេក្ខាសហគតធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែក នឹងឧបេក្ខា-
 សហគតក្ខន្ធ ១ នឹងខន្ធ ២ . . . មានបដិសន្ធិ ។

ឧបេក្ខាសហគតទុកៈនេះ ដូចជាសវិតក្កទុកៈដែរ ។ ក្នុងបច្ចយ-
 វារៈ មានតែការធ្វើឲ្យផ្សេង ៗ គ្នា ថាឧបេក្ខាប៉ុណ្ណោះ ។
 បណ្ឌិតគប្បីធ្វើជាបញ្ហា ៩ មានបដិសន្ធិផង បវត្តិផង វត្តផង ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

[១០៧] ហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ បុរេជាតេ
នវ អាសេវនេ នវ សព្វត្ថេ នវ អវិភតេ នវ ។

[១០៨] ឧបេក្ខាសហគតំ ធម្មំ បច្ចុយា ឧបេក្ខា-
សហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចុយា អហេតុកំ
ឧបេក្ខាសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចុយា ទ្វេ ខន្ធា ទ្វេ
ខន្ធធ្វេ . . . អហេតុកប្បជិសន្ធិក្ខណោ វិចិត្តិច្ឆាសហ-
កតេ ឧទ្ធច្ចសហកតេ ខន្ធធ្វេ បច្ចុយា វិចិត្តិច្ឆាសហ-
កតោ ឧទ្ធច្ចសហកតោ មោហោ ។ ឯវំ នវមិ បញ្ញា
បវត្តិប្បជិសន្ធិយោ យថា សវិតក្កុទុកស្ស ឯវំ កាត-
ព្វា តីណិយេវ មោហោ បវត្តេ វត្ថុបិ កាតព្វា ។

[១០៩] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ តីណិ នអ-
ធិបតិយា នវ នអនន្តរេ តីណិ នសមនន្តរេ តីណិ ន-
ឧបនិស្សយេ តីណិ នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ
នអាសេវនេ នវ នកម្មេ ចត្តារិ នវិចាកេ នវ នអា-
ហារេ ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

[១០៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១០៨] ឧបេក្ខាសហគតធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងឧបេក្ខាសហគតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែក នឹងឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធន្ត ១ ជាអហេតុកៈ នឹងខន្ធ ២ . . . មោហាៈ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ ពឹងផ្អែក នឹងពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ។ បញ្ញា ៩ នៃសវិតក្កទុកៈ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ឲ្យជាបវត្តិបដិសន្ធិ យ៉ាងនេះ មោហាៈ ទាំង ៣ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ទាំងវត្ត បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ក្នុងបវត្តិកាល យ៉ាងនេះ ។

[១០៩] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនតន្ត្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ

ឧបេក្ខាសហគតទុកំ សំសដ្ឋវារោ

នវ នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ ឆ នោនត្តិយា
តីណិ នោវិតតេ តីណិ ។

ឯវំ ឥតវេ ទ្វេ កណាធាបិ និស្សយវារោបិ កាតញ្ចា ។

សំសដ្ឋវារោ

[១១០] ឧបេក្ខាសហគតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ ឧបេក្ខា-
សហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឧបេក្ខា-
សហគតំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា ទ្វេ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធេ . . .
បដិសន្ធិ ។ យថា សវិតក្កុទុកំ ឯវំ កាតព្វំ^(១) ។

[១១១] ហេតុយា ឆ អារម្មណោ ឆ សព្វត្ថ ឆ
អវិតតេ ឆ ។

[១១២] ឧបេក្ខាសហគតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ
ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា
អហេតុកំ ឧបេក្ខាសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា ទ្វេ
ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធេ . . . អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ វិចិ-
កិច្ចាសហគតេ ឧទ្ធចូសហគតេ ខន្ធេ សំសដ្ឋោ
វិចិកិច្ចាសហគតោ ឧទ្ធចូសហគតោ មោហោ ។ ឯវំ
បញ្ចា បញ្ញា យថា សវិតក្កុទុកេ ឯវំ កាតញ្ចា ។

១ ម. សវិតក្កុទុកំ សម្បយុត្តវារោ ឯវំ កាតញ្ចា ។

ឧបេក្ខាសហគតទុកៈ សំសដ្ឋវារៈ

មានវារៈ ៩ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៦ ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ។

ការរាប់ទាំង ២ ក្រៅនេះក្តី និស្សយវារៈក្តី
បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ យ៉ាងនេះ ។

សំសដ្ឋវារៈ

[១១០] ឧបេក្ខាសហគតធម៌ លាយឡំ នឹងឧបេក្ខាសហគតធម៌
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ២ លាយឡំ នឹងឧបេក្ខា-
សហគតក្ខន្ធ ១ នឹងខន្ធ ២ . . . មានបដិសន្ធិ ។ (ឧបេក្ខាសហគត-
ទុកៈនេះ) បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ឲ្យដូចជាសវិតក្កទុកៈផងចុះ ។

[១១១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៦ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ៦ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៦ ។

[១១២] ឧបេក្ខាសហគតធម៌ លាយឡំ នឹងឧបេក្ខាសហគតធម៌
ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ២ លាយឡំ នឹងឧបេក្ខាស-
ហគតក្ខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ នឹងខន្ធ ២ មោហៈ ដែលប្រកបដោយ
វិចិក្ខិច្ឆា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ លាយឡំ នឹងពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយ
វិចិក្ខិច្ឆា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ។ បញ្ញា ៥
បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ឲ្យដូចជាក្នុងសវិតក្កទុកៈ ផងចុះ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

[១១៣] នហេតុយា ន នអធិបតិយា ន នបុរេ-
ជាតេ ន នបច្ឆាជាតេ ន នអាសេវនេ ន នកម្ម-
ចត្តារិ នវិចារកេ ន នវិប្បយុត្តេ ន ។
ឯវំ ឥតវេ ទ្វេ កណាធាបិ សម្បយុត្តវារោបិ កាតព្វា ។

បញ្ញាវារោ

[១១៤] ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខា-
សហគតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ឧបេក្ខាសហគតា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ ។ ឯវំ ចត្តារិ
បញ្ញា យថា សវិតក្កុទុកស្ស ។

[១១៥] ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខា-
សហគតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
... អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ យថា សប្ប្បិ-
តិកទុកំ ឯវំ អារម្មណម្បិ អធិបតិបិ វិត្តារេតព្វា
ឧបេក្ខាតិ នានំ ។

[១១៦] ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខាស-
ហគតស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា
បុរិមា ឧបេក្ខាសហគតា ខន្ធា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ ឧបេ-
ក្ខាសហគតានំ ខន្ធានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

[១១៣] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

ការរាប់ ២ យ៉ាង ក្រៅនេះក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី

បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ យ៉ាងនេះចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[១១៤] ឧបេក្ខាសហគតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបេក្ខាសហគតធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ ដែលប្រកបដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានបដិសន្ធិ ។ បញ្ហា ៤ ដូចជា (បញ្ហា) នៃសវិតក្កទុកៈ យ៉ាងនេះឯង ។

[១១៥] ឧបេក្ខាសហគតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបេក្ខាសហគតធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ សប្បីតិកទុកៈ យ៉ាងណា អារម្មណ៍ក្តី អធិបតិក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ មានសេចក្តីផ្សេងគ្នា តែពាក្យថាឧបេក្ខាប៉ុណ្ណោះ ។

[១១៦] ឧបេក្ខាសហគតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបេក្ខាសហគតធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

ឧបេក្ខាសហគតទុកំ បញ្ញាវារោ

ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ នឧបេក្ខាសហគតស្ស
 ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
 ឧបេក្ខាសហគតា ខន្ធា បច្ឆិមាយ បច្ឆិមាយ ឧបេ-
 ក្ខាយ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបេក្ខាសហគតំ
 ចុតិចិត្តំ នឧបេក្ខាសហគតស្ស ឧបបត្តិចិត្តស្ស អាវ-
 ជ្ជនា នឧបេក្ខាសហគតានំ ខន្ធានំ វិចាកមនោទាតុ
 នឧបេក្ខាសហគតាយ វិចាកមនោវិញ្ញាណទាតុយា
 ឧបេក្ខាសហគតំ ភវន្តំ នឧបេក្ខាសហគតស្ស ភវ-
 ន្តស្ស ឧបេក្ខាសហគតំ កុសលាកុសលំ នឧបេ-
 ក្ខាសហគតស្ស វុដ្ឋានស្ស កិរិយំ វុដ្ឋានស្ស ផលំ
 វុដ្ឋានស្ស និរោទា វុដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញានាសញ្ញា-
 យតនំ នឧបេក្ខាសហគតាយ ផលសមាបត្តិយា
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ
 ឧបេក្ខាសហគតស្ស ច នឧបេក្ខាសហគតស្ស ច
 ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
 ឧបេក្ខាសហគតា ខន្ធា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ ឧបេក្ខា-
 សហគតានំ ខន្ធានំ ឧបេក្ខាយ ច អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ នឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ នឧបេក្ខា-
 សហគតស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ

ឧបេក្ខាសហគតទុកៈ បញ្ញាវារៈ

ឧបេក្ខាសហគតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនឧបេក្ខាសហគតធម៌ ដោយអនន្ត-
 រហ័ជ្ជបច្ច័យ គឺ ពួកឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃឧបេក្ខា
 ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរហ័ជ្ជបច្ច័យ ចុតិចិត្ត ដែលប្រកបដោយឧបេក្ខា ជា
 (បច្ច័យ) នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលមិនប្រកបដោយឧបេក្ខា អាវជ្ជនៈ (ជាបច្ច័យ)
 នៃពួកខន្ធ ដែលមិនប្រកបដោយឧបេក្ខា វិបាកមនោធាតុ (ជាបច្ច័យ)
 នៃវិបាកមនោវិញ្ញាណធាតុ ដែលមិនប្រកបដោយឧបេក្ខា ភវង្គៈ ដែល
 ប្រកបដោយឧបេក្ខា (ជាបច្ច័យ) នៃភវង្គៈ ដែលមិនប្រកបដោយឧបេក្ខា
 កុសលាកុសល ដែលប្រកបដោយឧបេក្ខា (ជាបច្ច័យ) នៃវុដ្ឋានៈ ដែល
 មិនប្រកបដោយឧបេក្ខា កិរិយា (ជាបច្ច័យ) នៃវុដ្ឋានៈ ផល (ជាបច្ច័យ)
 នៃវុដ្ឋានៈ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ របស់បុគ្គល កាលចេញអំពីនិ-
 រោធន ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដែលមិនប្រកបដោយឧបេក្ខា ដោយ
 អនន្តរហ័ជ្ជបច្ច័យ ។ ឧបេក្ខាសហគតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបេក្ខាសហ-
 គតធម៌ផង នៃនឧបេក្ខាសហគតធម៌ផង ដោយអនន្តរហ័ជ្ជបច្ច័យ គឺ ពួក
 ឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ
 ក្រោយ ។ ផង នៃឧបេក្ខាផង ដោយអនន្តរហ័ជ្ជបច្ច័យ ។ នឧបេក្ខា-
 សហគតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនឧបេក្ខាសហគតធម៌ ដោយអនន្តរហ័ជ្ជបច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

បុរិមា បុរិមា ឧបេក្ខា បច្ឆិមាយ បច្ឆិមាយ ឧបេក្ខាយ
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា នឧបេក្ខាស-
 ហាភតា ខន្ធា បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ នឧបេក្ខាសហាភ-
 តាធំ ខន្ធាធំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ នឧបេក្ខាស-
 ហាភតំ ចុតិចិត្តំ នឧបេក្ខាសហាភតស្ស ឧបបត្តិចិត្តស្ស
 អនុលោមំ កោត្រភុស្ស អនុលោមំ ផលសមាបត្តិយា
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូលំ បុរិមា បុរិមា ឧបេ-
 ក្ខា បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ ឧបេក្ខាសហាភតាធំ ខន្ធាធំ
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ នឧបេក្ខាសហាភតំ ចុតិចិត្តំ
 ឧបេក្ខាសហាភតស្ស ឧបបត្តិចិត្តស្ស នឧបេក្ខាសហា-
 ភតំ ភវន្តំ អារដ្ឋនាយ កាយវិញ្ញាណធាតុ វិចាកមនោ-
 ធាតុយា នឧបេក្ខាសហាភតា វិចាកមនោវិញ្ញាណធាតុ
 កិរិយមនោវិញ្ញាណធាតុយា នឧបេក្ខាសហាភតំ ភវន្តំ
 ឧបេក្ខាសហាភតស្ស ភវន្តស្ស នឧបេក្ខាសហាភតំ
 កុសលាកុសលំ ឧបេក្ខាសហាភតស្ស វុដ្ឋានស្ស
 កិរិយំ វុដ្ឋានស្ស ផលំ វុដ្ឋានស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ នឧបេក្ខាសហាភតោ ធម្មោ ឧបេក្ខា-
 សហាភតស្ស ច នឧបេក្ខាសហាភតស្ស ច ធម្មស្ស
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា ឧបេក្ខា

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

គឺ ឧបេក្ខា មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃឧបេក្ខា ក្រោយ ។ ដោយ
អនន្តរប្បច្ច័យ ពួកនឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួក
នឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ចុតិចិត្ត ដែល
មិនប្រកបដោយឧបេក្ខា (ជាបច្ច័យ) នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលមិនប្រកបដោយ
ឧបេក្ខា អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រក្ខ អនុលោម ជាបច្ច័យ
នៃផលសមាបត្តិ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មូល គឺ ឧបេក្ខា មុន ។
ជាបច្ច័យ នៃពួកនឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ
ចុតិចិត្ត ដែលមិនប្រកបដោយឧបេក្ខា (ជាបច្ច័យ) នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែល
ប្រកបដោយឧបេក្ខា ភវង្គៈ ដែលមិនប្រកបដោយឧបេក្ខា (ជាបច្ច័យ)
នៃអារវដ្ឋនៈ កាយវិញ្ញាណ (ជាបច្ច័យ) នៃវិបាកមនោធាតុ វិបាក-
មនោវិញ្ញាណធាតុ ដែលមិនប្រកបដោយឧបេក្ខា (ជាបច្ច័យ) នៃកិរិយ-
មនោវិញ្ញាណធាតុ ភវង្គៈ ដែលមិនប្រកបដោយឧបេក្ខា (ជាបច្ច័យ)
នៃភវង្គៈ ដែលប្រកបដោយឧបេក្ខា កុសលាកុសល ដែលមិនប្រកប
ដោយឧបេក្ខា (ជាបច្ច័យ) នៃវុដ្ឋានៈ ដែលប្រកបដោយឧបេក្ខា កិរិយា
(ជាបច្ច័យ) នៃវុដ្ឋានៈ ផល ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ ដោយអនន្តរប្ប-
ច្ច័យ ។ នឧបេក្ខាសហគតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបេក្ខាសហគតធម៌ផង
នៃនឧបេក្ខាសហគតធម៌ផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ឧបេក្ខា មុន ។

ឧបេក្ខាសហគតទុកេ បញ្ញាវារោ

បច្ឆិមាដំ បច្ឆិមាដំ ឧបេក្ខាសហគតាដំ ខន្ធាដំ
 ឧបេក្ខាយ ច អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ឧបេក្ខា-
 សហគតោ ច នឧបេក្ខាសហគតោ ច ធម្មា ឧបេ-
 ក្ខាសហគតស្ស ធម្មស្ស អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បុរិមា បុរិមា ឧបេក្ខាសហគតា ខន្ធា ច ឧបេក្ខា ច
 បច្ឆិមាដំ បច្ឆិមាដំ ឧបេក្ខាសហគតាដំ ខន្ធាដំ អនន្ត-
 វប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូលំ បុរិមា បុរិមា ឧបេក្ខា-
 សហគតា ខន្ធា ច ឧបេក្ខា ច បច្ឆិមាយ បច្ឆិមាយ
 ឧបេក្ខាយ អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបេក្ខាសហ-
 គតំ ចុតិចិត្តញ្ចុ ឧបេក្ខា ច នឧបេក្ខាសហគតស្ស
 ឧបបត្តិចិត្តស្ស អាវជ្ជនា ច ឧបេក្ខា ច នឧបេក្ខា-
 សហគតាដំ ខន្ធាដំ វិចាកមនោជាតុ ច ឧបេក្ខា ច
 នឧបេក្ខាសហគតាយ វិចាកមនោវិញ្ញាណជាតុយា
 នឧបេក្ខាសហគតំ កវដ្តញ្ចុ ឧបេក្ខា ច នឧបេក្ខា-
 សហគតស្ស កវដ្តស្ស ឧបេក្ខាសហគតំ កុសលា-
 កុសលញ្ចុ ឧបេក្ខា ច នឧបេក្ខាសហគតស្ស វុដ្ឋា-
 នស្ស កិរិយំ វុដ្ឋានស្ស ផលំ វុដ្ឋានស្ស និរោជា វុដ្ឋ-
 ហន្តស្ស នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតំ នឧបេក្ខាសហគ-
 តាយ ផលសមាបត្តិយ អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបេក្ខាសហគតទុកៈ បញ្ញាវារៈ

ជាបច្ច័យ នៃពួកឧបេក្ខាសហគតក្នុង ក្រោយ ។ ផង នៃឧបេក្ខាផង
 ដោយអនន្តរហ្មច្ច័យ ។ ឧបេក្ខាសហគតធម៌ក្តី នឧបេក្ខាសហគតធម៌ក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃឧបេក្ខាសហគតធម៌ ដោយអនន្តរហ្មច្ច័យ គឺ ពួកឧបេក្ខា-
 សហគតក្នុង មុន ។ ផង ឧបេក្ខាផង ជាបច្ច័យ នៃពួកឧបេក្ខាសហ-
 គតក្នុង ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរហ្មច្ច័យ ។ មូល គឺ ពួកឧបេក្ខា-
 សហគតក្នុង មុន ។ ផង ឧបេក្ខាផង ជាបច្ច័យ នៃឧបេក្ខា ក្រោយ ។
 ដោយអនន្តរហ្មច្ច័យ ចុតិចិត្ត ដែលប្រកបដោយឧបេក្ខាផង ឧបេក្ខាផង
 (ជាបច្ច័យ) នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលមិនប្រកបដោយឧបេក្ខា អារជ្ជនៈផង
 ឧបេក្ខាផង (ជាបច្ច័យ) នៃពួកនឧបេក្ខាសហគតក្នុង វិបាកមនោធាតុផង
 ឧបេក្ខាផង (ជាបច្ច័យ) នៃវិបាកមនោវិញ្ញាណធាតុ ដែលមិនប្រកបដោយ
 ឧបេក្ខា ភវង្គៈ ដែលមិនប្រកបដោយឧបេក្ខាផង ឧបេក្ខាផង (ជាបច្ច័យ)
 នៃភវង្គៈ ដែលមិនប្រកបដោយឧបេក្ខា កុសលាកុសល ដែលប្រកប
 ដោយឧបេក្ខាផង ឧបេក្ខាផង (ជាបច្ច័យ) នៃវុដ្ឋានៈ ដែលមិនប្រកប
 ដោយឧបេក្ខា កិរិយា (ជាបច្ច័យ) នៃវុដ្ឋានៈ ផល (ជាបច្ច័យ) នៃវុដ្ឋានៈ
 នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ របស់បុគ្គល កាលចេញ អំពីនិរោធ ជាបច្ច័យ
 នៃផលសមាបត្តិ ដែលមិនប្រកបដោយឧបេក្ខា ដោយអនន្តរហ្មច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

មូលំ បុរិមា បុរិមា ឧបេក្ខាសហកតា ខន្ធ ច
 ឧបេក្ខា ច បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ ឧបេក្ខាសហកតាណំ
 ខន្ធាណំ ឧបេក្ខាយ ច អនន្តរយ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។
 . . . សមនន្តរយ្យច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតយ្យច្ចយេន
 បច្ចយោ នវ អញ្ញមញ្ញយ្យច្ចយេន បច្ចយោ នវ និស្ស-
 យយ្យច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[១១៧] ឧបេក្ខាសហកតោ ធម្មោ ឧបេក្ខា-
 សហកតស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយយ្យច្ចយេន បច្ចយោ
 តីណិ ។ នឧបេក្ខាសហកតោ ធម្មោ នឧបេក្ខា-
 សហកតស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយយ្យច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណ្យបនិស្សយោ អនន្តរ្យបនិស្សយោ បកត្យបនិ-
 ស្សយោ ។ បេ ។ បកត្យបនិស្សយោ នឧបេក្ខាសហ-
 កតំ សទ្ធិំ ឧបនិស្សាយ នឧបេក្ខាសហកតេន ចិត្តេន
 ទានំ ទេតិ សីលំ . . . ឧទោសថកម្មំ . . . នឧបេក្ខា-
 សហកតំ ឈានំ . . . វិបស្សនំ . . . មត្តំ . . . សមា-
 បត្តិ ឧប្បាទេតិ មាណំ ជប្បតិ ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ នឧបេ-
 ក្ខាសហកតំ សីលំ ។ បេ ។ បញ្ញំ . . . រាគំ ទោសំ
 មោហំ មាណំ ទិដ្ឋិ បត្តនំ កាយិកំ សុខំ កាយិកំ ទុក្ខំ
 ឧត្តំ កោជនំ . . . សេនាសនំ ឧបេក្ខំ ឧបនិស្សាយ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

មូល គឺ ពួកឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ មុន ។ ផង ឧបេក្ខាផង ជាបច្ច័យ
នៃពួកឧបេក្ខាសហគតក្ខន្ធ ក្រោយ ។ ផង នៃឧបេក្ខាផង ដោយអនន្ត-
រហ័ស ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយសមនន្តរហ័ស ជាបច្ច័យ ដោយ
សហជាតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ជាបច្ច័យ ដោយអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ជាបច្ច័យ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១១៧] ឧបេក្ខាសហគតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបេក្ខាសហគតធម៌
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ នឧបេក្ខាសហគតធម៌ ជាបច្ច័យ
នៃនឧបេក្ខាសហគតធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌប-
និស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បេ ។ ឯបកត្ថបនិស្ស័យ
គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសទ្ធា ដែលមិនប្រកបដោយឧបេក្ខា ហើយឲ្យ
នូវទាន ដោយចិត្ត ដែលមិនប្រកបដោយឧបេក្ខា នូវសីល . . . នូវឧ-
បោសថកម្ម . . . ញ៉ាំងឈាន មិនប្រកបដោយឧបេក្ខា . . . ញ៉ាំងវិបស្សនា
. . . ញ៉ាំងមគ្គ . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ដំឡើង នូវមានៈ
ប្រកាន់នូវទិដ្ឋិ នូវសីល ដែលមិនប្រកបដោយឧបេក្ខា ។ បេ ។ នូវបញ្ញា
. . . នូវរាគៈ ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ
កាយិកទុក្ខ រដូវ និងភោជន . . . អាស្រ័យ នូវសេនាសនៈ នូវឧបេក្ខា

ឧបេក្ខាសហគតទុកេ បញ្ញាវារោ

នឧបេក្ខាសហគតេន ចិត្តេន ទានំ ។ បេ ។ សមា-
 បត្តិ ឧប្បាទេតិ ចាលំ ហនតិ ។ បេ ។ សដ្ឋំ
 ភិទ្ធតិ នឧបេក្ខាសហគតា សទ្ធា ។ បេ ។ សេនា-
 សនំ ឧបេក្ខា ច នឧបេក្ខាសហគតាយ សទ្ធាយ
 ។ បេ ។ បញ្ញាយ រាគស្ស បត្តនាយ កាយិកស្ស
 សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស មត្តស្ស ផលសមា-
 បត្តិយា ឧបេក្ខាយ ច ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ នឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខាសហ-
 គតស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 តិណិមិ ឧបនិស្សយា នឧបេក្ខាសហគតំ សទ្ធិំ ឧប-
 និស្សាយ ឧបេក្ខាសហគតេន ចិត្តេន ទានំ ។ បេ ។
 សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ មាណំ ជយ្យតិ ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ
 នឧបេក្ខាសហគតំ សីលំ ។ បេ ។ សេនាសនំ ឧបេក្ខំ
 ឧបនិស្សាយ ឧបេក្ខាសហគតេន ចិត្តេន ទានំ ។ បេ ។
 សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ឧបេក្ខាសហគតេន ចិត្តេន
 អទិដ្ឋំ អាទិយតិ មុសា កណាតិ បិសុណំ . . . ធរុសំ
 . . . សម្មំ . . . សទ្ធិំ . . . និល្លោមំ . . . ឯកាការិកំ
 . . . បរិបន្តេ . . . បរទារំ . . . កាមយាតំ . . .
 និកមយាតំ . . . នឧបេក្ខាសហគតា សទ្ធា ។ បេ ។

ឧបេក្ខាសហគតទុកៈ បញ្ហាវារៈ

ហើយឲ្យ នូវទាន ដោយចិត្ត ដែលមិនប្រកបដោយឧបេក្ខា ។ បេ ។
ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សម្លាប់ នូវសត្វ ។ បេ ។ បំបែកនូវសង្ឃ
សទ្ធា ដែលមិនប្រកបដោយឧបេក្ខា ។ បេ ។ សេនាសនៈផង ឧបេក្ខាផង
(ជាបច្ច័យ) នៃសទ្ធា ដែលមិនប្រកបដោយឧបេក្ខា ។ បេ ។ នៃ
បញ្ញា រាគៈ សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ មគ្គ ផលសមា-
បត្តិ និងឧបេក្ខា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ នឧបេក្ខាសហគតធម៌ ជា
បច្ច័យ នៃឧបេក្ខាសហគតធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ឧប-
និស្សយ ៣ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសទ្ធា ដែលមិនប្រកបដោយឧ-
បេក្ខា ហើយឲ្យ នូវទាន ដោយចិត្ត ដែលប្រកបដោយឧបេក្ខា ។ បេ ។
ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ដំឡើង នូវមានៈ ប្រកាន់ នូវទិដ្ឋិ នូវសីល
ដែលមិនប្រកបដោយឧបេក្ខា ។ បេ ។ អាស្រ័យ នូវសេនាសនៈ នូវ
ឧបេក្ខា ហើយឲ្យ នូវទាន ដោយចិត្ត ដែលប្រកបដោយឧបេក្ខា ។ បេ ។
ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង កាន់យក នូវទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ
ដោយចិត្ត ដែលប្រកបដោយឧបេក្ខា ពោល នូវពាក្យកុហក នូវពាក្យ
ញុះញង់ . . . នូវពាក្យអាក្រក់ . . . នូវពាក្យរោយរាយ . . . នូវទី-ត
. . . នូវការបួន . . . នូវការបួនក្នុងផ្ទះតែមួយ . . . ក្នុងផ្ទះស្ងាត់ . . .
នូវប្រពន្ធ របស់អ្នកដទៃ . . . នូវការសម្លាប់អ្នកស្រុក . . . នូវការ
សម្លាប់អ្នកនិគម . . . សទ្ធា ដែលមិនប្រកបដោយឧបេក្ខា ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

សេនាសនំ ឧបេក្ខាសហគតាយ សទ្ធាយ ។ បេ ។
 បត្តនាយ មក្កស្ស ផលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។ នឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧបេ-
 ក្ខាសហគតស្ស ច នឧបេក្ខាសហគតស្ស ច ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ តីណិ ឧបនិស្ស-
 យា ទុតិយកមនសទិសា ។ ឧបេក្ខាសហគតោ ច
 នឧបេក្ខាសហគតោ ច ធម្មោ ឧបេក្ខាសហគតស្ស
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[១១៨] នឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ នឧបេក្ខា-
 សហគតស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 តីណិ សប្បីតិកទុកសទិសា ។

[១១៩] ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ នឧបេក្ខាសហ-
 គតស្ស ធម្មស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។
 . . . អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ កម្មប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ន ចត្តារិ សហជាតា នាណខណិកា កា-
 តព្វា នាណខណិកា ច ។ . . . វិចាកប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ នវ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ណានប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

សេនាសនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃសទ្ធា ដែលប្រកបដោយឧបេក្ខា ។ បេ ។
 ជាបច្ច័យ នៃសេចក្តីប្រាថ្នា មគ្គ និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ច័យ ។ នឧបេក្ខាសហគតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបេក្ខាសហគតធម៌ផង
 នៃនឧបេក្ខាសហគតធម៌ផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ ឧបនិស្សយ ៣
 ដូចគ្នានឹងដំណើរនៃវារៈទី ២ ។ ឧបេក្ខាសហគតធម៌ក្តី នឧបេក្ខាសហ-
 គតធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃឧបេក្ខាសហគតធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ។

[១១៨] នឧបេក្ខាសហគតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនឧបេក្ខាសហគត-
 ធម៌ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ដូចគ្នានឹងសប្បីតិកទុកៈដែរ ។

[១១៩] ឧបេក្ខាសហគតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនឧបេក្ខាសហគតធម៌
 ដោយបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយអាសេ-
 វនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ និងវារៈ
 ៤ ជាសហជាត និងជានានាខណិកៈ ចំណែកវារៈ ២ ជានានាខណិកៈ
 បណ្ឌិត គប្បីធ្វើចុះ ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤
 ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិ-
 យប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ជាបច្ច័យ ដោយឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤

ឧបេក្ខាសហគតទុកេ បញ្ហាវារោ

មក្កប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ចត្តារិ សម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន
បច្ចយោ ឆ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ បញ្ច អត្ថិ-
ប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ នវ នត្ថិប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ វិក-
តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ អវិកតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

ឥមេ បច្ចយោ សប្បីតិកករណេន វិកជិតញា ។

[១២០] ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណេន នវ អជិ-
បតិយា នវ អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ សហជាតេ
នវ អញ្ញមញ្ញេន នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ នវ
បុរេជាតេ តីណិ បច្ឆាជាតេ តីណិ អាសេវនេ នវ
កម្មេ ឆ វិចាកេ នវ អាហារេ ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយេ ចត្តារិ
ណានេ នវ មក្កេ ចត្តារិ សម្បយុត្តេ ឆ វិប្បយុត្តេ
បញ្ច អត្ថិយា នវ នត្ថិយា នវ វិកតេ នវ អវិកតេ នវ ។

ឯវំ បច្ចដីយវិកដ្ឋោបិ ឥតរេ តីណិ កណាជបិ

សប្បីតិកទុកសទិសា កាតញា ។

ឧបេក្ខាសហគតទុកៈ បញ្ញាវារៈ

ជាបច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ជាបច្ច័យ ដោយសម្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ជាបច្ច័យ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥
ជាបច្ច័យ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ជាបច្ច័យ ដោយនត្តិប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយវិគតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអវិគតប្បច្ច័យ ។

បច្ច័យទាំងនេះ បណ្ឌិត គប្បីចែក ដោយការធ្វើដូចសប្បីតិកៈដែរ ។

[១២០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុង
អញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងបច្ច័-
ជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៦ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៤ ក្នុងត្រ័យប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងវិប្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

បច្ច័យវិភង្គក្តី ការរាប់ទាំង ៣ ក្រៅនេះក្តី បណ្ឌិត
គប្បីធ្វើ ឲ្យដូចជាសប្បីតិកទុកៈ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ ឧបេក្ខាសហគតទុកៈ ។

កាមាវចរទុក្ខំ

បដិច្ចវារោ

[១២១] កាមាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច កាមាវចរោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា កាមាវចរំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ បដិសន្ធិ . . . ឯកំ
មហាក្ខតំ . . . ។ សន្ធិត្តំ ។ កាមាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច
នកាមាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា បដិ-
សន្ធិក្ខណោ វត្ថុំ បដិច្ច នកាមាវចរោ ខន្ធា ។ កាមា-
វចរំ ធម្មំ បដិច្ច កាមាវចរោ ច នកាមាវចរោ ច
ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុំ
បដិច្ច នកាមាវចរោ ខន្ធា មហាក្ខតេ បដិច្ច កដត្តា-
រូបំ ។ នកាមាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច នកាមាវចរោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា នកាមាវចរំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។
នកាមាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច កាមាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា នកាមាវចរេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ នកាមាវចរេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច
កដត្តារូបំ ។ នកាមាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច កាមាវចរោ
ច នកាមាវចរោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា

កាមាវចរទុក្ខៈ

បដិច្ចវារៈ

[១២១] កាមាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវកាមាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ នូវកាមាវចរក្ខន្ធ ១ គឺ បដិសន្ធិ . . .នូវមហាកូត ១ . . . ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ នកាមាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវកាមាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ពួកនកាមាវចរក្ខន្ធ អាស្រ័យ នូវវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ កាមាវចរធម៌ក្តី នកាមាវចរធម៌ក្តី អាស្រ័យ នូវកាមាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ពួកនកាមាវចរក្ខន្ធ អាស្រ័យ នូវវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ កាមាវចរធម៌ក្តី នកាមាវចរធម៌ក្តី អាស្រ័យ នូវកាមាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ពួកនកាមាវចរក្ខន្ធ អាស្រ័យ នូវវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ នកាមាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវនកាមាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវនកាមាវចរក្ខន្ធ ១ នូវខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ កាមាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវនកាមាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួកនកាមាវចរក្ខន្ធ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ កាមាវចរធម៌ក្តី នកាមាវចរធម៌ក្តី អាស្រ័យ នូវនកាមាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

កាមាវចរទុកេ បដិច្ចវារោ

នកាមាវចរំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋា-
នញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

កាមាវចរញ្ច នកាមាវចរញ្ច ធម្មំ បដិច្ច កាមាវចរោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា នកាមាវចរេ ខន្ធធ្វេ ច
មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ
នកាមាវចរេ ខន្ធធ្វេ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច កេដត្តារូបំ ។

កាមាវចរញ្ច នកាមាវចរញ្ច ធម្មំ បដិច្ច នកាមាវ-
ចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ
នកាមាវចរំ ឯកំ ខន្ធកញ្ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា
ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។ កាមាវចរញ្ច នកាមាវចរញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
កាមាវចរោ ច នកាមាវចរោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេ-
តុប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ នកាមាវចរំ ឯកំ ខន្ធកញ្ច
វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ នកាមាវចរេ
ខន្ធធ្វេ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច កេដត្តារូបំ ។ សន្ធិត្ថំ ។

[១២២] ហេតុយា នវ អារម្មណោ ចត្តារិ អធិប-
តិយា បញ្ច អនន្តរេ ចត្តារិ សមនន្តរេ ចត្តារិ សហជា-
តេ នវ អញ្ញមញ្ញោ ន និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ
បុរេជាតេ ទ្វេ អាសេវនេ ទ្វេ កម្មេ នវ វិចារកេ

កាមាវចរទុកៈ បដិច្ចវារៈ

គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ នូវនកាមាវចរក្ខន្ធ ១ នូវ
 ខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ កាមាវចរធម៌ អាស្រ័យ
 នូវកាមាវចរធម៌ផង នូវនកាមាវចរធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
 តុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួកនកាមាវចរក្ខន្ធផង នូវ
 ពួកមហាកូតផង កដត្តារូប អាស្រ័យ នូវពួកនកាមាវចរក្ខន្ធផង នូវ
 ពួកមហាកូតផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ នកាមាវចរធម៌ អាស្រ័យ
 នូវកាមាវចរធម៌ផង នូវនកាមាវចរធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
 ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវនកាមាវចរក្ខន្ធ ១ ផង នូវវត្ថុផង
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ នូវខន្ធ ២ . . . ។ កាមាវចរធម៌ក្តី នកាមាវចរធម៌
 ក្តី អាស្រ័យ នូវកាមាវចរធម៌ផង នូវនកាមាវចរធម៌ផង ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវនកាមាវចរក្ខន្ធ ១ ផង នូវវត្ថុ
 ផង កដត្តារូប អាស្រ័យ នូវខន្ធ ២ ផង នូវពួកនកាមាវចរក្ខន្ធផង នូវ
 ពួកមហាកូតផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។

[១២២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៤ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤
 ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
 អញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុង និស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអាសេ-
 វនប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

នវ អាហារេ នវ ឥន្ទ្រិយេ នវ ណានេ នវ មត្តេ នវ
សម្បយុត្តេ ចត្តារិ វិប្បយុត្តេ នវ អត្តិយា នវ នត្តិយា
ចត្តារិ វិតតេ ចត្តារិ អវិតតេ នវ ។

[១២៣] កាមាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច កាមាវចរោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ កាមាវចរំ
ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានព្វ រូបំ
ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . អហេតុកប្បដិសន្ធិ យាវ អសញ្ញាសត្តា
វិចិត្តិច្ឆាសហតតេ ឧទ្ធចូសហតតេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច វិចិ-
តិច្ឆាសហតតោ ឧទ្ធចូសហតតោ មោហោ ។ . . .
នអារម្មណាប្បច្ចយា តីណិ ។

[១២៤] កាមាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច កាមាវចរោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា តីណិ ។ នកាមា-
វចរំ ធម្មំ បដិច្ច នកាមាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិ-
បតិប្បច្ចយា នកាមាវចរេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច នកាមាវចរោ
អធិបតិ វិចាកំ នកាមាវចរំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . បដិសន្ធិ ។ នកាមាវចរំ ធម្មំ
បដិច្ច កាមាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា
វិចាកេ នកាមាវចរេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងតន្ត្រីយប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
សម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអត្តិ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៤ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១២៣] កាមាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវកាមាវចរធម៌ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ
នូវកាមាវចរក្ខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ នូវខន្ធ ២ . . . អហេតុកប្បដិសន្ធិ
រហូតដល់ពួកអសញ្ញាសត្វ មោហាៈ ដែលប្រកបដោយវិចិក្ខា ប្រកប
ដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិក្ខា ប្រកប
ដោយឧទ្ធច្ចៈ ។ . . . ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១២៤] កាមាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវកាមាវចរធម៌ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ នកាមាវចរធម៌ អាស្រ័យ
នូវនកាមាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ នកាមា-
វចរាធិបតិ អាស្រ័យ នូវពួកនកាមាវចរក្ខន្ធ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវ
នកាមាវចរក្ខន្ធ ១ ជាវិបាក នូវខន្ធ ២ . . . គឺ បដិសន្ធិ ។ កាមាវចរ-
ធម៌ អាស្រ័យ នូវនកាមាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្ប-
ច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួកនកាមាវចរក្ខន្ធ ជាវិបាក

កាមាវចរទុកេ បដិច្ចវារោ

បដិសន្ធិក្ខណោ ។ បេ ។ នកាមាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច
 កាមាវចរោ ច នកាមាវចរោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 នអធិបតិប្បច្ចយា វិចារកំ នកាមាវចរំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . បដិ-
 សន្ធិ ។ កាមាវចរញ នកាមាវចរញ ធម្មំ បដិច្ច
 កាមាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា វិចារកេ
 នកាមាវចរេ ខន្ធធ្វេ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ ។ បេ ។ ឥតរេ ទ្វេ ចាកដិកា ។
 . . . នអនន្តរឫប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។ នបុរេជាត-
 ប្បច្ចយា នបច្ឆាជាតប្បច្ចយា ។

[១២៥] កាមាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច កាមាវចរោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នអាសេវនប្បច្ចយា តីណិ ។ នកាមាវចរំ
 ធម្មំ បដិច្ច នកាមាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអាសេវ-
 នប្បច្ចយា វិចារកំ នកាមាវចរំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . បដិសន្ធិ ។ នកាមាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច
 កាមាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអាសេវនប្បច្ចយា នកា-
 មាវចរេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ
 ។ បេ ។ មូលំ វិចារកំ នកាមាវចរំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . .

កាមាវចរទុកៈ បដិច្ចវារៈ

ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។ កាមាវចរធម៌ក្តី នកាមាវចរធម៌ក្តី អាស្រ័យ
 នូវនកាមាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ នូវនកាមាវចរក្ខន្ធ ១ ជាវិបាក នូវខន្ធ ២...
 គឺ បដិសន្ធិ ។ កាមាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវកាមាវចរធម៌ផង នូវនកា-
 មាវចរធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋាន-
 រូប អាស្រ័យ នូវពួកនកាមាវចរក្ខន្ធ ជាវិបាកផង នូវពួកមហាក្ខតផង
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។ ខន្ធ ២ ក្រៅនេះ ជាខន្ធដ៏ប្រាកដ ។
 ... ជាបច្ច័យ ព្រោះនអនន្តរឫប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះនបុរេជាតិប្បច្ច័យ
 ព្រោះនបច្ច័យជាតិប្បច្ច័យ ។

[១២៥] កាមាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវកាមាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ នកាមាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវ
 នកាមាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣
 អាស្រ័យ នូវនកាមាវចរក្ខន្ធ ១ ជាវិបាក នូវខន្ធ ២... គឺ បដិសន្ធិ ។
 កាមាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវនកាមាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះន-
 អាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួកនកាមាវចរក្ខន្ធ
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។ មូល គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នរូបក្តី អាស្រ័យ នូវនកាមាវចរក្ខន្ធ ១ ជាវិបាក នូវខន្ធ ២...

បដិសន្ធិក្ខណោ ។ បេ ។ អវសេសា តីណិ ចាកដិកា ។
សន្ធិត្ថំ ។

[១២៦] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណោ តីណិ ន-
អធិបតិយា នវ នអនន្តវេ តីណិ នសមនន្តវេ តីណិ
នឧបនិស្សយេ តីណិ នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ
នអាសេវនេ នវ នកម្មេ ទ្វេ នវិចាកេ បញ្ច នអាហា-
វេ ឯកំ នសច្ចិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ
នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ នោនត្តិយា
តីណិ នោវិតតេ តីណិ ។

អវសេសា កណាធាបិ សហជាតវារោបិ កាតញ្ច ។

បច្ចយវារោ

[១២៧] កាមាវចរំ ធម្មំ បច្ចយា កាមាវចរោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា កាមាវចរំ ឯកំ ខន្ធ
បច្ចយា តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ
. . . បដិសន្ធិ យាវ អជ្ឈត្តិកា មហាក្ខតា វត្ថុំ បច្ចយា
កាមាវចរោ ខន្ធា ។ កាមាវចរំ ធម្មំ បច្ចយា
នកាមាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។ ខន្ធ ៣ ដ៏សេស ជាខន្ធ ដ៏ប្រាកដ ។
សេចក្តីបំប្លែង ។

[១២៦] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១
ក្នុងនត្រ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុង
នមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុង
នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុង
នោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ការរាប់ដ៏សេសក្តី សហជាតវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីធ្វើផងចុះ ។

បច្ច័យវារៈ

[១២៧] កាមាវចរធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងកាមាវចរធម៌ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី ពឹងផ្អែក
នឹងកាមាវចរក្ខន្ធន្ត ១ នឹងខន្ធ ២ . . . គឺ បដិសន្ធិ ពួកកាមាវចរក្ខន្ធន្ត
រាប់តាំងពីពួកមហាកូតខាងក្នុងមក សុទ្ធតែពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។ នកាមា-
វចរធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងកាមាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ

កាមាវចរទុកេ បច្ចយវារោ

វត្ថុំ បច្ចយា នកាមាវចរា ខន្ធា បដិសន្ធិ ។ កាមាវចរំ
 ធម្មំ បច្ចយា កាមាវចរោ ច នកាមាវចរោ ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា នកាមាវចរា ខន្ធា
 មហាក្សតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិ ។
 នកាមាវចរំ ធម្មំ បច្ចយា នកាមាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា តីណិ បដិច្ចសទិសា ។ កាមាវចរញ្ច
 នកាមាវចរញ្ច ធម្មំ បច្ចយា កាមាវចរោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា បដិច្ចសទិសា ។ កាមាវចរញ្ច ន-
 កាមាវចរញ្ច ធម្មំ បច្ចយា នកាមាវចរោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា នកាមាវចរំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ្ច
 បច្ចយា តយោ ខន្ធា ខន្ធា . . . បដិសន្ធិ ។ កា-
 មាវចរញ្ច នកាមាវចរញ្ច ធម្មំ បច្ចយា កាមាវចរោ ច
 នកាមាវចរោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា នកា-
 មាវចរំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ
 ខន្ធា . . . នកាមាវចរេ ខន្ធា ច មហាក្សតេ ច បច្ច-
 យា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិ ។ សង្ខតំ ។

[១២៨] ហេតុយា នវ អារម្មណោ ចត្តារិ អធិប-
 តិយា នវ អនន្តរេ ចត្តារិ សមនន្តរេ ចត្តារិ សហជាតេ

កាមាវចរទុក្ខៈ បច្ចយវារៈ

គឺ ពួកនកាមាវចរក្ខន្ធពីងផ្អែក នឹងវត្ថុ បដិសន្ធិ ។ កាមាវចរធម៌ក្តី
 នកាមាវចរធម៌ក្តី ពឹងផ្អែក នឹងកាមាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
 តុប្បច្ច័យ គឺ ពួកនកាមាវចរក្ខន្ធពីងផ្អែក នឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹង
 ផ្អែក នឹងពួកមហាក្ខត បដិសន្ធិ ។ នកាមាវចរធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងនកាមា-
 វចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ដូចគ្នានឹងបដិច្ច-
 វារៈដែរ ។ កាមាវចរធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងកាមាវចរធម៌ផង នឹងនកាមាវចរ-
 ធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។
 នកាមាវចរធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងកាមាវចរធម៌ផង នឹងនកាមាវចរធម៌ផង
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែក នឹងកាមាវច-
 រក្ខន្ធ ១ ផង នឹងវត្ថុផង នឹងខន្ធ ២ . . . គឺ បដិសន្ធិ ។ កាមាវចរធម៌
 ក្តី នកាមាវចរធម៌ក្តី ពឹងផ្អែក នឹងកាមាវចរធម៌ផង នឹងនកាមាវចរធម៌
 ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែក នឹង
 នកាមាវចរក្ខន្ធ ១ ផង នឹងវត្ថុផង នឹងខន្ធ ២ . . . ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹង
 ផ្អែក នឹងពួកនកាមាវចរក្ខន្ធផង នឹងពួកមហាក្ខតផង គឺ បដិសន្ធិ ។
 សេចក្តីបំប្រួញ ។

[១២៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៤ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៤ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ
បុរេជាតេ ចត្តារិ អាសេវនេ ចត្តារិ កម្មេ នវ អវិ-
ភតេ នវ ។

[១២៩] កាមាវចរំ ធម្មំ បច្ចុយា កាមាវចរោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចុយា អហេតុកំ កាមា-
វចរំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចុយា . . . អហេតុកប្បជិសន្តិ យាវ
អសញ្ញសត្តា ចក្ខាយតនំ បច្ចុយា ចក្កវិញ្ញាណំ កា-
យាយតនំ . . . វត្ថុំ បច្ចុយា អហេតុកា កាមាវចរោ
ខន្ធា វិចិកិច្ឆាសហកតេ ឧទ្ធច្ចុសហកតេ ខន្ធធ្វេ ច
វត្ថុញ្ច បច្ចុយា វិចិកិច្ឆាសហកតោ ឧទ្ធច្ចុសហកតោ
មោហោ ។ . . . នអារម្មណប្បច្ចុយា ។

[១៣០] កាមាវចរំ ធម្មំ បច្ចុយា កាមាវចរោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចុយា ឯកំ យាវ អសញ្ញ-
សត្តា ។ កាមាវចរំ ធម្មំ បច្ចុយា នកាមាវចរោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចុយា វត្ថុំ បច្ចុយា នកា-
មាវចរោ អធិបតិ វត្ថុំ បច្ចុយា វិចាតា នកាមាវចរោ
ខន្ធា បជិសន្តិ ។ កាមាវចរំ ធម្មំ បច្ចុយា កាមាវ-
ចរោ ច នកាមាវចរោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ នអធិបតិ-
ប្បច្ចុយា វត្ថុំ បច្ចុយា វិចាតា នកាមាវចរោ ខន្ធា

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៤ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១២៩] កាមាវចរធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងកាមាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ពឹងផ្អែក នឹងកាមាវចរក្ខន្ធទ ជាអហេតុកៈ . . .
អហេតុកប្បដិសន្ធិ ចក្កវិញ្ញាណ រាប់តាំងពីពួកអសញ្ញាសត្វ សុទ្ធតែពឹងផ្អែក
នឹងចក្ខុយតនៈ នឹងកាយាយតនៈ . . . ពួកកាមាវចរក្ខន្ធទ ជាអហេតុកៈ
ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ មោហាៈ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចា ប្រកបដោយ
ឧទ្ធច្ចៈ ពឹងផ្អែក នឹងពួកខន្ធទ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចា ប្រកបដោយ
ឧទ្ធច្ចៈផង នឹងវត្ថុផង ។ . . . ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[១៣០] កាមាវចរធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងកាមាវចរធម៌ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ដរាបដល់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។
នកាមាវចរធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងកាមាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ នកាមាវចរធិបតិ ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ពួកនកាមា-
វចរក្ខន្ធទ ជាវិបាក ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ បដិសន្ធិ ។ កាមាវចរធម៌ក្តី
នកាមាវចរធម៌ក្តី ពឹងផ្អែក នឹងកាមាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ពួកនកាមាវចរក្ខន្ធទ ជាវិបាក ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ

កាមាវចរទុកេ បច្ចយវារោ

មហាក្សតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិ ។
 នកាមាវចរំ ធម្មំ បច្ចយា នកាមាវចរោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា តីណិ បដិច្ចសទិសា ។ កាមា-
 វចរញ្ច នកាមាវចរញ្ច ធម្មំ បច្ចយា កាមាវចរោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា បដិច្ចសទិសា ។
 មូលំ នកាមាវចរេ ខន្ធច ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា នកាមា-
 វចរោ អធិបតិ វិចាកំ នកាមាវចរំ ឯកំ ខន្ធច
 វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទ . . . បដិសន្ធិ-
 ក្ខណោ ។ បេ ។ មូលំ វិចាកំ កាមាវចរំ ឯកំ ខន្ធច
 វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទ . . . វិចាកេ
 នកាមាវចរេ ខន្ធច ច មហាក្សតេ ច បច្ចយា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិ ។ . . . នឧបនិស្សយប្បច្ចយា
 តីណិ នអាសេវនប្បច្ចយា សុទ្ធកេ អរូបមិស្សកេ
 ច វិចាកន្តិ និយាមេតព្វំ រូបមិស្សកេ នត្ថិ ។

[១៣១] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណោ តីណិ
 នអធិបតិយា នវ នអនន្តរេ តីណិ នសមនន្តរេ តីណិ
 នឧបនិស្សយេ តីណិ នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ
 នវ នអាសេវនេ នវ នកម្មេ ចត្តារិ នវិចាកេ នវ

កាមាវចរទុក្ខៈ បច្ចយវារៈ

ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែក នឹងពួកមហាកូត គឺ បដិសន្ធិ ។ នកាមាវចរធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងនកាមាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៣ ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។ កាមាវចរធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងកាមាវចរ- ធម៌ផង នឹងនកាមាវចរធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។ មូល គឺ នកាមាវចរាធិបតិ ពឹងផ្អែក នឹង ពួកនកាមាវចរក្ខន្ធផង់ នឹងវត្ថុផង ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែក នឹងនកាមាវចរ- ក្ខន្ធ ១ ជាវិបាកផង នឹងវត្ថុផង នឹងខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃ បដិសន្ធិ ។ បេ ។ មូល គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែក នឹងកាមាវចរក្ខន្ធ ១ ជា វិបាកផង នឹងវត្ថុផង នឹងខន្ធ ២ . . . ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែក នឹងពួកនកាមាវចរក្ខន្ធជាវិបាកផង នឹងពួកមហាកូតផង គឺ បដិសន្ធិ ។ . . . ព្រោះនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនអាសេវនប្ប- ច្ច័យ (បានដល់វារៈ) ដែលបណ្ឌិត គប្បីកំណត់ ថាជាវិបាក ក្នុងសុទ្ធកៈ ផង ក្នុងអរូបមិស្សកៈផង (ឯវារៈ) ក្នុងរូបមិស្សកៈ មិនមានទេ ។

[១៣១] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណ- ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអនន្ត- រប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុង នឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

នអាហារេ ឯកំ នន្ទ្រិយេ ឯកំ នណានេ ឯកំ
នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ
នោនតិយា តីណិ នោវិតតេ តីណិ ។

ឯវំ ឥតវេ ទ្វេ កណាធាបិ និស្សយវាហេបិ

កាតព្វា ។

សំសដ្ឋវារោ

[១៣២] កាមាវចរំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ កាមាវចរោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា កាមាវចរំ ឯកំ ខន្ធំ
សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ . . . បដិសន្ធិ ។
នកាមាវចរំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ នកាមាវចរោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា នកាមាវចរំ ឯកំ ខន្ធំ សំ-
សដ្ឋា តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ . . . បដិសន្ធិ ។

[១៣៣] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ អធិ-
បតិយា ទ្វេ សព្វត្ថ ទ្វេ អវិតតេ ទ្វេ ។

[១៣៤] កាមាវចរំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ កាមា-
វចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ
កាមាវចរំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធោ ទ្វេ
ខន្ធោ . . . អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនតន្ត្រីយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុង
នឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនសម្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនោ-
នត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ការរាប់វារៈ ២ ក្រៅនេះក្តី និស្សយវារៈក្តី
បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

សំសដ្ឋវារៈ

[១៣២] កាមាវចរធម៌ លាយឡំ នឹងកាមាវចរធម៌ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ លាយឡំ នឹងកាមាវចរក្ខន្ធ នឹង
ខន្ធ ២ . . . បដិសន្ធិ ។ នកាមាវចរធម៌ លាយឡំ នឹងនកាមាវចរធម៌
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ លាយឡំ នឹងនកាមា-
វចរក្ខន្ធ ១ នឹងខន្ធ ២ . . . បដិសន្ធិ ។

[១៣៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែ
មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

[១៣៤] កាមាវចរធម៌ លាយឡំ នឹងកាមាវចរធម៌ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ លាយឡំ នឹងកាមាវចរក្ខន្ធ ១
ជាអហេតុកៈ នឹងខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ។ បេ ។

កាមាវចរទុកេ បញ្ញាវារោ

វិចិត្តិក្ខាសហគតេ ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធេ សំសដ្ឋោ
វិចិត្តិក្ខាសហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។

[១៣៥] នហេតុយា ឯកំ នអធិបតិយា ទ្វេ
នបុរេជាតេ ទ្វេ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ ទ្វេ
នកម្មេ ទ្វេ នវិចារកេ ទ្វេ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ
ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។

ឯវំ ឥតវេ ទ្វេ កណាណាបិ សម្បយុត្តវារោបិ
កាតព្វា ។

បញ្ញាវារោ

[១៣៦] កាមាវចរោ ធម្មោ កាមាវចរស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ កាមាវចរោ ហេតុ
សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាណាណព្វ រូចានំ
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ ។ នកាមាវចរោ
ធម្មោ នកាមាវចរស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ នកាមាវចរោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ ។ នកាមាវចរោ
ធម្មោ កាមាវចរស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ នកាមាវចរោ ហេតុ ចិត្តសមុដ្ឋាណានំ រូចានំ

កាមាវចរទុកៈ បញ្ញាវារៈ

មោហៈ ដែលប្រកបដោយវិចិត្រិក្ខា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ លាយឡំ នឹង ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិត្រិក្ខា ប្រកបដោយ ឧទ្ធច្ចៈ ។

[១៣៥] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មាន វារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

ការរាប់វារៈ ២ ក្រៅនេះក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី
បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

បញ្ញាវារៈ

[១៣៦] កាមាវចរធម៌ ជាបដ្ឋយ នៃកាមាវចរធម៌ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ពួកកាមាវចរហេតុ ជាបដ្ឋយ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង់ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយហេតុប្បដ្ឋយ គឺ បដិសន្ធិ ។ នកាមាវចរធម៌ ជាបដ្ឋយ នៃនកាមាវចរធម៌ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ពួកនកាមាវចរហេតុ ជាបដ្ឋយ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ គឺ បដិសន្ធិ ។ នកាមាវចរធម៌ ជាបដ្ឋយ នៃកាមាវចរធម៌ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ពួកនកាមាវចរហេតុ (ជាបដ្ឋយ) នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ ។ មូលំ នកាមា-
វចរោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាណ-
នញ្ច រូចានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ ។

[១៣៧] កាមាវចរោ ធម្មោ កាមាវចរស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទានំ ទត្វា
សីលំ . . . ឧចោសថកម្មំ . . . បុព្វេ សុចិណ្ណានិ
បច្ចវេក្ខតិ អស្សាទេតិ អភិនន្តតិ តំ អារព្ព រាគោ
។ បេ ។ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ អរិយា កោត្រភំ បច្ច-
វេក្ខន្តិ រោទានំ បច្ចវេក្ខន្តិ បហីនេ កិលេសេ . . .
វិក្ខម្ហិតេ កិលេសេ . . . បុព្វេ សុចិណ្ណានិ . . .
ឈានា . . . ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . . កាមាវចរេ ខន្ធធ្វេ
អនិច្ចតោ ។ បេ ។ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ រូចាយតនំ
ចក្កវិញ្ញាណស្ស ដោដ្ឋញ្ចាយតនំ . . . ។ កាមាវចរោ
ធម្មោ នកាមាវចរស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ទិព្វេន ចក្កោ រូបំ បស្សតិ ទិញ្ចាយ សោ-
តនាតុយា សន្នំ សុណាតិ ចេតោបរិយញ្ញាណេន
កាមាវចរចិត្តសមុដ្ឋិស្ស ចិត្តំ ជាតតិ កាមាវចរោ
ខន្ធា ឥន្ទ្រិវិញ្ញាណស្ស ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេ-
និវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាកម្មបតញ្ញាណស្ស

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ដោយហេតុប្បដ្ឋយ គឺ បដិសន្ធិ ។ មូល គឺ ពួកនកាមាវចរហេតុ ជា
បដ្ឋយ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធវដង នៃពួកចិត្តសមុជ្ជានរូបផង ដោយហេ-
តុប្បដ្ឋយ គឺ បដិសន្ធិ ។

[១៣៧] កាមាវចរធម៌ ជាបដ្ឋយ នៃកាមាវចរធម៌ ដោយអារម្ម-
ណប្បដ្ឋយ គឺ បុគ្គល ឲ្យ នូវទាន នូវសីល ... នូវឧបោសថកម្ម ...
ពិចារណា នូវពួកអំពើ ដែលសន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ត្រេកអរ រីករាយ
រាគៈ ប្រារព្ធ នូវហេតុនោះ ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង ពួកព្រះ
អរិយៈ ពិចារណា នូវគោត្រកូ ពិចារណា នូវវោទានៈ នូវពួកកិលេស
ដែលលះបង់ហើយ ... នូវពួកកិលេស ដែលសង្កត់សង្កិនហើយ ...
នូវពួកអំពើ ដែលខ្លួនសន្សំល្អហើយ ក្នុងកាលមុន ... អំពីឈាន ...
នូវចក្ខុ ... នូវវត្ថុ ... នូវពួកកាមាវចរក្ខន្ធ ថាមិនទៀង ។ បេ ។
ទោមនស្ស កើតឡើង រូបាយតនៈ (ជាបដ្ឋយ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ផោដ្ឋ-
ញាយតនៈ ... ។ កាមាវចរធម៌ ជាបដ្ឋយ នៃកាមាវចរធម៌ ដោយ
អារម្មណប្បដ្ឋយ គឺ បុគ្គល ឃើញ នូវរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ឬ នូវសំឡេង
ដោយទិព្វសោតធាតុ ដឹង នូវចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយកាមាវចរចិត្ត
ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ពួកកាមាវចរក្ខន្ធ ជាបដ្ឋយ នៃឥទ្ធិវិធាញ្ញាណ
ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មបគញ្ញាណ

កាមាវចរទុកេ បញ្ញាវារោ

អនាគតំសញ្ញាណស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 នកាមាវចរោ ធម្មោ នកាមាវចរស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ និព្វានំ មគ្គស្ស ផលស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចេតោបរិយញ្ញាណោន
 នកាមាវចរចិត្តសមន្តិស្ស ចិត្តំ ជាតតិ អាកាសា-
 នញ្ចាយតនំ វិញ្ញាណញ្ចាយតនស្ស អាកិញ្ញញ្ញាយ-
 តនំ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនស្ស នកាមាវចរោ ខន្ទា
 តទ្ធិវិញ្ញាណស្ស ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវា-
 សានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាកម្មបកញ្ញាណស្ស អនា-
 គតំសញ្ញាណស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 នកាមាវចរោ ធម្មោ កាមាវចរស្ស ធម្មស្ស អារម្មណា-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ លាណា វុដ្ឋហិត្វា លានំ បច្ចវេ-
 ក្ខតិ អស្សាទេតិ អភិទន្ធាតិ តំ អារព្ព រាគោ ឧប្បជ្ជតិ
 ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អរិយា មគ្គា វុដ្ឋហិត្វា មគ្គំ បច្ចវេក្ខតិ
 ផលំ . . . និព្វានំ បច្ចវេក្ខតិ និព្វានំ កោត្រភុស្ស
 វោទានស្ស អារជ្ជនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អាកាសានញ្ចាយតនំ បច្ចវេក្ខតិ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ
 បច្ចវេក្ខតិ អាកិញ្ញញ្ញាយតនំ បច្ចវេក្ខតិ នេវសញ្ញា-
 នាសញ្ញាយតនំ បច្ចវេក្ខតិ ទិព្វំ ចក្កំ បច្ចវេក្ខតិ

កាមាវចរទុកៈ បញ្ញាវារៈ

និងអនាគតំសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ នកាមាវចរធម៌ ជា
 បច្ច័យ នៃនកាមាវចរធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ និព្វាន ជាបច្ច័យ
 នៃមគ្គ និងផល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ បុគ្គល ដឹង នូវចិត្ត របស់បុគ្គល
 អ្នកប្រកបដោយនកាមាវចរចិត្ត ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ អាកាសា-
 នញ្ញាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃវិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ អាកិញ្ញញ្ញាយតនៈ
 (ជាបច្ច័យ) នៃនេវេសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ពួកនកាមាវចរក្ខន្ធ ជា
 បច្ច័យ នៃឥទ្ធិវិធាញ្ញាណ ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ
 យថាកម្មុបគញ្ញាណ និងអនាគតំសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។
 នកាមាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកាមាវចរធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ
 គឺ បុគ្គល ចេញ អំពីឈាន ពិចារណា នូវឈាន ត្រេកអរ រីករាយ
 រាគៈ កើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវហេតុនោះ ពួកព្រះ
 អរិយៈ ចេញ អំពីមគ្គ ពិចារណា នូវមគ្គ នូវផល . . . ពិចារណា
 នូវព្រះនិព្វាន ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកូ វោទានៈ និងកិរិយា
 ពិចារណា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ពិចារណា នូវអាកាសានញ្ញាយតនៈ
 ពិចារណា នូវវិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ ពិចារណា នូវអាកិញ្ញញ្ញាយតនៈ
 ពិចារណា នូវនេវេសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ពិចារណា នូវទិព្វចក្ក

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

ទិព្វំ សោតទាតំ បច្ចុវេក្ខតិ ឥទ្ធិវិធម្មាណំ បច្ចុវេក្ខតិ
ចេតោបរិយញ្ញាណំ . . . ។ បេ ។ បុព្វេនិវាសានុស្ស-
តិញ្ញាណំ . . . យថាកម្មបកញ្ញាណំ . . . អនាគតំ-
សញ្ញាណំ បច្ចុវេក្ខតិ នកាមាវចរេ ខន្ទេ អនិច្ចតោ
។ បេ ។ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។

[១៣៨] កាមាវចរោ ធម្មោ កាមាវចរស្ស
ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អារម្មណាធិបតិ
សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ ទានំ . . . សីលំ
. . . ឧចោសថកម្មំ . . . បុព្វេ សុចិណ្ណានិ តំ ករុ
កត្វា បច្ចុវេក្ខតិ អស្សាទេតិ អភិនន្ទតិ តំ ករុ កត្វា
រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ សេក្ខា កោត្រិកុំ ករុ
កត្វា បច្ចុវេក្ខតិ តំ ករុ កត្វា បច្ចុវេក្ខតិ ចក្កំ . . .
វត្ថុំ . . . កាមាវចរេ ខន្ទេ ករុ កត្វា អស្សាទេតិ អភិ-
នន្ទតិ តំ ករុ កត្វា រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។
សហជាតាធិបតិ កាមាវចរោ អធិបតិ សម្មយុត្តកានំ
ខន្ទានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន
បច្ចុយោ ។ នកាមាវចរោ ធម្មោ នកាមាវចរស្ស
ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អារម្មណាធិ-
បតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ និព្វានំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ពិចារណា នូវទិព្វសោតធាតុ ពិចារណា នូវតទ្ធិវិធីញ្ញាណ នូវចេតោ-
បរិយញ្ញាណ . . . ។ បេ ។ នូវបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ . . . យថា-
កម្មុបគញ្ញាណ . . . ពិចារណា នូវអនាគតំសញ្ញាណ នូវពួកនកាមា-
វចរក្ខន្ធចាមិនឡើង ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង ។

[១៣៨] កាមាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកាមាវចរធម៌ ដោយអធិប-
តិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណា-
ធិបតិ គឺ នូវទាន . . . នូវសីល . . . នូវឧបោសថកម្ម . . . នូវ
ពួកអំពើដែលខ្លួនសន្សំល្អហើយ ក្នុងកាលមុន ធ្វើ នូវអំពើនោះ ឲ្យជា
ទីគោរព ហើយពិចារណា ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង ទិដ្ឋិ
កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវអំពើនោះ ឲ្យជាទីគោរព ពួកសេក្ខបុគ្គល
ធ្វើ នូវគោត្រកូ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើ នូវអំពើនោះ
ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា នូវចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ . . . ធ្វើ
នូវពួកកាមាវចរក្ខន្ធ ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ
កើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវអំពើនោះ ឲ្យជាទីគោរព ។
ឯសហជាតាធិបតិ គឺ កាមាវចរធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ
ផង នៃចិត្តសម្បជ្ជានរូបផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ នកាមាវចរ-
ធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនកាមាវចរធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្ម-
ណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ ព្រះនិព្វាន

កាមាវចរទុកេ បញ្ញាវារោ

មក្កស្ស ផលស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សហ-
 ជាតាធិបតិ នកាមាវចរា អធិបតិ សម្មយុត្តកានំ
 ខន្ធានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នកាមាវចរោ
 ធម្មោ កាមាវចរស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណា-
 ធិបតិ ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ
 អស្សាទេតិ អភិនន្ទតិ តំ ករុំ កត្វា រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ
 . . . អរិយា មក្កា វុដ្ឋហិត្វា មក្កំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ
 ផលំ . . . និព្វានំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ
 កោត្រភុស្ស វោទានស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អាគាសានញ្ចាយតនំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ វិញ្ញាណ-
 ញ្ចាយតនំ . . . អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ នេវសញ្ញានាសញ្ញា-
 យតនំ ទិព្វំ ចក្កំ ទិព្វំ សោតទាតុំ ឥន្ទ្រិវិញ្ញាណំ . . .
 ។ បេ ។ អនាគតំសញ្ញាណំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ
 នកាមាវចរេ ខន្ធានំ ករុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិនន្ទតិ
 តំ ករុំ កត្វា រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ . . . ។ សហជាតា-
 ធិបតិ នកាមាវចរា អធិបតិ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នកាមាវចរោ ធម្មោ

កាមាវចរទុក្ខៈ បញ្ញាវារៈ

ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ និងផល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ ឯសហជាតា-
 ធិបតិ គឺ នកាមាវចរាធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយ
 អធិបតិប្បច្ច័យ ។ នកាមាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកាមាវចរធម៌ ដោយ
 អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្ម-
 ណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ចេញ អំពីឈាន ធ្វើ នូវឈាន ឲ្យជាទីគោរព
 ហើយពិចារណា ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវ
 អំពើនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទិដ្ឋិ . . . ពួកព្រះអរិយៈ ចេញ អំពីមគ្គ ធ្វើ
 នូវមគ្គ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា នូវផល . . . ធ្វើ នូវនិព្វាន
 ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកូ
 និងវោទានៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ធ្វើ នូវអាកាសានញ្ញាយតនៈ ឲ្យជា
 ទីគោរព ហើយពិចារណា វិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ . . . នូវអាកិញ្ញញ្ញា-
 យតនៈ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ទិព្វចក្ក ទិព្វសោតជាតុ និងឥទ្ធិ-
 វិធិញ្ញាណ . . . ។ បេ ។ ធ្វើ នូវអនាគតំសញ្ញាណ ឲ្យជាទីគោរព
 ហើយពិចារណា ធ្វើ នូវពួកនកាមាវចរក្ខន្ធ ឲ្យជាទីគោរព ហើយ
 ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវអំពើនោះ ឲ្យជាទី
 គោរព ទិដ្ឋិ . . . ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ នកាមាវចរាធិបតិ ជា
 បច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ នកាមាវចរធម៌

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

កាមាវចរស្ស ច នកាមាវចរស្ស ច ធម្មស្ស អធិប-
តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ នកាមាវចរា
អធិបតិ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច
រូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៣៩] កាមាវចរោ ធម្មោ កាមាវចរស្ស ធម្មស្ស
អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា កាមាវចរា
ខន្ធា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ ខន្ធានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ អនុលោមំ កោត្រភុស្ស អនុលោមំ រោនានស្ស
អារដ្ឋនា កាមាវចរានំ ខន្ធានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ។ កាមាវចរោ ធម្មោ នកាមាវចរស្ស ធម្មស្ស
អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ កាមាវចរំ ចុតិចិត្តំ នកា-
មាវចរស្ស ឧបបត្តិចិត្តស្ស អារដ្ឋនា នកាមាវចរានំ
ខន្ធានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ កាមាវចរា ខន្ធា
នកាមាវចរស្ស វុដ្ឋានស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បឋមស្ស ឈានស្ស បរិកម្មំ បឋមស្ស ឈានស្ស
អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។ ចតុត្តស្ស ឈា-
នស្ស . . . ។ បេ ។ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនស្ស
បរិកម្មំ . . . ។ បេ ។ ទិព្វស្ស ចក្កស្ស ទិព្វាយ សោ-
តនាតុយា ឥន្ទ្រិវិញ្ញាណស្ស ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ជាបច្ច័យ នៃកាមាវចរធម៌ផង នៃនកាមាវចរធម៌ផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ
បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ នកាមាវចរធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្ប-
យុត្តកក្ខន្ធផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[១៣៩] កាមាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកាមាវចរធម៌ ដោយ
អនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកកាមាវចរក្ខន្ធ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ក្រោយ ។
ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រភូ អនុលោម (ជា
បច្ច័យ) នៃវោទានៈ អារជ្ជនៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកកាមាវចរក្ខន្ធ ដោយ
អនន្តរប្បច្ច័យ ។ កាមាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនកាមាវចរធម៌ ដោយ
អនន្តរប្បច្ច័យ កាមាវចរចុតិចិត្ត (ជាបច្ច័យ) នៃនកាមាវចរឧបបត្តិចិត្ត
អារជ្ជនៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកនកាមាវចរក្ខន្ធ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ពួក
កាមាវចរក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃនកាមាវចរដ្ឋានៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ បរិកម្ម
នៃបឋមជ្ឈាន ជាបច្ច័យ នៃបឋមជ្ឈាន ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ បេ ។
នៃចតុត្ថជ្ឈាន . . . ។ បេ ។ បរិកម្ម នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ . . .
។ បេ ។ នៃទិព្វចក្ខុ ទិព្វសោតធាតុ ឥទ្ធិវិធម្មណា ចេតោបរិយញ្ញាណ

កាមាវចរទុកេ បញ្ញាវារោ

បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាកម្មបកញ្ញា-
 ណស្ស . . . អនាគតំសញ្ញាណស្ស បរិកម្មំ អនាគ-
 តំសញ្ញាណស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ កោត្រកុ
 មក្កស្ស វោទានំ មក្កស្ស អនុលោមំ ផលសមាបត្តិយា
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នកាមាវចរោ ធម្មោ
 នកាមាវចរស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បុរិមា បុរិមា នកាមាវចរោ ខន្ធា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ
 ខន្ធានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ មក្កោ ផលស្ស ផលំ
 ផលស្ស និរោទា វុដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញានាសញ្ញាយ-
 តំ ផលសមាបត្តិយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 នកាមាវចរោ ធម្មោ កាមាវចរស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ នកាមាវចរំ ចុតិចិត្តំ កាមាវចរស្ស
 ឧបបត្តិចិត្តស្ស នកាមាវចរំ កវដ្ឋំ អារដ្ឋនាយ នកា-
 មាវចរោ ខន្ធា កាមាវចរស្ស វុដ្ឋានស្ស អនន្តរប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។ . . . សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ សត្ត អញ្ញមញ្ញប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ឆ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ សត្ត ។

[១៤០] កាមាវចរោ ធម្មោ កាមាវចរស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ

កាមាវចរទុក្ខៈ បញ្ញាវារៈ

បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ នឹងយថាកម្មបគញ្ញាណ . . . បរិកម្ម នៃ
អនាគតិសញ្ញាណ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតិសញ្ញាណ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ
គោត្រកូ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ វោទានៈ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ អនុលោម
ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ នកាមាវចរធម៌ ជា
បច្ច័យ នៃនកាមាវចរធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកនកាមាវចរក្ខន្ធ
មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មគ្គ (ជា
បច្ច័យ) នៃផល ផល (ជាបច្ច័យ) នៃផល នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ
របស់បុគ្គល កាលចេញអំពីនិរោធ ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយ
អនន្តរប្បច្ច័យ ។ នកាមាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកាមាវចរធម៌ ដោយ
អនន្តរប្បច្ច័យ គឺ នកាមាវចរចុតិចិត្ត (ជាបច្ច័យ) នៃកាមាវចរឧប-
បត្តិចិត្ត នកាមាវចរភវង្គ (ជាបច្ច័យ) នៃអារជ្ជនៈ ពួកនកាមាវចរក្ខន្ធ
ជាបច្ច័យ នៃកាមាវចរវុដ្ឋាន ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ . . . ជាបច្ច័យ
ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
ជាបច្ច័យ ដោយអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ជាបច្ច័យ ដោយនិស្ស-
យប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

[១២០] កាមាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកាមាវចរធម៌
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ អារម្មណ្តូបនិស្ស័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

អនន្តបនិស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ បេ ។ បកត្ថបនិស្សយោ កាមាវចរំ សទ្ធិំ ឧបនិស្សាយ នានំ ទេតិ សីលំ . . . ឧបោសថកម្មំ . . . វិបស្សនំ . . . ។ បេ ។ មាណំ ជយ្យតិ ទិដ្ឋិ កល្យាណតិ កាមាវចរំ សីលំ ។ បេ ។ បញ្ញំ . . . រាគំ បត្តនំ កាយិកំ សុខំ កាយិកំ ទុក្ខំ ឧត្តំ កោជនំ . . . សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ នានំ ទេតិ វិបស្សនំ . . . ។ បេ ។ ចាលំ ហនតិ ។ បេ ។ សង្ឃំ ភិទ្ធតិ កាមាវចរា សទ្ធា ។ បេ ។ សេនាសនំ កាមាវចរាយ សទ្ធាយ ។ បេ ។ បត្តនាយ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ កាមាវចរោ ធម្មោ នកាមាវចរស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តបនិស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ បេ ។ បកត្ថបនិស្សយោ កាមាវចរំ សទ្ធិំ ឧបនិស្សាយ នកាមាវចរំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ មក្កំ . . . អភិញ្ញំ . . . សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ កាមាវចរំ សីលំ . . . ។ បេ ។ សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ នកាមាវចរំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ មក្កំ . . . អភិញ្ញំ . . . សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ កាមាវចរា សទ្ធា . . . ។ បេ ។ សេនាសនំ នកាមាវចរាយ សទ្ធាយ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

អនន្តរូបនិស្ស័យេ និងបកត្ថបនិស្ស័យេ ។ បេ ។ ឯបកត្ថបនិស្ស័យេ គឺ
 បុគ្គល អាស្រ័យេ នូវសទ្ធា ជាកាមាវចរៈ ហើយឲ្យ នូវទាន នូវសីល
 . . . នូវឧបោសថកម្ម . . . នូវវិបស្សនា . . . ។ បេ ។ ដំឡើង នូវ
 មានៈ ប្រកាន់ នូវទិដ្ឋិ នូវសីល ជាកាមាវចរៈ ។ បេ ។ នូវបញ្ញា . . .
 នូវរាគៈ សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ រដូវ និងកោជន
 . . . អាស្រ័យេ នូវសេនាសនៈ ហើយឲ្យ នូវទាន នូវវិបស្សនា . . .
 ។ បេ ។ សម្លាប់ នូវសត្វ ។ បេ ។ បំបែក នូវសង្ឃ សទ្ធា ជាកាមា-
 វចរៈ ។ បេ ។ សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ជាកាមាវចរៈ ។ បេ ។
 ជាបច្ច័យ នៃសេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ និងកាយិកទុក្ខ ដោយឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ ។ កាមាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនកាមាវចរធម៌ ដោយឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យេ និងបកត្ថបនិស្ស័យេ ។ បេ ។
 ឯបកត្ថបនិស្ស័យេ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យេ នូវសទ្ធា ជាកាមាវចរៈ ញ៉ាំង
 នកាមាវចរជ្ឈាន ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងមគ្គ . . . ញ៉ាំងអភិញ្ញា . . . ញ៉ាំង
 សមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង នូវសីល ជាកាមាវចរៈ . . . ។ បេ ។ អាស្រ័យេ
 នូវសេនាសនៈ ញ៉ាំងនកាមាវចរជ្ឈាន ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងមគ្គ . . .
 ញ៉ាំងអភិញ្ញា . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សទ្ធា ជាកាមា-
 វចរៈ . . . ។ បេ ។ សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃនកាមាវចរសទ្ធា ។ បេ ។

កាមាវចរទុកេ បញ្ញាវារោ

បញ្ញាយ មក្កស្ស ផលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បឋមស្ស ណានស្ស បរិកម្មំ បឋ-
 មស្ស ណានស្ស ។ បេ ។ ចតុត្ថស្ស ណានស្ស . . .
 អាណាសានញ្ញាយតនស្ស . . . បឋមស្ស មក្កស្ស . . .
 ចតុត្ថស្ស មក្កស្ស បរិកម្មំ . . . ។ បេ ។ នកាមាវចរោ
 ធម្មោ នកាមាវចរស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ
 បកត្តូបនិស្សយោ ។ បេ ។ បកត្តូបនិស្សយោ នកា-
 មាវចរំ សទ្ធិំ ឧបនិស្សាយ នកាមាវចរំ ណានំ ឧប្បា-
 ទេតិ មក្កំ . . . អភិញ្ញំ . . . សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ
 នកាមាវចរំ សីលំ . . . ។ បេ ។ បញ្ញំ ឧបនិស្សាយ
 នកាមាវចរំ ណានំ ឧប្បាទេតិ មក្កំ . . . អភិញ្ញំ . . .
 សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ នកាមាវចរោ សទ្ធា . . . ។ បេ ។
 បញ្ញា នកាមាវចរាយ សទ្ធាយ មក្កស្ស ផលសមា-
 បត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បឋមំ ណានំ
 ទុតិយស្ស ណានស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ។ បេ ។ តតិយំ ណានំ . . . ចតុត្ថំ ណានំ . . . អាណាសា-
 នញ្ញាយតនំ វិញ្ញាណញ្ញាយតនស្ស អាតិញ្ញាយតនំ

កាមាវចរទុកៈ បញ្ញាវារៈ

ជាបច្ច័យ នៃបញ្ញា មគ្គ និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 បរិកម្ម នៃបឋមជ្ឈាន ជាបច្ច័យ នៃបឋមជ្ឈាន ។ លេ ។ នៃចតុត្ថ-
 ជ្ឈាន . . . នៃអាកាសានញាយតនៈ . . . នៃបឋមមគ្គ . . . បរិកម្ម
 នៃចតុត្ថមគ្គ . . . ។ លេ ។ នកាមាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនកាមាវចរ-
 ធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តរូប-
 និស្ស័យ និងបកត្វបនិស្ស័យ ។ លេ ។ ឯបកត្វបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល
 អាស្រ័យ នូវសទ្ធា មិនមែនជាកាមាវចរៈ ញ៉ាំងឈាន មិនមែនជា
 កាមាវចរៈ ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងមគ្គ . . . ញ៉ាំងអភិញ្ញា . . . ញ៉ាំង
 សមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង នូវសីល មិនមែនជាកាមាវចរៈ . . . ។ លេ ។
 អាស្រ័យ នូវបញ្ញា ញ៉ាំងឈាន មិនមែនជាកាមាវចរៈ ឲ្យកើតឡើង
 ញ៉ាំងមគ្គ . . . ញ៉ាំងអភិញ្ញា . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង
 សទ្ធា មិនមែនជាកាមាវចរៈ . . . ។ លេ ។ បញ្ញា ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា
 មិនមែនជាកាមាវចរៈ មគ្គ និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្ប-
 ច្ច័យ បឋមជ្ឈាន ជាបច្ច័យ នៃទុតិយជ្ឈាន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 ។ លេ ។ តតិយជ្ឈាន . . . ចតុត្ថជ្ឈាន . . . អាកាសានញា-
 យតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃវិញ្ញាណញាយតនៈ អាកិញ្ញាញាយតនៈ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បឋមោ មក្កោ ទុតិយស្ស ទុតិយោ មក្កោ
 តតិយស្ស តតិយោ មក្កោ ចតុត្ថស្ស មក្កស្ស ឧបនិ-
 ស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ មក្កោ ផលសមាបត្តិយា
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នកាមាវចរោ
 ធម្មោ កាមាវចរស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ
 បកតូបនិស្សយោ ។ បេ ។ បកតូបនិស្សយោ នកា-
 មាវចរំ សទ្ធិំ ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ សីលំ . . .
 ឧចោសថកម្មំ . . . វិបស្សនំ ឧប្បាទេតិ មាណំ ជប្បេតិ
 ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ នកាមាវចរំ សីលំ . . . ។ បេ ។ បញ្ញា
 ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ សីលំ . . . ឧចោសថកម្មំ
 . . . វិបស្សនំ ឧប្បាទេតិ មាណំ ជប្បេតិ ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ
 នកាមាវចរោ សទ្ធា . . . ។ បេ ។ បញ្ញា កាមាវចរាយ
 សទ្ធាយ បញ្ញាយ រាគស្ស បត្តនាយ កាយិកស្ស
 សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អរិយា មក្កំ ឧបនិស្សាយ សង្ខារ
 អនិច្ចតោ វិបស្សន្តិ មក្កោ អរិយានំ អត្ថប្បដិ-
 សម្ពិទាយ ធម្មប្បដិសម្ពិទាយ ជិវត្តិប្បដិសម្ពិទាយ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ជាបច្ច័យ នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 បឋមមគ្គ (ជាបច្ច័យ) នៃទុតិយមគ្គ ទុតិយមគ្គ (ជាបច្ច័យ) នៃតតិយមគ្គ
 តតិយមគ្គ ជាបច្ច័យ នៃចតុត្ថមគ្គ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មគ្គ ជា
 បច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ នកាមាវចរធម៌
 ជាបច្ច័យ នៃកាមាវចរធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្ម-
 ណ្ឌូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថូបនិស្ស័យ ។ បេ ។ ឯបកត្ថូប-
 និស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសទ្ធា មិនមែនជាកាមាវចរៈ ហើយ
 ឲ្យ នូវទាន នូវសីល . . . នូវឧបោសថកម្ម . . . ញ៉ាំងវិបស្សនា
 ឲ្យកើតឡើង ដំឡើង នូវមានៈ ប្រកាន់ នូវទិដ្ឋិ នូវសីល មិនមែន
 ជាកាមាវចរៈ . . . ។ បេ ។ អាស្រ័យ នូវបញ្ញា ហើយឲ្យ នូវទាន
 នូវសីល . . . នូវឧបោសថកម្ម . . . ញ៉ាំងវិបស្សនា ឲ្យកើតឡើង
 ដំឡើង នូវមានៈ ប្រកាន់ នូវទិដ្ឋិ សទ្ធា មិនមែនជាកាមាវចរៈ . . .
 ។ បេ ។ បញ្ញា ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ជាកាមាវចរៈ នៃបញ្ញា រាគៈ សេចក្តី
 ប្រាថ្នា កាយិកសុខ និងកាយិកទុក្ខ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ពួកព្រះ
 អរិយៈ អាស្រ័យ នូវមគ្គ ពិចារណាឃើញ នូវពួកសង្ខារ ថាមិនទៀង
 មគ្គ ជាបច្ច័យ នៃអត្តប្បដិសម្ភិទា ធម្មប្បដិសម្ភិទា និរុត្តិប្បដិសម្ភិទា

កាមាវចរទុកេ បញ្ញាវារោ

បដិកានប្បដិសម្ពិទាយ ហានហានកោសល្យស្ស ឧប-
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ផលសមាបត្តិយា កាយិ-
កស្ស សុខស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៤១] កាមាវចរោ ធម្មោ កាមាវចរស្ស
ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាបុរេ-
ជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណាបុរេជាតំ ចក្កំ . . . វត្ថុ
អនិច្ចតោ ។ បេ ។ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ រូបាយតនំ
ចក្កវិញ្ញាណស្ស ដោជ្ជព្វាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស ។
វត្ថុបុរេជាតំ ចក្ខុយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស កាយា-
យតនំ . . . វត្ថុ កាមាវចរានំ ខន្ធានំ បុរេជាតប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។ កាមាវចរោ ធម្មោ នកាមាវចរស្ស
ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាបុរេ-
ជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណាបុរេជាតំ ទិព្វេន ចក្កុនា
រូបំ បស្សតិ ទិព្វាយ សោតជាតុយា សន្នំ សុណាតិ ។
វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ នកាមាវចរានំ ខន្ធានំ បុរេជាតប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។ . . . បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ទ្វេ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

កាមាវចរទុកៈ បញ្ញាវារៈ

បដិកាណប្បដិសម្ពិទា នឹងឋានាឋានកោសល្ល របស់ពួកព្រះអរិយៈ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ និងកាយិកសុខ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[១៤១] កាមាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកាមាវចរធម៌ ដោយបុរេជា-
តប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ អារម្មណ-
បុរេជាត គឺ នូវចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ។ បេ ។ ទោមនស្ស
កើតឡើង រូបាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ (ជា
បច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ ចក្ខុយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃ
ចក្ខុវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ . . . វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកកាមាវចរក្ខន្ធ
ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ កាមាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកាមាវចរធម៌
ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។
អារម្មណបុរេជាត គឺ បុគ្គល ឃើញ នូវរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ឬ នូវសំឡេង
ដោយទិព្វសោតធាតុ ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកនកា-
មាវចរក្ខន្ធ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជា-
តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ជាបច្ច័យ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

[១៤២] កាមាវចរោ ធម្មោ កាមាវចរស្ស
 ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា ធានា-
 ខណិកា ។ សង្ខតំ ។ នកាមាវចរោ ធម្មោ នកា-
 មាវចរស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
 ជាតា ធានាខណិកា ។ នកាមាវចរោ ធម្មោ កាមា-
 វចរស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា
 ធានាខណិកា ។ សង្ខតំ ។ នកាមាវចរោ ធម្មោ
 កាមាវចរស្ស ច នកាមាវចរស្ស ច ធម្មស្ស កម្ម-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា ធានាខណិកា ។
 សង្ខតំ ។ . . . វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ អា-
 ហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ចត្តារិ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ
 មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ សម្បយុត្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ទ្វេ ។

[១៤៣] កាមាវចរោ ធម្មោ កាមាវចរស្ស
 ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេ-
 ជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សង្ខតំ ។ កាមាវចរោ ធម្មោ
 នកាមាវចរស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតំ សង្ខតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

[១៤២] កាមាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកាមាវចរធម៌ ដោយកម្ម-
 ប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងនានាខណិកៈ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។
 នកាមាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនកាមាវចរធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បាន
 ដល់សហជាត និងនានាខណិកៈ ។ នកាមាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃ
 កាមាវចរធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងនានាខណិកៈ ។
 សេចក្តីបំប្រួញ ។ នកាមាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកាមាវចរធម៌ផង នៃ
 នកាមាវចរធម៌ផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងនានា-
 ខណិកៈ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៤ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ជាបច្ច័យ
 ដោយតន្ត្រីប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ជាបច្ច័យ ដោយឈានប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៤ ជាបច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ជាបច្ច័យ ដោយ
 សម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

[១៤៣] កាមាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកាមាវចរធម៌ ដោយវិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត និងបច្ចាជាត ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។
 កាមាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនកាមាវចរធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បាន
 ដល់សហជាត និងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ សេចក្តីបំប្រួញ ។

កាមាវចរទុកេ បញ្ញាវារោ

បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ នកាមាវចរានំ ខន្ធានំ វិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជាតំ វត្ថុ នកាមាវចរានំ
 ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នកាមាវចរោ
 ធម្មោ កាមាវចរស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា នកាមា-
 វចរោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិ ។ បច្ឆាជាតា នកាមាវចរោ ខន្ធា
 បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[១៤៤] កាមាវចរោ ធម្មោ កាមាវចរស្ស
 ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ
 បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ សន្និទ្ធីត្ថំ ។ កាមាវចរោ
 ធម្មោ នកាមាវចរស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតំ បដិសន្ធិ-
 ក្ខណោ វត្ថុ នកាមាវចរានំ ខន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ បុរេជាតំ ទិព្វេន ចក្កុនា . . . បុរេជាតស-
 ទិសំ ។ នកាមាវចរោ ធម្មោ នកាមាវចរស្ស ធម្មស្ស
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ ។ សន្និទ្ធីត្ថំ ។

កាមាវចរទុកៈ បញ្ញាវារៈ

វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកនកាមាវចរក្ខន្ធ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ ។ ឯបុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកនកាមាវចរក្ខន្ធ ដោយ
 វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ នកាមាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកាមាវចរធម៌ ដោយ
 វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបច្ឆាជាត ។ សហជាត គឺ
 ពួកនកាមាវចរក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយវិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ គឺ បដិសន្ធិ ។ ឯបច្ឆាជាត គឺ ពួកនកាមាវចរក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ
 នៃកាយ នេះ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[១៤៤] កាមាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកាមាវចរធម៌ ដោយ
 អត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត បច្ឆាជាត អាហារ និង
 ឥន្ទ្រិយ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ កាមាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនកាមា-
 វចរធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។
 សហជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកនកាមាវចរក្ខន្ធ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ឯបុរេជាត គឺ ដោយទិព្វចក្ខុ . . . ដូចគ្នា
 នឹងបុរេជាតប្បច្ច័យដែរ ។ នកាមាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនកាមាវចរ-
 ធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

នកាមាវចរោ ធម្មោ កាមាវចរស្ស ធម្មស្ស អត្តិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ វិប្បយុត្តសទិសំ ។

នកាមាវចរោ ធម្មោ កាមាវចរស្ស ច នកាមាវច-
 រស្ស ច ធម្មស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិច្ចសទិ-
 សំ ។ កាមាវចរោ ច នកាមាវចរោ ច ធម្មោ កាមា-
 វចរស្ស ធម្មស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ
 បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ សហជាតា នកាមាវ-
 ចរោ ខន្ធា ច មាហាក្ខតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូចានំ
 អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ ។ បច្ឆាជាតា នកា-
 មាវចរោ ខន្ធា ច កតព្យិដ្ឋានោ អាហារោ ច ឥមស្ស
 កាយស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា
 នកាមាវចរោ ខន្ធា ច រូបដីវិតិច្ឆ្រិយញ្ច កដត្តារូចានំ
 អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ កាមាវចរោ ច នកាមា-
 វចរោ ច ធម្មោ នកាមាវចរស្ស ធម្មស្ស អត្តិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតោ
 នកាមាវចរោ ឯកោ ខន្ធា ច វត្ថុ ច តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ
 អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា . . . បដិសន្ធិ ។
 . . . នត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិតតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អវិតតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

នកាមាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកាមាវចរធម៌ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ បានដល់
សហជាត បច្ឆាជាត ដូចគ្នានឹងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យដែរ ។ នកាមាវចរធម៌
ជាបច្ច័យ នៃកាមាវចរធម៌ផង នៃនកាមាវចរធម៌ផង ដោយអត្តិប្បច្ច័យ
ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។ កាមាវចរធម៌ក្តី នកាមាវចរធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ
នៃកាមាវចរធម៌ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បច្ឆាជាត
អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។ សហជាត គឺ ពួកនកាមាវចរក្ខន្ធផង ពួក
មហាកូតផង ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្តិប្បច្ច័យ គឺ
បដិសន្ធិ ។ បច្ឆាជាត គឺ ពួកនកាមាវចរក្ខន្ធផង កពឡឺង្ការាហារផង
ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ បច្ឆាជាត គឺ ពួកនកាមា-
វចរក្ខន្ធផង រូបជីវិតិទ្រិយផង ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ដោយអត្តិប្ប-
ច្ច័យ ។ កាមាវចរធម៌ក្តី នកាមាវចរធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃនកាមាវចរធម៌
ដោយអត្តិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ
នកាមាវចរក្ខន្ធ ១ ផង វត្ថុផង ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ
ខន្ធ ២ . . . បដិសន្ធិ ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយវិតតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអវិតតប្បច្ច័យ ។

កាមាវចរទុកេ បញ្ញាវារោ

[១៤៥] ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណោ ចត្តារិ អធិ-
 បតិយា ចត្តារិ អនន្តរេ ចត្តារិ សមនន្តរេ ចត្តារិ សហ-
 ជាតេ សត្ត អញ្ញមញ្ញោ ន និស្សយេ សត្ត ឧបនិស្ស-
 យេ ចត្តារិ បុរេជាតេ ទ្វេ បច្ឆាជាតេ ទ្វេ អាសេវនេ
 តីណិ កម្មេ ចត្តារិ វិចាកេ ចត្តារិ អាហារេ ចត្តារិ
 ឥន្ទ្រិយេ ចត្តារិ ឈានេ ចត្តារិ មក្កេ ចត្តារិ សម្ម-
 យុត្តេ ទ្វេ វិប្បយុត្តេ តីណិ អត្តិយា សត្ត នត្តិយា
 ចត្តារិ វិភតេ ចត្តារិ អវិភតេ សត្ត ។

[១៤៦] កាមាវចរោ ធម្មោ កាមាវចរស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេ-
 ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ កាមាវចរោ ធម្មោ
 នកាមាវចរស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នកាមាវ-
 ចរោ ធម្មោ នកាមាវចរស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ

កាមាវចរទុកៈ បញ្ញាវារៈ

[១៤៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអត្ថិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនត្ថិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងវិតតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងអវិតតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។

[១៤៦] កាមាវចរធម៌ ជាបដ្ឋយ នៃកាមាវចរធម៌ ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយសហជាតប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយបុរេជាតប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយកម្មប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយអាហារប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ ។ កាមាវចរធម៌ ជាបដ្ឋយ នៃនកាមាវចរធម៌ ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយសហជាតប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយបុរេជាតប្បដ្ឋយ ។ នកាមាវចរធម៌ ជាបដ្ឋយ នៃនកាមាវចរធម៌ ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយសហជាតប្បដ្ឋយ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នកាមាវចរោ ធម្មោ
 កាមាវចរស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ នកាមាវចរោ ធម្មោ កាមាវចរស្ស ច
 នកាមាវចរស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ កាមាវចរោ ច
 នកាមាវចរោ ច ធម្មោ កាមាវចរស្ស ធម្មស្ស
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ កាមាវចរោ ច នកាមាវចរោ ច
 ធម្មោ នកាមាវចរស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៤៧] នហេតុយា សត្តំ នអារម្មណោ សត្តំ
 នអធិបតិយា សត្តំ នអនន្តរេ សត្តំ នសមនន្តរេ សត្តំ
 នសហជាតេ ន នអញ្ញមញ្ញេ ន ននិស្សយេ ន នឧប-
 និស្សយេ សត្តំ នបុរេជាតេ ន ។ បេ ។ នសម្បយុត្តេ
 ន នវិប្បយុត្តេ បញ្ច នោអត្ថិយា បញ្ច នោនត្ថិយា
 សត្តំ នោវិកតេ សត្តំ នោអវិកតេ បញ្ច ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ នកាមាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ
 នៃកាមាវចរធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជា-
 តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆា-
 ជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ នកាមាវចរធម៌ ជា
 បច្ច័យ នៃកាមាវចរធម៌ផង នៃនកាមាវចរធម៌ផង ដោយសហជាត-
 ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ កាមាវចរធម៌ក្តី នកាមា-
 វចរធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាមាវចរធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជា
 បច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជា
 បច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។ កាមាវចរធម៌ក្តី នកាមាវចរធម៌ ជា
 បច្ច័យ នៃនកាមាវចរធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
 បុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[១៤៧] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៧ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនសហជាតប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៦ ក្នុងនអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងននិស្សយប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៦ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៦ ។ លេ ។ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនវិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនោអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនោអវិតតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៥ ។

រូបាវចរទុកេ បដិច្ចវារោ

[១៤៨] ហេតុប្បច្ចយា នអាម្មណោ ចត្តារិ . . .
នអធិបតិយា ចត្តារិ នអនន្តរេ ចត្តារិ នសមនន្តរេ
ចត្តារិ នអញ្ញមញ្ញោ ទ្វេ នឧបនិស្សយេ ចត្តារិ នសម្ប-
យុត្តេ ទ្វេ នោនតិយា ចត្តារិ នោវិតតេ ចត្តារិ ។

[១៤៩] នហេតុប្បច្ចយា អាម្មណោ ចត្តារិ . . .
អធិបតិយា ចត្តារិ ។ អនុលោមមាតិកា កាតព្វា ។
... អវិតតេ សត្ត ។

កាមាវចរទុកំ និដ្ឋិតំ ។

រូបាវចរទុកំ

បដិច្ចវារោ

[១៥០] រូបាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច រូបាវចរោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា រូបាវចរំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . បដិសន្ធិ ។ រូបាវចរំ ធម្មំ
បដិច្ច នរូបាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
រូបាវចរេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិ ។
រូបាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច រូបាវចរោ ច នរូបាវចរោ ច
ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា រូបាវចរំ ឯកំ ខន្ធំ
បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . .

រូបាវចរទុកៈ បដិច្ចវារៈ

[១២៨] ក្នុងនអាមណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
... ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

[១២៩] ក្នុងអាមណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
... ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។ អនុលោមមាតិកា បណ្ឌិត
គប្បីធ្វើ ។ ... ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

ចប់ កាមាវចរទុកៈ ។

រូបាវចរទុកៈ

បដិច្ចវារៈ

[១៥០] រូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវរូបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវរូបាវចរក្ខន្ធ ១ នូវខន្ធ ២ ...
គឺ បដិសន្ធិ ។ នូវរូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវរូបាវចរធម៌ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវព្វករូបា-
វចរក្ខន្ធ គឺ បដិសន្ធិ ។ រូបាវចរធម៌ក្តី នូវរូបាវចរធម៌ក្តី អាស្រ័យ
នូវរូបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ផង
ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង អាស្រ័យ នូវរូបាវចរក្ខន្ធ ១ នូវខន្ធ ២ ...

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

បដិសន្ធិ ។ នរោត្តម ធម្មំ បដិច្ច នរោត្តម ធម្មា
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា នរោត្តម ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ . . . បដិ-
 សន្ធិ ។ នរោត្តម ធម្មំ បដិច្ច នរោត្តម ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុំ បដិច្ច នរោត្តម
 ខន្ធា ។ នរោត្តម ធម្មំ បដិច្ច នរោត្តម ច នរោត្តម
 ច ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុំ
 បដិច្ច នរោត្តម ខន្ធា មហាក្ខតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ។
 នរោត្តម ធម្មំ បដិច្ច នរោត្តម ធម្មា
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ នរោត្តម ឯកំ
 ខន្ធត្វ វត្ថុញ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ . . . ។
 នរោត្តម ធម្មំ បដិច្ច នរោត្តម ធម្មា
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា នរោត្តម ខន្ធេ ច មហាក្ខតេ
 ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ នរោត្តម
 ខន្ធេ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ។ នរោត្ត-
 ម ធម្មំ បដិច្ច នរោត្តម ច នរោត្តម
 ច ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ
 នរោត្តម ឯកំ ខន្ធត្វ វត្ថុញ បដិច្ច តយោ ខន្ធា

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

គឺ បដិសន្ធិ ។ នូវរូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវនូវរូបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣ ផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង អាស្រ័យ នូវ
 នូវរូបាវចរក្ខន្ធ ១ នូវខន្ធ ២ . . . គឺ បដិសន្ធិ ។ រូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ
 នូវនូវរូបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ពួករូបាវចរក្ខន្ធ
 អាស្រ័យ នូវវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ រូបាវចរធម៌ក្តី នូវរូបាវចរ-
 ធម៌ក្តី អាស្រ័យ នូវនូវរូបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ
 គឺ ពួករូបាវចរក្ខន្ធ អាស្រ័យ នូវវត្ថុ កងត្តារូប អាស្រ័យ នូវពួក
 មហាកូត ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ រូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវរូបាវ-
 ចរធម៌ផង នូវនូវរូបាវចរធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ
 ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវរូបាវចរក្ខន្ធ ១ ផង នូវវត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ នូវខន្ធ ២ . . . ។ នូវរូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវរូបាវចរ-
 ធម៌ផង នូវនូវរូបាវចរធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួករូបាវចរក្ខន្ធផង នូវពួកមហាកូតផង
 កងត្តារូប អាស្រ័យ នូវពួករូបាវចរក្ខន្ធផង នូវពួកមហាកូតផង ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ រូបាវចរធម៌ក្តី នូវរូបាវចរធម៌ក្តី អាស្រ័យ នូវរូបាវ-
 ចរធម៌ផង នូវនូវរូបាវចរធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ
 ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវរូបាវចរក្ខន្ធ ១ ផង នូវវត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ

រូបាវចរទុកេ បដិច្ចវារោ

ទ្វេ ខន្ទេ . . . រូបាវចរេ ខន្ទេ ច មហាក្វតេ ច បដិច្ច
កដត្តារូបំ ។ សន្និទ្ធីតំ ។

[១៥១] ហេតុយា នវ អារម្មណេ ចត្តារិ អនិ-
បតិយា បញ្ច អនន្តរេ ចត្តារិ សមនន្តរេ ចត្តារិ សហ-
ជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ ឆ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ
ចត្តារិ បុរេជាតេ ទ្វេ អាសេវនេ ទ្វេ កម្មេ នវ វិចារកេ
នវ ណានេ នវ មក្កេ នវ សម្បយុត្តេ ចត្តារិ វិប្ប-
យុត្តេ នវ អត្ថិយា នវ នត្ថិយា ចត្តារិ វិកតេ ចត្តារិ
អវិកតេ នវ ។

[១៥២] នរូបាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច នរូបាវចរោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ នរូបាវចរំ ឯកំ
ខន្ធិ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ
ខន្ទេ . . . អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ ខន្ទេ បដិច្ច
វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ធា ឯកំ មហាក្វតំ យាវ អសញ្ញា-
សត្តា វិចិកិច្ឆាសហកតេ ឧទ្ធច្ចសហកតេ ខន្ទេ បដិច្ច
វិចិកិច្ឆាសហកតោ ឧទ្ធច្ចសហកតោ មោហោ ។ . . .
នអារម្មណប្បច្ចយា តីណិ ។

រូបាវចរទុកៈ បដិច្ចវារៈ

នូវខន្ធ ២ ... កដត្តារូប អាស្រ័យ នូវពួករូបាវចរក្នុងផង នូវពួកមហា-
កូតផង ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។

[១៥១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២
ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុង
អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧប-
និស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអា-
សេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩
ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុង
អត្ថិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្ថិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងវិគតប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[១៥២] នូវរូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវនូវរូបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង អាស្រ័យ នូវ
នូវរូបាវចរក្នុង ១ ជាអហេតុកៈ នូវខន្ធ ២ ... វត្ថុ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ
ពួកខន្ធ អាស្រ័យ នូវវត្ថុ នូវមហាកូត ១ ដរាបដល់ពួកអសញ្ញាសត្វ ក្នុង
ខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ មោហៈ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចា ប្រកប
ដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចា ប្រកប
ដោយឧទ្ធច្ចៈ ។ ... ព្រោះនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

[១៥៣] រូចាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច រូចាវចរោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា រូចាវចរេ ខន្តេ បដិច្ច រូចា-
វចរោ អធិបតិ វិចាកំ រូចាវចរំ ឯកំ ខន្តំ បដិច្ច តយោ
ខន្ធា ទ្វេ ខន្តេ . . . បដិសន្ធិ ។ រូចាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច
នរូចាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា វិចាកេ
រូចាវចរេ ខន្តេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិ ។
រូចាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច រូចាវចរោ ច នរូចាវចរោ ច ធម្មា
ឧប្បជ្ជន្តិ នអធិបតិប្បច្ចយា វិចាកំ រូចាវចរំ ឯកំ ខន្តំ
បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្តេ . . .
បដិសន្ធិ ។ នរូចាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច នរូចាវចរោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា នរូចាវចរំ ឯកំ ខន្តំ បដិច្ច
តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ។ តីណិ នកាមាវចរំ
បដិច្ចសទិសំ និដ្ឋានំ ឥធិ សព្វេ មហាក្ខតា កាតញ ។
រូចាវចរញ នរូចាវចរញ ធម្មំ បដិច្ច រូចាវចរោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ រូចាវចរំ
ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ។ រូចាវចរញ
នរូចាវចរញ ធម្មំ បដិច្ច នរូចាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
នអធិបតិប្បច្ចយា វិចាកេ រូចាវចរេ ខន្តេ ច មហា-
ក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

[១៥៣] រូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវរូបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ រូបាវចរធិបតិ អាស្រ័យ នូវពួករូបាវចរក្ខន្ធ
 ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវរូបាវចរក្ខន្ធ ១ ជាវិបាក នូវខន្ធ ២ . . .
 គឺ បដិសន្ធិ ។ នូវរូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវរូបាវចរធម៌ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួក
 រូបាវចរក្ខន្ធ ជាវិបាក គឺ បដិសន្ធិ ។ រូបាវចរធម៌ក្តី នូវរូបាវចរធម៌ក្តី
 អាស្រ័យ នូវរូបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ
 ខន្ធ ៣ ផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង អាស្រ័យ នូវរូបាវចរក្ខន្ធ ១ ជា
 វិបាក នូវខន្ធ ២ . . . គឺ បដិសន្ធិ ។ នូវរូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ
 នូវរូបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ផង
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង អាស្រ័យ នូវរូបាវចរក្ខន្ធ ១ ។ នកាមាវចរៈ ៣
 ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈ មិនមានផ្សេងគ្នាទេ ពួកមហាក្ខតទាំងអស់
 បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ក្នុងបទនេះ ។ រូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវរូបាវចរ-
 ធម៌ផង នូវរូបាវចរធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ
 ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវរូបាវចរក្ខន្ធ ១ ផង នូវវត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិ-
 សន្ធិ ។ នូវរូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវរូបាវចរធម៌ផង នូវរូបាវចរធម៌
 ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ
 នូវពួករូបាវចរក្ខន្ធ ជាវិបាកផង នូវពួកមហាក្ខតផង គឺ បដិសន្ធិ ។

រូបាវចរទុកេ បដិច្ចវារោ

រូបាវចរញ្ច នរូបាវចរញ្ច ធម្មំ បដិច្ច រូបាវចរោ ច
 នរូបាវចរោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ នអធិបតិប្បច្ចយា
 បដិសន្ធិក្កុលោ រូបាវចរំ ឯកំ ខន្ធិញ្ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . រូបាវចរេ ខន្ធធ្វេ ច មហា-
 ភូតេ ច បដិច្ច កេជត្តារូបំ ។ . . . នអនន្តរឫប្បច្ចយា
 នឧបនិស្សយឫប្បច្ចយា ។

[១៥៤] រូបាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច រូបាវចរោ ធម្មា
 ឧប្បជ្ជតិ នបុរេជាតឫប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្កុលោ រូបាវចរំ
 ឯកំ ខន្ធិញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។
 រូបាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច នរូបាវចរោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ នបុរេ-
 ជាតឫប្បច្ចយា រូបាវចរេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 បដិសន្ធិ ។ រូបាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច រូបាវចរោ ច នរូបា-
 វចរោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ នបុរេជាតឫប្បច្ចយា បដិ-
 សន្ធិក្កុលោ រូបាវចរំ ឯកំ ខន្ធិញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា
 កេជត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។ នរូបាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច
 នរូបាវចរោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ នបុរេជាតឫប្បច្ចយា អរូបេ
 នរូបាវចរំ ឯកំ ខន្ធិញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . .
 នរូបាវចរេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិ

រូបាវចរទុកៈ បដិច្ចវារៈ

រូបាវចរធម៌ក្តី នរូបាវចរធម៌ក្តី អាស្រ័យ នូវរូបាវចរធម៌ផង នូវនរូបា-
 វចរធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
 នូវរូបាវចរក្ខន្ធ ១ ផង នូវវត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ នូវខន្ធ ២ ...
 កដត្តារូប អាស្រ័យ នូវពួករូបាវចរក្ខន្ធផង នូវពួកមហាក្ខតផង ។
 ... ព្រោះនអនន្តរប្បច្ច័យ ព្រោះនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[១៥២] រូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវរូបាវចរធម៌ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវរូបាវចរក្ខន្ធ ១
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ នូវខន្ធ ២ ... ។ នរូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ
 នូវរូបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តស-
 មុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួករូបាវចរក្ខន្ធ គឺ បដិសន្ធិ ។ រូបាវចរធម៌
 ក្តី នរូបាវចរធម៌ក្តី អាស្រ័យ នូវរូបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ផង កដត្តារូបផង អាស្រ័យ នូវរូបា-
 វចរក្ខន្ធ ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ នូវខន្ធ ២ ... ។ នរូបាវចរធម៌
 អាស្រ័យ នូវនរូបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ
 ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវនរូបាវចរក្ខន្ធ ១ ក្នុងអរូប នូវខន្ធ ២ ...
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួកនរូបាវចរក្ខន្ធ គឺ បដិសន្ធិ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

យាវ អសញ្ញាសត្តា ។ ឥតវេ បញ្ចបិ បញ្ញា អនុលោមំ
កាតព្វំ ។ . . . នបច្ឆាជាតប្បច្ចយា នវ ។

[១៥៥] រូចាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច រូចាវចរោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នអាសេវនប្បច្ចយា វិចាកំ រូចាវចរំ ឯកំ
ខន្តំ បដិច្ច តយោ ខន្តា បដិសន្ធិ ។ រូចាវចរំ ធម្មំ
បដិច្ច នរូចាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអាសេវនប្បច្ចយា
រូចាវចរោ ខន្តោ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិ ។
រូចាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច រូចាវចរោ ច នរូចាវចរោ ច ធម្មោ
ឧប្បជ្ជន្តិ នអាសេវនប្បច្ចយា វិចាកំ រូចាវចរំ ឯកំ
ខន្តំ បដិច្ច តយោ ខន្តា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្តោ
. . . បដិសន្ធិ ។ នរូចាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច នរូចាវចរោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអាសេវនប្បច្ចយា តីណិ ។ រូចាវ-
ចរញ នរូចាវចរញ ធម្មំ បដិច្ច រូចាវចរោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នអាសេវនប្បច្ចយា ។ សន្និទ្ធីត្ថំ ។ មូលំ
ឥតវេបិ បញ្ញា កាតព្វា ។ . . . នកម្មប្បច្ចយា ទ្វេ ។
សន្និទ្ធីត្ថំ ។ . . . នសម្បយុត្តប្បច្ចយា ។

[១៥៦] នរូចាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច នរូចាវចរោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ នរូចាវចរំ ឯកំ
ខន្តំ បដិច្ច តយោ ខន្តា ទ្វេ ខន្តោ ... ពាហិរំ ...

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ដរាបដល់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ បញ្ហាទាំង ៥ ក្រៅនេះ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ
ជាអនុលោម ។ ... ព្រោះនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១៥៥] រូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវរូបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវរូបាវចរក្ខន្ធ ១ ជាវិ-
បាក គឺ បដិសន្ធិ ។ នូវរូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវរូបាវចរធម៌ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះនអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួក
រូបាវចរក្ខន្ធ គឺ បដិសន្ធិ ។ រូបាវចរធម៌ក្តី នូវរូបាវចរធម៌ក្តី អាស្រ័យ
នូវរូបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ នខ្ល ៣ ក្តី
ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ នូវរូបាវចរក្ខន្ធ ១ ជាវិបាក នូវខន្ធ ២ ...គឺ
បដិសន្ធិ ។ នូវរូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវនូវរូបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ រូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ
នូវរូបាវចរធម៌ផង នូវនូវរូបាវចរធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអាសេ-
វនប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ មូល គឺ បញ្ហា ក្រៅនេះ បណ្ឌិត
គប្បីធ្វើ ។ ... ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។
... ព្រោះនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[១៥៦] នូវរូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវនូវរូបាវចរធម៌ ទើប
កើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវ
នូវរូបាវចរក្ខន្ធ ១ ក្នុងអរូប នូវខន្ធ ២ ... ខាងក្រៅ ...

រូបាវចរទុកេ បច្ចយវារោ

អាហារសមុជ្ជានំ . . . ឧតុសមុជ្ជានំ . . . អសញ្ញា-
សត្តានំ ។ សង្ខតំ ។

[១៥៧] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណេ តីណិ
នអធិបតិយា នវ នអនន្តវេ តីណិ នសមនន្តវេ តីណិ
នឧបទិស្សយេ តីណិ នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ
នអាសេវនេ នវ នកម្មេ ទ្វេ នវិចារកេ បញ្ច នអាហារេ
ឯកំ នសង្ខិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ
នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ ឯកំ នោនត្តិយា
តីណិ នោវិតតេ តីណិ ។

ឥតវេ ទ្វេ កណាធាបិ សហជាតវារោបិ កាតញ្ច ។

បច្ចយវារោ

[១៦៨] រូបាវចរំ ធម្មំ បច្ចយា រូបាវចរោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ បដិច្ចសទិសា ។

រូបាវចរទុក្ខៈ បច្ចយវារៈ

អាហារសមុជ្ជាន . . . ឧតុសមុជ្ជាន . . . ញកអសញ្ញាសត្វ ។ សេចក្តី
បំប្រួញ ។

[១៥៧] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងន-
តន្ត្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ។

ការរាប់វារៈ ២ យ៉ាង ក្រៅនេះក្តី សហជាតវារៈក្តី

បណ្ឌិត គប្បីធ្វើផងចុះ ។

បច្ចយវារៈ

[១៥៨] រូបាវចរធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងរូបាវចរធម៌ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

នរោត្តម ធម្មំ បច្ចយា នរោត្តម ធម្មំ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា នរោត្តម ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ
 ខន្ធំ ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ យាវ អជ្ឈតិកា មហា-
 ក្ខតា វត្ថុំ បច្ចយា នរោត្តម ខន្ធំ ។ នរោត្តម
 ធម្មំ បច្ចយា នរោត្តម ធម្មំ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
 ច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា នរោត្តម ខន្ធំ បដិសន្ធិ ។
 នរោត្តម ធម្មំ បច្ចយា នរោត្តម ច នរោត្តម ច
 ធម្មំ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា នរោត្តម
 ខន្ធំ មហាក្ខតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិ ។
 នរោត្តម ធម្មំ បច្ចយា នរោត្តម ធម្មំ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 នរោត្តម ឯកំ ខន្ធំ វត្ថុញ វត្ថុញ
 បច្ចយា តយោ ខន្ធំ ទ្វេ ខន្ធំ . . . បដិសន្ធិ ។
 នរោត្តម ធម្មំ បច្ចយា នរោត្តម ធម្មំ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 នរោត្តម មហាក្ខតេ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិ ។ នរោត្តម
 នរោត្តម ធម្មំ បច្ចយា នរោត្តម ច នរោត្តម
 ច ធម្មំ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា នរោត្តម ឯកំ
 ខន្ធំ វត្ថុញ វត្ថុញ បច្ចយា តយោ ខន្ធំ ទ្វេ ខន្ធំ . . .
 នរោត្តម មហាក្ខតេ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ បដិសន្ធិ ។ សន្ធិត្ថំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

នរោត្តម ពឹងផ្អែក នឹងនរោត្តម ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្ប-
 ដ្ឋាន គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានរូបក្តី ពឹងផ្អែក នឹងនរោត្តម ១
 ដរាបដល់ពួកអដ្ឋតិកមហាក្ខត ពួកនរោត្តម ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។
 នរោត្តម ពឹងផ្អែក នឹងនរោត្តម ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
 តុប្បដ្ឋាន គឺ ពួកនរោត្តម ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ គឺ បដិសន្ធិ ។
 នរោត្តមក្តី នរោត្តមក្តី ពឹងផ្អែក នឹងនរោត្តម ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន គឺ ពួកនរោត្តម ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ចិត្តសមុជ្ជាន-
 រូប ពឹងផ្អែក នឹងពួកមហាក្ខត គឺ បដិសន្ធិ ។ នរោត្តម ពឹងផ្អែក
 នឹងនរោត្តមផង នឹងនរោត្តមផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
 ប្បដ្ឋាន គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែក នឹងនរោត្តម ១ ផង នឹងវត្ថុផង
 នឹងខន្ធ ២ . . . គឺ បដិសន្ធិ ។ នរោត្តម ពឹងផ្អែក នឹងនរោ-
 ត្តមផង នឹងនរោត្តមផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន
 គឺ ចិត្តសមុជ្ជានរូប ពឹងផ្អែក នឹងពួកនរោត្តមផង នឹងពួកមហា-
 ក្ខតផង គឺ បដិសន្ធិ ។ នរោត្តមក្តី នរោត្តមក្តី ពឹងផ្អែក
 នឹងនរោត្តមផង នឹងនរោត្តមផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
 ប្បដ្ឋាន គឺ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែក នឹងនរោត្តម ១ ផង នឹងវត្ថុផង
 នឹងខន្ធ ២ . . . ចិត្តសមុជ្ជានរូប ពឹងផ្អែក នឹងពួកនរោត្តមផង នឹង
 ពួកមហាក្ខតផង គឺ បដិសន្ធិ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។

រូបាវចរទុកេ បច្ចយវារោ

[១៥៩] ហេតុយា នវ អារម្មណោ ចត្តារិ
 អធិបតិយា នវ អនន្តវេ ចត្តារិ សមនន្តវេ ចត្តារិ
 សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញោ ន ជិស្សយេ នវ ឧប-
 ជិស្សយេ ចត្តារិ បុរេជាតេ ចត្តារិ អាសេវនេ ចត្តារិ
 កម្មេ នវ អវិភតេ នវ ។

[១៦០] នរូចាវចរំ ធម្មំ បច្ចយា នរូចាវចរោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ នរូចាវចរំ
 ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ
 ទ្វេ ខន្ធធ អហេតុកប្បជិសន្ធិ យាវ អសញ្ញសត្តា
 ចក្ខុយាតនំ បច្ចយា ចក្កុវិញ្ញាណំ កាយាយតនំ . . .
 វត្ថុំ បច្ចយា អហេតុកា នរូចាវចរោ ខន្ធា វិចិត្តិច្ឆា-
 សហកតេ ខន្ធច្ចសហកតេ ខន្ធធ ច វត្ថុញ បច្ចយា
 វិចិត្តិច្ឆាសហកតោ ខន្ធច្ចសហកតោ មោហោ ។

[១៦១] រូចាវចរំ ធម្មំ បច្ចយា រូចាវចរោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា តីណិ បជិច្ចសទិសា ។

រូបាវចរទុកៈ បច្ចយវារៈ

[១៥៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្ប-
 ច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្ត-
 រប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងសហ-
 ជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុង
 និស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤
 ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤
 ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១៦០] នរូបាវចរធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងនរូបាវចរធម៌ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី ពឹងផ្អែក
 នឹងនរូបាវចរក្ខន្ធន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ នឹងខន្ធ ២ ជាអហេតុកប្បដិសន្ធិ ដរាប
 ដល់ពួកអសញ្ញាសត្វ ចក្កវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែក នឹងចក្ខុយតនៈ នឹងកា-
 យាយតនៈ . . . ពួកនរូបាវចរក្ខន្ធន្ធ ជាអហេតុកៈ ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ
 មោហៈ ដែលប្រកបដោយវិចិក្ខា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ ពឹងផ្អែក នឹង
 ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិក្ខា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈផង នឹងវត្ថុផង ។

[១៦១] រូបាវចរធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងរូបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

នរោត្តម ធម្មំ បច្ចុយា នរោត្តម ធម្មំ ឧប្បជ្ជតិ
 នអធិបតិប្បច្ចុយា បដិច្ចសទិសំ ។ នរោត្តម ធម្មំ
 បច្ចុយា នរោត្តម ធម្មំ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចុយា វត្តំ
 បច្ចុយា នរោត្តម អធិបតិ វត្តំ បច្ចុយា វិចារកា នរោត្ត-
 ម ខន្ទា បដិសន្ធិ ។ នរោត្តម ធម្មំ បច្ចុយា នរោត្ត-
 ម ច នរោត្តម ច ធម្មំ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចុយា
 វត្តំ បច្ចុយា វិចារកា នរោត្តម ខន្ទា មហាក្សតេ បច្ចុយា
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិ ។ នរោត្តម ធម្មំ ឧប្បជ្ជតិ
 ធម្មំ បច្ចុយា នរោត្តម ធម្មំ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្ប-
 ច្ចុយា នរោត្តម ខន្ទា ច វត្តំ បច្ចុយា នរោត្តម
 អធិបតិ វិចារកំ នរោត្តម ឯកំ ខន្ទា វត្តំ បច្ចុយា
 តយោ ខន្ទា ទ្វេ ខន្ទា . . . បដិសន្ធិក្ខណោ នរោត្តម
 ឯកំ ខន្ទា វត្តំ បច្ចុយា តយោ ខន្ទា ទ្វេ ខន្ទា
 . . . ។ នរោត្តម ធម្មំ ឧប្បជ្ជតិ ធម្មំ បច្ចុយា នរោត្ត-
 ម ធម្មំ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចុយា វិចារកា
 នរោត្តម ខន្ទា ច មហាក្សតេ ច បច្ចុយា ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នំ រូបំ បដិសន្ធិ ។ នរោត្តម ធម្មំ ឧប្បជ្ជតិ ធម្មំ
 បច្ចុយា នរោត្តម ច នរោត្តម ច ធម្មំ ឧប្បជ្ជតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

នរុបាវចរធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងនរុបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិ-
 បតិប្បច្ច័យ ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។ រុបាវចរធម៌ ពឹងផ្អែក
 នឹងនរុបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ រុបាវចរា-
 ធិបតិ ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ពួករុបាវចរក្ខន្ធជារិបាក ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ
 គឺ បដិសន្ធិ ។ រុបាវចរធម៌ក្តី នរុបាវចរធម៌ក្តី ពឹងផ្អែក នឹងនរុបា-
 វចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ពួករុបាវចរក្ខន្ធ
 ជារិបាក ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែក នឹងពួក
 មហាកូត គឺ បដិសន្ធិ ។ រុបាវចរធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងរុបាវចរធម៌
 ផង នឹងនរុបាវចរធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ
 រុបាវចរាធិបតិ ពឹងផ្អែក នឹងពួករុបាវចរក្ខន្ធផង នឹងវត្ថុផង ខន្ធ ៣
 ពឹងផ្អែក នឹងរុបាវចរក្ខន្ធ ១ ជារិបាកផង នឹងវត្ថុផង នឹងខន្ធ ២ . . .
 ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែក នឹងរុបាវចរក្ខន្ធ ១ ផង នឹងវត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ នឹងខន្ធ ២ . . . ។ នរុបាវចរធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងរុបាវចរ-
 ធម៌ផង នឹងនរុបាវចរធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ
 គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែក នឹងពួករុបាវចរក្ខន្ធ ជារិបាកផង នឹង
 ពួកមហាកូតផង គឺ បដិសន្ធិ ។ រុបាវចរធម៌ក្តី នរុបាវចរធម៌ក្តី
 ពឹងផ្អែក នឹងរុបាវចរធម៌ផង នឹងនរុបាវចរធម៌ផង ទើបកើតឡើង

រូបាវចរទុកេ សំសដ្ឋវារោ

នអធិបតិប្បច្ចយា វិចារកំ រូបាវចរំ ឯកំ ខន្ធច្ច វត្តញ្ច
បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . វិចារកេ រូបា-
វចរេ ខន្ធធ្វេ ច មហាក្ខតេ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ
រូបំ បដិសន្ធិ ។ សន្ធិត្តំ ។

[១៦២] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណោ តីណិ
នអធិតិយា នវ នអនន្តរេ តីណិ នឧបទិស្សយេ តីណិ
នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ
សុទ្ធកេ អរូបេ ច មិស្សកេ ច វិចារកន្តិ និយា-
មេតព្វំ ។ នកម្មេ ចត្តារិ នវិចារកេ នវ នអាហារេ
ឯកំ នសន្ធិយេ ឯកំ នណានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ
នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ ឯកំ នោនត្តិយា
តីណិ នោវិតតេ តីណិ ។

ឥតរេ ទ្វេ កណាធាបិ និស្សយវារោបិ កាតព្វា ។

សំសដ្ឋវារោ

[១៦៣] រូបាវចរំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ រូបាវចរោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា រូបាវចរំ ឯកំ ខន្ធនំ សំសដ្ឋា
តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . បដិសន្ធិ ។ នរូបាវចរំ
ធម្មំ សំសដ្ឋោ នរូបាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា នរូបាវចរំ ឯកំ ខន្ធនំ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា

រូបាវចរទុកៈ សំសដ្ឋវារៈ

ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ពា ពឹងផ្អែក នឹងរូបាវចរក្ខន្ធ ១ ជាវិបាក ផង នឹងវត្ថុផង នឹងខន្ធ ២ . . . ចិត្តសមុជ្ជានរូប ពឹងផ្អែក នឹងពួករូបាវចរក្ខន្ធ ជាវិបាកផង នឹងពួកមហាក្ខតផង គឺ បដិសន្ធិ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។

[១៦២] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ បណ្ឌិត គប្បីកំណត់ ក្នុងអរូប ដែលសុទ្ធផង ដែលលាយឡំផង ថាវិបាក ។ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនតន្រ្តិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ការរាប់វារៈ ២ ក្រៅនេះក្តី និស្សយវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ។

សំសដ្ឋវារៈ

[១៦៣] រូបាវចរធម៌ លាយឡំ នឹងរូបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ពា លាយឡំ នឹងរូបាវចរក្ខន្ធ ១ នឹងខន្ធ ២ . . . គឺ បដិសន្ធិ ។ នរូបាវចរធម៌ លាយឡំ នឹងនរូបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ពា លាយឡំ នឹងនរូបាវចរក្ខន្ធ ១

ទ្វេ ខន្ធ . . . បដិសន្ធិ ។

[១៦៤] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ទ្វេ សព្វត្ថ ទ្វេ
អវិភតេ ទ្វេ ។

[១៦៥] នរូចារចរំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ នរូចារចរោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

[១៦៦] នហេតុយា ឯកំ នអធិបតិយា ទ្វេ
នបុរេជាតេ ទ្វេ នបច្ឆាជាតេ ទ្វេ នអាសេវនេ ទ្វេ
នកម្មេ ទ្វេ នវិចារកេ ទ្វេ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ
ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ឯកំ ។

ឥតវេ ទ្វេ កណាធាបិ សម្បយុត្តវារោបិ កាតញ្ច ។

បញ្ហាវារោ

[១៦៧] រូចារចរោ ធម្មោ រូចារចរស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ រូចារចរោ ហេតុ សម្បយុត្ត-
កានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ ។
មូលំ រូចារចរោ ហេតុ ចិត្តសមុដ្ឋាណំ រូចានំ
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ ។ មូលំ រូចារ-
ចរោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាណ-
នញ្ច រូចានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

នឹងខន្ធ ២ . . . គឺ បដិសន្ធិ ។

[១៦៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

[១៦៥] នរុបាវចរធម៌ លាយឡំ នឹងនរុបាវចរធម៌ ទើបកើត ឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៦៦] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

ការរាប់វារៈ ២ ក្រៅនេះក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ។

បញ្ហាវារៈ

[១៦៧] រុបាវចរធម៌ ជាបដ្ឋយ នៃរុបាវចរធម៌ ដោយ ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ពួករុបាវចរហេតុ ជាបដ្ឋយ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ គឺ បដិសន្ធិ ។ មូល គឺ ពួករុបាវចរហេតុ ជាបដ្ឋយ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយហេតុប្បដ្ឋយ គឺ បដិសន្ធិ ។ មូល គឺ ពួករុបាវចរហេតុ ជាបដ្ឋយ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្ក ៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយហេតុប្បដ្ឋយ គឺ បដិសន្ធិ ។

រូបាវចរទុកេ បញ្ញាវារោ

នរូបាវចរោ ធម្មោ នរូបាវចរស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ នរូបាវចរោ ហេតុ សម្មយុត្តកានំ
ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានោ រូបាវចរោ ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិ ។

[១៦៨] រូបាវចរោ ធម្មោ រូបាវចរស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចេតោបរិយញ្ញាណោន
រូបាវចរចិត្តសមុដ្ឋីស្ស ចិត្តំ ជាតតិ រូបាវចរោ ខន្ធា-
និវិជញ្ញាណាស្ស ចេតោបរិយញ្ញាណាស្ស បុព្វេនិវា-
សានុស្សតិញ្ញាណាស្ស យថាកម្មបកញ្ញាណាស្ស អនា-
កតំសញ្ញាណាស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

រូបាវចរោ ធម្មោ នរូបាវចរស្ស ធម្មស្ស អារម្មណា-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បឋមំ ណានំ បច្ចវេក្ខតិ ចតុត្ថំ
ណានំ បច្ចវេក្ខតិ ទិព្វំ ចក្កំ បច្ចវេក្ខតិ ទិព្វំ សោត-
នាតំ . . . ឥន្ទ្រិវិជញ្ញាណំ ចេតោបរិយញ្ញាណំ បុព្វេ-
និវាសានុស្សតិញ្ញាណំ យថាកម្មបកញ្ញាណំ . . . អនា-
កតំសញ្ញាណំ បច្ចវេក្ខតិ រូបាវចរោ ខន្ធា អនិច្ចតោ
។ បេ ។ ទោមនស្សំ ឧប្បន្នតិ ។ នរូបាវចរោ ធម្មោ
នរូបាវចរស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
នានំ ទត្វា សីលំ ... ឧបោសថកម្មំ ... បុព្វ

រូបាវចរទុកៈ បញ្ហាវារៈ

នរូបាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនរូបាវចរធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួក
នរូបាវចរហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋា-
នរូបផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ បដិសន្ធិ ។

[១៦៨] រូបាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃរូបាវចរធម៌ ដោយអារម្ម-
ណាប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ដឹង នូវចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយរូបា-
វចរចិត្ត ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ពួករូបាវចរក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃឥទ្ធិវិ-
ធាញ្ញាណ ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មប-
គញ្ញាណ និងអនាគតិសញ្ញាណ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ ។ រូបាវចរធម៌
ជាបច្ច័យ នៃនរូបាវចរធម៌ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ពិចារណា
នូវបឋមជ្ឈាន ពិចារណា នូវចតុត្ថជ្ឈាន ពិចារណា នូវទិព្វចក្ខុ នូវទិព្វ-
សោតជាតុ . . . នូវឥទ្ធិវិធាញ្ញាណ ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសា-
នុស្សតិញ្ញាណ និងយថាកម្មបគញ្ញាណ . . . ពិចារណា នូវអនាគតិ-
សញ្ញាណ នូវពួករូបាវចរក្ខន្ធ ថាមិនទៀង ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើត
ឡើង ។ នរូបាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនរូបាវចរធម៌ ដោយអារម្មណា-
ប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ឲ្យ នូវទាន នូវសីល . . . នូវឧបោសថកម្ម . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

សុចិណ្ណានិ បច្ចុវេក្ខតិ អស្សាទេតិ អភិទន្ធិតិ តំ
 អារព្ព វាគោ ។ បេ ។ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ អរិយា
 មក្កា រុដ្ឋហិត្វា មក្កំ បច្ចុវេក្ខតិ ផលំ បច្ចុវេក្ខតិ និព្វានំ
 បច្ចុវេក្ខតិ និព្វានំ កោត្រភុស្ស វោទានស្ស មក្កស្ស
 ផលស្ស អារដ្ឋនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
 អរិយា បហីនេ កិលេសេ . . . វិក្ខម្ហិតេ កិលេសេ
 . . . បុព្វេ ។ បេ ។ ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . . នរូចារចរេ
 ខន្ទេ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ អាកា-
 សានញាយតនំ វិញ្ញាណញាយតនស្ស អាកិញ្ញញ្ញា-
 យតនំ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនស្ស រូចាយតនំ
 ចក្កវិញ្ញាណស្ស ដោដ្ឋញាយតនំ . . . ។ នរូចារចរោ
 ធម្មោ រូចារចរស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចុ-
 យោ ទិព្វេន ចក្កុនា រូបំ បស្សតិ ទិព្វាយ សោត-
 ណតុយា សទ្ធិំ សុណាតិ ចេតោបរិយញ្ញាណោ នរូ-
 ចារចរចិត្តសមដ្ឋិស្ស ចិត្តំ ជាណតិ នរូចារចរោ ខន្ទា
 ឥទ្ធិវិញ្ញាណស្ស ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវា-
 សានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាកម្មបកញ្ញាណស្ស អនា-
 កតំសញ្ញាណស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ពិចារណា នូវពួកកុសលកម្ម ដែលបានសន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន
 ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធ នូវហេតុនោះ ។ បេ ។ ទោមនស្ស
 កើតឡើង ពួកព្រះអរិយៈ ចេញ អំពីមគ្គ ពិចារណា នូវមគ្គ ពិចារណា
 នូវផល ពិចារណា នូវព្រះនិព្វាន ឯព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកូ
 រោទានៈ មគ្គ ផល និងកិរិយារំពឹង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ពួកព្រះ
 អរិយៈ ពិចារណា នូវពួកកិលេស ដែលលះបង់ហើយ . . . នូវពួក
 កិលេស ដែលសង្កត់សង្កិនហើយ . . . ក្នុងកាលមុន ។ បេ ។ នូវចក្ក
 . . . នូវវត្ថុ . . . នូវពួកនរុបារាចរក្ខន្ធ ថាមិនទៀង ។ បេ ។ ទោមនស្ស
 កើតឡើង អាកាសានញ្ញាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃវិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ
 អាកិញ្ញញ្ញាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ រូបា-
 យតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្កវិញ្ញាណ ផោដ្ឋញ្ញាយតនៈ . . . ។ នរុបា-
 រាចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃរូបារាចរធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល
 ឃើញ នូវរូប ដោយទិព្វចក្ក ឬ នូវសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ
 ដឹង នូវចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយនរុបារាចរចិត្ត ដោយចេតោបរិ-
 យញ្ញាណ ពួកនរុបារាចរក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃឥទ្ធិវិញ្ញាណ ចេតោបរិ-
 យញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មបគញ្ញាណ និងអនា-
 គតិសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

រូបាវចរទុកេ បញ្ញាវារោ

[១៦៩] រូបាវចរោ ធម្មោ រូបាវចរស្ស ធម្មស្ស
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ រូបាវចរា
អធិបតិ សម្បយុត្តកាណំ ខន្ធាណំ អធិបតិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ រូបាវចរោ ធម្មោ នរូបាវចរស្ស ធម្មស្ស
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហ-
ជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ បឋមំ ឈានំ ករុ
កត្វា បច្ចវេក្ខតិ អស្សាទេតិ អភិណន្ទតិ តំ ករុ កត្វា
រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ . . . ។ មេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ . . .
ទិព្វំ ចក្កំ ទិព្វំ សោតណាតុំ ឥទ្ធិវិធម្មាណំ ចេតោ-
បរិយញ្ញាណំ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណំ យថាកម្ម-
បតញ្ញាណំ . . . អនាគតំសញ្ញាណំ ករុ កត្វា
បច្ចវេក្ខតិ អស្សាទេតិ អភិណន្ទតិ តំ ករុ កត្វា
រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ . . . រូបាវចរេ ខន្ធាណំ ករុ
កត្វា អស្សាទេតិ អភិណន្ទតិ តំ ករុ កត្វា រាគោ
ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ . . . ។ សហជាតាធិបតិ រូបាវចរា
អធិបតិ ចិត្តសមុដ្ឋានាណំ រូបាណំ អធិបតិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ រូបាវចរោ ធម្មោ រូបាវចរស្ស ច នរូ-
បាវចរស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ

រូបាវចរទុកៈ បញ្ហាវារៈ

[១៦៧] រូបាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃរូបាវចរធម៌ ដោយអធិ-
 បតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ រូបាវចរាធិបតិ ជាបច្ច័យ
 នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ រូបាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ
 នៃរូបាវចរធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និង
 សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើ នូវបឋមជ្ឈាន
 ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង
 ព្រោះធ្វើ នូវហេតុនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទិដ្ឋិ . . . ។ បេ ។ នូវ
 ចតុត្ថជ្ឈាន . . . នូវទិព្វចក្កុ នូវទិព្វសោតជាតុ ឥទ្ធិវិធម្មាណា ចេ-
 តោបរិយញ្ញាណា បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណា និងយថាកម្មុបគញ្ញាណា
 . . . ធ្វើ នូវអនាគតិសញ្ញាណា ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា
 ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវហេតុនោះ ឲ្យជា
 ទីគោរព ទិដ្ឋិ . . . ធ្វើ នូវពួករូបាវចរក្ខន្ធ ឲ្យជាទីគោរព ហើយ
 ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវហេតុនោះ ឲ្យ
 ជាទីគោរព ទិដ្ឋិ . . . ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ រូបាវចរាធិបតិ
 ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ រូបាវចរធម៌
 ជាបច្ច័យ នៃរូបាវចរធម៌ផង នៃរូបាវចរធម៌ផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

សហជាតាធិបតិ ន្រ្ទចាវចរា អធិបតិ សម្មយុត្តកានំ
 ខន្ទានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ ន្រ្ទចាវចរោ ធម្មោ ន្រ្ទចាវចរស្ស ធម្មស្ស
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហ-
 ជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ ទានំ . . . សីលំ
 . . . ឧទោសថកម្មំ . . . បុព្វេ សុចិណ្ណានិ ករុំ
 កត្វា បច្ចវេក្ខតិ អស្សាទេតិ អភិទន្ធាតិ តំ ករុំ
 កត្វា រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ . . . អរិយា មក្កា វុដ្ឋហិត្វា
 មត្តំ ករុំ កត្វា . . . ផលំ . . . និព្វានំ ករុំ . . .
 និព្វានំ កោត្រភុស្ស រោទានស្ស មក្កស្ស ផលស្ស
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . .
 ន្រ្ទចាវចរេ ខន្ទេ ករុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិទន្ធាតិ
 តំ ករុំ កត្វា រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ . . . អាកាសា-
 នញ្ចាយតនំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ នេវសញ្ញានា-
 សញ្ញាយតនំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ ។ សហជាតា-
 ធិបតិ ន្រ្ទចាវចរា អធិបតិ សម្មយុត្តកានំ ខន្ទានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ នូវបាវចរាធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង់ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ នូវបាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនូវបាវចរធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ នូវទាន . . . នូវសីល . . . នូវឧបោសថកម្ម . . . ធ្វើ នូវពួកអំពើ ដែលបាន សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវអំពើនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទិដ្ឋិ . . . ពួកព្រះអរិយៈ ចេញ អំពីមគ្គ ហើយធ្វើ នូវមគ្គ ឲ្យជា ទីគោរព . . . នូវផល . . . នូវព្រះនិព្វាន ឲ្យជាទីគោរព . . . ឯ ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកូ វោទានៈ មគ្គ និងផល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ នូវចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ . . . ធ្វើ នូវពួកនូវបាវចរក្ខន្ធ ឲ្យជា ទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវ អំពើនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទិដ្ឋិ . . . ធ្វើ នូវអាកាសានញ្ញាយតនៈ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើ នូវនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ឲ្យ ជាទីគោរព ហើយពិចារណា ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ នូវបាវចរាធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង់ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយ អធិបតិប្បច្ច័យ ។

រូបាវចនទុកេ បញ្ញាវារោ

[១៧០] រូបាវចរោ ធម្មោ រូបាវចរស្ស ធម្មស្ស
អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា រូបាវចរា
ខន្ធា បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ រូបាវចរាណំ ខន្ធាណំ អនន្ត-
រប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ រូបាវចរោ ធម្មោ នរូបាវច-
រស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ រូបាវចរំ
ចុតិចិត្តំ នរូបាវចរស្ស ឧបបត្តិចិត្តស្ស អនន្តរប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ រូបាវចរំ ភវន្តិ អារដ្ឋនាយ រូបាវចរា
ខន្ធា នរូបាវចរស្ស វុដ្ឋានស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ។ នរូបាវចរោ ធម្មោ នរូបាវចរស្ស ធម្មស្ស
អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា នរូបាវចរា
ខន្ធា បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ នរូបាវចរាណំ ខន្ធាណំ អនន្ត-
រប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុលោមំ កោត្រកុស្ស ។ បេ ។
នេវសញ្ញាណាសញ្ញាយតណំ ផលសមាបត្តិយា អនន្ត-
រប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នរូបាវចរោ ធម្មោ រូបាវច-
រស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ នរូបាវចរំ
ចុតិចិត្តំ រូបាវចរស្ស ឧបបត្តិចិត្តស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
បច្ចយោ នរូបាវចរា ខន្ធា រូបាវចរស្ស វុដ្ឋានស្ស
អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បឋមស្ស ណានស្ស បរិ-
កម្មំ បឋមស្ស ណានស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ

រូបាវចរទុក្ខៈ បញ្ញាវារៈ

[១៧០] រូបាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃរូបាវចរធម៌ ដោយអនន្តរប្ប-
 ច្ច័យ គឺ ពួករូបាវចរក្ខន្ធ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួករូបាវចរក្ខន្ធ ក្រោយ ។
 ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ រូបាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃរូបាវចរធម៌ ដោយ
 អនន្តរប្បច្ច័យ គឺ រូបាវចរចុតិចិត្ត ជាបច្ច័យ នៃរូបាវចរឧបបត្តិចិត្ត
 ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ រូបាវចរកវង្គ (ជាបច្ច័យ) នៃអាវជ្ជនៈ ពួករូបា-
 វចរក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃរូបាវចរវុដ្ឋានៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ នរូបា-
 វចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃរូបាវចរធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកនរូបា-
 វចរក្ខន្ធ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកនរូបាវចរក្ខន្ធ ក្រោយ ។ ដោយ
 អនន្តរប្បច្ច័យ អនុលោម នៃគោត្រភូ ។ បេ ។ នេវសញ្ញានាសញ្ញា-
 យតនៈ ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ នរូបា-
 វចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃរូបាវចរធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ នរូបា-
 វចរចុតិចិត្ត ជាបច្ច័យ នៃរូបាវចរឧបបត្តិចិត្ត ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ
 ពួកនរូបាវចរក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃរូបាវចរវុដ្ឋានៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ
 បរិកម្ម នូវបឋមជ្ឈាន ជាបច្ច័យ នៃបឋមជ្ឈាន ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស . . . ទិព្វស្ស ចក្កស្ស ទិព្វាយ
 សោតណតុយា ឥទ្ធិវិធម្មណាស្ស ចេតោបរិយញ្ញា-
 ណាស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណាស្ស យថាកម្ម-
 បកញ្ញាណាស្ស . . . អនាគតំសញ្ញាណាស្ស បរិកម្មំ
 អនាគតំសញ្ញាណាស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 . . . សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សត្ត អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឆ
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ សត្ត ។

[១៧១] រូចារចរោ ធម្មោ រូចារចរស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបនិស្សយោ
 បកត្តបនិស្សយោ ។ បេ ។ បកត្តបនិស្សយោ រូចា-
 រចរំ សទ្ធិំ ឧបនិស្សាយ រូចារចរំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ
 អភិញ្ញំ . . . សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ រូចារចរំ សីលំ
 ។ បេ ។ បញ្ញំ ឧបនិស្សាយ រូចារចរំ ឈានំ . . .
 អភិញ្ញំ . . . សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ រូចារចរោ សទ្ធា
 ។ បេ ។ បញ្ញា រូចារចរាយ សទ្ធាយ ។ បេ ។ បញ្ញាយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បឋមំ ឈានំ ទុតិ-
 យស្ស ឈានស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ទុតិយំ ឈានំ តតិយស្ស ឈានស្ស តតិយំ ឈានំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

នូវចតុត្ថជ្ឈាន . . . នូវទិព្វចក្ខុ ទិព្វសោតជាតុ ឥទ្ធិវិធម្មាណា ចេតោ-
 បរិយញ្ញាណា បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណា និងយថាកម្មុបគញ្ញាណា . . .
 ការបរិកម្ម នូវអនាគតំសញ្ញាណា ជាបច្ច័យ នៃអនាគតំសញ្ញាណា
 ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ជា
 បច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ជាបច្ច័យ ដោយ
 អញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ជាបច្ច័យ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៧ ។

[១៧១] រូបារចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃរូបារចរធម៌ ដោយឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្វបនិស្ស័យ ។ លេ ។
 ឯបកត្វបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវរូបារចរសទ្ធា ហើយ
 ញ្ញាំងរូបារចរជ្ឈាន ឲ្យកើតឡើង ញ្ញាំងអភិញ្ញា . . . ញ្ញាំងស-
 មាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង រូបារចរសីល ។ លេ ។ អាស្រ័យ នូវបញ្ញា
 ហើយញ្ញាំងរូបារចរជ្ឈាន . . . ញ្ញាំងអភិញ្ញា . . . ញ្ញាំងសមាបត្តិ
 ឲ្យកើតឡើង រូបារចរសទ្ធា ។ លេ ។ បញ្ញា (ជាបច្ច័យ) នៃរូបា-
 រចរសទ្ធា ។ លេ ។ ជាបច្ច័យ នៃបញ្ញា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 បឋមជ្ឈាន ជាបច្ច័យ នៃទុតិយជ្ឈាន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 ទុតិយជ្ឈាន (ជាបច្ច័យ) នៃតតិយជ្ឈាន តតិយជ្ឈាន ជាបច្ច័យ

រូបាវចរទុកេ បញ្ញាវារោ

ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 រូបាវចរោ ធម្មោ នរូបាវចរស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ អនន្តរូប-
 និស្សយោ បកត្តូបនិស្សយោ ។ បេ ។ បកត្តូប-
 និស្សយោ រូបាវចរំ សទ្ធិំ ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ
 សីលំ . . . ឧបោសថកម្មំ រូបាវចរំ ឈានំ វិបស្ស-
 នំ មក្កំ អភិញ្ញំ . . . សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ មាណំ
 ជប្បេតិ ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ រូបាវចរំ សីលំ ។ បេ ។
 បញ្ញំ ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ ។ បេ ។ មាណំ
 ជប្បេតិ ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ រូបាវចរោ សទ្ធា ។ បេ ។
 បញ្ញា នរូបាវចរាយ សទ្ធាយ ។ បេ ។ បញ្ញាយ
 រាគស្ស បត្តនាយ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស
 ទុក្ខស្ស មក្កស្ស ផលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នរូបាវចរោ ធម្មោ នរូបាវច-
 រស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្ម-
 ណ្ឌូបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្តូបនិស្ស-
 យោ ។ បេ ។ បកត្តូបនិស្សយោ នរូបាវចរំ សទ្ធិំ
 ឧបនិស្សាយ ទានំ . . . សីលំ ឧបោសថកម្មំ
 នរូបាវចរំ ឈានំ វិបស្សនំ មក្កំ អភិញ្ញំ ...

រូបាវចរទុកៈ បញ្ញាវារៈ

នៃចតុត្ថជ្ឈាន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ រូបាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ
នៃនរូបាវចរធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្តាបនិស្ស័យ
អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។ បេ ។ ឯបកតូបនិស្ស័យ គឺ
បុគ្គល អាស្រ័យ នូវរូបាវចរសទ្ធា ហើយឲ្យ នូវទាន នូវសីល . . .
នូវឧបោសថកម្ម ញ៉ាំងរូបាវចរជ្ឈាន វិបស្សនា មគ្គ និងអភិញ្ញា . . .
ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ដំឡើង នូវមានៈ ប្រកាន់ នូវទិដ្ឋិ នូវ
រូបាវចរសីល ។ បេ ។ អាស្រ័យ នូវបញ្ញា ហើយឲ្យនូវទាន ។ បេ ។
ដំឡើង នូវមានៈ ប្រកាន់ នូវទិដ្ឋិ រូបាវចរសទ្ធា ។ បេ ។ បញ្ញា (ជា
បច្ច័យ) នៃនរូបាវចរសទ្ធា ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ នៃបញ្ញា រាគៈ សេចក្តី
ប្រាថ្នា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ មគ្គ និងផលសមាបត្តិ ដោយឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ ។ នរូបាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនរូបាវចរធម៌ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្តាបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និង
បកតូបនិស្ស័យ ។ បេ ។ ឯបកតូបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ
នូវនរូបាវចរសទ្ធា ហើយឲ្យ នូវទាន . . . នូវសីល នូវឧបោ-
សថកម្ម ញ៉ាំងនរូបាវចរជ្ឈាន វិបស្សនា មគ្គ និងអភិញ្ញា . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ មាណំ ជយេតិ ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ
 នរុចារចរំ សីលំ ។ បេ ។ បញ្ញា ឧបនិស្សាយ ទានំ
 ។ បេ ។ មាណំ ជយេតិ ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ នរុចារចរា
 សទ្ធា ។ បេ ។ បញ្ញា នរុចារចរាយ បញ្ញាយ រាគស្ស
 បត្តនាយ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស
 ទុក្ខស្ស មក្ខស្ស ផលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។ នរុចារចរោ ធម្មោ រុចារចរស្ស
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរុប-
 និស្សយោ បកត្ថុបនិស្សយោ ។ បេ ។ បកត្ថុប-
 និស្សយោ នរុចារចរំ សទ្ធា ឧបនិស្សាយ រុចារចរំ
 ណាណំ . . . អភិញ្ញា . . . សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ
 នរុចារចរំ សីលំ ។ បេ ។ សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ
 រុចារចរំ ណាណំ . . . អភិញ្ញា . . . សមាបត្តិ ឧប្បា-
 ទេតិ នរុចារចរា សទ្ធា ។ បេ ។ សេនាសនំ រុចារ-
 ចរាយ សទ្ធាយ ។ បេ ។ បញ្ញាយ ឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បឋមស្ស ណានស្ស បរិកម្មំ
 បឋមស្ស ណានស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ។ បេ ។ ចតុត្ថស្ស ណានស្ស . . . ទិព្វស្ស ចក្កស្ស
 បរិកម្មំ ទិព្វាយ សោតណាតុយា ឥទ្ធិវិញ្ញាណស្ស

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ញ្ចាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ដំឡើង នូវមានៈ ប្រកាន់ នូវទិដ្ឋិ នូវ
 នូវបាវចរសីល ។ បេ ។ អាស្រ័យ នូវបញ្ញា ហើយឲ្យ នូវទាន ។ បេ ។
 ដំឡើង នូវមានៈ ប្រកាន់ នូវទិដ្ឋិ នូវបាវចរសទ្ធា ។ បេ ។ បញ្ញា ជា
 បច្ច័យ នៃនូវបាវចរបញ្ញា រាគៈ សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ
 មគ្គ និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ នូវបាវចរធម៌
 ជាបច្ច័យ នៃនូវបាវចរធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរ-
 បនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បេ ។ ឯបកត្ថបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល
 អាស្រ័យ នូវនូវបាវចរសទ្ធា ហើយញ្ចាំងនូវបាវចរជ្ឈាន . . . ញ្ចាំង
 អភិញ្ញា . . . ញ្ចាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង នូវនូវបាវចរសីល ។ បេ ។
 អាស្រ័យ នូវសេនាសនៈ ហើយញ្ចាំងនូវបាវចរជ្ឈាន . . . ញ្ចាំងអភិញ្ញា
 . . . ញ្ចាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង នូវបាវចរសទ្ធា ។ បេ ។ សេនាសនៈ
 (ជាបច្ច័យ) នៃនូវបាវចរសទ្ធា ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ នៃបញ្ញា ដោយឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ ការបរិកម្ម នូវបឋមជ្ឈាន ជាបច្ច័យ នៃបឋមជ្ឈាន
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ការបរិកម្ម នូវចតុត្ថជ្ឈាន . . .
 ការបរិកម្ម នូវទិព្វចក្ខុ ជាបច្ច័យ នៃទិព្វសោតធាតុ ឥទ្ធិវិធាញ្ញាណ

រូបាវចរទុកេ បញ្ញាវារោ

ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស
យថាកម្មបកញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស
បរិកម្មំ អនាគតំសញ្ញាណស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[១៧២] នរូចារវចរោ ធម្មោ នរូចារវចរស្ស
ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាបុរេ-
ជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណាបុរេជាតំ ចក្កំ . . . វត្ថុ
អនិច្ចតោ ។ បេ ។ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ រូចាយតនំ
ចក្កវិញ្ញាណស្ស ដោជ្ជញ្ញាយតនំ . . . ។ វត្ថុបុរេជាតំ
ចក្កាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស កាយាយតនំ . . . វត្ថុ
នរូចារវចរានំ ខន្ធានំ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
នរូចារវចរោ ធម្មោ រូចារវចរស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។
អារម្មណាបុរេជាតំ ទិព្វេន ចក្កុនា រូបំ បស្សតិ ទិព្វាយ
សោតណាតុយា សទ្ធិំ សុណាតិ ។ វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ
រូចារវចរានំ ខន្ធានំ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
. . . បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ អាសេវនប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ តីណិ ។

រូបាវចរទុកៈ បញ្ហាវារៈ

ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ និងយថាកម្មុបគញ្ញាណ
... ការបរិកម្ម នូវអនាគតំសញ្ញាណ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតំសញ្ញាណ
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[១៧២] នរូបាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនរូបាវចរធម៌ ដោយបុរេ-
ជាតប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ អារម្ម-
ណបុរេជាត គឺ នូវចក្ខុ... នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ។ បេ ។ ទោម-
នស្ស កើតឡើង រូបាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ផោដ្ឋព្វាយ-
តនៈ... ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ ចក្ខុយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ
កាយាយតនៈ . . . វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកនរូបាវចរក្ខន្ធ ដោយ
បុរេជាតប្បច្ច័យ ។ នរូបាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃរូបាវចរធម៌ ដោយ
បុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ អារម្មណ-
បុរេជាត គឺ បុគ្គល ឃើញ នូវរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ឬ នូវសំឡេង ដោយ
ទិព្វសោតធាតុ ។ វត្ថុបុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួករូបាវចរក្ខន្ធ
ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២ ជាបច្ច័យ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

[១៧៣] រូចាវចរោ ធម្មោ រូចាវចរស្ស ធម្មស្ស
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា ធានាខណ្ឌិ-
កា ។ សហជាតា រូចាវចរោ ចេតនា សម្បយុត្ត-
កានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ធានា-
ខណ្ឌិកា រូចាវចរោ ចេតនា វិចារកានំ រូចាវចរានំ
ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ រូចាវចរោ ធម្មោ
នរូចាវចរស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
ជាតា ធានាខណ្ឌិកា ។ សហជាតា រូចាវចរោ ចេត-
នា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិ ។ ធានាខណ្ឌិកា រូចាវចរោ ចេតនា ក-
ដត្តារូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ រូចាវចរោ
ធម្មោ រូចាវចរស្ស ច នរូចាវចរស្ស ច ធម្មស្ស
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា ធានាខណ្ឌិកា ។
សហជាតា រូចាវចរោ ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
ចិត្តសមុដ្ឋានានព្វា រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិ ។ ធានាខណ្ឌិកា រូចាវចរោ ចេតនា វិចា-
កានំ រូចាវចរានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ កម្ម-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នរូចាវចរោ ធម្មោ នរូចាវ-
ចរស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

[១៧៣] រូបាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃរូបាវចរធម៌ ដោយកម្មប្ប-
 ច្ច័យ បានដល់សហជាត និងនានាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ រូបាវចរ-
 ចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនា-
 នាខណិកៈ គឺ រូបាវចរចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួករូបាវចរក្ខន្ធ ជាវិបាក
 ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ រូបាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃរូបាវចរធម៌ ដោយ
 កម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងនានាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ
 រូបាវចរចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ
 បដិសន្ធិ ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ រូបាវចរចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួក
 កដត្តារូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ រូបាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃរូបាវចរធម៌
 ផង នៃរូបាវចរធម៌ផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និង
 នានាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ រូបាវចរចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួក
 សម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ បដិ-
 សន្ធិ ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ រូបាវចរចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួករូបាវច-
 រក្ខន្ធ ជាវិបាកផង នៃពួកកដត្តារូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ រូបាវចរ-
 ធម៌ ជាបច្ច័យ នៃរូបាវចរធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត

រូបាវចរទុកេ បញ្ញាវារោ

ធានាខណ្ឌិកា ។ សហជាតា នរូចាវចរា ចេតនា
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាណនញ្ច រូចានំ
 កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ ។ ធានាខណ្ឌិកា
 នរូចាវចរា ចេតនា វិចាកានំ នរូចាវចរានំ ខន្ធានំ
 កដត្តា ច រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ . . .
 វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ អាហារប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ
 ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ មគ្គប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ចត្តារិ សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ។

[១៧៤] រូចាវចរោ ធម្មោ នរូចាវចរស្ស ធម្មស្ស
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។
 សន្និទ្ធីតំ ។ នរូចាវចរោ ធម្មោ នរូចាវចរស្ស ធម្មស្ស
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ
 បច្ឆាជាតំ ។ សន្និទ្ធីតំ ។ នរូចាវចរោ ធម្មោ រូចាវច-
 រស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ
 បុរេជាតំ ។ សហជាតំ បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ រូចាវច-
 រានំ ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជាតំ
 វត្ថុ រូចាវចរានំ ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

រូបាវចរទុកៈ បញ្ហាវារៈ

និងនានាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ នរូបាវចរចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួក
 សម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ
 បដិសន្ធិ ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ នរូបាវចរចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួក
 នរូបាវចរក្ខន្ធ ជាវិបាកផង នៃពួកកដត្តារូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។
 . . . ជាបច្ច័យ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ជាបច្ច័យ ដោយ
 អាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤
 ជាបច្ច័យ ដោយឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ជាបច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៤ ជាបច្ច័យ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

[១៧៤] រូបាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនរូបាវចរធម៌ ដោយវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបច្ឆាជាត ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។
 នរូបាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនរូបាវចរធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បាន
 ដល់សហជាត បុរេជាត និងបច្ឆាជាត ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ នរូបា-
 វចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនរូបាវចរធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់ស-
 ហជាត និងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួករូបាវ-
 ចរក្ខន្ធ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាត
 គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួករូបាវចរក្ខន្ធ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

[១៧៥] រូចាវចរោ ធម្មោ រូចាវចរស្ស ធម្មស្ស
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិច្ចសទិសំ ។ រូចាវចរោ
ធម្មោ នរូចាវចរស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ រូចាវចរោ ធម្មោ
រូចាវចរស្ស ច នរូចាវចរស្ស ច ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ បដិច្ចសទិសំ ។ នរូចាវចរោ ធម្មោ
នរូចាវចរស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
ជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ សន្និ-
តំ ។ នរូចាវចរោ ធម្មោ រូចាវចរស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតំ
បដិសន្និក្ខុណោ វត្ថុ រូចាវចរានំ ខន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ បុរេជាតំ ទិព្វេន ចក្កុនា រូបំ បស្សតិ
ទិព្វាយ សោតណាតុយា សន្និ សុណាតិ វត្ថុ រូចាវច-
រានំ ខន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ រូចាវចរោ ច
នរូចាវចរោ ច ធម្មោ រូចាវចរស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតោ
រូចាវចរោ ឯកោ ខន្ធា ច វត្ថុ ច តិណ្ណាន្នំ ខន្ធានំ
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា . . . បដិសន្និ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

[១៧៥] រូបារាមរាម ជាបច្ច័យ នៃរូបារាមរាម ដោយអត្ថិប្ប-
 ច្ច័យ ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។ រូបារាមរាម ជាបច្ច័យ នៃរូបា-
 រាមរាម ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត និងបច្ចាជាត ។
 រូបារាមរាម ជាបច្ច័យ នៃរូបារាមរាមផង នៃរូបារាមរាមផង ដោយ
 អត្ថិប្បច្ច័យ ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។ នរូបារាមរាម ជាបច្ច័យ
 នៃរូបារាមរាម ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត
 បច្ចាជាត អាហារ និងត្រ័យ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ នរូបារាម-
 រាម ជាបច្ច័យ នៃរូបារាមរាម ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត
 និងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃព្រឹក្សារាមរាមក្ខន្ធ ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ បុរេជាត គឺ បុគ្គល ឃើញ
 នូវរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ឮ នូវសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ វត្ថុ ជា
 បច្ច័យ នៃព្រឹក្សារាមរាមក្ខន្ធ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ រូបារាមរាមក្ខន្ធ នរូបា-
 រាមរាមក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃរូបារាមរាម ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហ-
 ជាត និងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ រូបារាមរាមក្ខន្ធ ១ ផង វត្ថុផង ជា
 បច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ... គឺ បដិសន្ធិ ។

រូបាវចរទុកេ បញ្ញាវារោ

រូបាវចរោ ច នរូបាវចរោ ច ធម្មោ នរូបាវចរស្ស
 ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ចា-
 ជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ សហជាតា រូបាវចរា
 ខន្ធា ច មហាក្ខតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបាណំ
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា . . . បដិសន្ធិ ។
 បច្ចាជាតា រូបាវចរា ខន្ធា ច កេតជ្ឈិវិញ្ញាណោ អាហារោ
 ច បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ បច្ចាជាតា រូបាវចរា ខន្ធា ច រូបដីវិតិធិ-
 យញ្ច កេតត្តារូបាណំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ . . .
 នត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិតតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អវិតតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៧៦] ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណោ ចត្តារិ
 អធិបតិយា ចត្តារិ អនន្តរេ ចត្តារិ សមនន្តរេ ចត្តារិ
 សហជាតេ សត្ត អញ្ញមញ្ញោ ឆ និស្សយេ សត្ត ឧប-
 និស្សយេ ចត្តារិ បុរេជាតេ ទ្វេ បច្ចាជាតេ ទ្វេ អាសេ-
 រេន តីណិ កម្មេ ចត្តារិ វិចារកេ ចត្តារិ អាហារេ
 ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយេ ចត្តារិ ឈានេ ចត្តារិ មក្កេ ចត្តារិ
 សម្បយុត្តេ ទ្វេ វិប្បយុត្តេ តីណិ អត្ថិយា សត្ត នត្ថិ-
 យា ចត្តារិ វិតតេ ចត្តារិ អវិតតេ សត្ត ។

រូបាវចរទុក្ខៈ បញ្ញាវារៈ

រូបាវចរធម៌ក្តី នរូបាវចរធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃនរូបាវចរធម៌ ដោយអត្តិប្ប-
 ច្ច័យ បានដល់សហជាត បច្ចាជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។ សហជាត
 គឺ ពួករូបាវចរក្ខន្ធផង ពួកមហាក្ខតផង ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុជ្ជានរូប
 ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២... គឺ បដិសន្ធិ ។ បច្ចាជាត គឺ ពួករូបាវចរក្ខន្ធ
 ផង កពឡិដ្ឋារាហារផង ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយ
 អត្តិប្បច្ច័យ ។ បច្ចាជាត គឺ ពួករូបាវចរក្ខន្ធផង រូបជីវិតិទ្រិយផង ជា
 បច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។... ជាបច្ច័យ ដោយនត្តិប្ប-
 ច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយវិតតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអវិតតប្បច្ច័យ ។

[១៧៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៤ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤
 ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុង
 អញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងបច្ចា-
 ជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងកម្ម-
 ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៤ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤
 ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៤ ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

[១៧៧] រូចាវចរោ ធម្មោ រូចាវចរស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។ រូចាវចរោ ធម្មោ នរូចាវចរស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆា-
 ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 រូចាវចរោ ធម្មោ រូចាវចរស្ស ច នរូចាវចរស្ស ច
 ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ នរូចាវចរោ ធម្មោ នរូចាវចរស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាត-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នរូចាវចរោ ធម្មោ
 រូចាវចរស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ រូចាវចរោ ច

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

[១៧៧] រូបាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃរូបាវចរធម៌ ដោយអា-
 រម្មណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ រូបាវចរធម៌
 ជាបច្ច័យ នៃរូបាវចរធម៌ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
 សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
 ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ រូបាវចរធម៌
 ជាបច្ច័យ នៃរូបាវចរធម៌ផង នៃរូបាវចរធម៌ផង ដោយសហជាតប្ប-
 ច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ នរូបាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ
 នៃរូបាវចរធម៌ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជា-
 តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
 បុរេជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
 កម្មប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយតន្ត្រិ-
 យប្បច្ច័យ ។ នរូបាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃរូបាវចរធម៌ ដោយអារម្មណ-
 ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ រូបាវចរធម៌ក្តី

រូបាវចរទុកេ បញ្ញាវារោ

នរូបាវចរោ ច ធម្មា រូបាវចរស្ស ធម្មស្ស សហជា-
តប្បុត្តយេន បច្ចយោ បុរេជាតប្បុត្តយេន បច្ចយោ ។

រូបាវចរោ ច នរូបាវចរោ ច ធម្មា នរូបាវចរស្ស
ធម្មស្ស សហជាតប្បុត្តយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្ប-
ត្តយេន បច្ចយោ អាហារប្បុត្តយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិ-
យប្បុត្តយេន បច្ចយោ ។

[១៧៨] នហេតុយា សត្ត នអារម្មណោ សត្ត
នអធិបតិយា សត្ត នអនន្តរេ សត្ត នសមនន្តរេ
សត្ត នសហជាតេ ឆ នអញ្ញមញ្ញោ ឆ ននិស្សយេ
ឆ នឧបនិស្សយេ សត្ត នបុរេជាតេ សត្ត នបច្ឆា-
ជាតេ សត្ត នសម្បយុត្តេ ឆ នវិប្បយុត្តេ បញ្ច
នោអត្ថិយា បញ្ច នោនត្ថិយា សត្ត នោវិកតេ សត្ត
នោអវិកតេ បញ្ច ។

[១៧៩] ហេតុប្បុត្តយា នអារម្មណោ ចត្តារិ . . .
នអធិបតិយា ចត្តារិ នអនន្តរេ នសមនន្តរេ ចត្តារិ
នអញ្ញមញ្ញោ ទ្វេ នឧបនិស្សយេ ចត្តារិ នសម្បយុត្តេ
ទ្វេ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ នោនត្ថិយា ចត្តារិ នោវិកតេ
ចត្តារិ ។

រូបាវចរធម៌ក្តី បញ្ហាវារៈ

នរូបាវចរធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃរូបាវចរធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជា
បច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ រូបាវចរធម៌ក្តី នរូបាវចរធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ
នៃនរូបាវចរធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្ប-
ច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

[១៧៨] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនសហជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៦ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងននិស្សយប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៦ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៦ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនោអត្ថិប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៥ ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
ក្នុងនោអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

[១៧៩] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ព្រោះហេតុប្ប-
ច្ច័យ . . . ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ និង
នសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុង
នឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤
ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុង
នោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។

[១៨០] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ចត្តារិ . . .
 អធិបតិយា ចត្តារិ ។ អនុលោមមាតិកា វិត្តាវ-
 តព្វា ។ . . . អវិកតេ សត្ត ។
 រូបាវចរទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អរូបាវចរទុកំ

បដិច្ចវារោ

[១៨១] អរូបាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច អរូបាវចរោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អរូបាវចរំ ឯកំ ខន្ធ
 បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ . . . បដិសន្ធិ ។
 អរូបាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច នអរូបាវចរោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អរូបាវចរោ ខន្ធធ បដិច្ច ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អរូបាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច អរូបាវចរោ
 ច នអរូបាវចរោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា
 អរូបាវចរំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តស-
 មុដ្ឋានព្វ រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ . . . ។ នអរូបាវចរំ ធម្មំ
 បដិច្ច នអរូបាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 នអរូបាវចរំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តស-
 មុដ្ឋានព្វ រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ . . . បដិសន្ធិក្ខណោ នអរូបា-
 វចរំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកយុដ្ឋាន

[១៨០] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
... ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។ អនុលោមមាតិកា បណ្ឌិត
គប្បីធ្វើឲ្យពិស្តារ ។ ... ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

ចប់ រូបាវចរទុកៈ ។

អរូបាវចរទុកៈ

បដិច្ចវារៈ

[១៨១] អរូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវអរូបាវចរធម៌ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវអរូបាវចរក្ខន្ធ ១
នូវខន្ធ ២ ... គឺ បដិសន្ធិ ។ នអរូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវ
អរូបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
អាស្រ័យ នូវពួកអរូបាវចរក្ខន្ធ ។ អរូបាវចរធម៌ក្តី នអរូបាវចរធម៌
ក្តី អាស្រ័យ នូវអរូបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវអរូបាវចរក្ខន្ធ ១ ផង នូវចិត្តសមុដ្ឋានរូប
ផង នូវខន្ធ ២ ... ។ នអរូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវនអរូបាវចរ-
ធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋា-
នរូបក្តី អាស្រ័យ នូវនអរូបាវចរក្ខន្ធ ១ នូវខន្ធ ២ ... ខន្ធ ៣ ក្តី
កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យ នូវនអរូបាវចរក្ខន្ធ ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ

អរូបាវចរទុកេ បដិច្ចវារោ

ទ្វេ ខន្ទេ . . . ខន្ទេ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ទា
 ឯកំ មហាក្ខតំ . . . ។ អរូបាវចរញ្ច នអរូបាវចរញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច នអរូបាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
 ច្ចយា អរូបាវចរេ ខន្ទេ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ សន្និទ្ធិតំ ។

[១៨២] ហេតុយា បញ្ច អារម្មណោ ទ្វេ អនិ-
 បតិយា បញ្ច អនន្តរេ ទ្វេ សមនន្តរេ ទ្វេ សហ-
 ជាតេ បញ្ច អញ្ញមញ្ញោ ទ្វេ និស្សយេ បញ្ច ឧប-
 និស្សយេ ទ្វេ បុរេជាតេ ទ្វេ អាសេវនេ ទ្វេ កម្មេ
 បញ្ច វិចារកេ បញ្ច អាហារេ បញ្ច អរិកតេ បញ្ច ។

[១៨៣] នអរូបាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច នអរូបាវចរោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ នអរូបាវចរំ
 ឯកំ ខន្ទំ បដិច្ច តយោ ខន្ទា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ
 ទ្វេ ខន្ទេ . . . អហេតុកប្បជិសន្និ យាវ អសញ្ញាសត្តា
 វិចិត្តិកិច្ឆាសហកតេ ឧទ្ធច្ចសហកតេ ខន្ទេ បដិច្ច វិចិ-
 កិច្ឆាសហកតោ ឧទ្ធច្ចសហកតោ មោហោ ។ . . .
 នអារម្មណាប្បច្ចយា តីណិ ។

អរូបាវចរទុកៈ បដិច្ចវារៈ

នូវខន្ធ ២ . . . វត្ថុ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ពួកខន្ធ អាស្រ័យ នូវ
វត្ថុ នូវមហាក្ខត ១ . . . ។ នអរូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវអរូបាវចរ-
ធម៌ផង នូវនអរូបាវចរធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួកអរូបាវចរក្ខន្ធផង នូវពួកមហាក្ខតផង ។
សេចក្តីបំប្រួញ ។

[១៨២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២
ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុង
អញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងឧប-
និស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអាសេ-
វនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៥ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៥ ។

[១៨៣] នអរូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវនអរូបាវចរធម៌ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ
នូវនអរូបាវចរក្ខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ នូវខន្ធ ២ . . . អហេតុកប្បដិសន្ធិ
ដរាបដល់ពួកអសញ្ញាសត្វ មោហាៈ ដែលប្រកបដោយវិចិត្រិក្ខា ប្រកប
ដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិត្រិក្ខា ប្រកប
ដោយឧទ្ធច្ចៈ ។ . . . ព្រោះនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

[១៨៤] អរូចាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច អរូចាវចរោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា អរូចាវចរេ ខន្ត
 បដិច្ច អរូចាវចរោ អធិបតិ វិចាកំ អរូចាវចរំ ឯកំ
 ខន្តំ បដិច្ច តយោ ខន្តា ទ្វេ ខន្តេ . . . បដិសន្និ ។
 នអរូចាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច នអរូចាវចរោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា នអរូចាវចរំ ឯកំ ខន្តំ បដិច្ច
 តយោ ខន្តា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្តេ . . .
 បដិសន្និ យាវ អសញ្ញាសត្តា ។ . . . នអនន្តរាប្ប-
 ច្ចយា ។ មេ ។ នឧបដិស្សយប្បច្ចយា ។

[១៨៥] អរូចាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច អរូចាវចរោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា អរូបេ អរូចាវចរំ ឯកំ
 ខន្តំ បដិច្ច តយោ ខន្តា បដិសន្និ ។ មូលំ អរូចា-
 វចរេ ខន្តេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ នអរូចាវ-
 ចរំ ធម្មំ បដិច្ច នអរូចាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នបុរេ-
 ជាតប្បច្ចយា អរូបេ នអរូចាវចរំ ឯកំ ខន្តំ បដិច្ច
 តយោ ខន្តា ទ្វេ ខន្តេ . . . បដិសន្និ យាវ អសញ្ញា-
 សត្តា ។ អរូចាវចរញ នអរូចាវចរញ ធម្មំ បដិច្ច
 នអរូចាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

[១៨២] អរូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវអរូបាវចរធម៌ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ អរូបាវចរធិបតិ អាស្រ័យ នូវពួក
 អរូបាវចរក្ខន្ធ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវអរូបាវចរក្ខន្ធ ១ ជាវិបាក នូវខន្ធ
 ២ . . . គឺ បដិសន្ធិ ។ នអរូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវនអរូបាវចរធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី
 អាស្រ័យ នូវនអរូបាវចរក្ខន្ធ ១ នូវខន្ធ ២ . . . បដិសន្ធិ ដរាបដល់ពួក
 អសញ្ញាសត្វ ។ . . . នអនន្តរប្បច្ច័យ ។ លេ ។ នឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[១៨៥] អរូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវអរូបាវចរធម៌ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវអរូបា-
 វចរក្ខន្ធ ១ ក្នុងអរូប គឺ បដិសន្ធិ ។ មូល គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 អាស្រ័យ នូវពួកអរូបាវចរក្ខន្ធ ។ នអរូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវ
 នអរូបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣
 អាស្រ័យ នូវនអរូបាវចរក្ខន្ធ ១ ក្នុងអរូប នូវខន្ធ ២ . . . បដិសន្ធិ
 ដរាបដល់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ នអរូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវអរូបាវចរ-
 ធម៌ផង នូវអរូបាវចរធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ

អរូចាវចរទុកេ បដិច្ចវារោ

អរូចាវចរេ ខន្ទេ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្ត-
សមុដ្ឋានំ រូបំ ។ . . . នបច្ឆាជាតប្បច្ចយា ។

[១៨៦] អរូចាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច អរូចាវចរោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអាសេវនប្បច្ចយា វិចាកំ អរូចាវចរំ
ឯកំ ខន្ធិ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា . . .
បដិសន្ធិ ។ អរូចាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច នអរូចាវចរោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នអាសេវនប្បច្ចយា អរូចាវចរេ ខន្ទេ បដិច្ច
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ នអរូចាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច នអរូចា-
វចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអាសេវនប្បច្ចយា នអរូចាវចរំ
ឯកំ ខន្ធិ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ
ទ្វេ ខន្ធា . . . យាវ អសញ្ញាសត្តា ។ អរូចាវចរញ
នអរូចាវចរញ ធម្មំ បដិច្ច នអរូចាវចរោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នអាសេវនប្បច្ចយា អរូចាវចរេ ខន្ទេ ច
មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ សន្ធិត្តំ ។

[១៨៧] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណោ តីណិ
នអធិបតិយា ទ្វេ នអនន្តរេ តីណិ នសមនន្តរេ តីណិ
នអញ្ញមញ្ញេ នឧបនិស្សយេ តីណិ នបុរេជាតេ តីណិ
នបច្ឆាជាតេ បញ្ច នអាសេវនេ ចត្តារិ នកម្មេ ទ្វេ

អរូបាវចរទុកៈ បដិច្ចវារៈ

គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួកអរូបាវចរក្នុងផង នូវពួកមហាក្ខតផង ។ ... ព្រោះនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។

[១៨៦] អរូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវអរូបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវអរូបាវចរក្នុង ១ ជាវិបាក នូវខន្ធ ២ ... គឺ បដិសន្ធិ ។ នអរូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវអរូបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួកអរូបាវចរក្នុង ។ នអរូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវនអរូបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ នូវនអរូបាវចរក្នុង ១ នូវខន្ធ ២ ... ដរាបដល់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ នអរូបាវចរធម៌ អាស្រ័យ នូវអរូបាវចរធម៌ ផង នូវនអរូបាវចរធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួកអរូបាវចរក្នុងផង នូវពួកមហាក្ខតផង ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។

[១៨៧] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ និងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ២

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

នវិចារកេ បញ្ច នអាហារេ ឯកំ នស្រ្ទិយេ ឯកំ
 នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្មយុត្តេ តីណិ
 នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ នោនត្តិយា តីណិ នោវិតតេ តីណិ ។
 ឥតវេ ទ្វេ កណាធាបិ សហាជាតវាហេបិ កាតញ្ច ។

បច្ចយវារោ

[១៨៨] អរូចារចរំ ធម្មំ បច្ចយា អរូចារចរោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ បដិច្ចស-
 ទិសា ។ នអរូចារចរំ ធម្មំ បច្ចយា នអរូចារចរោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា នអរូចារចរំ ឯកំ ខន្ធ
 យាវ អជ្ឈត្តិកា មហាក្វតា ។ នអរូចារចរំ ធម្មំ
 បច្ចយា អរូចារចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 វត្ថុំ បច្ចយា អរូចារចរោ ខន្ធ ។ នអរូចារចរំ ធម្មំ
 បច្ចយា អរូចារចរោ ច នអរូចារចរោ ច ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា អរូចារចរោ ខន្ធ
 មហាក្វតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អរូចារច-
 រញ្ច នអរូចារចរញ្ច ធម្មំ បច្ចយា អរូចារចរោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អរូចារចរំ ឯកំ ខន្ធត្វ
 វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ ... ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុង
នតន្ត្រីយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ។

ការរាប់វារៈ ២ ក្រៅនេះក្តី សហជាតវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ។

បច្ច័យវារៈ

[១៨៨] អរូបាវចរធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងអរូបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ បានដល់វារៈ ៣ ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។
នអរូបាវចរធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងនអរូបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ គឺ នអរូបាវចរក្ខន្ធ ១ ដរាបដល់ពួកមហាក្ខត ខាងក្នុង ។
អរូបាវចរធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងនអរូបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកអរូបាវចរក្ខន្ធ ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។ អរូបាវចរធម៌ក្តី
នអរូបាវចរធម៌ក្តី ពឹងផ្អែក នឹងនអរូបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកអរូបាវចរក្ខន្ធ ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ចិត្តសមុជ្ជានរូប
ពឹងផ្អែក នឹងពួកមហាក្ខត ។ អរូបាវចរធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងអរូបាវចរ-
ធម៌ផង នឹងនអរូបាវចរធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ
ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែក នឹងអរូបាវចរក្ខន្ធ ១ ផង នឹងវត្ថុផង នឹងខន្ធ ២ ... ។

អរូចាវចរទុកេ បដិច្ចវារោ

អរូចាវចរញ្ច នអរូចាវចរញ្ច ធម្មំ បច្ចុយា នអរូចាវ-
 ចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចុយា អរូចាវចរេ ខន្ត
 ច មហាក្ខតេ ច បច្ចុយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។
 អរូចាវចរញ្ច នអរូចាវចរញ្ច ធម្មំ បច្ចុយា អរូចាវចរោ
 ច នអរូចាវចរោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចុយា អរូ-
 ចាវចរំ ឯកំ ខន្តញ្ច វត្ថុញ្ច បច្ចុយា តយោ ខន្ត
 ទ្វេ ខន្ត . . . អរូចាវចរេ ខន្ត ច មហាក្ខតេ ច
 បច្ចុយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[១៨៩] ហេតុយា នវ អារម្មណោ ចត្តារិ អធិ-
 បតិយា នវ អនន្តរេ ចត្តារិ សមនន្តរេ ចត្តារិ សហ-
 ជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញោ ចត្តារិ និស្សយេ នវ ឧបនិស្ស-
 យេ ចត្តារិ បុរេជាតេ ចត្តារិ អាសេវនេ ចត្តារិ កម្មេ
 នវ វិចារកេ ទ្វេ ។ បេ ។ អវិកតេ នវ ។

[១៩០] នអរូចាវចរំ ធម្មំ បច្ចុយា នអរូចា-
 វចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចុយា អហេ-
 តុកំ នអរូចាវចរំ ឯកំ ខន្ត យាវ អសញ្ញសត្តា
 ចក្ខាយតនំ បច្ចុយា ចក្កវិញ្ញាណំ កាយាយតនំ
 ... វត្ថុ បច្ចុយា អហេតុកា នអរូចាវចរោ ខន្ត

អរូបាវចរទុកៈ បដិច្ចវារៈ

នអរូបាវចរធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងអរូបាវចរធម៌ផង នឹងនអរូបាវចរធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែក នឹងពួក អរូបាវចរក្ខន្ធផង នឹងពួកមហាក្ខតផង ។ អរូបាវចរធម៌ក្តី នអរូបាវចរធម៌ក្តី ពឹងផ្អែក នឹងអរូបាវចរធម៌ផង នឹងនអរូបាវចរធម៌ផង ទើប កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែក នឹងអរូបាវចរក្ខន្ធ ១ ផង នឹងវត្ថុផង នឹងខន្ធ ២ . . . ចិត្តសមុដ្ឋានរូប នឹងផ្អែក នឹងពួកអរូបាវចរក្ខន្ធផង នឹងពួកមហាក្ខតផង ។

[១៨៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មាន វារៈ ៤ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុង ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុង អាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។ លេ ។ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[១៩០] នអរូបាវចរធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងនអរូបាវចរធម៌ ទើប កើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ នអរូបាវចរក្ខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ ដរាបដល់ពួកអសញ្ញសត្វ ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែក នឹងចក្ខុយតនៈ នឹង កាយាយតនៈ . . . ពួកនអរូបាវចរក្ខន្ធ ជាអហេតុកៈ ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

វិចិត្តិក្ខាសហគតេ ឧទ្ធចូសហគតេ ខន្ធោ បច្ចុយា
វិចិត្តិក្ខាសហគតេ ឧទ្ធចូសហគតោ មោហោ ។

. . . នអារម្មណប្បច្ចុយា តីណិ ។

[១៩១] អរូចាវចរំ ធម្មំ បច្ចុយា អរូចាវចរោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចុយា អរូចាវចរោ ខន្ធោ
បច្ចុយា អរូចាវចរោ អធិបតិ វិចាកំ អរូចាវចរំ ឯកំ
ខន្ធំ . . . បដិសន្ធិ ។ នអរូចាវចរំ ធម្មំ បច្ចុយា
នអរូចាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចុយា
នអរូចាវចរំ ឯកំ ខន្ធំ . . . បដិសន្ធិ យាវ អសញ្ញា-
សត្តា ។

[១៩២] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណោ តីណិ
នអធិបតិយា ចត្តារិ នអនន្តរោ តីណិ នសមនន្តរោ
នអញ្ញមញ្ញោ នឧបដិស្សយេ តីណិ នបុរេជាតេ ចត្តារិ
នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ ចត្តារិ នកម្មេ ចត្តារិ
នវិចាកេ នវ នអាហារេ ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ
នណានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ តីណិ
នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ នោនតិយា តីណិ នោវិតតេ តីណិ ។

ឥតរេ ទ្វេ កណាធាបិ និស្សយវារោបិ កាតញ្ចា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

មោហាៈ ដែលប្រកបដោយវិចិត្រិកិច្ចា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ ពឹងផ្អែក នឹង
ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិត្រិកិច្ចា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ ។ . . . ព្រោះ
នអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១៩១] អរូបាវចរធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងអរូបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ អរូបាវចរធិបតិ ពឹងផ្អែក នឹងអរូបាវចរក្ខន្ធ
នឹងអរូបាវចរក្ខន្ធ ១ ជាវិបាក . . . គឺ បដិសន្ធិ ។ នអរូបាវចរធម៌ ពឹង-
ផ្អែក នឹងនអរូបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ នឹង
នអរូបាវចរក្ខន្ធ ១ . . . គឺ បដិសន្ធិ ដរាបដល់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។

[១៩២] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ នអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ នឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៤ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១
ក្នុងនតន្រ្ទិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១
ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុង
នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុង
នោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ការរាប់វារៈ ២ ក្រៅនេះក្តី និស្សយវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ។

អរូបាវចរទុកេ បញ្ញាវារោ

សំសដ្ឋាវារោ

[១៩៣] អរូបាវចរំ ធម្មំ សំសដ្ឋា អរូបាវចរោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អរូបាវចរំ ឯកំ ខន្ធំ
 សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . បដិសន្ធិ ។
 នអរូបាវចរំ ធម្មំ សំសដ្ឋា នអរូបាវចរោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា នអរូបាវចរំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា
 តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . បដិសន្ធិ ។

[១៩៤] ហេតុយា ទ្វេ អវិកតេ ទ្វេ ។

[១៩៥] នហេតុយា ឯកំ នអធិបតិយា ទ្វេ
 នបុរេជាតេ ទ្វេ នបច្ឆាជាតេ ទ្វេ នអាសវនេ ទ្វេ
 នកម្មេ ទ្វេ នវិចារកេ ទ្វេ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ
 ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។
 ឯវំ ឥតវេ ទ្វេ កណាធាបិ សម្បយុត្តវារោបិ កាតព្វា ។

បញ្ញាវារោ

[១៩៦] អរូបាវចរោ ធម្មោ អរូបាវចរស្ស
 ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរូបាវចរោ
 ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិ ។ មូលំ អរូបាវចរោ ហេតុ

អរូបាវចរទុកៈ បញ្ញាវារៈ

សំសដ្ឋវារៈ

[១៩៣] អរូបាវចរធម៌ លាយឡំ នឹងអរូបាវចរធម៌ ទើប កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ លាយឡំ នឹងអរូបាវចរ ក្នុង ១ នឹងខន្ធ ២ ... គឺ បដិសន្ធិ ។ នអរូបាវចរធម៌ លាយឡំ នឹងអរូបាវចរធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ លាយឡំ នឹងអរូបាវចរក្នុង ១ នឹងខន្ធ ២ ... គឺ បដិសន្ធិ ។

[១៩៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

[១៩៥] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មាន វារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

ការរាប់វារៈ ២ ក្រៅនេះក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី
បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ យ៉ាងនេះ ។

បញ្ញាវារៈ

[១៩៦] អរូបាវចរធម៌ ជាបដ្ឋយ នៃអរូបាវចរធម៌ ដោយ ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ពួកអរូបាវចរហេតុ ជាបដ្ឋយ នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុង ដោយហេតុប្បដ្ឋយ គឺ បដិសន្ធិ ។ មូល គឺ ពួកអរូបាវចរហេតុ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

ចិត្តសមុដ្ឋាណំ រូចានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 មូលំ អរូចាវចរោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋាណញ្ច រូចានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 នអរូចាវចរោ ធម្មោ នអរូចាវចរស្ស ធម្មស្ស ហេតុ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ នអរូចាវចរោ ហេតុ សម្បយុត្ត-
 កានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាណញ្ច រូចានំ ហេតុប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ ។

[១៩៧] អរូចាវចរោ ធម្មោ អរូចាវចរស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាកាសានញ្ចាយតនំ
 វិញ្ញាណញ្ចាយតនស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនស្ស អា-
 រម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អរូចាវចរោ ធម្មោ នអ-
 រូចាវចរស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អាកាសានញ្ចាយតនំ បច្ចវេក្ខតិ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ
 . . . អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ . . . នេវសញ្ញាណសញ្ញាយ-
 តនំ បច្ចវេក្ខតិ អរូចាវចរោ ខន្ធានំ អនិច្ចតោ ។ បេ ។
 ទោមនស្សំ ឧប្បន្នតិ ចេតោបរិយញ្ញាណោន អរូចា-
 វចរចិត្តសមុដ្ឋិស្ស ចិត្តំ ជាណតិ អរូចាវចរោ ខន្ធា-
 ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុជ្ជានរូប ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ មូល គឺ ពួកអរូបាវចរហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង់ នៃពួកចិត្តសមុជ្ជានរូបផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ នអរូបាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃ នអរូបាវចរធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកនអរូបាវចរហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង់ នៃពួកចិត្តសមុជ្ជានរូបផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ បដិសន្ធិ ។

[១៩៧] អរូបាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអរូបាវចរធម៌ ដោយ អារម្មណប្បច្ច័យ គឺ អាកាសានញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃវិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ អាកិញ្ញញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃនេវេសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ អរូបាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនអរូបាវចរធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ពិចារណា នូវអាកាសានញ្ញាយតនៈ នូវវិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ . . . នូវ អាកិញ្ញញ្ញាយតនៈ . . . ពិចារណា នូវនេវេសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ (ពិចារណា) នូវពួកអរូបាវចរក្ខន្ធ ថាមិនឡើង ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង បុគ្គល ដឹង នូវចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយអរូបាវចរចិត្ត ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ពួកអរូបាវចរក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃ កិរិយាពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ

យថាកម្មបកញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អារ-
 ដ្ឋនាយ អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នអរិយធម៌
 ធម្មោ នអរិយធម៌ស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ទានំ . . . សីលំ . . . ឧបោសថកម្មំ កត្វា
 តំ បច្ចវេក្ខតិ អស្សាទេតិ អភិទន្ធិតិ តំ អារព្ព វារី
 ។ បេ ។ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ បុព្វេ សុចិណ្ណានិ . . .
 ណាណា ។ បេ ។ អរិយា មក្កា វុដ្ឋហិត្វា មក្កំ បច្ចវេក្ខតិ
 ផលំ បច្ចវេក្ខតិ និព្វានំ បច្ចវេក្ខតិ និព្វានំ កោត្រភុស្ស
 វោទានស្ស មក្កស្ស ផលស្ស អារដ្ឋនាយ អារម្មណ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា បហីនេ កិលេសេ បច្ច-
 វេក្ខតិ វិក្ខម្ហិតេ កិលេសេ . . . បុព្វេ . . . ។ បេ ។
 ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . . នអរិយធម៌ ខន្ធ អនិច្ចតោ
 ។ បេ ។ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិព្វេន ចក្កេន រូបំ
 បស្សតិ ទិព្វាយ សោតណតុយា សទ្ធិំ សុណាតិ
 ចេតោបរិយញ្ញាណោ នអរិយធម៌ចិត្តសមដ្ឋិស្ស ចិត្តំ
 ជាណតិ រូបាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស ដោដ្ឋព្វាយតនំ
 . . . នអរិយធម៌ ខន្ធ ឥន្ទ្រិយញ្ញាណស្ស ចេតោបរិ-
 យញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថា-
 កម្មបកញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អារដ្ឋនាយ
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អរហន្តចរក្ខណៈ បញ្ញាវារៈ

យថាកម្មុបគញ្ញាណ និងអនាគត្តិសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។
 នអរហន្តចរក្ខណៈ ជាបច្ច័យ នៃនអរហន្តចរក្ខណៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ
 (បុគ្គល ឲ្យ) នូវទាន . . . នូវសីល . . . ធ្វើ នូវឧបោសថកម្ម ហើយ
 ពិចារណា នូវអំពើនោះ ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធ នូវអំពើនោះ
 ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង ដែលខ្លួនសន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន
 . . . អំពីឈាន ។ បេ ។ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញ អំពីមគ្គ ពិចារណា
 នូវមគ្គ ពិចារណា នូវផល ពិចារណា នូវព្រះនិព្វាន ឯព្រះនិព្វាន ជា
 បច្ច័យ នៃគោត្រក្ខ វោទានៈ មគ្គ ផល និងកិរិយាពិចារណា ដោយ
 អារម្មណប្បច្ច័យ ពួកព្រះអរិយៈ ពិចារណា នូវកងកិលេស ដែល
 លះបង់ហើយ នូវកងកិលេស ដែលសង្កត់សង្កិនហើយ . . . ក្នុង
 កាលមុន . . . ។ បេ ។ នូវចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ . . . នូវពួកនអរហន្ត-
 ចរក្ខណៈ ថាមិនទៀង ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង បុគ្គល ឃើញ
 នូវរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ឮ នូវសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ ដឹង នូវចិត្ត
 របស់បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយនអរហន្តចរក្ខណៈ ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ
 រូបាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយដ្ឋង្វាយតនៈ . . . ពួក
 នអរហន្តចរក្ខណៈ ជាបច្ច័យ នៃកិរិយាពិចារណា នូវឥទ្ធិវិធានញ្ញាណ ចេ-
 តោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មុបគញ្ញាណ និង
 អនាគត្តិសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

[១៩៨] អរូចាវចរោ ធម្មោ អរូចាវចរស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិ-
 បតិ អរូចាវចរោ អធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អរូចាវចរោ ធម្មោ
 នអរូចាវចរស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណា-
 ធិបតិ អាកាសានញ្ចាយតនំ ករុំ កត្វា បច្ចវេ-
 ក្ខតិ ។ បេ ។ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ ករុំ កត្វា
 បច្ចវេក្ខតិ អរូចាវចរេ ខន្ធធ្វេ ករុំ កត្វា អស្សាទេតិ
 អភិនន្ទតិ តំ ករុំ កត្វា រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ជតិ ។ សហជាតាធិបតិ អរូចាវចរោ អធិបតិ
 ចិត្តសមុដ្ឋាណានំ រូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ មូលំ អរូចាវចរោ អធិបតិ សម្បយុត្តកានំ
 ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាណានញ្ច រូចានំ អធិបតិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។ នអរូចាវចរោ ធម្មោ នអរូចាវ-
 ចរស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្ម-
 ណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ
 ទានំ . . . សីលំ . . . ឧចោសថកម្មំ កត្វា
 តំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ អស្សាទេតិ អភិនន្ទតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

[១៩៨] អរូបារាមរាម ជាបច្ច័យ នៃអរូបារាមរាម ដោយអធិបតិ-
 ប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ អរូបារាមរាម ជាបច្ច័យ នៃ
 ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ អរូបារាមរាម ជាបច្ច័យ
 នៃអរូបារាមរាម ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និង
 សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើ នូវអាកាសា-
 នញ្ញាយតនៈ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ។ បេ ។ ធ្វើ នូវនេវ-
 សញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើ នូវពួក
 អរូបារាមរាម ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង
 ទិដ្ឋិ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវអំពើនោះ ឲ្យជាទីគោរព ។ ឯសហ-
 ជាតាធិបតិ គឺ អរូបារាមរាម ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយ
 អធិបតិប្បច្ច័យ ។ មូល គឺ អរូបារាមរាម ជាបច្ច័យ នៃពួក
 សម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។
 នអរូបារាមរាម ជាបច្ច័យ នៃអរូបារាមរាម ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ
 បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ
 គឺ បុគ្គល (ឲ្យ) នូវទាន . . . នូវសីល . . . ធ្វើ នូវឧបោសថកម្ម
 ធ្វើ នូវអំពើនោះ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ត្រេកអរ រីករាយ

អរូបាវចរទុកេ បញ្ញាវារោ

តំ ករំ កត្វា វាកោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ . . . បុព្វ
 សុចិណ្ណានិ . . . ឈានា ។ មេ ។ អរិយា មត្តា
 វុដ្ឋហិត្វា មក្កំ ករំ កត្វា បច្ចុវេក្ខន្តិ ផលំ . . .
 និព្វានំ បច្ចុវេក្ខន្តិ និព្វានំ កោត្រភុស្ស វោនានស្ស
 មក្កស្ស ផលស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ចក្កំ
 . . . វត្ថុំ . . . នអរូបាវចរេ ខន្ធេ ករំ កត្វា
 អស្សានេតិ អភិទន្ធិតិ តំ ករំ កត្វា វាកោ ឧប្បជ្ជតិ
 ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ សហជាតាធិបតិ នអរូបាវចរា
 អធិបតិ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច
 រូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

[១៩៩] អរូបាវចរោ ធម្មោ អរូបាវចរស្ស
 ធម្មស្ស អនន្តរយ្យច្ចយេន បច្ចុយោ បុរិមា បុរិមា
 អរូបាវចរា ខន្ធា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ អរូបាវច-
 រានំ ខន្ធានំ អនន្តរយ្យច្ចយេន បច្ចុយោ ។ អរូបា-
 វចរោ ធម្មោ នអរូបាវចរស្ស ធម្មស្ស អនន្តរយ្យច្ច-
 យេន បច្ចុយោ អរូបាវចរំ ចុតិចិត្តំ នអរូបាវច-
 រស្ស ឧបបត្តិចិត្តស្ស អរូបាវចរំ កវន្តិ អារដ្ឋនាយ
 អរូបាវចរា ខន្ធា នអរូបាវចរស្ស វុដ្ឋានស្ស

អរិយធម៌រាជ្យៈ បញ្ហាវារៈ

រាគៈ កើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវអំពើនោះ ឲ្យជាទីគោរព
 ... ដែលសន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ... អំពីឈាន ។ បេ ។ ពួកព្រះ
 អរិយៈ ចេញ អំពីមគ្គ ធ្វើ នូវមគ្គ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា
 នូវផល ... ពិចារណា នូវព្រះនិព្វាន ឯព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃ
 គោត្រក្ខ វោទានៈ មគ្គ និងផល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ នូវចក្ខុ ...
 នូវវត្ថុ ... ធ្វើ នូវពួកនអរិយធម៌រាជ្យៈ ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ
 រីករាយ រាគៈ កើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវអំពើនោះ ឲ្យ
 ជាទីគោរព ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ នអរិយធម៌រាជ្យៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង់ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[១៩៧] អរិយធម៌រាជ្យៈ ជាបច្ច័យ នៃអរិយធម៌រាជ្យៈ ដោយ
 អនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកអរិយធម៌រាជ្យៈ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃអរិយ-
 ធម៌រាជ្យៈ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ អរិយធម៌រាជ្យៈ ជា
 បច្ច័យ នៃអរិយធម៌រាជ្យៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ អរិយធម៌រាជ្យៈ
 ចុតិចិត្ត (ជាបច្ច័យ) នៃអរិយធម៌រាជ្យៈ ឧបបត្តិចិត្ត អរិយធម៌រាជ្យៈ (ជា
 បច្ច័យ) នៃអរិយធម៌រាជ្យៈ ពួកអរិយធម៌រាជ្យៈ (ជាបច្ច័យ) នៃអរិយធម៌រាជ្យៈ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

និរោធា វុដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ ផល-
សមាបត្តិយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នអរូចា-
វចរោ ធម្មោ នអរូចាវចរស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា នអរូចាវចរា ខន្ធា បច្ឆិមានំ
បច្ឆិមានំ នអរូចាវចរានំ ខន្ធានំ អនន្តរប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អនុលោមំ កោត្រភុស្ស អនុលោមំ ផល-
សមាបត្តិយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នអរូចា-
វចរោ ធម្មោ អរូចាវចរស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
បច្ចយោ នអរូចាវចរំ ចុតិចិត្តំ អរូចាវចរស្ស ឧបបត្តិ-
ចិត្តស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ នអរូចាវចរា
ខន្ធា អរូចាវចរស្ស វុដ្ឋានស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ អាណាសានញ្ចាយតនស្ស បរិកម្មំ អាណា-
សានញ្ចាយតនស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិញ្ញា-
ណញ្ចាយតនស្ស . . . អាភិញ្ញញ្ញាយតនស្ស . . .
នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនស្ស បរិកម្មំ នេវសញ្ញាណ-
សញ្ញាយតនស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ . . .
សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បញ្ច អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ សត្ត ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

នេវេសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ របស់បុគ្គល
 កាលចេញ អំពីនិរោធដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ នអរុបាវចរធម៌ ជា
 បច្ច័យ នៃនអរុបាវចរធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកនអរុបាវចរក្ខន្ធ
 មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកនអរុបាវចរក្ខន្ធ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ
 អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រភូ អនុលោម ជាបច្ច័យ នៃផលសមា-
 បត្តិ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ នអរុបាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនអរុបាវចរ-
 ធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ នអរុបាវចរចុតិចិត្ត ជាបច្ច័យ នៃនអរុបាវចរ-
 ឧបបត្តិចិត្ត ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ពួកនអរុបាវចរក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃអ-
 រុបាវចរវដ្ឋាន ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ការបរិកម្ម នូវអាកាសានញ្ញាយតនៈ
 ជាបច្ច័យ នៃអាកាសានញ្ញាយតនៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ នូវវិញ្ញាណញ្ញា-
 យតនៈ . . . នូវអាកិញ្ញញ្ញាយតនៈ . . . ការបរិកម្ម នូវនេវេសញ្ញានា-
 សញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃនេវេសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ដោយអនន្ត-
 រប្បច្ច័យ ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
 សហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ជាបច្ច័យ ដោយអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ២ ជាបច្ច័យ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

អរូបាវចរទុកេ បញ្ញាវារោ

[២០០] អរូបាវចរោ ធម្មោ អរូបាវចរស្ស ធម្មស្ស
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបនិស្សយោ
បកត្តូបនិស្សយោ ។ បេ ។ បកត្តូបនិស្សយោ អាភា-
សានញ្ញាយតនំ វិញ្ញាណញ្ញាយតនស្ស ឧបនិស្សយ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិញ្ញាណញ្ញាយតនំ អាភិញ្ញញ្ញា-
យតនស្ស អាភិញ្ញញ្ញាយតនំ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយ-
តនស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អរូបាវ-
ចរោ ធម្មោ នអរូបាវចរស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្ស-
យោ បកត្តូបនិស្សយោ ។ បេ ។ បកត្តូបនិស្សយោ
អរូបាវចរំ សទ្ធិំ ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ សីលំ . . .
ឧទោសថកម្មំ នអរូបាវចរំ ឈានំ វិបស្សនំ មក្កំ
អភិញ្ញំ . . . សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ មាណំ ជយ្យេតិ ទិដ្ឋិ
កណ្ណាតិ អរូបាវចរំ សីលំ . . . បញ្ញំ ឧបនិស្សាយ
ទានំ ទេតិ ។ បេ ។ សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ មាណំ ជយ្យេតិ
ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ អរូបាវចរោ សទ្ធា ។ បេ ។ បញ្ញា
នអរូបាវចរាយ សទ្ធាយ ។ បេ ។ បញ្ញាយ រាគស្ស
បត្តនាយ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស

អរិយធម៌ទុក្ខៈ បញ្ញាវារៈ

[២០០] អរិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអរិយធម៌ ដោយឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បេ ។
ឯបកត្ថបនិស្ស័យ គឺ អាកាសានញ្ចាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃវិញ្ញាណញ្ចា-
យតនៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃ
អាកិញ្ចញ្ចាយតនៈ អកិញ្ចញ្ចាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញា-
យតនៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ អរិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃន-
អរិយធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌបនិស្ស័យ
អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បេ ។ ឯបកត្ថបនិស្ស័យ គឺ
បុគ្គល អាស្រ័យ នូវអរិយធម៌សទ្ធា ហើយឲ្យ នូវទាន នូវសីល ...
នូវឧបោសថកម្ម ញ៉ាំងអរិយធម៌ជ្ឈាន វិបស្សនា មគ្គ និងអភិញ្ញា
... ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ដំឡើង នូវមានៈ ប្រកាន់ នូវទិដ្ឋិ
អាស្រ័យ នូវអរិយធម៌សីល ... នូវបញ្ញា ហើយឲ្យ នូវទាន ។ បេ ។
ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ដំឡើង នូវមានៈ ប្រកាន់ នូវទិដ្ឋិ អ-
រិយធម៌សទ្ធា ។ បេ ។ បញ្ញា ជាបច្ច័យ នៃអរិយធម៌សទ្ធា ។ បេ ។
ជាបច្ច័យ នៃបញ្ញា រាគៈ សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

មក្កស្ស ផលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ នអរូចារចរោ ធម្មោ នអរូចារចរស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្ស-
 យោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្តបនិស្សយោ ។ បេ ។
 បកត្តបនិស្សយោ នអរូចារចរំ សទ្ធិំ ឧបនិស្សយ
 ទានំ ទេតិ សីលំ . . . ឧទោសថកម្មំ នអរូចារចរំ
 ណានំ វិបស្សនំ មក្កំ អភិញ្ញំ . . . សមាបត្តិ ឧប្បា-
 ទេតិ មាណំ ជយ្យតិ ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ នអរូចារចរំ សីលំ
 . . . បញ្ញំ រាតំ បត្តនំ កាយិកំ សុខំ កាយិកំ
 ទុក្ខំ ឧត្ថំ កោជនំ . . . សេនាសនំ ឧបនិស្សយ
 ទានំ ទេតិ ។ បេ ។ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ចាណំ
 ហានតិ ។ បេ ។ សដ្ឋំ ភិណ្ឌតិ នអរូចារចរោ សទ្ធា
 ។ បេ ។ សេនាសនំ នអរូចារចរោយ សទ្ធាយ បត្ត-
 នាយ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស
 មក្កស្ស ផលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ នអរូចារចរោ ធម្មោ អរូចារចរស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបនិស្ស-
 យោ បកត្តបនិស្សយោ ។ បេ ។ បកត្តបនិស្សយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

មគ្គ និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ នអរូបារាមរាម ជា
 បច្ច័យ នៃនអរូបារាមរាម ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌប-
 និស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ លេ ។ ឯបកត្ថបនិស្ស័យ
 គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវនអរូបារាមរាម ហើយឲ្យ នូវទាន នូវសីល
 ... ធ្វើ នូវឧបោសថកម្ម ញ៉ាំងនអរូបារាមរាម វិបស្សនា មគ្គ និង
 អភិញ្ញា ... ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ដំឡើង នូវមានៈ ប្រកាន់
 នូវទិដ្ឋិ អាស្រ័យ នូវនអរូបារាមរាម ... នូវបញ្ញា រាគៈ សេចក្តី
 ប្រាថ្នា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ រដូវ និងភោជន ... នូវសេនាសនៈ
 ហើយឲ្យ នូវទាន ។ លេ ។ ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សម្លាប់ នូវ
 សត្វ ។ លេ ។ បំបែក នូវសង្ឃ នអរូបារាមរាម ។ លេ ។ សេនាសនៈ
 ជាបច្ច័យ នៃនអរូបារាមរាម សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ កាយិ-
 កទុក្ខ មគ្គ និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ នអរូបា-
 រាមរាម ជាបច្ច័យ នៃនអរូបារាមរាម ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បាន
 ដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ លេ ។ ឯបកត្ថបនិស្ស័យ

អរូចរាវចរកេ បញ្ញាវារោ

អាណាសានញាយតនស្ស បរិកម្មំ អាណាសានញាយ
 តនស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។
 នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនស្ស បរិកម្មំ នេវសញ្ញាណ-
 សញ្ញាយតនស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២០១] នអរូចរាវចរោ ធម្មោ នអរូចរាវចរស្ស
 ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាបុរេ-
 ជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណាបុរេជាតំ ចក្កំ . . . វត្ថុ
 អនិច្ចតោ ។ បេ ។ នោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិព្វេន
 ចក្កុណា រូបំ បស្សតិ ទិព្វាយ សោតនាតុយា សទ្ធិ
 សុណាតិ រូចាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស ដោដ្ឋញាយតនំ
 កាយវិញ្ញាណស្ស ។ វត្ថុបុរេជាតំ ចក្កាយតនំ ចក្កុ-
 វិញ្ញាណស្ស កាយាយតនំ . . . វត្ថុ នអរូចរាវចរានំ
 ខន្ធានំ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នអរូចរាវចរោ
 ធម្មោ អរូចរាវចរស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ អរូចរាវចរានំ ខន្ធានំ បុរេជា-
 តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ . . . បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ទ្វេ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

អរូបាវចរទុកៈ បញ្ញាវារៈ

គឺ បរិកម្ម នូវអាកាសានញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃអាកាសានញាយតនៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ បេ ។ បរិកម្ម នូវនេវេសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃនេវេសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២០១] នអរូបាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនអរូបាវចរធម៌ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ អារម្មណបុរេជាត គឺ នូវចក្ក . . . នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ។ បេ ។ ទោមនស្សកើតឡើង បុគ្គល ឃើញ នូវរូប ដោយទិព្វចក្ក ឬ នូវសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ រូបាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្កវិញ្ញាណ ផោដ្ឋញាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ ចក្ខុយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្កវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ . . . វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកនអរូបាវចរក្ខន្ធ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ នអរូបាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអរូបាវចរធម៌ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់វត្ថុបុរេជាត គឺ វត្ថុជាបច្ច័យ នៃពួកអរូបាវចរក្ខន្ធ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ជាបច្ច័យ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

[២០២] អរូចាវចរោ ធម្មោ អរូចាវចរស្ស ធម្មស្ស
 កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា ធានាខណិកា
 ។ បេ ។ អរូចាវចរោ ធម្មោ នអរូចាវចរស្ស ធម្មស្ស
 កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរូចាវចរោ ចេតនា ចិត្តស-
 មុដ្ឋានំ អរូចាវចរំ ខន្ទានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ មូលំ អរូចាវចរោ ចេតនា សម្មយុត្តកានំ
 ខន្ទានំ ចិត្តសមុដ្ឋាននព្វ រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ នអរូចាវចរោ ធម្មោ នអរូចាវចរស្ស ធម្មស្ស
 កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា ធានាខណិកា ។
 សហជាតា នអរូចាវចរោ ចេតនា សម្មយុត្តកានំ
 ខន្ទានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សង្ខតំ ។

[២០៣] អរូចាវចរោ ធម្មោ អរូចាវចរស្ស ធម្មស្ស
 វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នអរូចាវចរោ ធម្មោ នអ-
 រូចាវចរស្ស ធម្មស្ស វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ . . .
 អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ចត្តារិ ណានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ មក្ក-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ សម្មយុត្តប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ទ្វេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

[២០២] អរូបាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអរូបាវចរធម៌ ដោយ
 កម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងនានាខណិកៈ ។ បេ ។ អរូបា-
 វចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអរូបាវចរធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ អរូបា-
 វចរចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកអរូបាវចរក្ខន្ធន្ត ដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន
 ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ មូល គឺ អរូបាវចរចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួក
 សម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្ក នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។
 នអរូបាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអរូបាវចរធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បាន
 ដល់សហជាត នឹងនានាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ នអរូបាវចរចេតនា
 ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធន្ត ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។

[២០៣] អរូបាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអរូបាវចរធម៌ ដោយវិបា-
 កប្បច្ច័យ ។ នអរូបាវចរធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអរូបាវចរធម៌ ដោយ
 វិបាកប្បច្ច័យ ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤
 ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ជាបច្ច័យ ដោយឈា-
 នប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ជាបច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ជា
 បច្ច័យ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

អរូបាវចរទុកេ បញ្ញាវារោ

[២០៤] អរូបាវចរោ ធម្មោ នអរូបាវចរស្ស
 ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ចា-
 ជាតំ ។ នអរូបាវចរោ ធម្មោ នអរូបាវចរស្ស ធម្មស្ស
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ
 បច្ចាជាតំ ។ នអរូបាវចរោ ធម្មោ អរូបាវចរស្ស
 ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតំ វត្ថុ
 អរូបាវចរានំ ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២០៥] អរូបាវចរោ ធម្មោ អរូបាវចរស្ស ធម្មស្ស
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ ។ អរូបាវចរោ
 ធម្មោ នអរូបាវចរស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតំ បច្ចាជាតំ ។ អរូបាវចរោ ធម្មោ អរូបាវច-
 រស្ស ច នអរូបាវចរស្ស ច ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ សហជាតំ ។ នអរូបាវចរោ ធម្មោ នអរូបាវចរស្ស
 ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ
 បច្ចាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ នអរូបាវចរោ ធម្មោ អរូ-
 បាវចរស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតំ
 វត្ថុ អរូបាវចរានំ ខន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 អរូបាវចរោ ច នអរូបាវចរោ ច ធម្មោ អរូបាវចរស្ស
 ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។

អរិយធម៌ចក្រ: បញ្ហាវារ:

[២០៤] អរិយធម៌ចក្រ ជាបច្ច័យ នៃអរិយធម៌ចក្រ ដោយ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបច្ចាជាត ។ នអរិយធម៌ចក្រ ជាបច្ច័យ នៃអរិយធម៌ចក្រ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត និងបច្ចាជាត ។ នអរិយធម៌ចក្រ ជាបច្ច័យ នៃអរិយធម៌ចក្រ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួក អរិយធម៌ចក្រ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[២០៥] អរិយធម៌ចក្រ ជាបច្ច័យ នៃអរិយធម៌ចក្រ ដោយអត្ថិ- ប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត ។ អរិយធម៌ចក្រ ជាបច្ច័យ នៃអរិយធម៌ ចក្រ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបច្ចាជាត ។ អរិយធម៌ ចក្រ ជាបច្ច័យ នៃអរិយធម៌ចក្រ នៃអរិយធម៌ចក្រ ដោយ អត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត ។ នអរិយធម៌ចក្រ ជាបច្ច័យ នៃអរិយធម៌ ចក្រ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត បច្ចាជាត អាហារ និងតន្ត្រីយ ។ នអរិយធម៌ចក្រ ជាបច្ច័យ នៃអរិយធម៌ចក្រ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកអរិយធម៌ចក្រ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ អរិយធម៌ចក្រ អរិយធម៌ចក្រ ជាបច្ច័យ នៃអរិយធម៌ចក្រ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

សហជាតោ អរូចាវចរោ ឯកោ ខន្ធភ ច វត្ថុ ច
 តិណ្ណានំ ខន្ធនំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធភ
 . . . ។ អរូចាវចរោ ច នអរូចាវចរោ ច ធម្មា នអរូ-
 ចាវចរស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ
 បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ សហជាតោ អរូចាវចរោ
 ខន្ធភ ច មហាក្ខតោ ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូចានំ អត្ថិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតោ អរូចាវចរោ ខន្ធភ
 ច កតទ្ធិញ្ញាភោ អាហារោ ច ឥមស្ស កាយស្ស
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតោ អរូចាវចរោ
 ខន្ធភ ច រូបដីវិតិទ្ធិយពូ កដត្តារូចានំ អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ . . . នត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិតតប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អវិតតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២០៦] ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណោ តីណិ អធិ-
 បតិយា ចត្តារិ អនន្តរេ ចត្តារិ សមនន្តរេ ចត្តារិ សហ-
 ជាតេ បញ្ច អញ្ញមញ្ញោ ទ្វេ និស្សយេ សត្ត ឧបនិស្ស-
 យេ ចត្តារិ បុរេជាតេ ទ្វេ បច្ឆាជាតេ ទ្វេ អាសេវនេ
 តីណិ កម្មេ ចត្តារិ វិចារកេ ទ្វេ អាហារេ ចត្តារិ ឥន្ទ្រិ-
 យេ ចត្តារិ ណានេ ចត្តារិ មក្កេ ចត្តារិ សម្បយុត្តេ ទ្វេ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

សហជាត គឺ អរូបារាមក្ខន្ធន ១ ផង វត្ថុផង ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ . . . ។ អរូបារាមក្ខន្ធន អរូបារាមក្ខន្ធន ជាបច្ច័យ នៃអរូបារាមក្ខន្ធន ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បច្ចាជាត អាហារ និងត្រ័យ ។ សហជាត គឺ ពួកអរូបារាមក្ខន្ធនផង ពួកមហាក្ខតផង ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ បច្ចាជាត គឺ ពួកអរូបារាមក្ខន្ធនផង ក៏ពង្សិញ្ញាហារផង ជាបច្ច័យ នៃ កាយនេះ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ បច្ចាជាត គឺ ពួកអរូបារាមក្ខន្ធនផង រូប- ដីវិត្រ័យផង ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយនត្ថិប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយវិតតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអវិតតប្បច្ច័យ ។

[២០៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុង ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុង បច្ចាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុង កម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងត្រ័យប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៤ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២

អរូបាវចរទុកេ បញ្ញាវារោ

វិប្បយុត្តេ តីណិ អត្តិយា សត្ត នត្តិយា ចត្តារិ វិកតេ
ចត្តារិ អវិកតេ សត្ត ។

[២០៧] អរូបាវចរោ ធម្មោ អរូបាវចរស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។ អរូបាវចរោ ធម្មោ នអរូបាវចរស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាត-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អរូបាវចរោ ធម្មោ
អរូបាវចរស្ស ច នអរូបាវចរស្ស ច ធម្មស្ស សហ-
ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នអរូបាវចរោ ធម្មោ
នអរូបាវចរស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
នអរូបាវចរោ ធម្មោ អរូបាវចរស្ស ធម្មស្ស ឧបនិ-
ស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ។ អរូបាវចរោ ច នអរូបាវចរោ ច ធម្មោ

អរិយធម៌ទុក្ខៈ បញ្ញាវារៈ

ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអត្ថិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុង
នត្ថិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៧ ។

[២០៧] អរិយធម៌ ជាបដ្ឋយ នៃអរិយធម៌ ដោយអា-
រម្មណប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយសហជាតប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយកម្មប្បដ្ឋយ ។ អរិយធម៌ ជា
បដ្ឋយ នៃអរិយធម៌ ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយ
សហជាតប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយ
បច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ ។ អរិយធម៌ ជាបដ្ឋយ នៃអរិយធម៌ផង នៃ
នអរិយធម៌ផង ដោយសហជាតប្បដ្ឋយ ។ នអរិយធម៌ ជាបដ្ឋយ
នៃអរិយធម៌ ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយសហជាតប្ប-
ដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយបុរេជាតប្ប-
ដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយកម្មប្បដ្ឋយ
ជាបដ្ឋយ ដោយអាហារប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយសន្តិយប្បដ្ឋយ ។
នអរិយធម៌ ជាបដ្ឋយ នៃអរិយធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ
ជាបដ្ឋយ ដោយបុរេជាតប្បដ្ឋយ ។ អរិយធម៌ក្តី នអរិយធម៌ក្តី

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

អរូចារចរស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អរូចារចរោ ច នអរូចា-
រចរោ ច ធម្មា នអរូចារចរស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អា-
ហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២០៨] នហេតុយា សត្ត នអារម្មណោ សត្ត
នអធិបតិយា សត្ត នអនន្តរេ សត្ត នសមនន្តរេ សត្ត
នសហជាតេ បញ្ច នអញ្ញមញ្ញេ បញ្ច ននិស្សយេន បញ្ច
នឧបនិស្សយេ សត្ត នបុរេជាតេ ន នបច្ឆាជាតេ សត្ត
នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ចត្តារិ នោអត្ថិយា ចត្តារិ
នោនត្ថិយា សត្ត នោវិកតេ សត្ត នោអវិកតេ ចត្តារិ ។

[២០៩] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ ចត្តារិ . . .
នអធិបតិយា ចត្តារិ នអនន្តរេ នសមនន្តរេ ចត្តារិ
នអញ្ញមញ្ញេ ទ្វេ នឧបនិស្សយេ ចត្តារិ នសម្បយុត្តេ
ទ្វេ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ នោនត្ថិយា ចត្តារិ នោវិកតេ
ចត្តារិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ជាបច្ច័យ នៃអរូបាវចរធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
បុរេជាតប្បច្ច័យ ។ អរូបាវចរធម៌ក្តី នអរូបាវចរធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃនអ-
រូបាវចរធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

[២០៨] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនសហជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៥ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងននិស្សយប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៦ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៥ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនោអត្ថិប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៤ ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
ក្នុងនោអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។

[២០៩] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
... ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ និងនសម-
នន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុង
នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនោ-
វិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។

និយ្យានិកទុកំ បដិច្ចវារោ

[២១០] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ តីណិ . . .
អធិបតិយា ចត្តារិ ។ អនុលោមមាតិកា វិត្តាបេតព្វា ។
... អវិគតេ សត្ត ។

អរុញាចរទុកំ និដ្ឋិតំ ។

បរិយាបន្នទុកំ

បដិច្ចវារោ

[២១១] បរិយាបន្នំ ធម្មំ បដិច្ច បរិយាបន្នោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា បរិយាបន្នំ ឯកំ ខន្ធ
បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានព្វា រូបំ ទ្វេ ខន្ធ
... បដិសន្ធិ ។

យថា ចូឡន្តរទុកេ លោកិយទុកំ
ឯវំ ឥមម្បិ ទុកំ កាតព្វំ និដ្ឋាណករណំ ។

បរិយាបន្នទុកំ និដ្ឋិតំ ។

និយ្យានិកទុកំ

បដិច្ចវារោ

[២១២] និយ្យានិកំ ធម្មំ បដិច្ច និយ្យានិ-
កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា និយ្យានិកំ
ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធ ... ។

និយ្យានិកទុកៈ បដិច្ចវារៈ

[២១០] ក្នុងអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
... ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។ អនុលោមមាតិកា បណ្ឌិត
គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។ ... ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

ចប់ អរុបាវចរទុកៈ ។

បរិយាបន្នទុកៈ

បដិច្ចវារៈ

[២១១] បរិយាបន្នធម៌ (ធម៌ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងវដ្តៈ) អាស្រ័យ
នូវបរិយាបន្នធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្នុង
ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ នូវបរិយាបន្នក្នុង ១ នូវខន្ធ ២ ... គឺ
បដិសន្ធិ ។

លោកិយទុកៈ ក្នុងចូឡន្តរទុកៈ យ៉ាងណា ទុកៈនេះឯង បណ្ឌិត
គប្បីធ្វើ យ៉ាងនោះចុះ ឥតមានការធ្វើឲ្យផ្សេង ។ គ្នាឡើយ ។

ចប់ បរិយាបន្នទុកៈ ។

និយ្យានិកទុកៈ

បដិច្ចវារៈ

[២១២] និយ្យានិកធម៌ (ធម៌ជាគ្រឿងដឹកនាំសត្វចេញចាកវដ្តៈ)
អាស្រ័យ នូវនិយ្យានិកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវនិយ្យានិកក្នុង ១ នូវខន្ធ ២ ... ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

និយ្យានិកំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយ្យានិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា និយ្យានិកេ ខន្ធ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ ។ និយ្យានិកំ ធម្មំ បដិច្ច និយ្យានិកោ ច
 អនិយ្យានិកោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា
 និយ្យានិកំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធ ចិត្តស-
 មុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្ធ . . . ។ អនិយ្យានិកំ ធម្មំ
 បដិច្ច អនិយ្យានិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 អនិយ្យានិកំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្ធ . . . បដិសន្ធិក្ខណោ ខន្ធ
 បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធ ឯកំ មហាក្ខតំ . . . ។
 និយ្យានិកញ អនិយ្យានិកញ ធម្មំ បដិច្ច អនិយ្យា-
 និកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា និយ្យានិកេ
 ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[២១៣] ហេតុយា បញ្ច អារម្មណោ ទ្វេ អធិ-
 បតិយា បញ្ច អនន្តរេ ទ្វេ សមនន្តរេ ទ្វេ សហជាតេ
 បញ្ច អញ្ញមញ្ញេ ទ្វេ និស្សយេ បញ្ច ឧបនិស្សយេ
 ទ្វេ បុរេជាតេ ទ្វេ អាសេវនេ ទ្វេ កម្មេ បញ្ច វិចារកេ
 ឯកំ អាហារេ បញ្ច អវិតតេ បញ្ច ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

អនិយ្យានិកធម៌ (ធម៌មិនមែនជាគ្រឿងដឹកនាំសត្វចេញចាកវដ្តៈ) អាស្រ័យ
 នូវនិយ្យានិកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នរូប អាស្រ័យ នូវពួកនិយ្យានិកក្នុង ។ និយ្យានិកធម៌ក្តី អនិយ្យា-
 និកធម៌ក្តី អាស្រ័យ នូវនិយ្យានិកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្ប-
 ដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ នូវនិយ្យានិកក្នុង ១
 នូវខន្ធ ២ . . . ។ អនិយ្យានិកធម៌ អាស្រ័យ នូវអនិយ្យានិកធម៌ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អា-
 ស្រ័យ នូវអនិយ្យានិកក្នុង ១ នូវខន្ធ ២ . . . វត្ថុ អាស្រ័យ នូវពួក
 ខន្ធ ពួកខន្ធ អាស្រ័យ នូវវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ មហាក្ខត ១
 . . . ។ អនិយ្យានិកធម៌ អាស្រ័យ នូវនិយ្យានិកធម៌ផង នូវអនិយ្យា-
 និកធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 អាស្រ័យ នូវពួកនិយ្យានិកក្នុងផង នូវពួកមហាក្ខតផង ។

[២១៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៥ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋាយ
 មានវារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៥ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋាយ មាន
 វារៈ ២ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋាយ មាន
 វារៈ ៥ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៥
 ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២
 ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៥ ក្នុងវិបា-
 កប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៥ ក្នុងអវិគតប្ប-
 ដ្ឋាយ មានវារៈ ៥ ។

និយ្យានិកទុកេ បដិច្ចវារោ

[២១៤] អនិយ្យានិកំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយ្យានិ-
 កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ
 អនិយ្យានិកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . អហេតុកប្បដិសន្ធិ-
 ក្កុណោ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ធា ឯកំ
 មហាក្ខតំ យាវ អសញ្ញាសត្តា វិចិត្តិច្ឆាសហកតេ
 ឧទ្ធចូសហកតេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច វិចិត្តិច្ឆាសហកតោ
 ឧទ្ធចូសហកតោ មោហោ ។ . . . នអារម្មណប្បច្ច-
 យា តីណិ ។

[២១៥] និយ្យានិកំ ធម្មំ បដិច្ច និយ្យានិកោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា និយ្យានិកោ ខន្ធធ្វេ
 បដិច្ច និយ្យានិកា អធិបតិ ។ អនិយ្យានិកំ ធម្មំ
 បដិច្ច អនិយ្យានិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិ-
 ប្បច្ចយា អនិយ្យានិកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . បដិសន្ធិ
 យាវ អសញ្ញាសត្តា កាតញ្ច ។ . . . នអនន្តរាប្បច្ច-
 យា នសមនន្តរាប្បច្ចយា នអញ្ញមញ្ញាប្បច្ចយា ។ បេ ។

និយ្យានិកទុកៈ បដិច្ចវារៈ

[២១២] អនិយ្យានិកធម៌ អាស្រ័យ នូវអនិយ្យានិកធម៌ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ពា ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី
 អាស្រ័យ នូវអនិយ្យានិកក្ខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ នូវខន្ធ ២ . . . វត្ថុ
 អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ពួកខន្ធ អាស្រ័យ នូវវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃអហេ-
 តុកប្បដិសន្ធិ មហាកូត ១ ដរាបដល់ពួកអសញ្ញាសត្វ មោហាៈ ដែល
 ប្រកបដោយវិចិកិត្តា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ដែល
 ប្រកបដោយវិចិកិត្តា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ ។ . . . ក្នុងនអារម្មណប្ប-
 ដ្ឋយ មានវារៈ ពា ។

[២១៥] និយ្យានិកធម៌ អាស្រ័យ នូវនិយ្យានិកធម៌ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋយ គឺ និយ្យានិកាធិបតិ អាស្រ័យ នូវពួក
 និយ្យានិកក្ខន្ធ ។ អនិយ្យានិកធម៌ អាស្រ័យ នូវអនិយ្យានិកធម៌ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ពា ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី
 អាស្រ័យ នូវអនិយ្យានិកក្ខន្ធ ១ នូវខន្ធ ២ . . . គឺ បដិសន្ធិ ដរាប
 ដល់ពួកអសញ្ញាសត្វ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ។ . . . ព្រោះនអនន្តរប្បដ្ឋយ
 នសមនន្តរប្បដ្ឋយ និងនអញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

[២០៦] និយ្យានិកំ ធម្មំ បដិច្ច និយ្យានិកោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា អរូបេ និយ្យា-
 និកំ ឯកំ ខន្ធំ ។ បេ ។ និយ្យានិកំ ធម្មំ បដិច្ច
 អនិយ្យានិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា
 និយ្យានិកេ ខន្ទេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។
 អនិយ្យានិកំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយ្យានិកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា អរូបេ អនិយ្យានិកំ
 ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ទា ទ្វេ ខន្ទេ . . .
 អនិយ្យានិកេ ខន្ទេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិ-
 សន្និ យាវ អសញ្ញាសត្តា ។ និយ្យានិកញ្ច អនិ-
 យ្យានិកញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អនិយ្យានិកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា និយ្យានិកេ ខន្ទេ ច
 មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[២០៧] នហោតុយា ឯកំ នអារម្មណោ តីណិ
 នអធិបតិយា ទ្វេ នអនន្តរេ តីណិ នឧបនិស្សយេ
 តីណិ នបុរេជាតេ ចត្តារិ នបច្ឆាជាតេ បញ្ច នអា-
 សេវនេ តីណិ នកម្មេ ទ្វេ នវិចារកេ បញ្ច នអា-
 ហារេ ឯកំ នសច្ចិយេ ឯកំ នណានេ ឯកំ
 នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

[២១៦] និយ្យានិកធម៌ អាស្រ័យ នូវនិយ្យានិកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ និយ្យានិកក្ខន្ធ ១ ក្នុងអរូប ។ បេ ។ អនិយ្យានិកធម៌ អាស្រ័យ នូវនិយ្យានិកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួកនិយ្យានិកក្ខន្ធ ។ អនិយ្យានិកធម៌ អាស្រ័យ នូវអនិយ្យានិកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវអនិយ្យានិកក្ខន្ធ ១ ក្នុងអរូប នូវខន្ធ ២ . . . ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួកអនិយ្យានិកក្ខន្ធ គឺ បដិសន្ធិ ដរាបដល់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ អនិយ្យានិកធម៌ អាស្រ័យ នូវនិយ្យានិកធម៌ផង នូវអនិយ្យានិកធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួកនិយ្យានិកក្ខន្ធផង នូវពួកមហាក្ខតផង ។

[២១៧] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនតន្រ្តិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២

និយ្យានិកទុកេ បច្ចយវារោ

នោនត្ថិយា តីណិ នោវិកតេ តីណិ ។

ឥតវេ ទ្វេ កណាធាបិ

សហជាតវារោបិ កាតព្វា ។

បច្ចយវារោ

[២០៨] និយ្យានិកំ ធម្មំ បច្ចយា និយ្យានិកោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ បដិច្ចសទិ-
 សា ។ អនិយ្យានិកំ ធម្មំ បច្ចយា អនិយ្យានិកោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អនិយ្យានិកំ ឯកំ
 ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានព្វា រូបំ
 យាវ អជ្ឈត្តិកា មហាក្ខតា វត្ថុំ បច្ចយា អនិយ្យា-
 និកា ខន្ធា ។ អនិយ្យានិកំ ធម្មំ បច្ចយា និយ្យា-
 និកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា
 និយ្យានិកា ខន្ធា ។ អនិយ្យានិកំ ធម្មំ បច្ចយា
 និយ្យានិកោ ច អនិយ្យានិកោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ
 ហេតុប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា និយ្យានិកា ខន្ធា មហា-
 ក្ខតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ និយ្យានិកព្វា
 អនិយ្យានិកព្វា ធម្មំ បច្ចយា និយ្យានិកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា និយ្យានិកំ ឯកំ ខន្ធា
 វត្ថុព្វា បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ... ។

និយ្យានិកទុកៈ បច្ចយវារៈ

ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ការរាប់វារៈ ២ ក្រៅនេះក្តី សហជាតវារៈក្តី

បណ្ឌិត គប្បីធ្វើផងចុះ ។

បច្ចយវារៈ

[២១៨] និយ្យានិកធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងនិយ្យានិកធម៌ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ បានដល់វារៈ ៣ ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈ
 ដែរ ។ អនិយ្យានិកធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងអនិយ្យានិកធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី ពឹងផ្អែក នឹងអនិយ្យា-
 និកក្ខន្ធ ១ ដរាបដល់ពួកមហាកូតខាងក្នុង ពួកអនិយ្យានិកក្ខន្ធ ពឹងផ្អែក
 នឹងវត្ថុ ។ និយ្យានិកធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងអនិយ្យានិកធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកនិយ្យានិកក្ខន្ធ ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។ និយ្យានិក-
 ធម៌ក្តី អនិយ្យានិកធម៌ក្តី ពឹងផ្អែក នឹងអនិយ្យានិកធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកនិយ្យានិកក្ខន្ធ ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋាន-
 រូប ពឹងផ្អែក នឹងពួកមហាកូត ។ និយ្យានិកធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងនិយ្យានិក-
 ធម៌ផង នឹងអនិយ្យានិកធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ
 ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែក នឹងនិយ្យានិកក្ខន្ធ ១ ផង នឹងវត្ថុផង នឹងខន្ធ ២ ... ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

និយ្យានិកញ្ច អនិយ្យានិកញ្ច ធម្មំ បច្ចយា អនិ-
 យ្យានិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា និយ្យា-
 និកេ ខន្ទេ ច មហាក្ខតេ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ ។ និយ្យានិកញ្ច អនិយ្យានិកញ្ច ធម្មំ បច្ចយា
 និយ្យានិកោ ច អនិយ្យានិកោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ
 ហេតុប្បច្ចយា និយ្យានិកំ ឯកំ ខន្ធចញ្ច វត្ថុញ្ច បច្ច-
 យា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទេ . . . និយ្យានិកេ ខន្ធទេ
 ច មហាក្ខតេ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[២០៩] ហេតុយា នវ អារម្មណោ ចត្តារិ អធិប-
 តិយា នវ អនន្តវេ ចត្តារិ សមនន្តវេ ចត្តារិ សហ-
 ជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ ចត្តារិ និស្សយេ នវ ឧប-
 និស្សយេ ចត្តារិ បុរេជាតេ ចត្តារិ អាសេវនេ ចត្តារិ
 កម្មេ នវ វិចារកេ ឯកំ ។ បេ ។ អវិគតេ នវ ។

[២២០] អនិយ្យានិកំ ធម្មំ បច្ចយា អនិយ្យា-
 និកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ
 អនិយ្យានិកំ ឯកំ ខន្ធា បច្ចយា តយោ ខន្ធា
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ យាវ អសញ្ញសត្តា ចក្ខុយតនំ
 បច្ចយា ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ វត្ថុំ បច្ចយា អហេ-
 តុកា អនិយ្យានិកា ខន្ធា វិចិត្តិច្ឆាសហាតតេ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

អនិយ្យានិកធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងនិយ្យានិកធម៌ផង នឹងអនិយ្យានិកធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែក នឹង ពួកនិយ្យានិកក្នុងផង នឹងពួកមហាក្ខតផង ។ និយ្យានិកធម៌ក្តី អនិយ្យា- និកធម៌ក្តី ពឹងផ្អែក នឹងនិយ្យានិកធម៌ផង នឹងអនិយ្យានិកធម៌ផង ទើប កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែក នឹងនិយ្យានិកក្នុង ១ ផង នឹងវត្ថុផង នឹងខន្ធ ២ . . . ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែក នឹងពួក និយ្យានិកក្នុងផង នឹងពួកមហាក្ខតផង ។

[២១៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋាយ មាន វារៈ ៤ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៤ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៤ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុង អញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៤ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧប- និស្សយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៤ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៤ ក្នុងអាសេ- វនប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៤ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ។ បេ ។ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ។

[២២០] អនិយ្យានិកធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងអនិយ្យានិកធម៌ ទើបកើត ឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី ពឹងផ្អែក នឹងអនិយ្យានិកក្នុង ១ ជាអហេតុកៈ ដរាបដល់ ពួកអសញ្ញាសត្វ ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែក នឹងចក្ខុយតនៈ ។ បេ ។ ពួកអនិយ្យានិកក្នុង ជាអហេតុកៈ ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ មោហៈ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ចា

និយ្យានិកទុកេ បច្ចយវារោ

ខន្ទេ ច វត្ថុញ បច្ចយា វិចិត្តិក្ខាសហគតោ
ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។

[២២១] និយ្យានិកំ ធម្មំ បច្ចយា អនិយ្យានិ-
កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា តីណិ ។

[២២២] និយ្យានិកំ ធម្មំ បច្ចយា និយ្យានិកោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា និយ្យានិកេ ខន្ទេ
បច្ចយា និយ្យានិកា អធិបតិ ។ អនិយ្យានិកំ ធម្មំ
បច្ចយា អនិយ្យានិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិប-
តិប្បច្ចយា អនិយ្យានិកំ ឯកំ ខន្ទំ បច្ចយា យាវ
អសញ្ញសត្តា ។ អនិយ្យានិកំ ធម្មំ បច្ចយា និយ្យា-
និកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា
និយ្យានិកា អធិបតិ ។ និយ្យានិកញ អនិយ្យានិ-
កញ ធម្មំ បច្ចយា និយ្យានិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
នអធិបតិប្បច្ចយា និយ្យានិកេ ខន្ទេ ច វត្ថុញ បច្ច-
យា និយ្យានិកា អធិបតិ ។

[២២៣] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណោ តីណិ
នអធិបតិយា ចត្តារិ នអនន្តរេ តីណិ នឧបនិស្សយេ
តីណិ នបុរេជាតេ ចត្តារិ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវ-
នេ តីណិ នកម្មេ ចត្តារិ នវិចារកេ នវ នអាហារេ

និយ្យានិកទុកៈ បច្ចយវារៈ

ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ ពឹងផ្អែក នឹងពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិត្រិកិច្ចាផង
នឹងវត្ថុផង ។

[២២១] អនិយ្យានិកធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងនិយ្យានិកធម៌ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២២២] និយ្យានិកធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងនិយ្យានិកធម៌ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ និយ្យានិកាធិបតិ ពឹងផ្អែក នឹងពួក
និយ្យានិកក្ខន្ធ ។ អនិយ្យានិកធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងអនិយ្យានិកធម៌ ទើប
កើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ពឹងផ្អែក នឹងអនិយ្យានិកក្ខន្ធ ១
ដរាបដល់ពួកអសញ្ញសត្វ ។ និយ្យានិកធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងអនិយ្យានិក-
ធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ និយ្យានិកាធិបតិ
ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។ និយ្យានិកធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងនិយ្យានិកធម៌ផង
នឹងអនិយ្យានិកធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ
និយ្យានិកាធិបតិ ពឹងផ្អែក នឹងពួកនិយ្យានិកក្ខន្ធផង នឹងវត្ថុផង ។

[២២៣] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុង
នអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៤ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

ឯកំ នសន្និយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ
នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ នោនត្តិយា
តីណិ នោវិតតេ តីណិ ។

ឯវំ ឥតវេ ទ្វេ កណាធាបិ
និស្សយវាហេបិ កាតញ្ច ។

សំសដ្ឋវារោ

[២២៤] និយ្យានិកំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ និយ្យានិកោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា និយ្យានិកំ ឯកំ ខន្ធ
សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។ អនិយ្យា-
និកំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ អនិយ្យានិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា អនិយ្យានិកំ ឯកំ ខន្ធ សំសដ្ឋា
តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . បដិសន្ធិ ។

[២២៥] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ សព្វត្ថ ទ្វេ
វិចារកេ ឯកំ អវិតតេ ទ្វេ ។

[២២៦] នហេតុយា ឯកំ នអធិបតិយា
ទ្វេ នបុរេជាតេ ទ្វេ នបច្ឆាជាតេ ទ្វេ នអាសេវនេ
ឯកំ នកម្មេ ទ្វេ នវិចារកេ ទ្វេ នឈានេ ឯកំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

មានវារៈ ១ ក្នុងនត្រ័យប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ការរាប់វារៈ ២ ក្រៅនេះក្តី និស្សយវារៈក្តី
បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ យ៉ាងនេះចុះ ។

សំសដ្ឋវារៈ

[២២៤] និយ្យានិកធម៌ លាយឡំ នឹងនិយ្យានិកធម៌ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ លាយឡំ នឹងនិយ្យានិកក្ខន្ធ ១
នឹងខន្ធ ២ . . . ។ អនិយ្យានិកធម៌ លាយឡំ នឹងអនិយ្យានិកធម៌
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ លាយឡំ នឹងអ-
និយ្យានិកក្ខន្ធ ១ នឹងខន្ធ ២ . . . គឺ បដិសន្ធិ ។

[២២៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ២ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

[២២៦] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១

និយ្យានិកទុកេ បញ្ញាវារោ

នមត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។

ឯវំ ឥតវេ ទ្វេ កណាធាបិ សម្បយុត្តវារោបិ កាតព្វា ។

បញ្ញាវារោ

[២២៧] និយ្យានិកោ ធម្មោ និយ្យានិកស្ស
 ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ និយ្យានិកា ហេតុ
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 មូលំ និយ្យានិកា ហេតុ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ ហេតុ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូលំ និយ្យានិកា ហេតុ សម្ប-
 យុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាននព្វា រូចានំ ហេតុ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនិយ្យានិកោ ធម្មោ អនិយ្យា-
 និកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនិយ្យា-
 និកា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានា-
 នព្វា រូចានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ ។

[២២៨] និយ្យានិកោ ធម្មោ អនិយ្យានិកស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា មត្តា រុដ្ឋ-
 ហិត្វា មត្តំ បច្ចវេក្ខន្តិ ចេតោបរិយញ្ញាលោន និយ្យា-
 និកចិត្តសមុដ្ឋិស្ស ចិត្តំ ជានន្តិ និយ្យានិកា ខន្ធា
 ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេ ។ បេ ។ អនាគតំសញ្ញា-
 ណស្ស អារជ្ជនាយ អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

និយ្យានិកទុកៈ បញ្ហាវារៈ

ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។
ការរាប់វារៈ ២ ក្រៅនេះក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី
បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ យ៉ាងនេះចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[២២៧] និយ្យានិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនិយ្យានិកធម៌ ដោយ
ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកនិយ្យានិកហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ
ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ មូល គឺ ពួកនិយ្យានិកហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួក
ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ មូល គឺ ពួកនិយ្យានិកហេតុ
ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយ
ហេតុប្បច្ច័យ ។ អនិយ្យានិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិយ្យានិកធម៌ ដោយ
ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកអនិយ្យានិកហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ
ផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ បដិសន្ធិ ។

[២២៨] និយ្យានិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិយ្យានិកធម៌ ដោយអារម្ម-
ណាប្បច្ច័យ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញ អំពីមគ្គ ហើយពិចារណា នូវមគ្គ ដឹង
នូវចិត្ត នៃបុគ្គលអ្នកប្រកបដោយនិយ្យានិកចិត្ត ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ
ពួកនិយ្យានិកក្ខន្ធ (ជាបច្ច័យ) នៃចេតោបរិយញ្ញាណ ក្នុងកាលមុន ។ បេ ។
ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវអនាគតិសញ្ញាណ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

អនិយ្យានិកោ ធម្មោ អនិយ្យានិកស្ស ធម្មស្ស អា-
 រម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទានំ . . . សីលំ . . . ឧចោ-
 សថកម្មំ កត្វា តំ បច្ចវេក្ខតិ អស្សាទេតិ អភិ-
 នន្ទតិ តំ អារត្ត រាតោ ។ បេ ។ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ
 បុព្វេ សុចិណ្ណានិ . . . ឈានា ។ បេ ។ អរិយា
 ផលំ បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ កោត្រ-
 ភុស្ស វោទានស្ស ផលស្ស អារជ្ជនាយ អារម្មណាប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា បហីនេ កិលេសេ . . .
 វិក្ខម្ហិតេ កិលេសេ . . . បុព្វេ សមុទាចិណ្ណោ . . . ចក្កំ
 . . . វត្ថុំ . . . អនិយ្យានិកោ ខន្ធ អនិច្ចតោ ។ បេ ។
 ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិព្វេន ចក្កុនា រូបំ បស្សតិ
 ទិព្វាយ សោតនាតុយា សន្នំ សុណាតិ ចេតោបរិយ-
 ញ្ញាលោន អនិយ្យានិកចិត្តសមដ្ឋិស្ស ចិត្តំ ជានាតិ
 អាភាសានញ្ញាយតនំ វិញ្ញាណញ្ញាយតនស្ស អាកិ-
 ញ្ញាយតនំ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនស្ស រូចាយតនំ
 ចក្កុវិញ្ញាណស្ស ដោជ្ជញ្ញាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស
 អនិយ្យានិកា ខន្ធា ឥទ្ធិវិញ្ញាណស្ស ចេតោបរិ-
 យញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថា-
 កម្មបកញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អារជ្ជនាយ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

អនិយ្យានិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិយ្យានិកធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ នូវទាន . . . នូវសីល . . . ធ្វើ នូវឧបោសថកម្ម ហើយពិចារណា នូវហេតុនោះ ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធ នូវហេតុនោះ ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង ដែលបានសន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន . . . អំពីឈាន ។ បេ ។ ពួកព្រះអរិយៈ ពិចារណា នូវផល ពិចារណា នូវ ព្រះនិព្វាន ឯព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកូ វោទានៈ ផល និង កិរិយាពិចារណា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ពួកព្រះអរិយៈ ឃើញច្បាស់ នូវកងកិលេស ដែលលះបង់ហើយ . . . នូវកងកិលេស ដែលសង្កត់ សង្កិនហើយ . . . ដែលដុះដាលឡើងហើយ ក្នុងកាលមុន . . . នូវ ចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ . . . (ពិចារណា) នូវពួកអនិយ្យានិកក្ខន្ធ ថាមិនទៀង ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង បុគ្គល ឃើញ នូវរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ព្វ នូវសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ ដឹង នូវចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រកប ដោយអនិយ្យានិកចិត្ត ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ អាកាសានញ្ញាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃវិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ អាកិញ្ញាញ្ញាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ រូបាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ផោដ្ឋញ្ញាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ ពួកអនិយ្យានិកក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃកិរិយាពិចារណា នូវឥទ្ធិវិធាញ្ញាណ ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មបគញ្ញាណ និងអនាគតិញ្ញាណ

និយ្យានិកទុកេ បញ្ញាវារោ

អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនិយ្យានិកោ ធម្មោ
និយ្យានិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
និព្វានំ មគ្គស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២៩] និយ្យានិកោ ធម្មោ និយ្យានិកស្ស
ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ
និយ្យានិកា អធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ អធិប-
តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ និយ្យានិកោ ធម្មោ អនិយ្យា-
និកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្ម-
ណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ អរិយា
មគ្គា រុដ្ឋហិត្វា មគ្គំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ ។ សហជា-
តាធិបតិ និយ្យានិកា អធិបតិ ចិត្តសមុដ្ឋាណានំ រូចានំ
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូលំ និយ្យានិកា អធិ-
បតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាណានព្វ រូចានំ
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនិយ្យានិកោ ធម្មោ
អនិយ្យានិកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ
នានំ . . . សីលំ . . . ឧចោសថកម្មំ កត្វា តំ ករុំ
កត្វា បច្ចវេក្ខតិ អស្សាទេតិ អភិទន្ធតិ តំ ករុំ កត្វា
រាគោ . . . ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ បុព្វេ សុចិណ្ណានិ . . .

និយ្យានិកទុកៈ បញ្ហាវារៈ

ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ ។ អនិយ្យានិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនិយ្យានិក-
ធម៌ ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ គឺ ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដោយ
អារម្មណ៍ប្បច្ច័យ ។

[២២៩] និយ្យានិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនិយ្យានិកធម៌ ដោយអធិ-
បតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ និយ្យានិកាធិបតិ ជាបច្ច័យ
នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ និយ្យានិកធម៌ ជាបច្ច័យ
នៃអនិយ្យានិកធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និង
សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញ អំពី
មគ្គ ធ្វើ នូវមគ្គ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ។ ឯសហជាតាធិបតិ
គឺ និយ្យានិកាធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអធិបតិ-
ប្បច្ច័យ ។ មូល គឺ និយ្យានិកាធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ
ផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ អនិយ្យានិកធម៌
ជាបច្ច័យ នៃអនិយ្យានិកធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណា-
ធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ នូវទាន . . . នូវ
សីល . . . ធ្វើ នូវឧបោសថកម្ម ធ្វើ នូវហេតុនោះ ឲ្យជាទីគោរព
ហើយពិចារណា ត្រេកអរ រីករាយ . . . ទិដ្ឋិ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ
នូវហេតុនោះ ឲ្យជាទីគោរព ដែលបានសន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

លាណា វុដ្ឋហិត្វា ។ បេ ។ អរិយា ផលំ ករុំ កត្វា
 បច្ចុវេក្ខន្តិ និព្វានំ ករុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខន្តិ និព្វានំ
 កោត្រភុស្ស វោទានស្ស ផលស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចុយោ ចក្កំ . . . វត្ថំ . . . អនិយ្យានិកោ ខន្ធ ករុំ
 កត្វា អស្សាទេតិ អភិនន្ទតិ តំ ករុំ កត្វា រាគោ
 ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ សហជាតាធិបតិ អនិយ្យា-
 និកា អធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានា-
 នញ្ច រូបានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។ អនិយ្យា-
 និកោ ធម្មោ និយ្យានិកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ច-
 យេន បច្ចុយោ អារម្មណាធិបតិ និព្វានំ មក្កស្ស
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

[២៣០] និយ្យានិកោ ធម្មោ អនិយ្យានិ-
 កស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចុយោ មក្កោ
 ផលស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។ អនិយ្យា-
 និកោ ធម្មោ អនិយ្យានិកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ច-
 យេន បច្ចុយោ បុរិមា បុរិមា អនិយ្យានិកា ខន្ធា
 បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ អនិយ្យានិកានំ ខន្ធានំ អនន្តរ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អនុលោមំ កោត្រភុស្ស វោទា-
 នស្ស ផលំ ផលស្ស អនុលោមំ ផលសមាបត្តិយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ចេញ អំពីឈាន ។ បេ ។ ពួកព្រះអរិយៈ ធ្វើ នូវផល ឲ្យជាទីគោរព
 ហើយពិចារណា ធ្វើ នូវព្រះនិព្វាន ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា
 ឯព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកូ វោទានៈ និងផល ដោយអធិបតិ-
 ប្បច្ច័យ នូវចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ . . . ធ្វើ នូវពួកអនិយ្យានិកក្នុង ឲ្យជា
 ទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង
 ព្រោះធ្វើ នូវហេតុនោះ ឲ្យជាទីគោរព ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ
 អនិយ្យានិកាធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុងផង នៃពួកចិត្តស-
 មុដ្ឋានរូបផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ អនិយ្យានិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃ
 និយ្យានិកធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ អនិយ្យានិកធម៌ គឺ ព្រះ
 និព្វាន ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[២៣០] និយ្យានិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិយ្យានិកធម៌ ដោយ
 អនន្តរប្បច្ច័យ គឺ មគ្គ ជាបច្ច័យ នៃផល ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។
 អនិយ្យានិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិយ្យានិកធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ
 ពួកអនិយ្យានិកក្នុង មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកអនិយ្យានិកក្នុង ក្រោយ ។
 ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រកូ និងវោទានៈ
 ផល (ជាបច្ច័យ) នៃផល អនុលោម (ជាបច្ច័យ) ផលសមាបត្តិ

និយ្យានិកទុកេ បញ្ញាវារោ

និរោធា វុដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ ផល-
 សមាបត្តិយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនិយ្យា-
 និកោ ធម្មោ និយ្យានិកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ កោត្រភុ មក្កស្ស វោទានំ មក្កស្ស អនន្តរប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។ . . . សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បញ្ច អញ្ញមញ្ញប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ទ្វេ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ សត្ត ។

[២៣១] និយ្យានិកោ ធម្មោ និយ្យានិកស្ស
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បកត្ថប-
 និស្សយោ បបមោ មក្កោ ទុតិយស្ស មក្កស្ស ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។ តតិយោ មក្កោ
 ចតុត្ថស្ស មក្កស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 និយ្យានិកោ ធម្មោ អនិយ្យានិកស្ស ធម្មស្ស ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាម្ពល្លាបនិស្សយោ
 អនន្តរបនិស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ បេ ។ បក-
 ត្ថបនិស្សយោ អរិយា មក្កំ ឧបនិស្សាយ អនុប្បដ្ឋំ
 សមាបត្តិ ឧប្បាទេន្តិ ឧប្បដ្ឋំ សមាបដ្ឋន្តិ សំខារេ
 អនិច្ចតោ វិបស្សន្តិ មក្កោ អរិយានំ អត្ថប្បដិ-
 សម្ពិទាយ ធម្មប្បដិសម្ពិទាយ និរុត្តិប្បដិសម្ពិទាយ

និយ្យានិកទុកៈ បញ្ហាវារៈ

នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ របស់បុគ្គល កាលចេញ អំពីនិរោធ ជា
 បច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ អនិយ្យានិកធម៌ ជា
 បច្ច័យ នៃនិយ្យានិកធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ គោត្រភូ (ជាបច្ច័យ)
 នៃមគ្គ វោទានៈ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ . . . ជា
 បច្ច័យ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៥ ជាបច្ច័យ ដោយអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ជាបច្ច័យ
 ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

[២៣១] និយ្យានិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនិយ្យានិកធម៌ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ មគ្គទី ១ ជាបច្ច័យ
 នៃមគ្គទី ២ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ បេ ។ មគ្គទី ៣ ជាបច្ច័យ
 នៃមគ្គទី ៤ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ និយ្យានិកធម៌ ជាបច្ច័យ
 នៃអនិយ្យានិកធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្តាប-
 និស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បេ ។ ឯបកត្ថ-
 បនិស្ស័យ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ អាស្រ័យ នូវមគ្គ ហើយញ៉ាំង
 សមាបត្តិ ដែលមិនទាន់កើតឡើង ឲ្យកើតឡើង ចូល កាន់សមាបត្តិ
 ដែលកើតឡើងហើយ ឃើញច្បាស់ នូវពួកសង្ខារ ថាមិនទៀង
 មគ្គ ជាបច្ច័យ នៃអត្តប្បដិសម្មិទា ធម្មប្បដិសម្មិទា និរុត្តិប្បដិសម្មិទា

បដិកាលាប្បដិសម្ពិទាយ ហាណាហានកោសល្លស្ស ឧ-
 បនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ មក្កោ ផលសមាបត្តិយា
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនិយ្យានិកោ
 ធម្មោ អនិយ្យានិកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ អនន្ត្រូបនិស្ស-
 យោ បកត្តូបនិស្សយោ ។ បេ ។ បកត្តូបនិស្សយោ
 អនិយ្យានិកំ សទ្ធិំ ឧបនិស្សាយ ទានំ . . . សីលំ
 ឧទោសថកម្មំ ឈានំ វិបស្សនំ អភិញ្ញំ . . . សមាបត្តិ
 ឧប្បាទេតិ មាណំ ជម្រេតិ ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ អនិយ្យានិកំ
 សីលំ . . . បញ្ញំ រាគំ បត្តនំ ឧត្តំ កោជនំ . . . សេនា-
 សនំ ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ ។ បេ ។ សមាបត្តិ
 ឧប្បាទេតិ ចាណំ ហានតិ ។ បេ ។ សដ្ឋំ ភិណ្ឌតិ
 អនិយ្យានិកា សទ្ធា ។ បេ ។ សេនាសនំ អនិយ្យា-
 និកាយ សទ្ធាយ ។ បេ ។ បត្តនាយ ។ បេ ។ កា-
 យិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស ផល-
 សមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 អនិយ្យានិកោ ធម្មោ និយ្យានិកស្ស ធម្មស្ស ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ
 អនន្ត្រូបនិស្សយោ បកត្តូបនិស្សយោ ។ បេ ។
 បកត្តូបនិស្សយោ បបមស្ស មក្កស្ស បរិកម្មំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

បដិកាណប្បដិសម្ពិទ្ធា ឋានាឋានកោសល្ល របស់ពួកព្រះអរិយៈ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មគ្គ ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ ។ អនិយ្យានិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិយ្យានិកធម៌ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និង
 បកត្តូបនិស្ស័យ ។ បេ ។ ឯបកត្តូបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល ឲ្យ នូវទាន
 ព្រោះអាស្រ័យ នូវអនិយ្យានិកសទ្ធា . . . នូវសីល នូវឧបោសថកម្ម
 ញ៉ាំងឈាន វិបស្សនា និងអភិញ្ញា . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង
 ដំឡើង នូវមានៈ ប្រកាន់ នូវទិដ្ឋិ នូវអនិយ្យានិកសីល . . . នូវបញ្ញា
 រាគៈ សេចក្តីប្រាថ្នា រដូវ និងភោជន . . . បុគ្គល ឲ្យ នូវទាន
 ព្រោះអាស្រ័យ នូវសេនាសនៈ ។ បេ ។ ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង
 សម្លាប់ នូវសត្វ ។ បេ ។ បំបែក នូវសង្ឃ អនិយ្យានិកសទ្ធា ។ បេ ។
 សេនាសនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃអនិយ្យានិកសទ្ធា ។ បេ ។ នៃសេចក្តីប្រាថ្នា
 ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ នៃកាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ និងផលសមាបត្តិ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ អនិយ្យានិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនិយ្យានិកធម៌
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ
 និងបកត្តូបនិស្ស័យ ។ បេ ។ ឯបកត្តូបនិស្ស័យ គឺ បរិកម្ម នូវមគ្គទី ១

និយ្យានិកទុកេ បញ្ញាវារោ

បឋមស្ស មគ្គស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
។ បេ ។ ចតុត្ថស្ស មគ្គស្ស បរិកម្មំ ចតុត្ថស្ស មគ្គស្ស
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៣២] អនិយ្យានិកោ ធម្មោ អនិយ្យានិកស្ស
ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ អរូបទុក្ខ-
សទិសា កាតព្វា ។ . . . បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ទ្វេ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ។

[២៣៣] និយ្យានិកោ ធម្មោ និយ្យានិកស្ស
ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ និយ្យានិកា ចេត-
នា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
និយ្យានិកោ ធម្មោ អនិយ្យានិកស្ស ធម្មស្ស កម្ម-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា នាណខណិកា ។
សហជាតា និយ្យានិកា ចេតនា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នាណខណិកា និយ្យា-
និកា ចេតនា ផលស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
មូលំ និយ្យានិកា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
ចិត្តសមុដ្ឋានានព្វា រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
អនិយ្យានិកោ ធម្មោ អនិយ្យានិកស្ស ធម្មស្ស កម្ម-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា នាណខណិកា ។

និយ្យានិកទុកៈ បញ្ហាវារៈ

ជាបច្ច័យ នៃមគ្គទី ១ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ លេ ។ បរិកម្ម
នូវមគ្គទី ២ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គទី ២ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៣២] អនិយ្យានិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិយ្យានិកធម៌ ដោយ
បុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ឲ្យប្រហែលគ្នានឹង
អរូបទុកៈចុះ ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
ជាបច្ច័យ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

[២៣៣] និយ្យានិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនិយ្យានិកធម៌ ដោយកម្ម-
ប្បច្ច័យ គឺ និយ្យានិកចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ ។ និយ្យានិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិយ្យានិកធម៌ ដោយកម្មប្ប-
ច្ច័យ បានដល់សហជាត និងនានាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ និយ្យានិ-
កចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានា-
ខណិកៈ គឺ និយ្យានិកចេតនា ជាបច្ច័យ នៃផល ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។
មូល គឺ និយ្យានិកចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គ នៃពួក
ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ អនិយ្យានិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអ-
និយ្យានិកធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងនានាខណិកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

សហជាតា ។ បេ ។ ធានាខណិកា អនិយ្យានិកា
 ចេតនា ផលស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ . . .
 វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯកំយេវ អាហារប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ចត្តារិ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ មត្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ចត្តារិ សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ អរូបទុកសទិសា
 កាតព្វា ។ . . . អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សត្ត អរូប-
 ទុកសទិសា កាតព្វា អាមសនា ធានាបទាយេវ ។
 . . . នត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិតតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អវិតតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៣៤] ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណេ តីណិ
 អធិបតិយា បញ្ច អនន្តរេ តីណិ សមនន្តរេ តីណិ
 សហជាតេ បញ្ច អញ្ញមញ្ញេ ទ្វេ និស្សយេ សត្ត
 ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ បុរេជាតេ ទ្វេ បច្ឆាជាតេ ទ្វេ
 អាសេវនេ ទ្វេ កម្មេ ចត្តារិ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ
 ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយេ ចត្តារិ ឈានេ ចត្តារិ មត្តេ ចត្តារិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

សហជាត ។ បេ ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ អនិយ្យានិកចេតនា ជាបច្ច័យ
 នៃផល ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ
 មានតែវារៈ ១ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ជាបច្ច័យ
 ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ជាបច្ច័យ ដោយឈានប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៤ ជាបច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ជាបច្ច័យ ដោយ
 សម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ជាបច្ច័យ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៣ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ឲ្យដូចគ្នានឹងអរូបទុកៈ ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយ
 អត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ឲ្យដូចគ្នានឹងអរូបទុកៈ ឯការ
 ប៉ះពាល់ មានបទផ្សេង ៗ ក្នុងដែរ ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយនត្ថិប្ប-
 ច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយវិគតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអវិគតប្បច្ច័យ ។

[២៣៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៥ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងបុរេជាតប្ប-
 ច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអាសេវ-
 នប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៤ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤

និយ្យានិកទុកេ បញ្ញាវារោ

សម្បយុត្តេ ទ្វេ វិប្បយុត្តេ តីណិ អត្តិយា សត្ត
នត្តិយា តីណិ វិកតេ តីណិ អវិកតេ សត្ត ។

[២៣៥] និយ្យានិកោ ធម្មោ និយ្យានិកស្ស
ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ និយ្យានិកោ ធម្មោ អនិយ្យា-
និកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ បន្ទាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ និយ្យានិកោ
ធម្មោ និយ្យានិកស្ស ច អនិយ្យានិកស្ស ច ធម្មស្ស
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនិយ្យានិកោ ធម្មោ
អនិយ្យានិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បន្ទាជាតប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
អនិយ្យានិកោ ធម្មោ និយ្យានិកស្ស ធម្មស្ស ឧប-
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ។ និយ្យានិកោ ច អនិយ្យានិកោ ច ធម្មា
និយ្យានិកស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ

និយ្យានិកទុកៈ បញ្ហាវារៈ

ក្នុងសម្បយុត្តប្បថ្នយ មានវារៈ ២ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បថ្នយ មានវារៈ ៣ ក្នុង
អត្ថិប្បថ្នយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនត្ថិប្បថ្នយ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិគតប្បថ្នយ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បថ្នយ មានវារៈ ៧ ។

[២៣៥] និយ្យានិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនិយ្យានិកធម៌ ដោយស-
ហជាតប្បថ្នយ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បថ្នយ ។ និយ្យានិកធម៌
ជាបច្ច័យ នៃអនិយ្យានិកធម៌ ដោយអារម្មណប្បថ្នយ ជាបច្ច័យ ដោយ
សហជាតប្បថ្នយ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បថ្នយ ជាបច្ច័យ ដោយ
បច្ឆាជាតប្បថ្នយ ។ និយ្យានិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនិយ្យានិកធម៌ផង នៃអ-
និយ្យានិកធម៌ផង ដោយសហជាតប្បថ្នយ ។ អនិយ្យានិកធម៌ ជាបច្ច័យ
នៃអនិយ្យានិកធម៌ ដោយអារម្មណប្បថ្នយ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាត-
ប្បថ្នយ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បថ្នយ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាត-
ប្បថ្នយ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បថ្នយ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បថ្នយ
ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បថ្នយ ជាបច្ច័យ ដោយតន្ត្រិយប្បថ្នយ ។
អនិយ្យានិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនិយ្យានិកធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្ប-
ថ្នយ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បថ្នយ ។ និយ្យានិកធម៌ក្តី
អនិយ្យានិកធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃនិយ្យានិកធម៌ ដោយសហជាតប្បថ្នយ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ និយ្យានិកោ ច
 អនិយ្យានិកោ ច ធម្មា អនិយ្យានិកស្ស ធម្មស្ស
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ចាជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

[២៣៦] នហោតុយា សត្ត នអារម្មណោ សត្ត
 នអធិបតិយា សត្ត នអនន្តរេ នសមនន្តរេ សត្ត
 នសហជាតេ បញ្ច នអញ្ញមញ្ញេ បញ្ច ននិស្សយេ
 បញ្ច នឧបនិស្សយេ សត្ត នបុរេជាតេ ឆ នបច្ចា-
 ជាតេ សត្ត នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ចត្តារិ
 នោអត្ថិយា ចត្តារិ នោនត្ថិយា សត្ត នោវិកតេ សត្ត
 នោអវិកតេ ចត្តារិ ។

[២៣៧] ហោតុប្បច្ចយោ នអារម្មណោ ចត្តារិ . . .
 នអធិបតិយា ចត្តារិ នអនន្តរេ នសមនន្តរេ ចត្តារិ
 នអញ្ញមញ្ញេ ទ្វេ នឧបនិស្សយេ ចត្តារិ នសម្បយុត្តេ
 ទ្វេ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ នោនត្ថិយា ចត្តារិ នោវិកតេ
 ចត្តារិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋាន

ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ និយ្យានិកធម៌ក្តី អនិយ្យានិកធម៌
ក្តី ជាបច្ច័យ នៃអនិយ្យានិកធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

[២៣៦] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនសហជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៥ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងននិស្សយប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៦ ក្នុងនបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៥ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនោអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤
ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុង
នោអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។

[២៣៧] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
... ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ និងនសមនន្ត-
រប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនវិប្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនោវិគ-
តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។

និយតទុកេ បដិច្ចវារោ

[២៣៨] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ តីណិ . . .
អធិបតិយា បញ្ច ។ អនុលោមមាតិកា វិត្តាវេតញ្ច ។
... អវិកតេ សត្ត ។

និយ្យានិកទុកំ និដ្ឋិតំ ។

និយតទុកំ

បដិច្ចវារោ

[២៣៩] និយតំ ធម្មំ បដិច្ច និយតោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា និយតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។ និយតំ ធម្មំ បដិច្ច
អនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា និយតេ
ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ សន្និវត្តំ ។ បញ្ចបិ
បញ្ញា កាតញ្ច យថា និយ្យានិកទុកំ ឯវំ បដិច្ច-
វារោមិ សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវា-
រោមិ សំសង្កវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ កាតញ្ច និដ្ឋា-
នាករណា អាមសនំ នានំ ។

បញ្ញាវារោ

[២៤០] និយតោ ធម្មោ និយតស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ និយ្យានិកទុកស-
ទិសា និដ្ឋានាករណា ។

និយតទុកៈ បដិច្ចវារៈ

[២៣៨] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
... ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។ អនុលោមមាតិកា បណ្ឌិត
គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។ ... ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។
ចប់ និយ្យានិកទុកៈ ។

និយតទុកៈ

បដិច្ចវារៈ

[២៣៩] និយតធម៌ អាស្រ័យ នូវនិយតធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវនិយតក្ខន្ធ ១ នូវខន្ធ ២
... ។ អនិយតធម៌ អាស្រ័យ នូវនិយតធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួកនិយតក្ខន្ធ ។
សេចក្តីបំប្រួញ ។ បញ្ហា ៥ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើចុះ និយ្យានិកទុកៈ
យ៉ាងណា បដិច្ចវារៈក្តី សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី
សំសដ្ឋវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ យ៉ាងនោះដែរ មិន
មានការធ្វើផ្សេងគ្នាឡើយ ឯការប៉ះត្រូវ ទើបមានផ្សេងគ្នា ។

បញ្ហាវារៈ

[២៤០] និយតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនិយតធម៌ ដោយហេតុប្ប-
ច្ច័យ បានដល់វារៈ ៤ ប្រហែលគ្នានឹងនិយ្យានិកទុកៈដែរ មិនមានការ
ធ្វើផ្សេងគ្នាឡើយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

[២៤១] និយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា មត្តា វុដ្ឋហិត្វា
 មត្តំ បច្ចវេក្ខន្តិ និយតេ បហីនេ កិលេសេ បច្ច-
 វេក្ខន្តិ បុព្វេ សមុទាចិណ្ណោ . . . និយតេ ខន្ធភ អនិច្ចតោ
 . . . វិបស្សតិ ចេតោបរិយញ្ញាណោ និយតចិត្តស-
 មទ្គិស្ស ចិត្តំ ជាតាតិ និយតា ខន្ធភ ចេតោបរិយញ្ញា-
 ណាស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណាស្ស យថាកម្ម-
 បតញ្ញាណាស្ស អនាគតំសញ្ញាណាស្ស អារដ្ឋនាយ
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនិយតោ ធម្មោ
 អនិយតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ទានំ . . . សីលំ . . . ឧបោសថកម្មំ . . . បុព្វេ
 សុចិណ្ណានិ . . . ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ បច្ចវេក្ខតិ
 អស្សាទេតិ អភិទន្ធតិ តំ អារព្ព អនិយតោ រាគោ
 ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ . . . វិចិត្តិច្ឆា . . . ឧទ្ធចំ . . . អនិ-
 យតំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ អរិយា ផលំ បច្ចវេក្ខន្តិ
 និព្វានំ បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ កោត្រភុស្ស វោទានស្ស
 អារដ្ឋនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា
 អនិយតេ បហីនេ កិលេសេ បច្ចវេក្ខន្តិ វិក្ខម្ពិតេ
 កិលេសេ . . . បុព្វេ សមុទាចិណ្ណោ . . . ចក្កំ . . .

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

[២៤១] និយតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិយតធម៌ ដោយអារម្មណ-
 ប្បច្ច័យ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញ អំពីមគ្គ ហើយពិចារណា នូវមគ្គ
 ពិចារណា នូវកងកិលេស ជាអនិយតៈ ដែលលះបង់ហើយ (ពិចា-
 រណា នូវកងកិលេស) ដែលដុះដាលឡើងហើយ ក្នុងកាលមុន . . .
 នូវពួកនិយតក្ខន្ធ ថាមិនទៀង . . . ដឹង នូវចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រកប
 ដោយនិយតចិត្ត ដោយចេតោបរិញ្ញាណ ពួកនិយតក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃ
 កិរិយាពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ
 យថាកម្មុបគញ្ញាណ និងអនាគតំសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។
 អនិយតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិយតធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ
 នូវទាន . . . នូវសីល . . . នូវឧបោសថកម្ម . . . ដែលសន្សំហើយ
 ក្នុងកាលមុន . . . ចេញ អំពីឈាន ហើយពិចារណា នូវឈាន
 ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ជាអនិយតៈ កើតឡើង ទិដ្ឋិ កើត
 ឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវហេតុនោះ . . . វិចិត្តិក្ខា . . . ឧទ្ធច្ចៈ . . .
 ទោមនស្ស ជាអនិយតៈ កើតឡើង ពួកព្រះអរិយៈ ពិចារណា
 នូវផល ពិចារណា នូវព្រះនិព្វាន ឯព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃកិរិយា
 ពិចារណា នូវគោត្រកូ វោទានៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ពួកព្រះ
 អរិយៈ ពិចារណា នូវកងកិលេស ជាអនិយតៈ ដែលលះបង់ហើយ
 ពិចារណា នូវកងកិលេស ដែលសង្កត់សង្កិនហើយ . . . (នូវកង
 កិលេស) ដែលដុះដាលឡើងហើយ ក្នុងកាលមុន . . . នូវចក្ក . . .

និយតទុកេ បញ្ហាវារោ

វត្ថុ . . . អនិយតេ ខន្ធ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ . . .
 វិបស្សន្តិ អស្សាទេន្តិ អភិនន្តន្តិ តំ អារត្ត អនិយតោ
 វារោ ។ បេ ។ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិព្វេន ចក្កុនា
 ។ បេ ។ អារដ្ឋនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 អនិយតោ ធម្មោ និយតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ និព្វានំ មក្កស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ រូបដីវិតិទ្ធិយំ មាតុយាតកម្មស្ស បិតុយា-
 តកម្មស្ស អរហន្តយាតកម្មស្ស រុហិរុប្បាទកម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ យំ វត្ថុ អាមសន្តស្ស
 មិច្ឆត្តនិយតា ខន្ធា ឧប្បជ្ជន្តិ តំ វត្ថុ មិច្ឆត្តនិយតានំ
 ខន្ធានំ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៤២] និយតោ ធម្មោ និយតស្ស ធម្មស្ស អនិ-
 បតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ និយតា អនិ-
 បតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ អនិបតិប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ និយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស អនិបតិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។
 អារម្មណាធិបតិ អរិយា មក្កា រុដ្ឋហិត្វា មក្កំ ករុំ កត្វា
 បច្ចវេក្ខន្តិ ។ សហជាតាធិបតិ និយតា អនិបតិ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានានំ រូចានំ អនិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

និយតទុកៈ បញ្ហាវារៈ

វត្ថុ . . . នូវពួកអនិយតក្នុង ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ . . . ឃើញច្បាស់
 ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ជាអនិយតៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវហេតុ
 នោះ ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង ដោយទិព្វចក្ខុ ។ បេ ។ ជា
 បច្ច័យ នៃអារជ្ជនៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ អនិយតធម៌ ជាបច្ច័យ
 នៃនិយតធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃ
 មគ្គ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ រូបជីវិតិទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃមាតុយាតកម្ម
 បិតុយាតកម្ម អរហន្តយាតកម្ម និងរុហិរុប្បាទកម្ម ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ
 ពួកមិច្ឆត្តនិយតក្នុង របស់បុគ្គល កាលប៉ះពាល់ នូវវត្ថុណា កើតឡើង
 វត្ថុនោះ ជាបច្ច័យ នៃពួកមិច្ឆត្តនិយតក្នុង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[២៤២] និយតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនិយតធម៌ ដោយអធិបតិប្ប-
 ច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ និយតាធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួក
 សម្បយុត្តកក្នុង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ និយតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃ
 អនិយតធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហ-
 ជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញ អំពីមគ្គ ធ្វើ
 នូវមគ្គ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ
 និយតាធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

និយតោ ធម្មោ និយតស្ស ច អនិយតស្ស ច ធម្មស្ស
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ និយតា
 អធិបតិ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានាណព្វ
 រូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនិយតោ ធម្មោ
 អនិយតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ
 នានំ . . . សីលំ . . . ឧចោសថកម្មំ កត្វា តំ ករុំ
 កត្វា បច្ចវេក្ខតិ អស្សាទេតិ អភិទន្ធាតិ តំ ករុំ កត្វា
 អនិយតោ រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ . . . បុព្វេ ។ បេ ។
 លាណា ។ បេ ។ អរិយា ផលំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ
 និព្វានំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ និព្វានំ កោត្រភុស្ស
 វោទានស្ស ផលស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កុំ
 . . . វត្ថុំ . . . អនិយតេ ខន្ធា ករុំ កត្វា អនិយតោ
 រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ . . . ។ សហជាតាធិបតិ អនិ-
 យតា អធិបតិ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានា-
 នព្វ រូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនិ-
 យតោ ធម្មោ និយតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ និព្វានំ មគ្គស្ស អធិប-
 តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

និយតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនិយតធម៌ផង នៃអនិយតធម៌ផង ដោយ
អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ និយតាធិបតិ ជាបច្ច័យ
នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអធិបតិប្ប-
ច្ច័យ ។ អនិយតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិយតធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ
បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ
នូវទាន . . . នូវសីល . . . ធ្វើ នូវឧបោសថកម្ម ធ្វើ នូវអំពើនោះ
ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ជាអនិយតៈ
កើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវអំពើនោះ ឲ្យជាទីគោរព . . .
ក្នុងកាលមុន ។ បេ ។ អំពីឈាន ។ បេ ។ ពួកព្រះអរិយៈ ធ្វើ នូវផល
ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើ នូវនិព្វាន ឲ្យជាទីគោរព ហើយ
ពិចារណា ឯព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកូ វោទានៈ និងផល
ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ នូវចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ . . . រាគៈ ជាអនិយតៈ
កើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវពួកអនិយតក្ខន្ធ ឲ្យជាទី
គោរព . . . ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អនិយតាធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។
អនិយតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនិយតធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់
អារម្មណាធិបតិ គឺ និព្វាន ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

និយតទុកេ បញ្ញាវារោ

[២៤៣] និយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ មក្កោ ផលស្ស អនន្តរវ្យ-
ច្ចយេន បច្ចយោ និយតា ខន្ធា វុដ្ឋានស្ស អនន្តរវ្យច្ច-
យេន បច្ចយោ ។ អនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស
ធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អនិ-
យតា ខន្ធា បច្ចិមានំ បច្ចិមានំ អនិយតានំ ខន្ធានំ
អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ អនុលោមំ កោត្រភុស្ស
អនុលោមំ វោទានស្ស ផលំ ផលស្ស អនុលោមំ
ផលសមាបត្តិយា និរោទា វុដ្ឋហន្តស្ស លេសញ្ញាណ-
សញ្ញាយតនំ ផលសមាបត្តិយា អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ច-
យោ ។ អនិយតោ ធម្មោ និយតស្ស ធម្មស្ស អនន្ត-
រវ្យច្ចយេន បច្ចយោ អនិយតំ ទោមនស្សំ និយតស្ស
ទោមនស្សស្ស អនិយតា មិច្ឆាទិដ្ឋិ និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិយា
អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ កោត្រភុ មក្កស្ស វោទានំ
មក្កស្ស អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។ . . . សមនន្ត-
រវ្យច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតវ្យច្ចយេន បច្ចយោ
បញ្ច អញ្ញមញ្ញវ្យច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ និស្សយវ្យច្ច-
យេន បច្ចយោ សត្ត ។

និយតទុកៈ បញ្ហាវារៈ

[២៤៣] និយតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិយតធម៌ ដោយអនន្តរប្ប-
 ច្ច័យ គឺ មគ្គ ជាបច្ច័យ នៃផល ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ពួកនិយតក្ខន្ធ ជា
 បច្ច័យ នៃវុជ្ជានៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ អនិយតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិ-
 យតធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកអនិយតក្ខន្ធ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃ
 ពួកអនិយតក្ខន្ធ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ អនុលោម (ជាបច្ច័យ)
 នៃគោត្រភូ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃវោទានៈ ផល (ជាបច្ច័យ) នៃ
 ផល អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃផលសមាបត្តិ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ
 របស់បុគ្គល កាលចេញ អំពីនិរោធិ ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយ
 អនន្តរប្បច្ច័យ ។ អនិយតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនិយតធម៌ ដោយអនន្ត-
 រប្បច្ច័យ គឺ ទោមនស្ស ជាអនិយតៈ (ជាបច្ច័យ) នៃទោមនស្ស ជា
 និយតៈ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាអនិយតៈ ជាបច្ច័យ នៃមិច្ឆាទិដ្ឋិ ជានិយតៈ
 ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គោត្រភូ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ វោទានៈ ជាបច្ច័យ
 នៃមគ្គ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយសមនន្ត-
 រប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ជាបច្ច័យ
 ដោយអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ជាបច្ច័យ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៧ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

[២២២] និយតោ ធម្មោ និយតស្ស ធម្មស្ស
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បកត្ថបនិស្សយោ
មាតុយាតកម្មំ មាតុយាតកម្មស្ស បិតុយាតកម្មស្ស
អរហន្តយាតកម្មស្ស រុហិរុប្បាទកម្មស្ស សង្ឃិកេន-
កម្មស្ស និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ ចក្កំ ។ បឋមោ មក្កោ ទុតិយស្ស មក្កស្ស
ទុតិយោ មក្កោ តតិយស្ស មក្កស្ស តតិយោ មក្កោ
ចតុត្ថស្ស មក្កស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
និយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្ត្របនិស្ស-
យោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ បេ ។ បកត្ថបនិស្សយោ
មាតរំ ដីរិតា ពោពោបេត្វា ។ បេ ។ សង្ឃំ ភិទ្ធិត្វា តស្ស
បដិយាតត្វាយ ទានំ . . . សីលំ . . . ឧទោសថកម្មំ
. . . អរិយា មក្កំ ឧបនិស្សាយ អនុប្បដ្ឋំ សមាបត្តិ
ឧប្បាទេន្តិ ឧប្បដ្ឋំ ។ បេ ។ ហោណាហោណកោសល្លស្ស
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ មក្កោ ផលសមា-
បត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនិយតោ
ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្ត្របនិស្សយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

[២៤៤] និយតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនិយតធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់បកតូបនិស្ស័យ គឺ មាតុយាតកម្ម ជាបច្ច័យ នៃ មាតុយាតកម្ម បិតុយាតកម្ម អរហន្តយាតកម្ម រុហិរុប្បាទកម្ម សង្ឃ- ភេទកម្ម និងនិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ (បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ) ជាចក្កៈ ។ មគ្គទី ១ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គទី ២ មគ្គទី ២ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គទី ៣ មគ្គទី ៣ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គទី ៤ ដោយ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ និយតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិយតធម៌ ដោយ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។ បេ ។ ឯបកតូបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល ផ្តាច់ផ្តួល មាតា ចាកជីវិត ។ បេ ។ បំបែក នូវសង្ឃ នូវទាន ដើម្បី កម្ចាត់បង់ នូវអំពើនោះ . . . នូវសីល . . . នូវឧបោសថ- កម្ម . . . ពួកព្រះអរិយៈ ញ៉ាំងសមាបត្តិ ដែលមិនទាន់កើតឡើង ឲ្យកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវមគ្គ ញ៉ាំងសមាបត្តិ ដែលកើត ឡើងហើយ ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ នៃឋានាឋានកោសល្យ ដោយ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មគ្គ ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយឧប- និស្សយប្បច្ច័យ ។ អនិយតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិយតធម៌ ដោយ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ

និយតទុកេ បញ្ញាវារោ

បកត្វបនិស្សយោ ។ បេ ។ បកត្វបនិស្សយោ អនិយតំ
 សទ្ធិំ ឧបនិស្សាយ ទានំ . . . សីលំ . . . ឧទោសថកម្មំ
 ឈានំ វិបស្សនំ អភិញ្ញំ . . . សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ
 មាណំ ជប្បេតិ ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ អនិយតំ សីលំ ។ បេ ។
 បញ្ញំ រាគំ បត្តនំ កាយិកំ សុខំ កាយិកំ ទុក្ខំ
 ។ បេ ។ សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ ទានំ ។ បេ ។
 សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ ចាណំ ហនតិ ។ បេ ។ និកម-
 យាតំ . . . អនិយតា សទ្ធា ។ បេ ។ សេនាសនំ
 អនិយតាយ សទ្ធាយ ។ បេ ។ បត្តនាយ កាយិកស្ស
 សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស ផលសមាបត្តិយា
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនិយតោ ធម្មោ
 និយតស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្ត្របនិស្សយោ បកត្វប-
 និស្សយោ ។ បេ ។ បកត្វបនិស្សយោ អនិយតំ រាគំ
 ឧបនិស្សាយ មាតរំ ដីវិតា វោរោមេតិ ។ បេ ។ សដ្ឋ្យំ
 ភិក្ខុតិ អនិយតំ ទោមនស្សំ ។ បេ ។ សេនាសនំ
 ឧបនិស្សាយ មាតរំ ដីវិតា វោរោមេតិ ។ បេ ។ សដ្ឋ្យំ
 ភិក្ខុតិ អនិយតោ រាគោ ទោមនស្សំ ។ បេ ។

និយតទុកៈ បញ្ហាវារៈ

និងបកតូបនិស្ស័យ ។ បេ ។ ឯបកតូបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ
 នូវសទ្ធា ជាអនិយតៈ ហើយឲ្យ នូវទាន . . . នូវសីល . . .នូវ
 ឧបោសថកម្ម ញ៉ាំងឈាន វិបស្សនា និងអភិញ្ញា . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិ
 ឲ្យកើតឡើង ដំឡើង នូវមានៈ ប្រកាន់ នូវទិដ្ឋិ នូវអនិយតសីល
 ។ បេ ។ នូវបញ្ញា រាគៈ សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ និងកាយិ-
 កទុក្ខ ។ បេ ។ (ឲ្យ) នូវទាន ព្រោះអាស្រ័យ នូវសេនាសនៈ
 ។ បេ ។ ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សម្លាប់ នូវសត្វ ។ បេ ។
 នូវការសម្លាប់អ្នកនិគម . . . អនិយតសទ្ធា ។ បេ ។ សេនាសនៈ
 (ជាបច្ច័យ) នៃអនិយតសទ្ធា ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ នៃសេចក្តីប្រាថ្នា
 កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។
 អនិយតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនិយតធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បាន
 ដល់អារម្មណ្តូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។ បេ ។
 ឯបកតូបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល ផ្តាច់ផ្តិល មាតា ចាកជីវិត ព្រោះអាស្រ័យ
 នូវអនិយតរាគៈ ។ បេ ។ បំបែក នូវសង្ឃ ទោមនស្ស ជាអនិយតៈ
 ។ បេ ។ បុគ្គល ផ្តាច់ផ្តិល មាតា ចាកជីវិត ព្រោះអាស្រ័យ នូវសេនា-
 សនៈ ។ បេ ។ បំបែក នូវសង្ឃ រាគៈ ជាអនិយតៈ ទោមនស្ស ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

សេនាសនំ មាតុយាតកកម្មស្ស ។ បេ ។ សង្ឃិកេន-
កកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បឋមស្ស
មក្កស្ស បរិកម្មំ បឋមស្ស មក្កស្ស ។ បេ ។ ចតុត្ថស្ស
មក្កស្ស បរិកម្មំ ចតុត្ថស្ស មក្កស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

[២៤៥] អនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាបុរេជាតំ វត្ថុបុរេ-
ជាតំ ។ សង្ឃិតំ ។ អនិយតោ ធម្មោ និយតស្ស ធម្មស្ស
បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាបុរេជាតំ វត្ថុបុ-
រេជាតំ ។ អារម្មណាបុរេជាតំ រូបជីវិតិទ្ធិយំ មាតុយា-
តកកម្មស្ស បិតុយាតកកម្មស្ស អរហន្តយាតកកម្មស្ស
រុហិរុប្បាទកកម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ និយតានំ ខន្ធានំ បុរេជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ទ្វេ ។ . . . បន្ទាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ទ្វេ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ។

[២៤៦] និយតោ ធម្មោ និយតស្ស ធម្មស្ស
កកម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ និយតា ចេតនា សម្បយុត្ត-
កានំ ខន្ធានំ កកម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ និយតោ
ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស កកម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

សេនាសនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃមាតុយាតកម្ម ។ លេ ។ ជាបច្ច័យ នៃ
សង្ឃភេទកម្ម ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នូវមគ្គទី ១ (ជា
បច្ច័យ) នៃមគ្គទី ១ ។ លេ ។ បរិកម្ម នូវមគ្គទី ៤ ជាបច្ច័យ នៃ
មគ្គទី ៤ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៤៥] អនិយតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិយតធម៌ ដោយបុរេ-
ជាតប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ សេចក្តីបំ-
ប្រួញ ។ អនិយតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនិយតធម៌ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ
បានដល់អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ អារម្មណបុរេជាត គឺ
រូបជីវិត្រ្យិយ ជាបច្ច័យ នៃមាតុយាតកម្ម បិតុយាតកម្ម អរហន្តយាតកម្ម
និងរុហិរុប្បាទកម្ម ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ វត្ថុ
ជាបច្ច័យ នៃពួកនិយតក្ខន្ធ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។ . . .
ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ជាបច្ច័យ ដោយអាសេ-
វនប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

[២៤៦] និយតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនិយតធម៌ ដោយកម្មប្ប-
ច្ច័យ គឺ និយតចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយកម្ម-
ប្បច្ច័យ ។ និយតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិយតធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ

និយតទុកេ បញ្ហាវារោ

សហជាតា ធានាខណ៌ិកា ។ សហជាតា និយតា ចេ-
តនា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
ធានាខណ៌ិកា និយតា ចេតនា វិចារកានំ ខន្ធានំ
កដត្តា ច រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូលំ
និយតា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋា-
នានញ្ច រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនិយតោ
ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតា ធានាខណ៌ិកា ។ សង្ខីតំ ។ . . . វិចា-
កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯកំ អាហារប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ ឈា-
នប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ មត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ចត្តារិ សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ វិប្បយុត្តប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ អរូបទុកសទិសំ ។ . . .
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សត្ត អរូចារចរទុកសទិសំ ។
. . . នត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិតតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អវិតតប្បច្ចយេន បច្ចយោ សត្ត ។

[២៤៧] ហេតុយា ចត្តារិ អាម្មណោ តីណិ
អធិបតិយា បញ្ច អនន្តរេ តីណិ សមនន្តរេ តីណិ
សហជាតេ បញ្ច អញ្ញមញ្ញោ ទ្វេ និស្សយេ សត្ត

និយតទុកៈ បញ្ហាវារៈ

បានដល់សហជាត និងនានាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ និយតចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ និយតចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្នុងផង នៃពួកកដត្តារូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ មូល គឺនិយតចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុងផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ អនិយតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិយតធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងនានាខណិកៈ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ជាបច្ច័យ ដោយឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ជាបច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ជាបច្ច័យ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ជាបច្ច័យ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ដូចគ្នានឹងអរូបទុកៈដែរ ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ដូចគ្នានឹងអរូបាវចរទុកៈដែរ ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយនត្តិប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយវិតតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

[២២៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអនន្តរូបប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសមនន្តរូបប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ បុរេជាតេ ទ្វេ បច្ឆាជាតេ ទ្វេ
អាសេវនេ ទ្វេ កម្មេ ចត្តារិ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ
ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយេ ចត្តារិ ឈានេ ចត្តារិ មក្កេ ចត្តារិ
សម្បយុត្តេ ទ្វេ វិប្បយុត្តេ តីណិ អត្តិយា សត្ត
នត្តិយា តីណិ វិភតេ តីណិ អវិភតេ សត្ត ។

[២៤៨] និយតោ ធម្មោ និយតស្ស ធម្មស្ស
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ និយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ និយ-
តោ ធម្មោ និយតស្ស ច អនិយតស្ស ច ធម្មស្ស
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ និយតោ ធម្មោ
អនិយតស្ស ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
 ក្នុងបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
 ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអាហារ-
 ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៤ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
 ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនត្តិ-
 ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៧ ។

[២២៨] និយតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនិយតធម៌ ដោយសហជាតប្ប-
 ច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ និយតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃ
 អនិយតធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
 ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ
 ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ និយតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនិយតធម៌
 ផង នៃអនិយតធម៌ផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។ និយតធម៌ ជា
 បច្ច័យ នៃអនិយតធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហ-
 ជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេ-
 ជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្ប-
 ច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

និយតទុកេ បញ្ហាវារោ

អនិយតោ ធម្មា និយតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេ-
 ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ និយតោ ច អនិយតោ
 ច ធម្មា និយតស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ និយតោ ច អនិ-
 យតោ ច ធម្មា អនិយតស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៤៩] នហេតុយា សត្ត នអារម្មណេ សត្ត
 នអធិបតិយា សត្ត នអនន្តរេ នសមនន្តរេ សត្ត
 នសហជាតេ បញ្ច នអញ្ញមញ្ញេ បញ្ច ននិស្សយេ
 បញ្ច នឧបនិស្សយេ សត្ត នបុរេជាតេ ន នបច្ឆា-
 ជាតេ សត្ត នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ចត្តារិ
 នោអត្ថិយា ចត្តារិ នោនត្ថិយា សត្ត នោវិកតេ សត្ត
 នោអវិកតេ ចត្តារិ ។

[២៥០] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ ចត្តារិ

និយតទុក្ខៈ បញ្ហាវារៈ

អនិយតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនិយតធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ និយត- ធម៌ក្តី អនិយតធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃនិយតធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ និយតធម៌ក្តី អនិយតធម៌ក្តី ជា បច្ច័យ នៃអនិយតធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ បច្ច័យ ជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ ត្រ័យប្បច្ច័យ ។

[២៤៩] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ និង នសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងននិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនបច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនោអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុង នោត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុង នោអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។

[២៥០] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកយ្យដ្ឋានំ

. . . . នអធិបតិយា ចត្តារិ នអនន្តរេ នសមនន្តរេ
ចត្តារិ នអញ្ញមញ្ញេ ទ្វេ នឧបនិស្សយេ ចត្តារិ
នសម្បយុត្តេ ទ្វេ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ នោនត្តិយា ចត្តារិ
នោវិតតេ ចត្តារិ ។

[២៥០] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ តីណិ . . .
អធិបតិយា បញ្ច ។ អនុលោមមាតិកា វិត្តាវតញ្ច ។
... អវិតតេ សត្ត ។

និយតទុកំ និដ្ឋិតំ ។

សឧត្តរទុកំ

បដិច្ចវារោ

[២៥២] សឧត្តរំ ធម្មំ បដិច្ច សឧត្តរោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សឧត្តរំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . បដិ-
សន្និ យាវ អជ្ឈតិកា មហាក្វតា ។

យថា ច្ចុឡន្តរទុកេ លោកិយទុកសទិសំ
និដ្ឋាណករណំ ។

សឧត្តរទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

. . . ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនអនន្តរវប្បច្ច័យ និង
នសមនន្តរវប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញវប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
ក្នុងនឧបនិស្សយវប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនសម្បយុត្តវប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
ក្នុងនវិប្បយុត្តវប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនោនត្តិវប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុង
នោវិតតវប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។

[២៥១] ក្នុងអារម្មណវប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុវប្បច្ច័យ
. . . ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។ អនុលោមមាតិកា បណ្ឌិត
គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។ . . . ក្នុងអវិតតវប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។
ចប់ និយតទុកៈ ។

សឧត្តរទុកៈ

បដិច្ចវារៈ

[២៥២] សឧត្តរធម៌ អាស្រ័យ នូវសឧត្តរធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុវប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ នូវ
សឧត្តរក្ខន្ធ ១ នូវខន្ធ ២ . . . គឺ បដិសន្ធិ ដរាបដល់ពួកមហាក្ខត
ខាងក្នុង ។

(សឧត្តរទុកៈ) ប្រហែលគ្នានឹងលោកិយទុកៈ ក្នុងចូឡន្តរទុកៈ
ដែរ មិនមានការអ៊ីផ្សេងគ្នាឡើយ ។
ចប់ សឧត្តរទុកៈ ។

សរណទុក្ខំ

បដិច្ចវារោ

[២៥៣] សរណំ ធម្មំ បដិច្ច សរណោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សរណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។ បញ្ច បញ្ញា អរូចា-
រចរទុក្ខសទិសា អនុលោមប្បដិច្ចសទិសា ។

[២៥៤] ហេតុយា បញ្ច អារម្មណោ ទ្វេ អធិប-
តិយា បញ្ច អវិកតេ បញ្ច ។

[២៥៥] សរណំ ធម្មំ បដិច្ច សរណោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា វិចិត្តិក្ខាសហគតេ ឧទ្ធច្ច-
សហគតេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច វិចិត្តិក្ខាសហគតោ ឧទ្ធច្ច-
សហគតោ មោហោ ។ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច អរណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ អរណំ
ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ
អហេតុកប្បដិសន្ធិ យាវ អសញ្ញាសត្តា ។

[២៥៦] នហេតុយា ទ្វេ នអារម្មណោ តីណិ នអ-
ធិបតិយា បញ្ច នអនន្តរេ តីណិ នឧបនិស្សយេ តីណិ
នបុរេជាតេ ចត្តារិ នបច្ឆាជាតេ បញ្ច នអាសេវនេ

សរណាទុក្ខៈ

បដិច្ចវារៈ

[២៥៣] សរណាធម៌ អាស្រ័យ នូវសរណាធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវសរណាក្ខន្ធ ១ នូវខន្ធ ២ . . . ។ បញ្ហាទាំង ៥ ដូចគ្នានឹងអរុបាវចរទុក្ខៈ ដូចគ្នានឹងអនុលោមប្បដិច្ចវារៈដែរ ។

[២៥៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៥ ។

[២៥៥] សរណាធម៌ អាស្រ័យ នូវសរណាធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ មោហៈ ដែលប្រកបដោយវិចិត្រកិច្ចា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិត្រកិច្ចា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ ។ អរណាធម៌ (ធម៌មិនមែនជាសត្រូវ) អាស្រ័យ នូវអរណាធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានរូបក្តី អាស្រ័យ នូវអរណាក្ខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ គឺ អហេតុកប្បដិសន្ធិ ដរាបដល់ពួកអសញ្ញាសត្ត ។

[២៥៦] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋ័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

បញ្ច នកម្មេ ទ្វេ នវិចារកេ បញ្ច នអាហារេ ឯកំ
នសន្និយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ ន-
សម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ នោនត្តិយា តីណិ
នោវិតតេ តីណិ ។

ឥតវេ ទ្វេ កណាជាបិ
សហជាតវារោបិ កាតញ្ច ។

បច្ចយវារោ

[២៥៧] សរណំ ធម្មំ បច្ចយា សរណោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សរណំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា
តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធោ ... ។

យថា អរូចារចរទុកស្ស បច្ចយវារោបិ
ឯវំ កាតញ្ច ។

[២៥៨] ហេតុយា នវ អារម្មណោ ចត្តារិ អធិ-
បតិយា នវ អវិតតេ នវ ។

[២៥៩] សរណំ ធម្មំ បច្ចយា សរណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា វិចិត្តិច្ឆាសហកតេ
ឧទ្ធចូសហកតេ ខន្ធធោ បច្ចយា វិចិត្តិច្ឆាសហកតោ
ឧទ្ធចូសហកតោ មោហោ ។ អរណំ ធម្មំ បច្ច-
យា អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

មានវារៈ ៥ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៥ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនតន្ត្រីយប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១
 ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
 ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។
 ការរាប់វារៈ ២ ក្រៅនេះក្តី សហជាតវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីធ្វើចុះ ។

បច្ចយវារៈ

[២៥៧] សរណាធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងសរណាធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែក នឹងសរណាក្ខន្ធ ១ នឹង
 ខន្ធ ២ ... ។

បច្ចយវារៈនៃអរូបាវចរទុកៈ យ៉ាងណា
 បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ យ៉ាងនោះចុះ ។

[២៥៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៧ ។

[២៥៩] សរណាធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងសរណាធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ មោហៈ ប្រកបដោយវិចិក្ខុច្ចា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ
 ពឹងផ្អែក នឹងពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចិក្ខុច្ចា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ ។
 អរណាធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងអរណាធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ

សរណទុកេ បច្ចយវារោ

អហេតុកំ អរណំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធោ
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ អហេតុកប្បដិសន្ធិ យាវ
 អសញ្ញាសត្តា ចក្កាយតនំ បច្ចយា ចក្កុវិញ្ញាណំ
 កាយាយតនំ បច្ចយា . . . ។ អរណំ ធម្មំ បច្ចយា
 សរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា
 វិចិត្តិក្ខាសហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។
 សរណញ អរណញ ធម្មំ បច្ចយា សរណោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា វិចិត្តិក្ខាសហគតោ ឧទ្ធច្ច-
 សហគតោ ខន្ធោ ច វត្ថុញ បច្ចយា វិចិត្តិក្ខាសហ-
 គតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។

[២៦០] នហេតុយា ចត្តារិ នអារម្មណោ តីណិ
 នអធិបតិយា នវ នអនន្តរេ តីណិ នសមនន្តរេ តីណិ
 នអញ្ញមញ្ញោ តីណិ នឧបទិស្សយេ តីណិ នបុរេជា-
 តេ ចត្តារិ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នកម្មេ
 ចត្តារិ នវិចាកេ នវ នអាហារេ ឯកំ នសន្និយេ
 ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ
 តីណិ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ នោនត្តិយា តីណិ នោវិកតេ
 តីណិ ។

សរណទុកៈ បច្ចយវារៈ

គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី ពឹងផ្អែក នឹងអរណាក្ខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ គឺ អហេតុកប្បដិសន្ធិ ដរាបដល់ពួកអសញ្ញាសត្វ ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែក នឹងចក្ខាយតនៈ ពឹងផ្អែក នឹងកាយាយតនៈ . . . ។ សរណធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងអរណធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ មោហៈ ដែលប្រកបដោយវិចិក្ខា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។ សរណធម៌ ពឹងផ្អែក នឹងសរណធម៌ផង នឹងអរណធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ មោហៈ ដែលប្រកបដោយ វិចិក្ខា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ ពឹងផ្អែក នឹងពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយ វិចិក្ខា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈផង នឹងវត្ថុផង ។

[២៦០] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៣ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនតន្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុង នឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

ឥតវេ ទ្វេ កណ្តាជាបិ និស្សយវារោបិ
សំសដ្ឋវារោបិ កាតញ្ចា ។

ទ្វេ បញ្ញា កាតញ្ចា សព្វត្ថ ។

[២៦១] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ សព្វត្ថ
ទ្វេ វិចារកេ ឯកំ អវិកតេ ទ្វេ ។

[២៦២] នហេតុយា ទ្វេ នអធិបតិយា ទ្វេ
នបុរេជាតេ ទ្វេ នបច្ឆាជាតេ ទ្វេ នអាសេវនេ ទ្វេ
នកម្មេ ទ្វេ នវិចារកេ ទ្វេ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ
ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។

ឥតវេ ទ្វេ កណ្តាជាបិ
សម្បយុត្តវារោបិ កាតញ្ចា ។

បញ្ញាវារោ

[២៦៣] សរណោ ធម្មោ សរណាស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរូបទុក្ខសទិសំ ចត្តារិ ។

[២៦៤] សរណោ ធម្មោ សរណាស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ វាកំ អស្សាទេតិ
អភិនន្ទតិ តំ អារត្ត វាកោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ . . .
វិចិត្តិច្ឆា . . . ឧទ្ធច្ចំ . . . ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ការរាប់វារៈ ២ ក្រៅនេះក្តី និស្សយវារៈក្តី

សំសដ្ឋវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីធ្វើផងចុះ ។

បញ្ហា ២ យ៉ាង ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើផងចុះ ។

[២៦១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ២ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

[២៦២] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១
ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

ការរាប់វារៈ ២ ក្រៅនេះក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីធ្វើផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[២៦៣] សរណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសរណធម៌ ដោយហេ-
តុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ប្រហែលគ្នានឹងអរូបទុកៈដែរ ។

[២៦៤] សរណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសរណធម៌ ដោយអារម្ម-
ណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះរាគៈ រាគៈ កើត
ឡើង ទិដ្ឋិ ... វិចិត្រា ... ឧទ្ធច្ចៈ ... ទោមនស្ស កើតឡើង

សរណទុកេ បញ្ញាវារោ

ទិដ្ឋិ អស្សាទេតិ អភិទន្ធិតិ វិចិត្តិច្ឆា . . . ឧទ្ធចំ
 . . . ទោមនស្សំ អារត្ត ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ
 . . . វិចិត្តិច្ឆា . . . ឧទ្ធចំ ឧប្បជ្ជតិ ។ សរណោ
 ធម្មោ អរណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អរិយា បហំនេ កិលេសេ . . . វិក្ខម្ហិតេ កិលេសេ
 . . . បុព្វេ . . . សរណោ ខន្ធភ អនិច្ចតោ . . .
 វិបស្សន្តិ ចេតោបរិយញ្ញាណោន សរណាចិត្តសមដ្ឋិស្ស
 ចិត្តំ ជានន្តិ សរណោ ខន្ធភ ចេតោបរិយញ្ញាណាស្ស បុ-
 ព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណាស្ស យថាកម្មបតញ្ញាណាស្ស
 អនាគតំសញ្ញាណាស្ស អារដ្ឋនាយ អារម្មណាប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។ អរណោ ធម្មោ អរណាស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទានំ . . . សីលំ . . .
 ឧចាសថកម្មំ កត្វា តំ បច្ចវេក្ខតិ បុព្វេ . . .
 ណាណា . . . អរិយា មក្កា វុដ្ឋហិត្វា មក្កំ បច្ចវេក្ខន្តិ
 ផលំ . . . និព្វានំ បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ កោត្រភុស្ស
 វោទានស្ស មក្កស្ស ផលស្ស អារដ្ឋនាយ អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . . អរណោ
 ខន្ធភ អនិច្ចតោ . . . វិបស្សន្តិ ។ បេ ។ ទិព្វេន ចក្កុនា

សរណទុក្ខៈ បញ្ញាវារៈ

ព្រោះប្រារព្ធ នូវហេតុនោះ ត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះទិដ្ឋិ វិចិត្រិច្ឆា
 . . . ឧទ្ធច្ចៈ . . . ទោមនស្ស កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធ នូវទោម-
 នស្ស ទិដ្ឋិ . . . វិចិត្រិច្ឆា . . . ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង ។ សរណធម៌
 ជាបច្ច័យ នៃអរណធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ
 ពិចារណា នូវកងកិលេស ដែលលះបង់ហើយ . . . នូវកងកិលេស
 ដែលសង្កត់សង្កិនហើយ . . . ក្នុងកាលមុន . . . ឃើញច្បាស់ នូវ
 ពួកសរណក្ខន្ធ ថាមិនទៀង . . . ដឹង នូវចិត្ត នៃបុគ្គលអ្នកប្រកប
 ដោយសរណចិត្ត ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ពួកសរណក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ
 នៃកិរិយាពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ
 យថាកម្មុបគញ្ញាណ និងអនាគតិសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។
 អរណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអរណធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ
 បុគ្គល នូវទាន . . . នូវសីល . . . ធ្វើ នូវឧបោសថកម្ម ហើយ
 ពិចារណា នូវអំពើនោះ ក្នុងកាលមុន . . . អំពើឈាន . . . ពួកព្រះ
 អរិយៈ ចេញ អំពីមគ្គ ពិចារណា នូវមគ្គ នូវផល . . . ពិចារណា
 នូវព្រះនិព្វាន ឯព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកូ វោទានៈ មគ្គ ផល
 និងកិរិយាពិចារណា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នូវចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ . . .
 ពិចារណា នូវពួកអរណក្ខន្ធ ថាមិនទៀង . . . ។ បេ ។ ដោយទិព្វចក្ខុ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

។ បេ ។ អនាគតំសញ្ញាណស្ស អារដ្ឋនាយ អារម្មណ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អរណោ ធម្មោ សរណស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទានំ . . . សីលំ
 . . . ឧចោសថកម្មំ កត្វា តំ អស្សាទេតិ អភិនទ្គតិ
 តំ អារព្ព រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ បុព្វេ . . . ឈានា
 . . . ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . . អរណោ ខន្ធេ អស្សាទេតិ អភិ-
 នទ្គតិ តំ អារព្ព រាគោ ។ បេ ។ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។

[២៦៥] សរណោ ធម្មោ សរណស្ស ធម្មស្ស
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជា-
 តាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ រាតំ ករុំ កត្វា អស្សា-
 ទេតិ អភិនទ្គតិ តំ ករុំ កត្វា រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ករុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិនទ្គតិ ។ បេ ។
 សហជាតាធិបតិ សរណោ អធិបតិ សម្បយុត្តកានំ
 ខន្ធានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សរណោ ធម្មោ
 អរណស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតាធិបតិ សរណោ អធិបតិ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ
 រូទានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សរណោ ធម្មោ
 សរណស្ស ច អរណស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ សរណោ អធិបតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

។ បេ ។ ជាបច្ច័យ នៃកិរិយាពិចារណា នូវអនាគតំសញ្ញាណ ដោយ
 អារម្មណប្បច្ច័យ ។ អរណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសរណាធម៌ ដោយ
 អារម្មណប្បច្ច័យ គឺ នូវទាន . . . នូវសីល . . . ធ្វើ នូវឧបោសថកម្ម
 ហើយត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះអំពើនោះ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះ
 ប្រារព្ធ នូវអំពើនោះ ។ បេ ។ ក្នុងកាលមុន . . . អំពីឈាន . . .
 នូវចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ . . . ត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះពួកអរណាក្ខន្ធ
 រាគៈ ប្រារព្ធ នូវហេតុនោះ ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង ។

[២៦៥] សរណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសរណាធម៌ ដោយអធិ-
 បតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណា-
 ធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើ នូវរាគៈ ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ
 រាគៈ កើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវរាគៈនោះ ឲ្យជាទី
 គោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ ព្រោះធ្វើ នូវទិដ្ឋិ ឲ្យជាទីគោរព
 ។ បេ ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ សរណាធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួក
 សម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ សរណាធម៌ ជាបច្ច័យ
 នៃអរណាធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ
 សរណាធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអធិបតិប្ប-
 ច្ច័យ ។ សរណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសរណាធម៌ផង នៃអរណាធម៌ផង
 ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ សរណាធិបតិ

សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានាណញ្ច រូចានំ អធិ-
 បតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អរណោ ធម្មោ អរណស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ
 សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ ទានំ . . . សីលំ
 . . . ឧចោសថកម្មំ កត្វា តំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ
 បុព្វេ . . . ឈានា . . . អរិយា មត្តា រុដ្ឋហិត្វា មក្កំ
 ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ ផលំ . . . និព្វានំ ករុំ កត្វា
 បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ កោត្រភុស្ស វោទានស្ស មក្កស្ស
 ផលស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សហជាតា-
 ធិបតិ អរណាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តស-
 មុដ្ឋានាណញ្ច រូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 អរណោ ធម្មោ សរណស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ ទានំ . . . សីលំ . . . ឧចោ-
 សថកម្មំ កត្វា តំ ករុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិទន្ធតិ
 តំ ករុំ កត្វា វាកោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ បុព្វេ
 សុចិណ្ណានិ . . . ឈានា . . . ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . .
 អរណោ ខន្ធានំ ករុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិទន្ធតិ តំ
 ករុំ កត្វា វាកោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ . . . ។

សរណទុក្ខៈ បញ្ហាវារៈ

ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយ
អធិបតិប្បច្ច័យ ។ អរណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអរណាធម៌ ដោយអធិបតិប្ប-
ច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ
គឺ បុគ្គល នូវទាន . . . នូវសីល . . . ធ្វើ នូវឧបោសថកម្ម ហើយ
ធ្វើ នូវអំពើនោះ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ក្នុងកាលមុន . . .
អំពីឈាន . . . ពួកព្រះអរិយៈ ចេញ អំពីមគ្គ ធ្វើ នូវមគ្គ ឲ្យជាទី
គោរព ហើយពិចារណា នូវផល . . . ធ្វើ នូវព្រះនិព្វាន ឲ្យជាទីគោរព
ហើយពិចារណា ឯព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកូ វោទានៈ មគ្គ និង
ផល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អរណាធិបតិ ជា
បច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអធិ-
បតិប្បច្ច័យ ។ អរណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសរណាធម៌ ដោយអធិបតិប្ប-
ច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល នូវទាន . . . នូវសីល . . .
ធ្វើ នូវឧបោសថកម្ម ធ្វើ នូវអំពើនោះ ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ
រាគៈ កើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវអំពើនោះ ឲ្យជាទីគោរព
ដែលសន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន . . . អំពីឈាន . . . នូវចក្ក . . . នូវវត្ថុ
. . . បុគ្គល ធ្វើ នូវពួកអរណាក្ខន្ធ ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ
រាគៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវអំពើនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទិដ្ឋិ . . . ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

[២៦៦] សរណោ ធម្មោ សរណាស្ស ធម្មស្ស
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា សរណា ខន្ធា
 បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ សរណាណំ ខន្ធាណំ អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ សរណោ ធម្មោ អរណាស្ស ធម្មស្ស អនន្ត-
 រប្បច្ចយេន បច្ចយោ សរណា ខន្ធា វុដ្ឋានស្ស អនន្ត-
 រប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អរណោ ធម្មោ អរណាស្ស
 ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អរ-
 ណា ខន្ធា បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ អរណាណំ ខន្ធាណំ អនន្ត-
 រប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុលោមំ កោត្រភុស្ស ផល-
 សមាបត្តិយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អរណោ
 ធម្មោ សរណាស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្ភដ្ឋាន សរណាណំ ខន្ធាណំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ . . . សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជា-
 តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បញ្ច អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ទ្វេ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ សត្ត ។

[២៦៧] សរណោ ធម្មោ សរណាស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្ភណ្ឌបនិស្ស-
 យោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្តបនិស្សយោ
 ។ បេ ។ បកត្តបនិស្សយោ រាតំ ឧបនិស្សយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

[២៦៦] សរណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសរណធម៌ ដោយអនន្តរប្ប-
 ច្ច័យ គឺ ពួកសរណក្ខន្ធ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកសរណក្ខន្ធ ក្រោយ ។
 ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ សរណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអរណធម៌ ដោយ
 អនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកសរណក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ ដោយអនន្ត-
 រប្បច្ច័យ ។ អរណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអរណធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ
 គឺ ពួកអរណក្ខន្ធ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកអរណក្ខន្ធ ក្រោយ ។ ដោយ
 អនន្តរប្បច្ច័យ អនុលោម ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកូ និងផលសមាបត្តិ ដោយ
 អនន្តរប្បច្ច័យ ។ អរណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសរណធម៌ ដោយអនន្តរប្ប-
 ច្ច័យ គឺ អារជ្ជនៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសរណក្ខន្ធ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។
 . . . ជាបច្ច័យ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជា-
 តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ជាបច្ច័យ ដោយអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
 ជាបច្ច័យ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

[២៦៧] សរណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសរណធម៌ ដោយឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិ-
 ស្ស័យ ។ បេ ។ ឯបកតូបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវរាគៈ

សរណទុកេ បញ្ញាវារោ

ចាណំ ហនតិ ។ បេ ។ សង្ឃំ ភិទ្ធពតិ ទោសំ . . . បត្តនំ
 ឧបនិស្សាយ ចាណំ ហនតិ ។ បេ ។ សង្ឃំ ភិទ្ធពតិ
 រាគោ ។ បេ ។ បត្តនា រាគស្ស ។ បេ ។ បត្តនាយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សរណោ ធម្មោ
 អរណស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អនន្ត្របនិស្សយោ បកត្តបនិស្សយោ ។ បេ ។ បក-
 ត្តបនិស្សយោ រាគំ ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ សីលំ
 . . . ឧទោសថកម្មំ ឈានំ វិបស្សនំ មត្តំ អភិញ្ញំ . . .
 សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ទោសំ . . . បត្តនំ ឧបនិស្សាយ
 ទានំ ។ បេ ។ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ រាគោ ។ បេ ។ បត្ត-
 នា សន្តាយ ។ បេ ។ បញ្ញាយ កាយិកស្ស សុខស្ស
 កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស មត្តស្ស ផលសមាបត្តិយា
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អរណោ ធម្មោ អរ-
 ណស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារ-
 ម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្ត្របនិស្សយោ បកត្តបនិស្ស-
 យោ ។ បេ ។ បកត្តបនិស្សយោ សទ្ធិំ ឧបនិស្សាយ
 ទានំ ទេតិ ។ បេ ។ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ សីលំ . . .
 បញ្ញំ កាយិកំ សុខំ កាយិកំ ទុក្ខំ ឧតំ កោជនំ
 . . . សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ ។ បេ ។

សរណទុកៈ បញ្ញាវារៈ

ហើយសម្លាប់ នូវសត្វ ។ លេ ។ បំបែក នូវសង្ឃី បុគ្គល អាស្រ័យ នូវ
 ទោស . . . នូវសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយសម្លាប់ នូវសត្វ ។ លេ ។ បំបែក
 នូវសង្ឃី រាគៈ ។ លេ ។ សេចក្តីប្រាថ្នា (ជាបច្ច័យ) នៃរាគៈ ។ លេ ។
 ជាបច្ច័យ នៃសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ សរណធម៌
 ជាបច្ច័យ នៃអរណធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិ-
 ស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។ លេ ។ ឯបកតូបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល
 អាស្រ័យ នូវរាគៈ ហើយឲ្យ នូវទាន នូវសីល . . . នូវឧបោសថកម្ម
 ញ៉ាំងឈាន វិបស្សនា មគ្គ និងអភិញ្ញា . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិ
 ឲ្យកើតឡើង . . . អាស្រ័យ នូវទោសៈ នូវសេចក្តីប្រាថ្នា នូវទាន
 ។ លេ ។ ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង រាគៈ ។ លេ ។ សេចក្តីប្រាថ្នា
 (ជាបច្ច័យ) នៃសទ្ធា ។ លេ ។ ជាបច្ច័យ នៃបញ្ញា កាយិកសុខ
 កាយិកទុក្ខ មគ្គ ផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។
 អរណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអរណធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បាន
 ដល់អារម្មណ្ឌូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។ លេ ។
 ឯបកតូបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសទ្ធា ហើយឲ្យ
 នូវទាន ។ លេ ។ ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង នូវសីល . . .
 នូវបញ្ញា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ រដូវ និងភោជន . . .
 បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសេនាសនៈ ហើយឲ្យ នូវទាន ។ លេ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ សទ្ធា ។ បេ ។ សេនាសនំ
សទ្ធាយ ។ បេ ។ បញ្ញាយ កាយិកស្ស សុខស្ស
កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស មគ្គស្ស ផលសមាបត្តិយា
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អរណោ ធម្មោ
សរណស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អារម្មណ្ឌាបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្តប-
និស្សយោ ។ បេ ។ បកត្តបនិស្សយោ សទ្ធិំ ឧប-
និស្សាយ មាណំ ជប្បេតិ ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ សីលំ ។ បេ ។
សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ ចាណំ ហានតិ ។ បេ ។
សង្ឃំ ភិក្ខុតិ សទ្ធា ។ បេ ។ សេនាសនំ រាគស្ស
។ បេ ។ បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
[២៦៨] អរណោ ធម្មោ អរណស្ស ធម្មស្ស
បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាបុរេជាតំ វត្ថុ-
បុរេជាតំ ។ អារម្មណាបុរេជាតំ ចក្កំ . . . វត្ថុ . . .
អនិច្ចតោ . . . វិបស្សតិ ។ បេ ។ ទិព្វេន ចក្កុនា
រូបំ បស្សតិ ទិព្វាយ សោតជាតុយា សទ្ធិំ សុណាតិ
រូចាយតនំ ចក្កុវិញ្ញាណស្ស ដោដ្ឋព្វាយតនំ . . . ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ញាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សទ្ធា ។ បេ ។ សេនាសនៈ (ជាបច្ច័យ)
 នៃសទ្ធា ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ នៃបញ្ញា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ
 មគ្គ និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ អរណាធម៌ ជាបច្ច័យ
 នៃសរណាធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌបនិស្ស័យ
 អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បេ ។ ឯបកត្ថបនិស្ស័យ គឺ
 បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសទ្ធា ហើយដំឡើង នូវមានៈ ប្រកាន់ នូវទិដ្ឋិ
 អាស្រ័យ នូវសីល ។ បេ ។ នូវសេនាសនៈ ហើយសម្លាប់ នូវសត្វ
 ។ បេ ។ បំបែក នូវសង្ឃី សទ្ធា ។ បេ ។ សេនាសនៈ (ជា
 បច្ច័យ) នៃរាគៈ ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ នៃសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៦៨] អរណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអរណាធម៌ ដោយបុរេជាតប្ប-
 ច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ អារម្មណ្ឌបុរេជាត គឺ
 បុគ្គល ឃើញច្បាស់ នូវចក្ខុ... នូវវត្ថុ... ថាមិនទៀង... ។ បេ ។
 បុគ្គល ឃើញ នូវរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ឬ នូវសំឡេង ដោយទិព្វសោត-
 ធាតុ រូបាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ... ។

សរណទុកេ បញ្ញាវារោ

វត្ថុបុរេជាតំ ចក្ខុយតនំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស កាយាយ-
 តនំ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ អរណានំ ខន្ធានំ បុរេជា-
 តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អរណោ ធម្មោ សរណស្ស
 ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាបុរេ-
 ជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណាបុរេជាតំ ចក្ខុ . . . វត្ថុ
 អស្សាទេតិ អភិណន្ទតិ តំ អារព្ព រាគោ ឧប្បជ្ជតិ
 ។ បេ ។ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។ វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ
 សរណានំ ខន្ធានំ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 . . . បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ អាសេវន-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ។

[២៦៧] សរណោ ធម្មោ សរណស្ស ធម្មស្ស
 កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សរណោ ចេតនា សម្បយុត្ត-
 កានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូលំ សហ-
 ជាតា នាណាខណិកា ។ សហជាតា សរណោ ចេត-
 នា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 នាណាខណិកា សរណោ ចេតនា វិចារកានំ ខន្ធានំ
 កដត្តា ច រូបានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូលំ
 សហជាតា សរណោ ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានានព្វ រូបានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សរណទុក្ខៈ បញ្ហាវារៈ

ឯវត្ថុបុរេជាតិ គឺ ចក្ខុយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកអរណក្ខន្ធដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ ។ អរណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសរណធម៌ ដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេជាតិ និងវត្ថុបុរេជាតិ ។ អារម្មណបុរេជាតិ គឺ បុគ្គល និងចក្ខុ... ត្រេកអរ រីករាយ និងវត្ថុ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធនូវហេតុនោះ ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង ។ ឯវត្ថុបុរេជាតិ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសរណក្ខន្ធដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ ។ ... ជាបច្ច័យ ដោយបច្ច័យជាតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ជាបច្ច័យ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

[២៦៩] សរណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសរណធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ សរណចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ មូល បានដល់សហជាតិ និងនានាខណិកៈ ។ សហជាតិ គឺ សរណចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ សរណចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធផង្ក វិបាកកដត្តារូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ មូល បានដល់សហជាតិ គឺ សរណចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្ក វិបាកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

អរណោ ធម្មោ អរណស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតា ធានាខណិកា ។ សហជាតា
 សង្ខតំ ។ . . . វិបាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯកំ
 អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ចត្តារិ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ
 មត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារិ សម្បយុត្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ទ្វេ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ
 អរូបទុកសទិសា ។

[២៧០] សរណោ ធម្មោ សរណស្ស ធម្មស្ស
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សរណោ ធម្មោ អរ-
 ណស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ
 បច្ឆាជាតំ ។ សរណោ ធម្មោ សរណស្ស ច អរ-
 ណស្ស ច ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 អរណោ ធម្មោ អរណស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ
 ឥន្ទ្រិយំ ។ អរណោ ធម្មោ សរណស្ស ធម្មស្ស
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។
 ចក្កំ . . . វត្ថុំ អស្សាទេតិ អភិទន្ធាតិ តំ អារព្ព
 រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ វត្ថុ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

អរណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអរណាធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត
និងនាវាខណិកៈ ។ សហជាត សេចក្តីបំប្រួញ ។ . . . ជាបច្ច័យ
ដោយវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២ ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ជាបច្ច័យ ដោយ
ឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ជាបច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ជា
បច្ច័យ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ជាបច្ច័យ ដោយវិប្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ដូចគ្នានឹងអរូបទុកៈដែរ ។

[២៧០] សរណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសរណាធម៌ ដោយអត្តិ-
ប្បច្ច័យ ។ សរណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអរណាធម៌ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ
បានដល់សហជាត និងបច្ឆាជាត ។ សរណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃស-
រណាធម៌ផង នៃអរណាធម៌ផង ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ អរណាធម៌ ជា
បច្ច័យ នៃអរណាធម៌ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត
បច្ឆាជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។ អរណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃស-
រណាធម៌ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។
នឹងចក្ខុ . . . បុគ្គល ត្រេកអរ រីករាយ នឹងវត្ថុ រាគៈ កើតឡើង
ព្រោះប្រារព្ធ នូវហេតុនោះ ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង វត្ថុ

សរណទុកេ បញ្ញាវារោ

សរណានំ ខន្ធានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សរ-
 ណោ ច អរណោ ច ធម្មា សរណាស្ស ធម្មស្ស
 អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សរ-
 ណោ ច អរណោ ច ធម្មា អរណាស្ស ធម្មស្ស
 អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ
 ឥន្ទ្រិយំ ។ សហជាតា សរណា ខន្ធា ច មហាក្ខតា
 ច ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 បច្ឆាជាតា សរណា ខន្ធា ច កតធិដ្ឋានោ អាហារ-
 ោ ច ឥមស្ស កាយស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 បច្ឆាជាតា សរណា ខន្ធា ច រូបដីវិតិទ្ធិយញ្ច កដត្តា-
 រូចានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧១] ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណោ ចត្តារិ
 អធិបតិយា បញ្ច អនន្តរេ ចត្តារិ សមនន្តរេ ចត្តារិ
 សហជាតេ បញ្ច អញ្ញមញ្ញោ ទ្វេ និស្សយេ សត្ត
 ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ បុរេជាតេ ទ្វេ បច្ឆាជាតេ ទ្វេ
 អាសេវនេ ទ្វេ កម្មេ ចត្តារិ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ
 ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយេ ចត្តារិ លានេ ចត្តារិ មក្កេ ចត្តារិ
 សម្បយុត្តេ ទ្វេ វិប្បយុត្តេ តីណិ អត្តិយា សត្ត

សរណទុក្ខៈ បញ្ញាវារៈ

ជាបច្ច័យ នៃពួកសរណក្ខន្ធ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ សរណាធម៌ក្តី អរណា-
 ធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃសរណាធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត
 និងបុរេជាត ។ សរណាធម៌ក្តី អរណាធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃអរណាធម៌
 ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បច្ចាជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។
 សហជាត គឺ ពួកសរណក្ខន្ធផង ពួកមហាក្ខតផង ជាបច្ច័យ នៃពួក
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ បច្ចាជាត គឺ ពួកសរណក្ខន្ធ
 ផង កពឡិដ្ឋារាហារផង ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។
 បច្ចាជាត គឺ ពួកសរណក្ខន្ធផង រូបជីវិតិទ្រិយផង ជាបច្ច័យ នៃពួក
 កដត្តារូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

[២៧១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៤ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៤ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៥ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
 ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
 ក្នុងបច្ចាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
 ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអាហារ-
 រប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៤ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ២ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

នត្ថិយា ចត្តារិ វិកតេ ចត្តារិ អវិកតេ សត្ត ។

[២៧២] សរណោ ធម្មោ សរណាស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សរ-
 ណោ ធម្មោ អរណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 កេម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សរណោ ធម្មោ សរ-
 ណាស្ស ច អរណាស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។ អរណោ ធម្មោ អរណាស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ កេម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ភិក្ខុយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អរណោ
 ធម្មោ សរណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។ សរណោ ច អរណោ ច ធម្មោ
 សរណាស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

[២៧២] សរណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសរណធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ សរណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអរណធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ សរណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសរណធម៌ផង នៃអរណធម៌ផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។ អរណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអរណធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយត្រ័យប្បច្ច័យ ។ អរណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសរណធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ សរណធម៌ ក្តី អរណធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃសរណធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ

សរណទុកេ បញ្ញាវារោ

បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សរណោ ច អរ-
ណោ ច ធម្មា អរណាស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហា-
រប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៣] នហោតុយា សត្ត ។ បេ ។ នសម-
នន្តរេ សត្ត នសហជាតេ បញ្ច នអញ្ញមញ្ញេ បញ្ច
ននិស្សយេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ សត្ត នបុរេជាតេ
ឆ នបច្ឆាជាតេ សត្ត ។ បេ ។ នសម្បយុត្តេ បញ្ច
នវិប្បយុត្តេ ចត្តារិ នោអត្ថិយា ចត្តារិ នោនត្ថិយា
សត្ត នោវិកតេ សត្ត នោអវិកតេ ចត្តារិ ។

[២៧៤] ហោតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ ចត្តារិ . . .
នអធិបតិយា ចត្តារិ ។ បេ ។ នសមនន្តរេ ចត្តារិ
នអញ្ញមញ្ញេ ទ្វេ នឧបនិស្សយេ ចត្តារិ ។ បេ ។
នសម្បយុត្តេ ទ្វេ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ នោនត្ថិយា ចត្តារិ
នោវិកតេ ចត្តារិ ។

សរណទុក្ខៈ បញ្ញាវារៈ

ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ សរណធម៌ក្តី អរណធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ
នៃអរណធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយតន្ត្រីយប្បច្ច័យ ។

[២៧៣] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។ បេ ។ ក្នុងនស-
មនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុង
នអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងននិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុង
នឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦
ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។ បេ ។ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៥ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនោអត្តិប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៤ ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
ក្នុងនោអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។

[២៧៤] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
. . . ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។ បេ ។ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៤ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៤ ។ បេ ។ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនវិប្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនោវិគត-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

[២៧៥] នហោតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ចត្តារិ . . .
អធិបតិយា បញ្ច អនន្តរេ ចត្តារិ ។ អនុលោមមា-
តិកា កាតញ្ច ។ . . . អវិកតេ សត្ត ។

សរណទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ បច្ឆិមំ

និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

[២៧៥] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
... ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។
អនុលោមមាតិកា បណ្ឌិត គប្បីធ្វើផងចុះ ។ . . . ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ។

ចប់ សរណទុកៈ ។

អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន ខាងចុង

ចប់ ។

អភិធម្មបិដកេ
 បដ្ឋានស្ស ឯកាទសមោ ភាគោ
 អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ
 មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកំ

បដិច្ចវារោ	១
បច្ចយវារោ	៦
សំសដ្ឋវារោ	១១
បញ្ញាវារោ.....	១៤

ភាវនាយបហាតព្វហេតុកទុកំ

បដិច្ចវារោ.....	៣៣
បញ្ញាវារោ.....	,,

សវិតក្កទុកំ

បដិច្ចវារោ	៤១
បច្ចយវារោ	៤៦
សំសដ្ឋវារោ	៥០
បញ្ញាវារោ.....	៥១

អភិធម្មបិដក
បដ្ឋាន ឯកាទសមភាគ
អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋាន
សន្តិកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុក្ខៈ

បដិច្ចវារៈ..... ១

បច្ចយវារៈ..... ៦

សំសដ្ឋវារៈ..... ១១

បញ្ញាវារៈ..... ១៤

ភាវនាយបហាតព្វហេតុកទុក្ខៈ

បដិច្ចវារៈ..... ៣៣

បញ្ញាវារៈ..... ,,

សវិតក្កទុក្ខៈ

បដិច្ចវារៈ..... ៤១

បច្ចយវារៈ..... ៤៦

សំសដ្ឋវារៈ..... ៥០

បញ្ញាវារៈ..... ៥១

សវិចារទុកំ

បដិច្ចវារោ ៧២

សប្បីតិកទុកំ

បដិច្ចវារោ ៧២

បច្ចយវារោ ៧៦

សំសដ្ឋវារោ ៧៧

បញ្ញាវារោ..... ៧៨

បីតិសហគិតទុកំ

បដិច្ចវារោ ៩៦

សុខសហគិតទុកំ

បដិច្ចវារោ ៩៧

បញ្ញាវារោ..... ៩៩

ឧបេក្ខាសហគិតទុកំ

បដិច្ចវារោ ១០៧

បច្ចយវារោ ១១៣

សំសដ្ឋវារោ ១១៥

បញ្ញាវារោ..... ១១៦

សវីចារទុក្ខៈ

បដិច្ចវារៈ..... ៧២

សប្បីតិកទុក្ខៈ

បដិច្ចវារៈ..... ៧២

បច្ចយវារៈ..... ៧៦

សំសដ្ឋវារៈ..... ៧៧

បញ្ញាវារៈ..... ៧៨

បីតិសហគតទុក្ខៈ

បដិច្ចវារៈ..... ៩៦

សុខសហគតទុក្ខៈ

បដិច្ចវារៈ..... ៩៧

បញ្ញាវារៈ..... ៩៩

ឧបេក្ខាសហគតទុក្ខៈ

បដិច្ចវារៈ..... ១០៧

បច្ចយវារៈ..... ១១៣

សំសដ្ឋវារៈ..... ១១៥

បញ្ញាវារៈ..... ១១៦

កាមាវចរទុក្ខំ

បដិច្ចវារោ	១២៤
បច្ចយវារោ	១២៨
សំសដ្ឋវារោ	១៣២
បញ្ញាវារោ.....	១៣៣

រូបាវចរទុក្ខំ

បដិច្ចវារោ	១៤៩
បច្ចយវារោ	១៥៥
សំសដ្ឋវារោ	១៥៩
បញ្ញាវារោ.....	១៦០

អរូបាវចរទុក្ខំ

បដិច្ចវារោ	១៧៦
បច្ចយវារោ	១៨០
សំសដ្ឋវារោ	១៨៣
បញ្ញាវារោ.....	,,

បរិយាបន្នទុក្ខំ

បដិច្ចវារោ	១៩៧
------------------	-----

កាមាវចរទុក្ខៈ

បដិច្ចវារៈ..... ១២៤
 បច្ចយវារៈ..... ១២៨
 សំសង្កវារៈ..... ១៣២
 បញ្ញាវារៈ..... ១៣៣

រូបាវចរទុក្ខៈ

បដិច្ចវារៈ..... ១៤៩
 បច្ចយវារៈ..... ១៥៥
 សំសង្កវារៈ..... ១៥៩
 បញ្ញាវារៈ..... ១៦០

អរូបាវចរទុក្ខៈ

បដិច្ចវារៈ..... ១៧៦
 បច្ចយវារៈ..... ១៨០
 សំសង្កវារៈ..... ១៨៣
 បញ្ញាវារៈ..... ,,

បរិយាបន្នទុក្ខៈ

បដិច្ចវារៈ..... ១៩៧

និយ្យានិកទុក្ខំ

បដិច្ចវារោ ១៩៧

បច្ចយវារោ ២០១

សំសដ្ឋវារោ ២០៤

បញ្ញាវារោ..... ២០៥

និយតទុក្ខំ

បដិច្ចវារោ..... ២១៥

បញ្ញាវារោ..... ,

សឧត្តរទុក្ខំ

បដិច្ចវារោ ២២៦

សរណទុក្ខំ

បដិច្ចវារោ ២២៧

បច្ចយវារោ ២២៨

បញ្ញាវារោ..... ២៣០

និយ្យានិកទុក្ខៈ

បដិច្ចវារៈ..... ១៩៧

បច្ចយវារៈ..... ២០១

សំសដ្ឋវារៈ..... ២០៤

បញ្ញាវារៈ..... ២០៥

និយតិទុក្ខៈ

បដិច្ចវារៈ..... ២១៥

បញ្ញាវារៈ..... ,

សឧត្តរទុក្ខៈ

បដិច្ចវារៈ..... ២២៦

សរណទុក្ខៈ

បដិច្ចវារៈ..... ២២៧

បច្ចយវារៈ..... ២២៨

បញ្ញាវារៈ..... ២៣០

